De propositionibus.

Propositio est oratio indicatiua/cõgrua z perfecta verũ vel falsum significans.

¶ Propositionum. Alia cathegorica/alia hypothetica. Cathegorica est illa que habet vnicũ subiectũ/vnicũ predicatũ/et vnicam copulã. exemplũ hõ est animal. ly hõ est subiectũ: qz precedit principale verbũ. ly est copula: quia copulat siue ligat subiectum cum predicato ly animal est predicatum quia sequitur principale verbum: et subiectum est totũ illud quod precedit principale verbum siue signum et negationem.

¶ Quero que est illa hõ currit. dico q est cathegorica

¶ Contra. Illa ẽ cathegorica que habet vnicũ subiectũ/vnicũ predicatum z vnicam copulam: sed hic deficit predicatum ergo non est cathegorica. Dico q quis nõ habeat p̃dicatũ expresse positũ tamen hz subintellectum/cz currens: quia oẽ verbũ adiectiuũ põt resolui in participiũ eiusdẽ temporis et in hoc verbũ. Sum es/fui. vt currit. i. est currens. et hoc verbũ Sum es fui resolutur in scipsum et in participiũ suum: vt homo est. i. homo est ens.

¶ Item propositionũ alia affirmatiua/alia negatiua. ¶ Affirmatiua est illa in qua principale verbũ affirmatur: vt homo currit.

¶ Negatiua propositio est illa ℔ qua principale verbum negatur: vt homo non currit.

¶ Propositionũ alia vniuersalis/alia particularis/alia indiffinita/alia singularis.

¶ Vniuersalis est illa in qua subiscitur terminus cõmunis signo vniuersali determinatus: vt omnis homo currit. Et ista sũt signa vniuersalia. Omnis nullus/quilibet/neuter/nemo/nihil vterq; vnusquisq; et similia.

¶ Particularis est illa in qua subiscitur terminus cõis signo particulari determinatus: vt aliquis homo currit. Et hec sunt signa particularia. Aliquis/quidã alter/alius/vnus/solus et similia.

¶ Indefinita est illa in qua subiscitur terminꝰ cois sine signo: vt homo currit.

¶ Singularis est illa in qua subiscitur terminꝰ discretus vel ꝓnomen demõstratiuũ: vt iohannes currit: vel ille homo currit. Et nota q terminꝰ discretus est oẽ nomen ꝓprium: vt iohannes/plato/sortes. Et terminus cois est omne nomẽ appellatiuum quod est cõmune multis: vt homo/animal/asinus.

Quec a/ vel yp/ qualis ue/ vel af. v/ quãta/ p/ in/ sun.

¶ Exponitur sic ad questionem factã per que. respondẽdũ est cathegorica vl hypothetica. Ad questionem factã per qualis respondendum est affirmatiua vl negatiua. Ad questionem factam per quanta respondendum est vniuersalis/particularis/indiffinita vel singularis.

¶ Nota q vniuersalis affirmatiua / et vniuersalis negatiua de consimilibus subiectis predicatis et copulis. z terminis precise supponentibus pro eisdem contrarie stant in figura.

¶ Vniuersalis affirmatiua z particularis siue indiffinita negatiua: cum eisdẽ conditionibus contradictorie stant in figura.

¶ Vniuersalis negatiua z particularis siue indiffinita affirmatiua cum eisdem conditionibus stant contradictorie in figura.

¶ Vniuersalis negatiua et particularis siue indiffinita negatiua cũ eisdem cõditionibus subalterne stant in figura.

¶ Vniuersalis affirmatiua et particularis siue indiffinita affirmatiua cũ eisdẽ conditionibus subalterne stant in figura. Et particularis siue indiffinita affirmatiua et particularis siue indiffinita negatiua subcontrarie stant in figura.

¶ Et nota q ꝓpositio singularis non habet locum in figura.

98—14

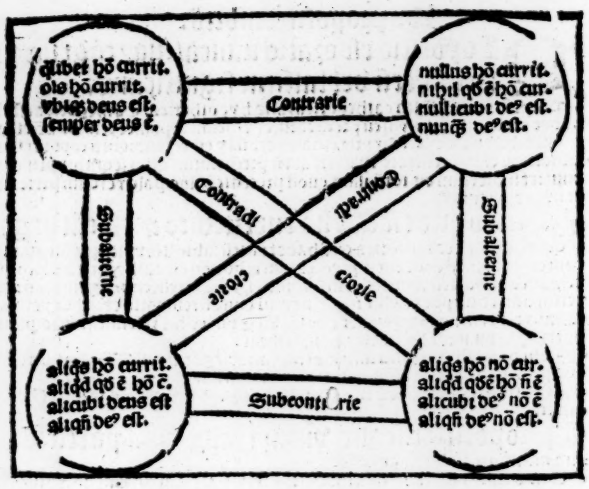

LEx et natura contrariarum talis est q; si vna sit vera reliqua erit falsa in terminis substantialibus et in predicatione directa. vt si hec sit vera.

¶Quilibet homo est animal. hec erit falsa. nullus homo est animal. Sed in predicatione indirecta et in terminis accidentalib⁹ possunt esse false et nunq; vere Exemplum primi: vt omne animal est homo. et nullū aial est hō. Exemplū scōi. q libet homo est albus/et nullus homo est albus.

¶Predicatio dicitur duobus modis. directa et indirecta. ¶Predicatio directa est quando superius predicatur et inferius subijcit vt homo est aial. ¶Predicatio indirecta est qñ inferius predicatur et superius subijcitur: vt aial est hō. ¶Terminus ꝺr dupliciter: scz substantialis et accidentalis. Terminꝰ substantialis est ille terminus q̄ si semel dicatur de vna re reg̃itur q; semper dicatur de eadem re dū illa res manet: vt homo/lapis/lignū/⁊ huiusmodi. Terminus accidentalis est ille terminꝰ q̄ si semel dicatur de vna re reg̃itur q; semper dicatur de eadem re dū illa res manet: vt ambulans currēs. Et ofa nomina officiorū: vt cocus mēcipū/⁊ huiusmodi. ¶Similiter superius est illud qō significat omne illud quod suum inferius significat et plura vltra: vt animal: q iste terminus animal est superius ad istū terminū homo: q animal significat oē illud quod homo significat: ⁊ plura vltra vt hominem et leonem. ⁊c. ¶Sed inferius est illud quod significat aliquod quod suum superius. sed non tot nec tanta vt homo respectu animalis. et sic patet q; homo est inferius ad animal.

¶Lex et natura contradictoziarū talis est / ꝙ si vna sit vera reliqua erit falsa in oibus terminis ⁊ in omni predicatiõe: vt si hec sit vera. Ois hõ est aial/hec erit falsa. aliquod quod est homo non est animal.

¶Lex et natura subalternatarū talis est / ꝙ si vniuersalis sit vera/sua particularis siue indefinita erit vera. generaliter in oibus terminis ⁊ in omni predicatione: vt si hec sit vera quilibet homo est aial: hec erit vera aliqs hõ est aial. sed si particularis siue indefinita sit vera nõ requiritur ex necessitate ꝙ sua vniuersalis sit vera: vt si hec sit vera/aliquis homo currit: nõ requiritur ꝙ hec sit vera. quilibet homo currit. Sed in terminis substantialibus ⁊ in predicatione directa si particularis sit vera. necesse est ⁊ sua vniuersalis sit vera: vt in his/hõ est aial ꝙ ois hõ est animal: que est sua vniuersalis.

¶Lex et natura subcõtrariarum talis est / ꝙ si vna sit vera reliqua erit falsa in terminis substãtialibꝫ ⁊ in predicatione directa: vt si hec sit vera/quidam hõ est aial hec erit falsa/quidã hõ nõ est aial. Sed si in terminis accẽtalibꝫ et in predicatiõe indirecta põt simul esse vere: vt quoddã aial nõ est hõ/⁊ quoddã aial est hõ/⁊ quidã hõ est albus: ⁊ quidam homo non est albꝫ Et due ꝓpositiões que subcontrarie stant in figura nunꝙ possunt simul esse false.

¶Propositio hypothetica est illa que habet duas ꝓpositiones cathegoricas in se iclusas cũ aliqua nota (conjunctionis vel aduerbij). Et quinꝙ sunt species hypothetice. scz Copulatiua. Disiunctiua. Conditionalis. Causalis. ⁊ Tẽporalis. ¶Copulatiua est illa q̃ habet duas ꝓpones cathegoricas in se indusas ꝑ istã notã (⁊) vt tu es hõ ⁊ tu es aial. ⁊ copulatiua est vꝝ qñ vtraq; ei⁹ pars est vera: ⁊ est falsa qñ eius vna pars est falsa. ¶Disiũctiua est illa q̃ habet duas propositiones cathegoricas in se inclusas ꝑ hanc notã (vel) vt tu es homo vel tu es asinus. et est disiunctiua vera: qñ vna pars est vera. ⁊ est falsa qñ vtraq; pars est falsa. ¶Conditionalis est illa in qua sũt due ꝓpones cathegorice cõiunctim: vt ꝑ illã notã (si) vt si tu es hõ tu es animal. Et est conditionalis bona qñ ꝓs formaliter intelligitur in aũte. Et nota ꝙ añs in cõditionali est ille q̃ immediate sequitur hanc notam (si) siue sit prior siue posterior. et reliqua ꝓpositio est consequens. Causalis est illa: in qua due propositiones cathegorice coniunguntur per hanc notam (quia) vt quia tu es homo tu es animal. ⁊ est causalis bona. quando illud quod precedit est causa illius qõ subsequitur. ¶Temporalis est in qua due propositiones cathegorice coniunguntur per istam notam (dum) vel quando. Ut dum tu curris tu moueris. Et est temporalis vera: quando ambe partes sunt vere. et hoc pro eodem instanti. ¶Instans est vnum indiuisibile in tempore qõ non est tempus nec pars temporis. ad quod tamen partes temporis copulantur. ¶Nota ꝙ propositio hypothetica non est alicuius qualitatis neꝙ quantitatis.

QOnuersio est transpositio terminorum: quãndo de subiecto fit predicatum et econtra.

Regĺa notãda.

¶Nota ꝙ tripliciter dr cõuersio. scz simplex. ⁊ per accñs. et per cõtrapositionem. ¶Conuersio simplex est: quando de subiecto fit predicatũ ⁊ ecõtra. manente eadem qualitate ⁊ quantitate. Et hoc mõ conuertitur vniuersalis negatiua ⁊ particularis siue indefinita affirmatiua. sic nullꝰ hõ est lapis: sic cõuertit: nullus lapis est homo masculus / ⁊ quidã hõ est aial cõuertitur quoddã aial est hõ masculus. ¶Cõuersio per accñs est qñ de subiecto fit predicatũ ⁊ ecõtra manente eadẽ qualitate. sed mutata quantitate: et sic conuertitur vniuersalis affirmatiua et vniuersalis negatiua. Vniuersalis affirmatiua sic. quilibet hõ est animal: sic cõuertitur aliquod aial est hõ masculus. Vniuersalis negatiua: vt nullus homo est

De equipollentijs.

animal sic conuertitur. aliquod animal nō est homo masculus. ¶ Cōuersio per cōtrapositionem /est quando de iubiecto fit predicatum et econtra. manente eadē qualitate et quantitate: sed mutatis terminis finitis in terminos infinitos/ et sic conuertitur vniuersalis affirmatiua. et particularis negatiua. vniuersalis affirmatiua sic. vt omnis homo est animal /sic cōuertitur: omne nō animal est non homo. Et particularis negatiua sic. Aliquod animal non est homo: sic conuertitur. aliquōd quod est non homo non est animal. Terminus finitus. est ille terminus cui non preponitur negatio. vt homo animal est consimiles. ¶ Terminus infinitus est ille cui preponitur negatio. vt non homo non animal.

Simpliciter feci conuertitur eua per acci.

Cato per contra /sic fit conuersio tota

¶ Nota q̄ A /in istis versibus notat vniuersalem affirmatiuam E/vniuersalem negatiuam. et I/ particularem affirmatiuam. O/particularem siue indefinitam negatiuam: sed videtur q̄ vniuersalis negatiua non habet conuerti simpliciter. Ut ista nulla domus facit hominē quia tunc sic esset conuersa nihil quod est homo facit domum. sed sic non certe conuertitur quia si cōuertens sit vera /sua conuersio erit vera. sed tua conuertēs est vera et sua cōuersio falsa: ergo non debet sic conuerti. Ad hoc dicendum est q̄ si fuerit aliqua propositio enūciata cuz verbo adiectuo de presenti: de preterito vel futurō. vel quicunq; obliquus modus sequitur verbum principale ita q̄ illa propositio non potest habere rectam conuersionem. tunc principale verbum debet mutari in participium eiusdem temporis/et in hoc verbum Sum es est. et tunc patebit recta conuersio: vt nulla domus facit hominem sic conuertitur. nullū faciens hominem est domus. Similiter ista: nullus murus est in lapide: sic conuertitur nullum ens in lapide est murus. De preterito sic. nullus puer fuit senex. sic cōuertitur: nullus preteritus senex ē/ vt fuit puer. Eodem modo de futuro: vt nulla corrupta erit virgo: sic conuertitur. nullum futurum corruptum est vel erit virgo.

Obiectio.

Responsio.

Regla notāda

De equipollentijs.

EQuipolentia est equiualentia duarum propositionum adinuicem cōiunctarum /ita q̄ tantum valet vna quantum et reliqua. Versus.

Pre contra dic post contrar /pre postq; subalter.

¶ Iste versus sic exponitur. Pre contradic. hoc est q̄n negatio preponitur signo et subiecto propositionis tūc facit propositionē equipollere illi propositioni que ante aduentum illius negationis fuit eius contradictorium. Ut non quilibz homo currit. equipollet huic quidam homo non currit.

¶ Post contrar) hoc est q̄n negatio postponitur signo subiecto alicuius propositionis. tunc facit equipollere illi propositioni que ante aduentū illius negationis fuit suum contrarium. Ut quilibet homo non currit equipollet huic. nullus homo currit.

¶ Pre postq; subalter. hoc est quando negatio. preponitur et postponitur signo et subiecto tunc facit illam equipollere illi que ante aduentum illarum negationum fuit suum subalternās. Ut non omnis homo currit: equipollet huic aliquid quod est homo currit.

Regla notāda

¶ Nota q̄ propositiones equipollentes sunt eiusdem qualitatis et quantitatis cū propositionibus quibus equipollent.

¶ De propositionibus modalibus.

De propositionibus modalibus.

PRopositionum alia modalis/alia de inesse.

¶ Propositio modalis est illa in qua ꝑdicatū inest subiecto cum modo modali vt possibile est hominem currere. huius propositionis predicatum est hec currens ⁊ subiectum hec homo equiualet ista propositio huic possibiliter homo currit. et hec est impossibile est hominem esse asinum equiualet huic impossibiliter homo est asinus. sic in his patet q predicatum dicitur de subiecto cum modo modali precedente subiectum. et sic dicendum est de omnibus modalibus.

¶ Propositio de inesse est illa in qua predicatū inest subiecto sine modo modali/ vt homo currit. ¶ Et sciendū q quattuor sunt terminū facientes ꝓpositiōem modalem: scilicet possibile/impossibile/contingens/et necessariū cum eorum aduerbijs. scz possibiliter/impossibiliter/contingenter/et necessarie.

¶ Et notandum est q est differentia inter propositionem necessariam: ⁊ ꝓpositionem de necessario. Propositio necessaria est illa que est vera et non pōt esse falsa: vt deus est. Propositio de necessario est illa in qua ponit iste terminꝰ necesse necessariū vt de necessario: vt de necessario celū mouetur. ¶ Necessariū dicitur duobꝰ modis. scilicet per se et per accidens. Necessariū per se est illud qō est verū ⁊ nō potest/nec potuit/nec poterit esse falsum: vt deus est. Necessariū per accidens est illud qō est verū: ⁊ nō potest/nec poterit esse falsū potuit tamen fuisse falsum/vt ista. ego fui natus. ¶ Impossibile dicitur duobus modis/per se et per accidens. Impossibile per se est illud qō est falsum et non potest/nec potuit/nec poterit esse verum. vt hō est asinus vel nullus deus est. ¶ Impossibile per accidens est illud qō est falsum et non potest nec poterit esse verum. potuit tamen fuisse verum: vt ista. ego non fui natus.

¶ Possibile dicitur tripliciter/scilicet cum re et cum actu/cum re ⁊ ante actum/et ante rem et ante actum. Possibile cum re et cū actu vt ego sedeo: sic actualiter sedeam: cū re ⁊ ante actum: vt ego canescam in senectute. Ante rē ⁊ ante actum: vt antichristus predicat.

¶ Similiter contingens dicitur duobus modis. scilicet contingens natum/ ⁊ contingens ad vtrūlibet. Contingens natum est illud quod cuenit alicui ex natura: vt homem canescere in senectute sua. Contingens ad vtrumlibet est cuius vtraq; pars potest indifferenter esse vera vel falsa. vt homo currit.

¶ Nota q propositiones modales habent conuerti: eodem modo sicut propositiones de inesse ratione sui dicti/ exceptis ꝓpositiōibꝰ de contingenti ad vtrūlibet que conuertuntur ꝓ oppositas qualitates/vt si vna sit affirmatiua altera erit negatiua vt contingit hominem currere: sic conuertit/ contingit hominem non currere. Exemplum de aliis ꝓpositionibus modalibus/ vt contingit hominem esse animal. sic conuertitur: contingit animal esse hominē

¶ Notandum q in modalibus propositionibus aliqua est vniuersalis ratiōe sui dicti/aliqua particularis ratione sui dicti/aliqua indefinita ratione dicti/⁊ aliqua singularis ratione dicti. Etiam in modalibus propositionibꝰ ratione signi modalis. aliqua vocatur vniuersalis/aliqua particularis.

¶ Propositio vniuersalis modalis rōne dicti est qñ terminus cois determinatur signo vniuersali et cū modo modali. vt possibile est omnem hominem currere.

¶ Particularis modalis rōne dicti est qñ terminꝰ cois determinatur signo particulari et cū modo modali. vt possibile est aliquem holem currere. ¶ Indefinita modalis rōne dicti est illa in qua subiicitur terminus cōis sine signo et cū modo modali: vt possibile est holem currere. ¶ Singularis modalis rōne dicti est. quādo subiicitur terminus discretus vel pronomen demonstratiuum cum modo modali: vt possibile est te currere. Vniuersalis modalis affirmatiua rōne signi vel modi est illa in qua ponitur ille terminus necesse necessarium vel de necessario.

De propositionibus modalibus.

¶ Uniuersalis modalis negatiua ratione signi vel modi est illa in qua ponit ille terminus impossibile. ¶ Particularis modalis affirmatiua est illa in qua ponitur ille terminus possibile vel contingēs. ¶ Particularis modalis negatiua est illa in qua ponitur ille termin⁹ possibile vel cōtingens non. ¶ Propositio modalis affirmatiua rōne signi est qñ modus affirmatur. Et negatiua est quādo mod⁹ negatur. ¶ Propositio modalis ratione dicti affirmatiua est qñ dictū affirmat Et negatiua qñ dictū negatur. ¶ Ista figura prefert trib⁹ modis. Primo i dict⁹ tñ. Scdo in modis tñ. Tertio tam in modis qꝫ in dictis. Exemplū primi: vt necessariū est quēlibet hoiem esse: necessariū est nullū hoiem esse: necessariū est aliquē hoiem esse: ⁊ necessariū est aliquē hoiem nō esse. Exemplū scdi: necessariū est quēlibꝫ hoiem esse: impossibile est quēlibet hoiem esse: possibile est quēlibet hoiez esse: possibile non est quēlibet hoiem esse. Exemplū tertii: necessariū est oēm hoiez esse animal: impossibile est nullū hoiem esse animal: possibile est aliquē hoiem ee animal: contingit aliquem hominem non esse animal ⁊ sic de similibus.

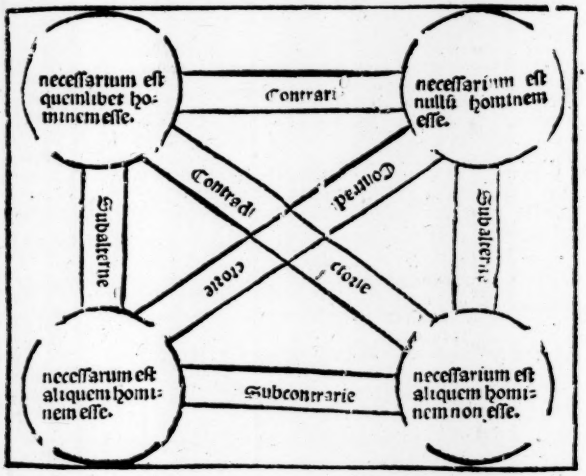

¶ Dicit boetius Argumentū est rō rei dubie faciens fidem et certitudinem de re dubia. ¶ Et sciendū qꝫ quatuor sūt spēs argumēti. s. enthymema / exemplū inductio / et syllogism⁹ Enthymema est curtat⁹ syllogismus hns vnicā pmissa. ⁊ vnicam pclusionem: vt vos estis homo ergo vos estis animal. Exemplū est qñ vnū sīle pb̄at per aliud sīmile: vt sicut se habet magister in scholis circa suos scholares. sic se hz rector i natu circa suos subditos. Inductio ē qñ vniuersale pb̄at p sua singularia vt ille hō currit: ⁊ ille ⁊ ille: ⁊ sic de singulis ergo ois hō currit. Syllogismus est oro in qua quibusdam positis et cōcessis necesse est ad aliud euenire per ea que posita sunt et concessa: vt omnis homo currit: ille est homo. ergo ille currit.

De modis.

¶ Sciendum q̄ omnis syllogismus constat ex trib⁹ terminis. s. ex maiore extremitate / et minore extremitate: et ex medio termino. Maior extremitas est ille terminus q̄ sumit in maiori cum medio termino. Hoc est in prima ꝓpositione cū medio termino. Minor extremitas est ille terminus q̄ sumitur in minori ꝓpositiōe hoc est in scōa ꝓpositiōe cū medio termino. Medi⁹ terminus est ille qui sumitur bis ante conclusionē et nō ingreditur illā. vt ois hō est risibilis/oē aial rōnale est hō: ergo oīe animal rationale est risibilis: vlsic oē aial rationale est risibile/ois hō est aial rationale: ergo ois hō est risibilis. in hoc secundo syllogismo ly animal rationale est medi⁹ terminus. ly risibile est maior extremitas. ly homo est minor extremitas. ¶ Figura est debita dispositio terminorum. Et modus est debita dispositio propositionum.

¶ Et nota q̄ tres sunt figure. scz prima/secunda/ et tertia. In prima figura medius terminus erit subiectum in maiori: ⁊ predicatū in minori. In secunda figura medi⁹ terminus erit bis predicatum: hoc est semel in maiori et semel in minori. In tertia figura medius termin⁹ erit bis subiectū semel in maiori. et semel in minori.

¶ Sub pte prima bis pte secunda. tertia bis sub.

¶ Et nota q̄ nouendecim sunt modi: scilicet nouem in prima figura/ ⁊ quatuor in secunda/et in tertia sex.

Prima nouem/secunda tetras/et tertia bis tres.

¶ Nota q̄ duplex est conclusio. s. directa ⁊ indirecta. Conclusio directa est quando maior extremitas predicatur de minore extremitate. Conclusio indirecta est quando minor extremitas predicatur de maiore extremitate.

Predico maiorē dum sit conclusio recta.

Et indirecta dum predicat ipse minorem.

¶ Insuper nota q̄ omnes modi concludunt directe exceptis quinq̄ vltimis prime figure que patent in versibus sequentibus.

Omnis directe concludunt crcipe quinq̄.

Nomina quorum bara.ce.da.fa fricesō morum.

¶ Et notandum est q̄ in versibus sequentibus continentur omnes modi in quibus fiunt syllogismi/ ⁊ tot sunt modi quot sunt dictiones. et in omni dictione per a intelligitur vniuersalis affirmatiua. per e vniuersalis negatiua. per i particularis affirmatiua. per o particularis negatiua.

Barbara/celarent/darii ferio/baralipton.

Celantes/dabitis/fabesmo/frisesomorum/

Cesare/campestres/festino/baraco/darapti.

Felapton/disamis/datisi/bocardo/ferison.

¶ Et notandum est: q̄ si omnes propositiones sunt negatiue/vel si omnes propositiones sunt particulares nunq̄ erit bon⁹ syllogismus neq̄ in hypotheticis exclusinis nec exceptiuis.

Syllogisari non est ex particulari

Neq̄ negatiuis: recte concludere si vis.

¶ Et sciendum. q̄ omnis syllogismus tām secunde q̄ tertie figure pōt reduci in quattuor pīmos modos: qr ois modus incipiēs p b/ pōt reduci in barba. ⁊ p c/in celarēt. p d/in darii. ⁊ p f/in ferison. Uñ⁹. S simpler p p ac. m. traspos. c facit impos. Sic exponitur ille versus. S/notat simplicē puer sionē: q̄n vocalis p̄cedit aliā: tūc propositio debet cōuerti simpliciter. Et q̄n vocalis precedit p. tunc propositio debet cōuerti per accidens. M notat transpositionem: vt patet in fabesmo. ⁊ fiat ille syllogismus ois hō est animal: nullus lapis ē homo/ergo/quoddam animal non est animal. et conclusio erit indirecta.

Maior debet conuerti per accidēs. quia a precedit p/ sic ergo quoddam animal non est homo. ⁊ minor debet conuerti simpliciter. quia illa vocalis e/precedit. Sic ergo nullus homo est lapis. Et propositiones debent transponi: quia illa litte-

rs m/est in fapesmo. Fiat ergo sic syllogisimus. Nullus home est lapis: quoddam aial ẽ hō: ergo quoddā animal nō est lapis. Et sic reducitur in tertio simplicit patz de alijs duobus modis: qz debent reduci p impossibile: sez in baroco ⁊ bocardo.

¶ Et est reducere per impessibile sumere oppositum conclusionis ⁊ vide si maior est vniuersalis: vel minor. si maior debes ponere oppositum conclusionis loco minoris: et oppositum minoris loco conclusionis. Si minor debes ponere oppositz conclusionis loco minoris. Fiat ergo syllogismus in baraco sic. Omnis homo est animal: quidā lapis non est aial: ergo quidam lapis non est homo. oppositum cōclusionis est omnis lapis est hom: oppositū minoris est omnis lapis est animal. reducatur ergo sic. ois homo est animal: ois lapis est hō: ergo omnis lapis est animal. Et sic debet bocardo reduci in barbara. vel sic exponatur predictus versus. S/simplex. hoc est qñ S/sequitur vocalem: tunc propositio facta per illam vocalem debet conuerti simpliciter: vt patet in celantes. p per ac. hoc est quādo p/sequitur vocalem tunc propositio facta per illā vocalem debet conuerti per accidēs: vt patet in baralipton. in traspos. hoc est qñ hec lra m/ponitur in aliquo modo siue in prima syllaba/siue secunda vel tertia/siue quarta semper causat transpositionem propositionum: vt patet in fapesmo. C. facit impos. hoc est qñ C habetur in aliquo modo oportet sumere oppositū cōclusionis. Et si maior sit vniuersalis vt in baroco tūc ponatur oppositū cōclusionis in loco minoris: ⁊ oppositum minoris in loco conclusionis. Et si minor sit vniuersalis vt in bocardo tunc ponitur oppositum conclusionis in loco minoris: et oppositum maioris in loco conclusionis. vt patet supra.

gnis dr istimes gñ gnis nō ẽ/supius ad oīs nec n
nec conuertibile, nec gñs inclusiu in ante.

QOnsequentia est qōdā aggregatum ex antecedente ⁊ consequente cum nota consequentie.

¶ Vel consequentia est quedam sequela inter añs et p̃ns cum nota sequentie.

¶ Et note sequentie sunt iste: ergo/ideo/igitur/si/quia. ¶ Antecedēs est illud qō immediate precedit uotam sequētie. Et consequens est illud quod immediate sequitur notā cōsequētie: nisi in ꝓditionali et causali: qz in illis propositio que immediate sequitur si vel quia vocatur antecedēs ⁊ altera vocatur p̃ns. ¶ Item consequētia dr duobus modis sez bona et nō bona. ¶ Cōsequētia bona dr duobus modis sez bona et formalis: ⁊ bona materialis. ¶ Consequentia bona ⁊ materialis dr tripliciter. Uno mō qñ añs est impossibile: ⁊ p̃ns sibi imptinēs. vt homo est asinus: ergo baculus stat in angulo. Alio mō qñ p̃ns est necessariū: ⁊ añs sibi imptinēs: vt vos curritis: ergo deus est. Tertio modo quando tenet gratia terminorū hoc est quando tenet in vno et non omni simili: vt omnis sol lucet: ergo ille sol lucet. vel sic. vos non estis ille homo demonstrando vos: ergo vos non estis homo.

¶ Ad cognoscēdū que consequentie sunt bone et formales dantur regule generales. quarum ꝓma est.

¶ Quelibet p̃ns est bona et formalis/qñ p̃ns formaliter intelligitur in añte: vt homo currit: ergo animal currit. ¶ Alia regula est ista. quelibet p̃ns est bona et formalis qñ oppositio consequentis sequitur oppositum añtis. ⁊ hoc formaliter vt ex opposito istius. animal currit: sequitur oppositum istius. homo currit: quia sequitur nullum animal currit: ergo nihil quod est homo currit.

¶ Alia regula est. Quelibet cōsequētia est bona ⁊ formalis quando oppositum consequentis formaliter repugnat antecedēti: vt ista consequētia est bona et formalis. homo currit. ergo aial currit: quia oppositum consequentis scilicet. Nullum animal currit repugnat huic antecedenti. Homo curs

rit. ¶ Et dicitur propositiones repugnare qñ non possunt simul stare in veritate
Uel quando ex opposito vnius sequitur oppositum alterius.

¶ Alia regula est ista. in omni consequentia bona et formali. Quicqd antecedit ad antecedens/ antecedit ad consequẽs. vt homo currit: ergo animal currit: qz quicqd antecedit ad hoc antecedens hõ currit añcedit ad hoc consequens animal currit. qz sequitur homo albus currit: ergo aial currit ¶ Item in oi bona consequentia et formali: quicquid sequitur ad consequens sequitur ad antecedens: vt homo currit: ergo animal currit: quicquid sequitur ad hoc consequens animal currit: sequitur ad hoc antecedens homo currit. ergo sequit homo currit: ergo corpus currit.

¶ Alia regula est ista. si in nullo casu possibili posito añs potest esse verũ ꝛ ꝑñs falsum. illa ꝑña est bona. vt ille homo currit: ergo aliqs homo currit. Item si in aliquo casu possibili posito añs põt esse verũ ꝛ ꝑñs falsum illa consequentia non valet. vt vos mouemini ergo vos curritis.

¶ Alia regula est ista. arguendo a primo ad vltimũ vbi omnes consequẽtie intermedie sunt bone et formales: et non **nonsolute** est cõ sequẽtia bona. ꝛ arguitur a primo ad vltimũ qñ illud qõ est ꝑñs vni⁹ ꝑñe est añs alteri⁹ consequentie: ꝛ non mai⁹ neq; mino⁹: ꝛ sic generaliter quousq; peruenitur ad vltimũ ꝑñs: ꝛ tunc ex primo añte: ꝛ vltimo ꝑñte est ꝑña bona. vt hõ currit: ergo aial currit. animal currit: ergo corpus currit. corp⁹ currit: ergo substantia currit. substãtia currit: ergo res currit. res currit: ergo ens currit. ꝛ sic a primo ad vltimũ homo currit: ergo ens currit. ¶ Contra istã regulam arguitur sic. Si illa regula esset vera ista ꝑña esset bona sez nullũ tempus est: ergo aliquod tempus est. qz põt argumentari a primo ad vltimũ cõsequentis intermedijs sic. nullũ tẽpus est: ergo dies non est. dies non est: et aliquod tempus est: ergo nox est. nox est: ergo aliqõ tempus est. ꝛ a primo ad vltimũ nullũ tẽpus est: ergo aliquod tẽp⁹ est. ꝛ q̃ ista ꝑsequẽtia non valet. pbatur: qz arguitur ab vno contradictorio ad reliquũ. Ideo dicendum est q̃ ista consequentia non valet: nec hic arguitur per regulam: quia consequentie sunt variate. quia plus additur antecedente secunde consequentie in consequente prioris consequentie.

Obiectio.

Responsio.

¶ Alia regula est ista. quando arguitur ab vniuersali ad suã particulare: siue indiffinitã/ siue subalternã affirmatiue siue negatiue ẽ ꝑña bona. vt quilibet homo currit: ergo aliquis homo currit. null⁹ homo currit: ergo aliquis hõ nõ currit. ¶ Alia regula est ista. ab vniuersali affirmatiua ad suam singularẽ affirmatiuã cũ debito medio est ꝑña bona. vt ois homo currit: ille ẽ homo: ergo ille homo currit. sed sine debito medio non valet consequentia: quia non sequitur quilibet homo currit: ergo ille homo currit q̃ quodcũq; demõstratur sed aliqñ tenet gratia terminorũ: vt in terminis significãtibus res incorruptibiles. vt omnis sol lucet: ergo iste sol lucet. Et aliqñ in nominib⁹ partitiuis. vt vter qz istorũ currit: ergo iste istorũ currit. ꝛ qñ añs est impossibile. vt ois homo est lapis: ergo iste homo est lapis. ¶ Alia regula est ista. A particulari ad suã indiffinitã est ꝑña bona ꝛ econtra. vt aliquis homo currit: ergo homo masculus currit. homo currit ergo aliquid quod est hõ currit. ¶ Alia regula est ista. ab vniuersali negatiua ad suam singularem negatiuam est consequentia bona. vt null⁹ homo currit: ergo iste homo non currit.

¶ Alia regula. In oi ꝑsequẽtia bona ꝛ formali si añs sit verũ ꝑñs erit verũ. qz ex veris nihil sequitur nisi verũ. si añs sit falsum nõ sequitur q̃ ꝑñs erit falsum. vñ⁹. Ex falsis verũ: ex veris nil nisi verũ. ¶ Alia regula est ista. ex impossibile sequitur quodlibet. vt vos estis asinus: ergo vos curritis. ¶ Item necessariũ sequitur ad quodlibet. vt vos curritis: ergo deus est. ¶ Alia regula est ista. ex contingẽti nũq̃ sequitur impossibile. vt homo currit: ergo nullus deus est.

Versus.

¶Item ex necessario nunq̄ sequitur cōtingēs: vt si ista cōsequētia nō valet: de⁹ est: ergo vos curritis. ¶Alia regula est ista qñ arguitur ab inferiori ad suū superius cū negatione posita ⁊ cū debito medio est cōsequētia bona vt hō nō currit/⁊ homo est aial: ergo aial non currit. ¶Notandū q⁹ inferius dr̄ duob⁹ modis .s. inferius per se/⁊ inferius per accidēs. Inferius per se est vt iste termin⁹ homo: ad istū terminū aial: ⁊ aial ad corpus ⁊ corp⁹ ad substantiā. Inferi⁹ p accīs est q̄ libet terminus qui cum addito sumitur respectu alterius termini: vt iste termin⁹ hō albus est inferius ad istū terminū hō ꝓpter hāc rām. Oē se habēs per modum appositionis vl̄ additionis respectu alterius est inferi⁹ eo. Et hoc notando sequitur hec regula. ¶Qñ arguitur ab inferiori ad suū superius sine negatione/ sine distributione: ⁊ sine aliqua dictione habēte vim negationis vl̄ distributōis e. t ꝓsequētia bona tā per se q̄ per accidēs. ꝙ se vt homo currit: ergo animal currit: per accidens homo albus currit: ergo homo currit.

¶Et notandum q⁹ tripliciter contingit arguere ab inferiore ad suū superius a parte subiecti/a parte predicati ⁊ a parte vtriusq̄.

¶A parte subiecti qñ subiectū in añte est inferius ad subiectū in ꝓsequēte: vt homo currit: ergo aial currit. ¶A parte predicati qñ predicatū in añte est inferi⁹ ad p̄dicatū in ꝓnte. vt homo currit: ergo hō mouetur. ¶A parte vtriusq̄ quādo subiectū et predicatū in añte sunt inferius ad subiectum ⁊ predicatum in consequente: vt homo currit: ergo animal mouetur.

¶Nota quinq̄ modis fallit hec regula. Arguendo ab inferiori ad suum superius. ¶Primo mō qñ arguitur ab inferiori ad suū superi⁹ a pte subiecti cū negatiōe ꝓpo⁹ta. vt null⁹ hō currit: ergo nullū aial currit. ¶Scdo mō qñ arguitur ab inferiori ad suū superi⁹ a parte predicati dictiōe exclusiua addita subiectis: vt tātū hō currit: ergo tm̄ hō mouetur. ¶Tertio modo qñ arguitur cū nota alietatis vel differēcie ꝓposita: vt hō est aliud ab asino: ergo hō est aliud ab animali. ¶Quarto mō qñ arguitur cum distributione vel cum aliqua dictione habente vim negationis vel distributionis: vt oīs homo currit: ergo oīe aial currit. ¶Quito mō qñ arguitur ab inferiori ad suū superi⁹ cū aliqua istarū dictionū q̄ vel sicut vel cum cōparatiuo vel superlatiuo gradu: tūc non valet cōsequētia: vt vos estis ita fortis sicut ille hō: ergo vos estis ita fort⁹ si

Regīa notāda.

cut homo. vos estis fortior isto homine: ergo vos estis fortior homine. Vos estis fortissimus istorum hoim: ergo vos estis fortissimus hominū. Sed qñ arguitur a superiore ad suū inferius cū aliqua istarū dictionū: tūc est consequētia bona / vt vos estis ita fortis sicut homo: ergo vos estis ita fortis sicut ille hō. vt vos est⁊ fortissimus hominū: ergo vos estis fortissimus istorū hominū. ¶Alia regula est ista arguendo a superiori ad suum inferi⁹ sine negatione/sine distributiōe/vl̄ aliqua dictione habēte vim negationis vel distributione nō valet ꝓña de forma: vt animal currit: ergo homo currit. licet aliqñ tenet de materia. vt animal ridet: ergo homo ridet.

¶Alia regula est ista. In omni ꝓña bona et formali qñ arguitur ab inferiori ad

Obiectio.

suū superi⁹ distributo ꝓsequente sequit̄ añs distributū si cōsequens sit distributibile: ⁊ añs sit liter. vt homo currit ergo aial currit. ideo sequitur omne aial currit: ergo ois homo currit. ¶Sed cōtra istā regulā arguitur sic ista ꝓña est bona/ homo currit: ergo hō mouetur ⁊ tm̄ non sequitur ois hō mouetur: ergo ois hō currit/ ergo regula non valet. ¶Huic dr̄ q⁹ ꝙnus nō tenet a parte p̄dicati in affirmati-

Rēsponsio.

uis: tamē tenet in negatiuis. vt nullus homo mouetur: ergo nullus homo currit. Similiter arguendo a superiori ad suum inferius in terminis accidentalibus sine debito medio cum distributione affirmatiua ꝓposita nō valet consequētia de forma/vt omne coloratū est: ergo omne album est. sed cum debito medio est cō sequentia bona. vt omne coloratum est: omne album est coloratum: ergo omne album est.

¶Alia regula. ab actiua ad passiuā est ꝓña bona ⁊ ecōtra: vt Ego amo vos: ergo vos amamini a me. ⁊ vos amamini a me. ⁊c.

De exclusiuis.

SEquitur de dictionibus exclusiuis ⁊ sunt iste tantum /⁊ tantūmodo solum/solummodo/precise/⁊ dūtaxat. Et quelibet propositio in qua ponitur aliqua istarū a parte subiecti debet exponi p suas exponentes: siue sit affirmatiua siue negatiua / quarū ꝓma erit ei⁹ ꝓtacens. Secūa erit vniuersalis de subiecto ⁊ qualitate oppositis/subiecto ⁊ qualitati ꝓtacentis. Exēplū: vt tm̄ homo currit: sic exponitur: hō currit ⁊ nihil non hō currit. Tm̄ homo non currit. sic exponitur homo non currit: sed quodlibet non hō currit: vel quodlibet aliud ab hoie currit. ¶ Prima regula est hec ab exclusiua ad suū ꝓtacēs est ꝯa bona: sed non econtra: vt tm̄ homo currit: ergo hō currit. Et ꝓtacens exclusiue est illud quod remanet dempta dictione exclusiua vt homo currit est ꝓtacens istius homo currit.

¶ Alia regula est illa. ab exclusiua affirmatiua ⁊ nō negatiua ad suum vniuersale in terminis trāspositis: in terminis rectis in singulari numero cū verbo de pñti/⁊ non ampliatiuo: est ꝯa bona: vt tm̄ hō currit ergo oīe currens est homo: et econtra omne est currens hō. ergo tm̄ homo currit. Verba ampliatiua sunt ista. incipit desinit/potest et apparet ⁊ oīa verba de ꝑterito et futuro que possunt predicare de re existente et non existente. vt homo non existens potest esse rome. Similiter antichristus potest esse qui nondum est: sed i obliquis et in hypotheticis non valet ꝯa. vt cuilibet hois asinus currit. ergo tm̄ currens est hois asinus: qr antecedens potest esse verū et ꝯs falsum posito q̄ quilibet homo habeat duos asinos/vnum currentem et alterum i accentem tūc antecedens est verum et consequens falsum.

Nota de ꝟbis ampliatiuis.

¶ Alia regula est ista. Ab vnā exponēte exclusiue ad exclusiuam non valet consequentia: vt homo currit ergo tantum homo currit.

¶ Alia regula est ista. ab exclusiua ad vnam eius exponentem est consequentia bona. vt tm̄ homo currit: ergo nihil aliud ab homine currit.

¶ Et notandum q̄ oppositum exclusiue debet dari p negationem prepositam toti. vt tm̄ homo currit. oppositum huius est hoc. non tm̄ homo currit: qō debet ꝓbari per duas causas veritatis que debent dari per vnā disiūctiuā factam ex oppositis partium opponentium exclusiue affirmatiue vt non tm̄ homo currit. habet pro causis veritatis istas duas propositiones. Nihil quod est homo currit. vel aliquid non homo currit. Et oppositum exclusiue affirmatiue equiualet vni disiunctiue: facte ex oppositis partium exponētium exclusiue affirmatiue: vt non tantum homo currit. equiualet huic: nihil qō est hō currit: vel aliquid non homo currit. et debet ꝓbari per illas.

¶ Item quando arguitur a ꝓpone habente plures causas veritatis ad vnā illarū non valet ꝯa. vt hic nō tm̄ homo currit. ergo aliqd nō hō currit. Uel sic. nō tm̄ hō currit ⁊ nihil qō est hō currit. qr antecedens pōt esse verū et ꝯs falsum. posito q̄ homo et asinus currant. vel ponendo q̄ nihil currat. tam añs est verū sc̄z q̄ non tm̄ homo non currit. qr hz vnam causam veritat⁹ veram et ꝯs est falsum: sc̄z nihil qō est homo currit: qr eius oppositum est verum sc̄z aliquid quod est homo currit.

¶ Alia regula est ista. quando arguitur ab vna cā veritatis ad propositionem habentem illam: tunc illa ꝯa est bona. Ut nihil qō est homo currit. ergo non tantum homo currit. Et quando arguitur ab vtraq; cā veritatis ad propositionem habentē illam: tunc ꝯa illa est bona: et econtra. Ut nihil qō est homo currit: vel aliquid non homo currit: rego nō tantum homo currit: et econtra non tm̄ homo currit. ergo nihil quod est homo currit. vl aliquid nō homo currit.

¶ Alia regula est ista. quando arguitur ab inferiori

ad sui sup[er]i[us] a pte subiecti dictione exclusiua addita subiectis est ꝓpa bona: vt tm̃ hō currit. ergo tm̃ animal currit Sed a parte ꝑdicati non valet ꝓpa. vt tantū homo currit: ergo tm̃ homo mouetur. Sed aliquando tenet gratia terminoꝝ vt tantum ⁊ os differtis ab hoic: ergo tantū vos differtis ab animali.

¶ Alia regula est ista. quando dictio exclusiua additur dictioni sigt nūer. vltra nūer. binarii: tūc dupliciter hꝫ exponi. s. rōne p[ro]p[ri]e alteritatis/et rōne alietatis. Rōne p[ro]p[ri]e alteritatis sic exponitur: tm̃ quattuor hoies currūt quattuor hoies currūt et nō plures ꝙ quattuor hoies currūt. Rōne alietatis sic exponitur. quattuor homines currunt et nulli alij homines ꝙ quattuor.

¶ Alia regula est ista. Ab exclusiua affirmatiua ad suam exceptiuam negatiuam est consequentia bona: in cōsimilibus terminis: nō in terminis transcendentibus ex cōsequentia bona: ⁊ econtra vt tm̃ homo currit. ergo nihil preter hominem currit. ¶ Notandum q̄ quattuor sunt ordines exclusiue. Primus est quando dictio exclusiua preponitur subiecto vt tm̃ homo currit. Secundus est quando dictio exclusiua immediate sequitur subiectum. vt homo tantum est currens. Tertius est quando dictio exclusiua postponitur principali verbo: vt homo est tantū currens. Quartus est quando ponitur inter partes predicati: vt tu es videns tantū hominem. ¶ Et notandum q̄ secundū aliam ⁊ aliā situationem dictionis exclusiue in propositione exclusiua propositio debet aliter ⁊ aliter exponi exemplum. Aliquando cum precedit totaliter in propositione. vt tantum vides hominem. Et sic exponitur. Tu vides hominem et nihil non tu vides hominem. Aliquando immediate preponitur verbo. vt tu tantum vides hominem: sic exponitur. Tu vides hominem et nihil aliud facis ꝙ vides hominem Aliquando preponitur totaliter predicato: vt tu es tantum videns hominem. sic exponitur. Tu es videns hominem et non es aliud ꝙ videns hominem. Aliqñ ponitur inter partes predicati: vt tu es videns tantū hominē ⁊ tunc si habet exponi tu vides hominem: et non vides aliud ꝙ hominem. Et eodem modo exponitur illa: hic tm̃ hoicm̃ vides. ¶ Item tu es similis solum sorti. sic exponitur. tu es similis sorti: ⁊ non es similis alij ꝙ sorti. ergo tu es similis solum sorti. ꝛc.

Sequitur de dictionibus exceptiuis. Et sunt iste. ꝓter/ꝓterꝙ/et nisi/ ⁊ his consimiles.

Et quelibet propositio in qua ponitur aliqua istarum a parte subiecti debet exponi ꝑ duas exponentes. sed primꝫ dicatur de eius expositionib[us]. ¶ Nota quod pars extra capta vocatur illud qđ immediate sequit[ur] r dictionem exceptiuā. Et pretacens est illud qđ remanet dempta dictione exceptiua cū parte extra capta vt in ista ꝓpositiõe Ois hō ꝓter sortē currit. ly sortes est pars extra capta et hec ꝓpositio. ois homo currit est pretacens. ¶ Et notandum. q̄ si exceptiua sit affirmatiua: prima eius exponens erit negatiua: cuius subiectū erit pars extra capta ⁊ predicatū et copula erunt eadē q̄ erāt exceptiue: secūda erit vniuersalis affirmatiua in qua ꝑno sumitur signū vniuersale affirmatiuū cū subiecto pretacentis cū ista dictione aliꝰ/aliud. in eodem casu/gñe ⁊ nūero: cū parte extra capta i ablatiuo casu. vt ista ois hō ꝓter sortē currit. sic exponitur sortes nō currit/ sed ois homo aliꝰ vel alia a sorte currit/ ꝙ ois homo ꝓter sortē currit. Et si exceptiua sit negatiua. prima exponēs erit affirmatiua et reliqua erit illa que dabitur sicut prius: ꝓterꝙ in loco signi vniuersalis affirmatiue: ponitur signum vniuersalis negatiue: vt nullus homo ꝓter sortem currit. sic exponitur. sortes currit sed nullus alius vel alia a sorte currit. ergo ꝛc. Et iste exponentes tenentur generaliter in exceptiuis ꝓpriis. ¶ Pro quo notandum est. quod nulla exceptiua dicitur propria nisi eius pretacens sit propositio vniuersalis affirmatiua vel negatiua a qua dicitur exceptiua constituti. Unde ista exceptiua non est propria. Ali-

quis homo preter sortem currit.

¶ Alia regula est ista. Omnis exceptiua propria repugnat suo preiacenti: vt ille repugnant. omnis hō currit: ⁊ omnis homo preter sortem currit. Nam dicuntur propositiones repugnare: qñ non possūt simul stare in veritate: vel cum ex vna sequitur oppositū alterius: sicut et in propositis. ¶ Et nota q̄ ad omnem exceptiuam propositionem quattuor requirūtur: scz preiacēs exceptiue. subiectum preiacentis/pars extra capta et illud respectu cuius fit exceptio.

¶ Alia regula. ab exceptiua ad eius exponētes tam diuisim q̄ cōiunctim est ꝓña bona: ⁊ ecōtra ꝓiunctim. vt sequitur ois hō ꝑter sortem currit: ergo sortes non currit. Et siīliter ois hō ꝑter sortem currit. ergo ois hō alius vl' alia a sorte currit. Et sic diuisim coniunctim. ois hō preter sortem currit: ergo sortes non currit. sed ois homo alius vel alia a sorte currit. Et sequitur ecōtra ꝓiunctim. Ut sortes non currit: sed ois homo alius vel alia a sorte currit. ergo ois homo preter sortem currit. ¶ Nota differentia est inter istos tres terminos: p̄ter preterq̄ et nisi. Nam preter et preterq̄ sumuntur indifferenter tam in affirmatiuis q̄ negatiuis. ⁊ nisi solum in negatiuis.

¶ Alia regula est ista. Propositio in parte vera et in parte falsa potest verificari p exceptionem partis falsę. vel partium falsarū. Et ꝓposito in parte vera ⁊ i parte falsa habet aliquas propositiones singulares veras: et aliquas falsas: vel aliam veram et aliam falsam. Unde posito q̄ sortes sedeat: et omnis homo non sortes currat: tunc hec propositio omnis homo currit ⁊ in parte vera et in parte falsa: et habet verificari per exceptionem partis falsę: scz sortes currit: sic omnis homo preter sortem currit. Et si sortes et plato sedeant Et omnis homo non aliter istoꝝ currit: tunc habet verificari per exceptionē partiū falsarū sic. Ois homo preter alterū istorū currit. demonstrando sortem et platonem. Unde semper si exceptio fiat p̄o pluribus habet dari per terminum partitiuum vel cum disiunctione. vt patet in istis exceptiuis predictis.

¶ Alia regula est ista. Si exceptiua sit ꝓpria requiritur q̄ pars extra capta sit inferior ad subiectum preiacentis: vt omnis homo preter sortem currit.

¶ Alia regula est ista. Si tot excipiūtur quot supponuntur: tunc exceptiua est impropria: vt patet per eius diffinitionem. Quia exceptio est extracaptio partis a suo toto. Unde ista exceptiua est impropria. Ois homo preter hominem currit. quia tot excipiuntur quot supponuntur.

Obiectio.

¶ Contra ista est satis propria: nullus sol preter istū lucet. Et hic tot excipiūtur quot supponuntur ergo regula nulla. Dico q̄ regula predicta est satis bona: et hz intelligi qñ illud qđ supponitur et illud qđ excipit eodem modo excipitur quo supponitur. sed sic non est hic. q⁊ vnus terminus supponit discrete et alius confuse et distributiue.

Responsio.

¶ Alia regula est ista. In omni exceptiua vera ⁊ affirmatiua predicatū dicitur de subiecto preiacentis et remouetur a parte extra capta. Ut omnis homo ꝑter sortem currit currens remouetur a sorte: et dicitur de ly homine. Sed in exceptiua negatiua predicatum dicitur a parte extra capta et remouetur a subiecto preiacentis: vt nullus homo preter sortem currit: currere dicitur de parte extra capta: et remouetur a ly homine: quod est subiectum precedentis.

¶ Alia regula est ista. oppositum exceptiue de dari

per negationem prepositā tot⁹:sicut appositū excluſine et habet duas cauſas veritatis. ¶Et nota q̄ non eſt verius dari appoſitum alicuius propoſitiōis cathegorice ſp̄ preponere negationem tot⁹.vel delere eam ſi prepoſita fuerit.ꝛc.

De copulatiuis regule.

¶Prima regula eſt iſta. Si vna pars copulatiue ē falſa.tota copulatiua eſt falſa.ꝛ ſi vtraq; pars copulatiue eſt vera.tota copulatiua eſt vera.

¶Alia regula eſt ita arguendo a tota copulatiua ad vlteram eius partem eſt p̄ña bona et formalis:vt vos eſtis homo:ergo vos currit⁹.

¶Alia regula eſt. A toto copulato ad alteram eius partem eſt cōſequentia bona.vt ſortes et plato currūt:ergo plato currit.niſi cum verbis ſignificantibus diuiſionem:vt ſortes et plato trahunt lapidem:ergo plato trahit lapidem.non valet conſequentia.

¶Alia regula eſt. A parte copulatiue ad totāz copulatiuā nō valet ꝓſequētia de forma.Sed quinq; modis tenet de materia.Primo modo q̄n copulatiua fit ex parte inferiori ꝛ ſuperiori:tunc arguendo a parte inferiori ad totā copulatiuam eſt p̄ña bona:vt vos eſtis hō:ergo vos eſtis hō:ꝛ vos eſtis animal. Secundo modo quando copulatiua fit ex parte contingenti/et ex parte neceſſaria:tunc arguendo a parte contingenti ad totam copulatiuam eſt cōſequentia bona vt vos currit⁹:ergo vos currit⁹ /ꝛ deus eſt. ¶Tertio modo quando copulatiua fit ex probatione poſſibili/et ex propoſitione impoſſibili.tūc arguendo a parte copulatiue que eſt impoſſibilis ad totam copulatiuam eſt cōſequentia bona.vt vos eſtis aſinus:ergo vos eſtis aſinus/et vos currit⁹.

¶Quarto quando copulatiua fit ex partibus conuertibilibus. tunc arguendo a parte copulatiue ad totam copulatiuam eſt cōſequentia bona.vt vos eſtis homo.ergo vos eſtis hō/et vos eſtis animal rationale. ¶Quinto q̄n copulatiua ē facta ex duab⁹ partibus quarū vna non poteſt eſſe vera ſine altera: tūc arguendo ab illa parte copulatiue q̄ nō pōt eſſe vera ſine altera: ad totam copulatiuā eſt conſequentia bona:vt vos ſedetis ergo vos ſedetis.et vos eſtis homo.

¶Alia regula. Iſta dictio et/quādoq; tenetur copulatiue et aliquando copulatim.Tenet copulatiue q̄n copulat inter ꝓpoſitiones vt vos eſtis aial:et vos eſtis ſubſtātia.Tenet copulatim q̄n copulat inter terminū ꝛ ꝓpoſitionē:vt tu es aial ꝛ aſinus. ¶Item q̄n ille termin⁹ /ꝛ tenet copulatim tūc talis ꝓpoſitio eſt diſtinguēda penes ſenſum ꝓpoſitum ꝛ ſenſum diuiſum. Q̄n eſt ſenſus cōpoſitus oportet q̄ manet idem ſubiectum/vt tu es homo animal: et tu es aſinus:ꝛ hec eſt falſa.Quando ſenſus diuiſus eſt:tunc oportet q̄ manet idē predicatum:vt tu es animal:et aſinus eſt animal.et hec eſt vera.

¶Alia regula/oppoſitum copulatiue eſt vna diſiunctiua facta ex oppoſitis partium copulatiue illius/vt homo currit et aial currit. Oppoſitum ei⁹ eſt hoc/nihil q̄ eſt homo currit/vel nullum animal currit.

¶Sequitur de diſiunctiuis.

¶Prima regula eſt hec. Si vna pars diſiūctiue ſit vera/tota diſiunctiua eſt vera/et ſi ambe partes ſint falſe/ illa diſiūctiua eſt falſa.vt vos eſtis aſinus vel vos eſtis capra.¶Alia regula eſt hec:arguendo a parte diſiūctiue ad totam diſiunctiuā eſt cōſequentia bona:vt homo currit:ergo hō currit/vel aſinus ſedet.Alia regula eſt iſta.a tota diſiunctiua ad alteram ei⁹ partem non valet conſequentia de forma. vt vos currit⁹ vel vos ſedetis/ ergo vos currit⁹.Sed quinq; modis tenet gratia terminoum.

De disiunctiuis ⁊ Conditionalibus.

¶ Primo modo quando est aliqua disiunctiua facta ex parte inferioꝛi/et ex parte superioꝛi. tunc arguendo a tota disiunctiua ad partem superioꝛem est ꝓsequẽtia bona: vt vos estis homo vel vos estis animal: ergo vos estis aial. ¶ Scõo mõ qñ disiunctiua fit ex parte contingenti et ex parte necessaria. tũc arguendo a tota disiunctiua ad partẽ necessariã ꝓña bona vt vos curritis. vel deus est ergo deus est. ¶ Tertio modo quando disiunctiua fit ex parte impossibili. et ex parte possibili. tunc arguendo a tota disiunctiua ad partem possibilem est consequentia bona: vt vos sedetis / vel vos estis asinus ergo vos sedetis. ¶ Quarto modo quando disiunctiua est facta ex terminis conuertibilibus: tunc est consequentia bona: vt vos estis risibilis/vel vos estis homo: ergo vos estis risibilis.

¶ Quinto modo qñ disiunctiua fit ex duabus partibus: quarũ vna non potest ee vera nisi altera sit vera: tunc arguendo a tota disiunctiua ad illam partẽ sine q̃ altera non potest esse vera est consequẽtia bona vt vos estis mouens /vl vos estis currens. ergo vos estis mouens.

¶ Alia regula est hec. arguendo a tota disiũctiua/ad alteram eius partem cũ opposito vnius partis: ita q̃ oppositum consequẽtis nõ sumitur in minore est consequentia bona. vt vos estis hõ vel vos estis asinus. sed vos non estis homo: ergo vos estis asinus.

¶ Item ille terminus vel potest tenere disiunctiue vel disiũctim tenetur disiunctiue qñ distingit inter propositiones: vt vos estis homo: vel vos estis animal. ⁊ tenetur diiunctim quãdo ponitur inter propositionem et terminum. et tunc ẽ distinguenda pences sensum compositum et sensum diuisum. Sensus compositus est quando subiectum in prima propositione est subiectũ in ~~prima ꝓpositione et S. vel P. currit.~~ Sensus diuisus est quando predicatum in prima propositione ẽ predicatũ in secunda propositione. vt. S. currit. vel. P. currit. ¶ Et iciendum est q̃ contradictorum diiunctiue est vna copula facta ex oppositis partium illius disiunctiue: vt vos curritis/vel vos mouemini: oppositum eius est hoc. vos non curritis et vos mouemini.

De conditionalibus.

¶ Prima regula est hec. conditionalis dicitur bona qñ ꝓñs formaliter intelligit in ãte: vt ista est bona si vos curritis vos mouemini. ¶ Alia regula ẽ illa. Ois conditionalis bona cuertitur cũ ꝓña que est bona ⁊ est necessaria: vt ista est bona et necessaria. Si hõ currit: aial currit. quia conuertitur cũ hac ꝓña que est bona. s. homo currit ergo aial currit / et o3 conditionalis que non valet conuerti cũ ꝓña q̃ non valet: et est impossibilis. vt hec si deꝰ est hõ est leo. ¶ Alia regula est ista. Ois conditionalis bona conuertitur cũ ꝓsequẽtia que est bona que cõuertitur cũ ista ꝓña deus est. ergo hõ est leo que non valet ⁊ sine termino relatiuo immediate sequente hanc conditionem si. tantũ valet sicut consequentia facta ex antecedente et consequente eiusdem conditionalis: vt si vos curritis vos mouemini. tantum valet ista. vos curritis ergo vos mouemini. Sed si terminus relatiuus immediate sequatur si. tunc consequentia non valet tantum sicut consequentia facta ex antecedente et consequente. vt aliqua ꝓpositio est. et si illa sit vera. tu es asinus.

¶ Alia regula est ista. ad cognoscendũ quando consequens formaliter intelligitur in antecedente fiat vna consequentia ex antecedẽte ⁊ consequente conditionalis: ⁊ si ꝓña facta sit bona ⁊ formalis tũc in conditionali consequens erat intellectum in antecedente.

¶ Alia regula est ista. oppositus conditionalis debet dari per negationem prepositã toti. Ut oppositũ istius. Si sortes currit. P. currit est hoc. non si. ortes currit. P. currit que formaliter repugnant. Et tunc illud equipollet vne copulatiue facte ex antecedente conditionalis ⁊ contradicto ꝓsequẽtis

De regulis omissis.

vt ista. Non si vos estis homo vos estis animal. equiualet huic vos estis homo licet vos non estis animal.

¶Alia regula est ista. a tota conditionali cū suo antecedente ad consequens eiusdem est ꝓba bona/vt si ego sum homo ego sum animal sed ego sum homo ergo ego sum animal.

¶Alia regula est. a tota cōditionali cū oppositō consequens ad oppositum antecedentis est consequētia bona: vt si tu curris tu sedes sed tu non sedes ergo tu non curris. Et nota q̄ antecedens in conditionali est illud qō immediate sequitur hanc notam si. siue sit prius siue sit posterius: prius vt si homo currit: animal currit. posterius. vt animal mouetur si homo currit.

¶Alia regula est ista. quedam est cōditioualis bona ⁊ simpliciter. ⁊ quedā est conditionalis bona vt nunc. Cōditionalis bona vt nūc est cuius antecedens nō potest iā esse verū: vt si vos estis londonijs vos estis homo. Bona simpliciter est talis cuius antecedens non modo potest esse verum nisi consequens fuerit verum. vt si tu es homo tu es animal.

De regulis omissis.

¶Prima regula est hec. subiectis et copulis existentibus eisdem et predicatis variatis secundum sub et supra/ sine negatione sine distributione et sine aliqua dictione habente vim negationis vel distributiōis est consequentia bona. Sub. idem est q̄ inferius. Supra idem est quod superius Unde ista consequentia est bona. Sortes fuit albus heri: ergo sortes fuit albus. quia iste terminus albus heri est inferius ad istum terminum albus: per regulā omne se habens per modum oppositionis. ꝛc.

¶Alia regula. vbi in aliqua consequentia sunt plures premisse si ex oppositio consequentis cum altera premissarū sequitur oppositum alterius premisse/ tunc est consequentia bona. Ut omnis homo currit. tu es homo ergo tu curris. quia ex opposito consequentis cum minore sequitur opositum maioris. q̄ sequitur tu non curris ⁊ tu es homo: ergo aliquid quod est homo non currit. Similiter ex opposito consequentis cum maiore sequitur oppositum minoris: q̄ sequitur tu non curris: et omnis homo currit. ergo tu non es homo.

¶Alia regula est. quādo subiecta aliquarum propositionum sunt eadem vel conuertibilia. et copule sunt eadem. et predicata conuertuntur et propositiones sunt eiusdem qualitatis et quantitatis/ et termini p̄cise p eisdem supponunt. est consequentia bona tanq̄ ab vno conuertibili ad reliquū vt ista consequentia est bona. Sortes est homo: ergo sortes est animal rationale et mortale. Sed ista consequentia non valet. Quilibet homo est masculꝰ ḡois hō est masculus. q̄ termini precise pro eisdem non supponūt. ¶Nota q̄ termini dicūtur conuertibiles q̄n mutuo se inferunt respectu eiusdemq̄ verbi.

¶Alia regula est De qualibet re singulari in mūdo dicit alterū ꝓtradictoriorū incōplexorū et nulla de re dicuntur ambo quia nulla res est in mundo que simul est homo et non homo. Cōtradictoria complexe sunt propositiones contradicentes. vt quidam homo currit/ ⁊ nullus homo currit. Et contradictoria incomplexa sunt termini contradicentes: vt homo non homo. Unde de qualibet re in mundo dicitur vnum istorū incomplexorū / et de nulla re dicitur ambo. scilicet homo ⁊ non homo. quia omnis res in mundo aut est homo aut nō homo. Et de nulla re dicitur ambo: quia nulla res est in mundo que simul est homo et non homo.

De regulis omissis.

¶ Alia regula est ista. In omni consequentia bona & formali qñ arguitur ab inferiori ad suū superiꝰ. tūc ad aliquatē ꝓntis sequit aliquitas antiꝯ: vt hō currit: ergo aial currit. vñ bñ sequit. aliud ab aiali currit. ergo aliud ab hoie currit. ¶ Sed ꝓtra istā regulā arguit sic. Ista ꝓña est bona hō est hō: ḡ hō est aial. & tñ nō sequitur ecōtra aliud ab hoie est aial: ergo aliud ab homine est homo. ¶ Ad hoc dicendum est q̄ ille terminus aliud in antecedente debet immediate precedere terminū inferiorem et superiorem: sed sic non est in ꝓposito ideo non arguitur secundum regulam.

Obiectio.

Responsio.

¶ Alia regula est ista. ad quācūq; ꝓpōnem veram sequitur suū dictū fore verū oē enī dictū ꝓpōnis debet dari vertendo nominatiuū in actiū et verbū indicatiuum in verbum infinitiuum vel ꝓponendo istam cōiunctionem q. toti. Unde sequitur deus est est verum. ergo deū esse est verum vel q̄ deus est. est verum.

¶ Alia regula est. In singularibus non refert ꝓponere vel postponere negationem ad dandū contradictorium. Ut sortes currit. contradictorium eius est hoc. non sortes currit. vel sortes non currit.

¶ Alia regula est ista. Ab affirmatiua de p̄dicato infinito ad negatiuam de predicato finito est ꝓña bona. vt vos estis non asinus. ergo vos nō estis asinus. ¶ Sꝫ ista regula hꝫ intelligi in terminis rectis cū verbis de p̄ñti non ampliatiuo cū verbo substantiuo & non adiectiuo: vt sequitur formaliter. tu es nō hō: ḡ tu non es hō. Sed non tenet in verbis adiectiuis: vt tu amas nō hoiem: ergo tu non amas hoiem. Exemplū de ꝓterito vt tu fuisti non iustus: ḡ tu non fuisti iustus. q̄ añs pōt esse verum et ꝓña fallūm posito q̄ in aliq̄ tpe fuisti iustus. & in aliquo tpe non. tūc añs est verū & ꝓña falsū q̄ nō fuisti iustus. quia eq̄ valet huic in nullo tpe ante hoc fuisti iustus. Nec cum verbo de futuro propter eādm rationem. Exemplum in terminis relatiuis. Ut non sequitur. Sortes est nō pater: ergo sortes non est pater.

¶ Alia regula est ista. A negatiua de predicato finito ad affirmatiuam de predicato infinito cū ꝓpātia subiecti est ꝓña bona. Ut tu nō es albus/et tu es/ergo tu non es albus. In plurali numero nō valet nec in obliq̄s vt in ista domo tu non es hō: et tu es: ergo in illa domo tu es non hoīo.

¶ Alia regula est ab affirmatiua de predicato ꝓpriato ad negatiuam de predicato finito est consequentia bona. Ut tu es iniustus: ḡ tu non es iustus.

¶ Alia regula. Nomina & verba transpositā idem significāt. vt hō est aial: ergo animal est hō. ¶ Sꝫ ꝓtra istā regulā arguitur sic. Si illa sit ꝓña sequitur q̄ ista ꝓña est bona. Omis hō est aial: ergo oē aial est hō: & tñ ꝓña est falsū: ergo. &c. Huic ōr q̄ ꝑtis dicti eandem rē sigt in vna ꝓpōne sicut in alia non tñ ꝓpōnes eodem modo significant. q̄ in transmutatione terminorū multa variantur significationes propositionum.

¶ Alia regula est a diuisis ad coniuncta raro tenet ꝓña. vt tu es bonus/et tu es carpentarius: ergo tu es bonus carpentarius.

¶ Alia regula est ista. Omnis ꝓpō vera de ꝓterito non est vniuersalis de simplici subiecto et de simplici predicato / cuius veritas non dependet a futuro. est necessaria/vt tu fuisti.

¶ Alia regula est ista. Omnis ꝓpō vera de ꝓterito

rel̄inquit vnam veram de presenti. Ut ū hec sit vera: tu sedisti/aliquando erit verum dicere tu sedes. Eodem modo de futuro: vt si hec sit vera tu sedebis: aliquando erit verum dicere tu sedes.

¶ Alia regula. Quādo arguitur ab inferiori ad superius a parte predicati cū hoc verbo incipit vel desinit prepōsito non valet p̄na ſz aliquando tenet gratia terminorū substantialibus: vt sortes incipit esse homo: ergo sortes incipit esse animal. Sed non sequitur vos incipitis videre hoiem: ḡ vos incipitis videre aial: q̄ hoc predicatū incipiens videre aial est terminus accidentalis et similiter incipiens videre hoiem. Sed ab inferiori ad suū superi⁹ a parte subiecti cū hoc verbo incipit vt desinit postposito. est p̄na bona vt homo incipit currere: ergo animal incipit currere.

¶ Alia regula est ista. In necessarijs nō refert annū ciare vniuersaliter. Ut homo est animal: ergo omnis homo est animal. Et econtra. omnis homo est animal: ergo homo est animal.

¶ De suppositionibus.

QVoniam ignorantes suppositiones terminorum veritates ꝓpositionum latent. Ideo circa suppositiones plura oportet scire. Primo quid sit suppositio. Secundo qui termini supponunt: et qui non. Tertio vbi supponunt: et vbi non. ¶ Et sciēdū est q̄ nullus terminus extra orationē pōt supponere sed solū in oratione: vt ille terminus homo extra orationem non supponit. sed solum in oratione. vt homo currit.

De tertio.

De secundo.

¶ Et sciendum est q̄ nullus terminus supponit nisi subiectū et predicatū signū vniuersale non supponit: sed facit subiectum et predicatum supponere: ⁊ sic facit ista dictio non: et alie negationes. ⁊ differt aliud non idem comparatiuus grauis superlatiuus et termini modales.

¶ Et sciendū est. q̄ nulla pars extremi supponit: sed toti extremo detur suppositio. Suppositio est quedam proprietas extremi ad extremum secundum q̄ vnum extremum ordinatur ad aliud. Uel est significatio termini cathegoreumatici positi in oratione. Uel suppositio est virtus et proprietas in termino cathegoreumatico posito in oratione. ⁊ sunt termini cathegoreumatici omnia nomina aliquid per se significantia: vt homo /lignū/lapis/et similia. ¶ Et extrema in propositione sunt subiectum et predicatum.

De primo.

¶ Terminus syncategoreumaticus est ille qui per se positus nihil significat: vt dictiones negatiue/signa vniuersalia/et aduerbia numeralia: vt semel /bis/ter/quater. ¶ Item arguendo ab inferiori ad suum superius in partibus extremorum non valet p̄na. et arguitur ab inferiori ad suum superius in partibus extremorum q̄n vna pars in antecedente est inferi⁹ ad aliā partē in p̄nte: et non totum subiectum in aīte est inferius ad totū subiectum in p̄nte: vt sortes albus currit: ergo. p. color⁹ currit.

¶ Nota q̄ suppositio est dupler: sc̄z propria et impropria. Suppositio impropria est q̄n dictio sig̃t aliꝫ coīs vſu loquendi q̄ ex primaria institutione: vt anglia pugna/bibe cyphū. ¶ Suppositio propria est q̄n terminꝰ supponit pro illa re in propositione q̄ significat extra propositionē et dicitur triplex. sc̄z materialis/simplex/personalis. ¶ Suppositio materialis est q̄n dictio supponit pro sola voce et non pro suo significato: vt amo est verbū /ego est ꝓnomē. ¶ Suppositio simplex est q̄n terminꝰ cois supponit p̄ quadam natura communi vel quodam conceptu in anima per quem comprehendimus rem extra animam vt homo est species: animal est genus: ¶ Suppositio personalis est quando ter-

minus supponit pro suo significato: vt homo est animal. ¶ Suppositio personalis dicitur dupliciter. scz discreta et communis. ¶ Discreta est quando terminus discretus supponit per se: vel pronomen demonstratiuum: vt sortes currit vel iste currit. Et illa dicitur dupliciter. scz discreta simplex: et discreta composita. ¶ Suppositio discreta simplex est in termino discreto simplici: vt in hoc termino S. vt hic sortes currit/plato currit. ¶ Suppositio discreta composita est proprietas in termino discreto composito: vt hic sortes albus currit. ¶ Suppositio communis est quando terminus cōmunis supponit. Et dicitur dupliciter: scilicet suppositio determinata et suppositio confusa. ¶ Suppositio determinata est quando terminus communis supponit pro suis suppositis scilicet inferioribus ad qō libet eorum contingit descendere distunctiue: et non copulatiue / vt quidā homo currit: ergo ille vel illa: vel ille vel illa/et sic de singulis. ¶ Suppositio confusa dicitur dupliciter. scilicet confusa et distributiua: ꝛ confusa tantum. ¶ Confusa ꝛ distributiua est quando terminus communis supponit pro suis suppositis et ad quodlibet eorum contingit descendere copulatiue. vt omnis homo currit: ergo ille et illa ꝛ sic de singulis.

¶ Et sciendum ꝙ terminus syncategorematicus affirmatiuus siue signū vniuersale affirmatiuum facit terminum immediate sequentem stare confuse et distributiue et omnis terminus communis mediate sequens signum cathegorematicū: siue signum vniuersale affirmatiuum: stat ꝑfuse tm̄. ¶ Suppositio confusa tantū est qñ terminus supponit pro suis suppositis ꝛ non potest descendere ad ea nec copulatiue/nec disiunctiue: et sic stat predicatū huius propositionis omnis homo currit: ergo omnis homo est hoc currens. nec hoc currens vel hoc est sic de singulis.

Suppositio diuiditur sic.

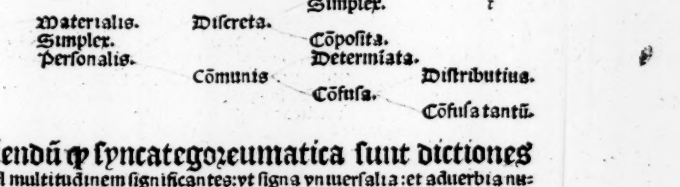

¶ Et sciendū ꝙ syncategorematica sunt dictiones numerum vel multitudinem significantes: vt signa vniuersalia: et aduerbia numeralia vt semel bis/ter/quater. Unde in illa ꝓpositione bis comedi panem: iste termin⁹ panē stat confuse tm̄: qr non conuenit descendere ad sua singularia nec copulatiue nec disiunctiue: qr non sequitur bis comedi panem / ergo bis comedi istum et illum et sic de singulis. Sed in ista ꝓpositione bis panem comedi. ly panem stat confuse et distributiue: qr immediate sequitur signum syncathegorematicum et sic propositio est falsa. quia sequitur bis panē comedi. ergo bis istum panem comedi: et istum et sic de singulis.

¶ Alia regula est ista. Quando duo paria officialia cadunt sup vnū terminū cōmunē quoꝝ vtrūq; hz vim confundendi terminū tunc ille terminus stabit cōfuse tm̄ vel determinate: vt vos differtis ab omni homine ly homine stat confuse tm̄. ¶ Alia regula est ista. terminus cōmunis vel discret⁹ supponens verbum de ꝑti non ampliatiuo a ꝑte subiecti supponit solūmō pro istis q̄ sūt: vt ille homo currit. sic supponit homo qui est currit. ¶ Itē termin⁹ cois vel discretus supponens ꝟbo de preterito a parte subiecti si nō distribuatur supponit disiunctiue pro illo qō est: vel pro illo qō fuit. vt homo fuit rome. supponit hō qui est fuit rome: vel hō qui fuit fuit rome: ꝛ si distribuatur supponit copulati

ne pro illo qđ est: et p illo quod fuit. vt ois homo fuit rome. sic supponit. ois homo qui est fuit rome: ꝛ ois homo q̄ fuit fuit rome. ¶ Itē terminus cois vel discretus supponens verbo de futuro a parte subiecti si non distribuatur supponit disiūctiue p illo qđ est: vel pro illo qđ erit. vt homo erit rome sic supponit hō qui est erit rome/vl homo qui erit erit rome. ꝛ si distribuatur supponit copulatiue pro illo qđ est ꝛ pro illo quod erit. vt omnis homo erit rome: sic supponit omnis homo qui est erit rome et omnis homo qui erit erit rome.

¶ Item terminus cois supponēs huic verbo potest a parte subiecti si non distribuatur supponit disiūctiue: p illo qđ est vl pro illo qđ potest esse: vt aliquis hō potest esse rome. sic supponit. aliquis homo qui est potest esse rome: vel alīs hō qui pōt esse potest esse rome. ꝛ si distribuatur supponit copulatiue: vt omnis homo potest esse potest esse rome. Et sic dicendum est de istis verbis incipit et desinit. ¶ Et notandū q̄ verba ampliatiua sunt omnia verba de p̄terito et futuro: sed maxime ista verba incipit/desinit/potest et apparet. Et verbum ampliatiuum est illud quod ponitur in aliqua propositione vera et affirmatiua in qua predicatum predicatur de subiecto significante rem non exītem vel exītem. Exemplū de termino significante rem non exītem. vt antixp̄s pōt predicare. Exemplū de termino significāte rē exītez. vt hō potest currere. ¶ Terminꝰ cois supponens a parte subiecti si non distribuatur supponit respectu verbi ampliati pro illis que sunt ꝛ p quibus verbum ampliat disiunctiue: et si distribuat tunc supponit pro illis qui sunt ꝛ p quibus verbum ampliat copulatiue.

¶ Nota q̄ in omni vniuersali affirmatiua subiectū supponit confuse et distributiue. et predicatum confuse tantum. Ut omnis homo est animal. ¶ Item in omni vniuersali negatiua. tam subiectum q̄ predicatum supponunt confuse et distributiue. vt nullus homo currit: ergo nec ille nec illa: et sic de singulis. ¶ Et nota etiam. q̄ sicut hec dictio ꝛ est copulatiua in affirmatiuis: ita hec dictio nec est copulatiua in negatiuis. ¶ Item in omni particulari affirmatiua tam subiectum q̄ predicatum supponit determinate: vt quidam homo est animal: ergo ille homo est animal vel ille ꝛ sic de singulis. ¶ Item in omni particulari negatiua subiectum supponit determinate: et predicatum confuse ꝛ distributiue. Unde sequitur quidam homo non est animal: ergo quidā homo non est hoc animal nec hoc et sic de singulis. ¶ Item in indefinita tam affirmatiua q̄ negatiua subiecta et predicata supponunt sicut in particulari affirmatiua. ꝛ in particulari negatiua.

¶ Item in omni singulari affirmatiua si predicatū sit terminus discretus vel pronomen demonstratiuum tam subiectum q̄ predicatum supponunt discrete: sed si predicatum fuerit terminus communis / tunc stat determinate et subiectū discrete. vnde sequitur. wilhelmus est animal: ergo wilhelmus est hoc animal: vel hoc/et sic de singulis. ¶ Item in omni singulari negatiua et predicatum sit terminus communis subiectum supponit discrete/et predicatum confuse et distributiue: vt wilhelmus nō est homo. sed si predicatum sit terminus discretus: tunc discrete supponit.

A subiec. con. dis. pre. con. tantum stare debet.
E subiec. et pre. stant confu. distributiue.
O subiec. deter. pre con. stat distributiue.
I subiec. et pre: tibi stant determinate.
Sin sub supponit semper discrete. q̄. deter.
Pre. si commune. si non discre. teneatur.
Sin. ne commune. pre. confu. distributiue
Si sit discretus discrete semper habetur.

¶ A significat vniuersalem affirmatiuā. E vniuersalem negatiuā. I particularē affirmatiuā. O particularē negatiuā. Sin. i. singularē affirmatiuā. Sin. ne. i. sin

¶ De resolubilibus.

gularē negatiuam. Subiec. i. subiectum. Con. dis. i. confuse ⁊ distributiue. Pre. i. predicatum. de. i. determinate. con. i. confuse tantum.

SEquitur de dictionibus que habent vim cōsignificandi terminos/et tales sunt multe sc̄z oīa signa vniuersalia: ⁊ ista dictio non. ⁊ hoc verbū differt/aliud ⁊ nō idem: et hec dictio sicut: cōparatiuꝰ superlatiuus dictiones excluſiue et exceptiue signa modalia incipit/desinit/et omnes dictiones habentes vim negationis.

¶ Cōfundere terminū ē dupliciter: sc̄z mobiliter ⁊ immobiliter. Confundere terminum mobiliter est facere terminū stare cōfuse et distributiue: sic q̄ conuenit eū descendere ad sua singularia copulatiue: et sic supponit subiectū huius ꝓpositionis omis homo currit. virtute istius signi omnis: q̄ sequitur omnis homo currit: ergo ille homo currit et ille et illa et sic de singulis. Similiꝫ differtis ab homine: ille est hō ergo vos differtis ab isto hoie: q̄ a termino stante cōfuse ⁊ distributiue ad aliquod eius suppositum cum debito medio est consequentia bona ⁊ cōfundere terminū immobiliter est facere terminū stare cōfuse tm̄ sic q̄ non cōuenit eum descendere ad sua singularia nec copulatiue nec disiūctiue: et sic supponit predicatum istius propositionis. omnis homo est animal: et sic non sequitur omnis homo est animal: ergo omnis homo est hoc animal: et hoc neq; hoc vel hoc et sic de singulis.

¶ Et nota q̄ q̄n aliquis terminus supponit confuse et distributiue ratione alicuiꝰ dictionis dēpta dictione virtute cuius sic supponit: tūc stabit determinate. Et est stare determinate q̄n terminus sic supponit: et pōt descendere ad sua suppposita disiūctiue. vt homo currit: ergo ille vel illa: et sic de singulis.

¶ Alia regula est ista. a termino stante immobiliter ad terminū stantem mobiliter non valet consequentia: vt vos differtis ab omni homine: ergo vos differtis ab homine.

¶ Alia regula est ista. ab inferiori ad suum superius cū aliqua istarū dictionū immediate precedentiū terminū inferiorem ⁊ superiorem non valet p̄ña: vt vos differtis ab illo homine: ergo vos differtis ab homine Sed a superiori ad suū inferius cū substātia subiecti et est p̄ña bona: vt vos differtis ab hoie: ille est homo: ergo vos differtis ad isto homine.

¶ Alia regula est ista. ꝺequid immobiliter mobiliter tū mobiliter immobiliter tū. i. q̄n aliquis terminus per suam appositionem facit terminū stare determinate vl̄ confuse tm̄: qui primus stetit confuse et distributiue. ⁊ tūc ille terminꝰ p̄ꝺ suā remotionem facit eum stare cōfuse ⁊ distributiue/vt in ista ꝓpositione non omnis hō currit. iste terminus homo per suam suppositionē supponit determinate. ꝓpter istum terminum non. et si remouetur iste terminus non: tunc supponit confuse et distributiue et sic de consimilibus terminis.

¶ De resolutionibus.

TErminꝰ in quē resoluitur ꝓpositio vt in subiectum et predicatum et de qua predicatur expositio vel diuisio esse vel non esse.

¶ Terminus est illud in qō diuiditur propositio vt in subiectū et predicatū siue ꝓpositio sit affirmatiua siue negatiua: et sic subiectum et predicatū dicūtur termini ⁊ copula. Nam predicatum dupliciter accipitur. Uno modo pro toto illo qō predicatur de subiecto: et sic verbū est predicatum vl̄ pars predicati. Alio modo ꝓ toto illo qō specificat copulam: et sic dicitur predicatum nominatiuus apponens vt ait Boetius in primo topicoꝝ cap. ij. Terminos aūt voco nomina ⁊ ꝙba: ex quibus propositio annectitur.

De resolubilibus.

Duplex est terminus.

¶ Duplex est terminus. Mediatus ⁊ immediatus.

¶ Terminus mediatus est ille termin⁹ q̄ habet aliquod mediū per quod pōt p̄bari. s. terminū superiorē et inferiorē. Terminus immediatus est ille termin⁹ q̄ non habet aliquod mediū per qō potest p̄bari. Et hoc dupliciter. ¶ Primo mō dr terminus immediatus qr non habet mediū inferius per quod potest probari ⁊ sic sunt oīa pronoia demonstratiua in singulari nūero: et oēs termini discreti ⁊ discrete tenti. ⁊ aduerbia numeralia. Item aliq̄n terminus discretus potest impropie resolui. vt robertus sedet: hoc sedet et hoc est robertus: ergo robertus sedet. Sed ꝓnomen non potest resolui. neq; ꝓprie neq; impropie: qr pronomen est simplicius nomine/eo q̄ significat substantiā meram ⁊ nō substantiā cū qualitate. Alio modo dr terminus immediatus qr nō hz mediū superi⁹ per qō pōt ꝓbari. Et illo mō verba substantiua sunt termini immediati qr non habēt mediū superius per quē ꝓssunt ꝓbari: vt sum/es/fui. Unde ois ꝓpositio in qua oēs termini sunt immediati: dr propositio immediata que debet probari per sensum vl per intellectum. vt ille homo est fortes: sic probatur: ego scio vl intelligo q̄ ille homo est fortes: ergo ille homo est fortes.

Terminus mediat⁹ ē triplex.

¶ Terminus mediatus est triplex. scz aliquis est resolubilis/aliquis exponibilis: ⁊ aliquis officialis.

¶ Terminus resolubilis est omnis terminus supponens determinate q̄e sūt nomina appellatiua et nomina adiectiua in neutro genere substātiata ⁊ ois propositio cui⁹ prim⁹ terminus mediat⁹ est terminus resolubilis dr propositio resolubilis: q̄ hz resolui per duas resoluentes: isto modo demat⁹ terminus resolubilis et in loco eius ponatur hoc ꝓnomē demōstratiuū hoc oib⁹ aliis manentibus salua congruitate et sic habebit⁹ prima resoluens. In scda resoluente hoc ꝓnomē demōstratiuū hoc erit subiectū ꝓnonomū cū priori subiecto. i. cū simile in voce ⁊ significatione ⁊ predicatū erit terminus resolubilis: et copula erit hoc verbū sum es/fui. cū verbo proportionabili. Exemplum homo sedet: sic resolvitur. hoc sedet. et hoc est hō: ergo homo sedet. sic de similibus. Et additur in ista regula cū verbo ꝓportionabili. qr si verbū sit ampliatiuū debet addere ipsum verbū cū distinctione ad hoc verbū sū/es/fui. Et si verbū sit de preterito/dicendū est in secunda resoluente est vl fuit vt homo currit: sic resolvitur hoc cucurrit ⁊ hoc est vl fuit hō: et si verbū sit de futuro: tūc dicendū est in secunda resoluente est vel erit: vt asin⁹ curret sic resolvitur. hoc curret: et hoc est vl erit asin⁹. Sed si verbū ꝑncipale sit hoc ꝙ verbū potest vel aliquod verbū qō ampliat in scda resoluente: ꝓprīū ampliatiuum debet addi ad hoc verbū sum/es/fui. cū distinctiōe: vt hō clauꝰ pōt ambulare. sic resolvitur. hoc potest ambulare: et hoc est vel potest esse homo clauꝰ. homo mortuus potest celebrare missam: sic resolvitur: homo potest celebrare missam et hoc est. vel potest homo mortuus. hora incipit esse sic resolvitur. hoc incipit esse: ⁊ hoc est vel incipit esse hora.

¶ Obseruetur hec regula siue terminus resolubilis

ponatur a parte subiecti vel a parte predicati dūmō nullus termin⁹ ali⁹ distribuatur a termino resolubili: nā si termin⁹ distribuatur a termino resolubili tūc additur signū vniuersale ad terminū distributuū i scēda resoluēte a parte subiecti: ⁊ termin⁹ resolubilis erit predicatum: et hoc est cā vt termin⁹ eodem modo supponat in secunda resoluente sicut in resoluto vt differens a currēte erit fortes: sic resolvitur hoc erit. S. et hoc oīi currente est vel erit differens. Similiter aliud ab ēo potest esse iste homo. sic resolvitur. hoc potest esse ille homo. et hoc ab omni ēo est vel potest esse aliud.

De exponibilibus.

De exponibilibus.

Termini exponibiles sunt isti. Dia signa vniuersalia/dictiones exclusiue & exceptiue: termini modales/vt possibile/impossibile/contingens/& necessarium. Differt aliud non idem/positiuus/comparatiuus/superlatiuus gradus. et aduerbia numeralia: vt semel/bis/ter/quater. Incipit/desinit: infinitum inquantum/et immediate et multa alia de quibus per ordinem est dicendum.

¶ Vniuersalis affirmatiua exponitur per duas exponentes. Prima exponens vniuersalis erit sua subalterna. Secūda erit vniuersalis negatiua de consimili subiecto & pradictorio p̄dicato vel et equalēte: vt ista omis hō currit: sic exponitur aliqd qō est hō currit. & nihil est homo quin ille vel illa currit. vel sic: et nemo est non currens. vt sic: nihil est hō q̄ vel q̄ non currit. In secūda exponēte relatiuum debet poni immediate post terminum distributiuum in eodem casu genere et numero cum termino distributo/et verbum relatiui debet negari. vt in exemplo priori. et obseruatur eadem regula in secunda exponente que data fuit in secunda resoluente. de verbo ampliatiuo. scilicet qualiter debet ampliari. Regula notanda

¶ Sed q̄ vniuersalis multipliciter variatur. Nā aliqua est vniuersalis in recto/aliqua in obliquo: alia de simplici subiecto/alia de simplici predicato: & alia de dislūcto subiecto: & alia de copulato subiecto. ideo ponitur exemplū p̄mo de vniuersali in recto: vt ois homo currit. q̄ pus exposita est Exemplū in obliquo et hoc dupliciter. vt q̄ rectus precedit obliquum quem regit vel econtra. Si rectus precedat obliquum quem regit: tunc vterq; terminus distribuitur/et vterq; terminus erit subiectum in vniuersali negatiua/vt hic. q̄libet singularis alicuius vniuersalis est vera. sic exponitur. aliqua singularis alicuius vniuersalis est vera: et nulla est singularis alicuius vniuersalis quin illa ē vera. Et si obliquus non regitur a recto: tunc rectus distribuitur et obliquus non Vel si obliquus precedit rectū vt obliquꝰ distribuitur et rectus nō. tunc terminus distributus ponitur a parte subiecti in scōa exponente. et terminus non distributus vel supponens confuse tm̄ ponatur a parte relatiui. Exemplū primū: vt omis hō hoiem diligit. sic exponitur. hō hoiem diligit. et nihil est homo quin ille vel illa hominem diligit. Exemplū scōi: cuiusl̄bet hois asinus currit: sic exponitur aliquis hois. asinꝰ currit: & nihil est hō quin asinꝰ currit. Exemplū de vniuersali de copulato subiecto: vt omnis hō et asinus currunt: sic exponitur. homo & asinꝰ currunt: et nulla sunt homo et asinus que non currunt. Exemplum de disiuncto subiecto. vt omnis propositio vel eius contrarium est verum. sic exponitur. Aliqua propositio vel eius contrariū est verum. et nulla propositio vt eius contrarium quin illud est verum. Vniuersalis multipliciter variatur.

¶ Pro quo notādum est q̄ omnis propositio vniuersalis affirmatiua in qua subiectum est disiunctum ex duobus terminis est distinguenda penes hoc q̄ totum disiunctum distribuatur. vel prima pars disiuncti. Nam secundum distributionem diuersam illa propositio diuersimode habet exponi: quia relatiuum debet immediate sequi terminum distributum: vt prius dictum est. Exemplum: vt omnis homo vel asinus est asinus. Si totum disiunctum distribuatur/sic habet exponi: homo vel asinus est asinus: et nihil est homo vt̄ asinus quod non est asinus. ergo omnis homo vel asinus est asinus. et sic est falsa.

¶ Si prima pars disiuncti distribuatur sic exponitur. homo vel asinus est asinꝰ & nihil est homo quin ille vel asinus est asinus. et sic illa propositio est vera. & sic conformiter dicendum est de similibus. Exemplum quando relatiuum in vniuersali ponitur a parte subiecti: vt omne quod erit est: sic exponitur aliquid quod erit est. et nihil est qō erit quin illud est.

¶.j.

De excluſiuis et exceptiuis.

¶ Omne qđ fuit eſt: ſic exponitur. Aliquod quod fuit eſt. ⁊ nihil eſt qđ fuit ḋn illud eſt. ¶ Ois hō q̄ prius fuit eſt: ſic exponitur. hō q̄ prius fuit eſt: et nihil eſt hō qui prius fuit quin ille eſt. Exemplū qñ relatiuum ponit a parte predicati. Ois propō eſt vera cuius cōtrariū eſt falſū: ſic exponitur. Aliqua propoſitio eſt vera cuius contrariū eſt falſum. et nulla eſt propō que non eſt vera cuius contrarium eſt falſum.

¶ Nota q̄ quando relatiuum ponitur in vniuerſali affirmatiua a parte ſubiecti: tūc relatiuū cū verbo erit diſtributū: vt ois hō qui eſt albus currit. vbi hoc totum homo qui eſt albus diſtribuitur.

¶ Et nota q̄ vniuerſalis affirmatiua in qua relatiuum ponitur a parte predicati equiualet vni copulatiue facte ex eiſdem terminis: ſic q̄ antecedens relatiui diſtributum ponatur in loco relatum. vt omnis homo eſt pater qui habet filium equiualet huic. omnis homo eſt pater. et omnis homo habet filium.

¶ Exemplum vbi hoc verbum poteſt eſt principale verbū: vt omne animal poteſt currere. ſic exponitur: aliquod animal poteſt currere: et nullum eſt animal vel poteſt eſſe animal qđ non poteſt currere.

¶ Exemplum vbi hoc verbum incipit eſt principale verbū: vt ois hō incipit eſſe: aliq̄d qđ eſt homo incipit eſſe et nihil eſt homo vel incipit eſſe hō q̄ vl q̄ non incipit eſſe. et ſimiliter cū hoc verbo deſinit.

De excluſiuis.

Excluſiua exponitur per duas exponentes. Prima exponens erit preiacens excluſiue.

¶ Secunda erit vniuerſalis de ſubiecto ⁊ qualitate oppoſitis ſubiecto. ⁊ qualitati preiacentis: vt tm̄ hō non currit: ſic exponitur: hō non currit ſz quodlibet nō hō currit. Sed notandum eſt q̄ in hac propoſitione tm̄ non omnis homo currit. iſte terminus non poteſt teneri infinite vl negatiue. Si negatiue ſic debet exponi. homo non currit: ſed quodlibet non homo currit. Sed tenendo non infinite ſic debet exponi. ens nō ois hō currit. et nihil non ens non ois hō currit. vel nihil qđ eſt non omnis homo currit.

¶ Item ille terminus non tenet ſolum infinite quādo cadit ſup̄ predicatum propoſitionis: vt ſortes eſt non homo. ⁊ iſta dictio non ſolum negatiue tenetur qñ immediate precedit verbum principale. ꝓpōis. vel quando totam precedit propoſitionem. ſ. ⁊ ſubiectum et ſignū: vt hic non omnis homo currit. ſed iſta dictio non poſita inter ſignū et ſubiectū vl inter partes ſubiecti poteſt indifferenter ſumi. ſcilicet vel negatiue vl infinite: vt hic tm̄ non ois homo currit.

De exceptiuis.

¶ Exceptiua exponitur per duas exponētes. In prima exponente pars extracapta erit ſubiectum cum predicato exceptiue ⁊ copula erit oppoſite qualitatis ad exceptiuā vel ſi exceptiua ſit affirmatiua negetur eius predicatum de parte extracapta. et ſic habebit eius prima exponens. Secūda exponēs erit preiacens exceptiue cū oppoſito partis extracapte. ꝓ qua habenda nihil aliud fiat niſi mutet dictio exceptiua in iſtū terminū non. ⁊ actiū in nominatiuū. Exemplū. Ois homo preter ſortē currit: ſic exponit. ſortes nō currit

sed ois homo non sortes currit. Exemplum negatiue. nihil preter sortem currit. sic exponitur. sortes currit et nihil non sortes currit.

¶ Differt aliud et nonidem: debent exponi per tres De differt.

exponentes. quarū due prime erunt affirmatiue implicantes extremos esse et tertia erit negatiua negās scōm extremū a primo. vt pz in exēplo sequēti subiectus p̄mi exponentis erit terminꝰ synonymꝰ cū subiecto ppōnis exponende. Subiectū scde exponētis erit obliquꝰ immediate sequens aliqua istarū dictonū differt aliud ⁊ nonidem mutatus in rectū ⁊ ille erunt propositiones affirmatiue ⁊ in illis hoc verbū sū/es/fuit. p̄dicat scōm adiacens. Tertia exponens erit negatiua de subiecto synonymo cū subiecto prime exponēt̄. ⁊ p̄dicatū erit terminꝰ synonymꝰ cū subiecto scde exponēt̄. Ut ego differo ab hoie sic exponit. ego sū ⁊ ois hō est. et ego nō sū hō. Ego sū aliud ab asino. sic exponit. ego sū. et ois asinus est. ⁊ ego nō sū asin⁹. Ego sū nōidē leoni. sic exponitur. ego sū et omnis leo est. ⁊ ego non sum leo.

¶ Notandum q̄ tria sunt adiacentia in propositiōe

Scz subiectū/p̄dicatū/⁊ copula. Et hoc verbum Sū: p̄dicat scōm adiacens q̄n ip sum est principale verbū et non habet predicatum expresse positum. vt homo est. et idem verbum predicatum adiacens: quando habet predicatum expresse positum: vt homo currens.

¶ Incipit exponitur duobus modis. Primo modo

p positionē de p̄nti. i. per affirmationem p̄nt̄, tpis et p remotionē de p̄terito. hoc est per negationē p̄teriti tpis. Alio mō p remotionē de p̄nti ⁊ p positionē de futuro et subiectū in exponentib⁹ erit subiectū ppōnis exponēde. ⁊ ꝟbū erit verbū indicatiui modi cuius infinitiuus sequitur incipit. Exemplū. Incipio scire. ppōnē de p̄senti per positionē sic exponitur. Ego iam scio propositionē. sz immediate ān hoc instans quod est presens ego non scio. ppōnem. Aliter exponitur eadem p̄positio p remotionem de p̄nti. ego iam sum nō sciens propōem: sed immediate post hoc instans quod est presens ego sciam propositionem. De incipit.

Incipit esse duas exponentes sibi claudit.
Preteritum remouens tempus ponendoꝫ presens.
Ast presens remouet tempus ponendo futurum.

¶ Desinit exponitur duobus modis/scz per positiō- De desinit.

nē de presenti. i. p affirmationē p̄nt̄, tpis. ⁊ remotionem de futuro. i. p negationē futuri. Uel per remotionē de p̄nti. ⁊ positionē de p̄terito. Et quoad subiectū p̄dicatū et copula obseruetur eadē regula q̄ data fuit de hoc verbo incipit: vt sortes desinit esse. sic exponitur per positionē de p̄nti. Sortes iam est. sed immediate post hoc instans quod est presens. sortes nō erit. Uel per remotionem de p̄nti isto mō. Sortes iam non est. sed immediate ante hoc instans. quod est presens sortes fuit Similiter sortes desinit currere. ⁊c.

¶ Sequitur de ista dictione immediate.

¶ Pro quo notandū est q̄ ppō in qua ponitur ille terminꝰ immediate hz exponi p duas exponētes. ima erit illud q̄ remanet dempto illo termino immediate. Et scda debet dari si ppō sit de futuro. pponendo hoc totū. nullū est vl̄ erit instans. post hoc quin intret illud ⁊ hoc. ⁊ tunc segtur totū residuū ppōnis q̄ scḡbatur illū terminū hoc in ppōne exponenda. Et si ppō sit de p̄terito: tunc in scda exponēte primo sumetur hoc totū. nullum est vel fuit instans. ante hoc quin inter illud et hoc. Unde illa ppō. Immediate post hoc sortes currit. sic exponit̄ sortes curret. et nullum est vel erit instans. Post hoc quin inter illud ⁊ hoc sortes curret. ¶ Et ista p̄positio immediate ante hoc: sortes cucurrit. sic exponitur. ante hoc sortes cucurrit. et nullum est vel fuit instans ante hoc quin inter illud et hoc sortes cucurrit. Immediate.

sic de omnibus similibus.

¶ De exceptiuis.

Infinitum. ## ¶ Sequitur de illo termino infinitum.

¶ Pro quo notandum est q̄ ꝑpō exponenda rōne illius termini infinitū: hz exponi per duas exponentes. Primo debet dari demendo illū terminū infinitū: ⁊ in loco eius ponendo illum terminū aliqualiter. Et in scōa exponente primo ponatur hoc totū non est dare gradum: et tūc sequatur ille terminus q̄ sequebatur istū terminū infinitum cū gtō casu: et tūc ponatur ille termin⁹ finitū: cum illo termino quin: et hoc ꝓbū excedit. cū toto residuo ꝓpōnis: qō seq̄batur ꝓncipale verbū ⁊ cū illo termino in ablto casu q̄ seq̄batur illū terminū infinitum. Vñ ista ꝓpō infinitū magnū est a: sic exponitur aliqlit magnū est a: et nō est dare gradū magnitudinis finitū quin illū excedit a in magnitudine. ¶ Et illa ꝓpō: Infinitū paruū est hoc a sic exponitur: aliqlit paruū est hoc a. ⁊ nō est dare gradū paruitat⁹ finitum quin illū excedit hoc a in paruitate. ¶ Infinitū bon⁹ est de⁹. sic exponitur: aliqlit bonus est deus: ⁊ non est dare gradū bonitatis finitū qui melior sit deus. ¶ Infinitum velox erit hoc a: sic exponitur aliqliter velox erit hoc a. ⁊ non est dare gradū velocitatis finitū quin illū excedit hoc a in velocitate. ¶ Infinitum cito erit hoc a. sic exponitur. aliqualiter cito erit hoc a. et non est dare gradū citoritatis finitum quin illum excedit hoc a in citoritate. et sic de aliis.

Necessarium. ## ¶ Necessarium sic exponitur. necessarium est deum esse: deus est et non potest esse quin deus sit. ergo. ⁊c̄.

Impossibile. ## ¶ Impossibile sic exponitur. Impossibile ē hominē esse asinum: hominem esse asinum non est nec potest. ⁊c̄.

Cōtingēs possibile. ¶ Contingit sic exponitur. Contingit hoiem currere: homo currit et potest esse q̄ homo non currit. ergo. ⁊c̄. Et sic de illo termino possibile.

Positiu⁹ grad⁹ ## ¶ Omnis propositio de positiuo gradu exponitur ꝑ duas exponentes affirmatiuas in q̄bus medīū ꝑparandi affirmatur de vtroq; ꝑparator: et tertia exponens erit negatiua excludens excessum inter ſcōm ꝑparatū et primū. Et sortes est ita sapiens sicut plato. Sic exponitur. Sortes est sapiens ⁊ plato est sapiens: et plato: non est sapientior sorte. ḡ. ¶ Vñ in omni ꝑparatione sūt tria. ſ. duo ꝑparata inter q̄ fit ꝑparatio: ⁊ medīū ꝑparandi. Medīū ꝑparandi est illud in quo fit ꝑparatio sicut in exemplo prioꝝ: sortes est ita sapiens sicut plato: sortes et plato sunt comparata et sapiens est medīū comparandi.

Cōparatiuus. ## ¶ Omnis propositio de comparatiuo gradu exponitur per duas exponentes affirmatiuas sicut positiu⁹: ⁊ p tertiā negatiuā excludēdo paritatē ⁊ eqlitatē in medio ꝑparādi. vt ego sū sapiētior hoie. sic exponitur. ego sū sapiens: ⁊ ois hō est sapiens: et nemo est ita sapiens sicut ego sū. ḡ. ⁊c̄.

Superlatiuus ## ¶ Omnis propositio de superlatio gradu exponitur per duas exponentes affirmatiuas sicut positiu⁹: et per tertiam negatiuā de cōparatiuo gradu ꝑparationis eiusdem: ⁊ per quartā affirmatiuam de ꝑparatiuo gradu ꝑparationis oppositę. Vt sortes est sapientissimus hoīm: sic exponitur sortes est sapiens: ⁊ oēs hoies sunt sapientes: ⁊ nemo est sapientior sorte: sed aliquis insipientior sorte: g vel apponat in scōa exponente ille termin⁹ gradatim ad demonstrandū diuersitatē in medio ꝑparandi sic. Sortes est sapiens: et oēs hoies sunt gradatim sapientes: et nemo est sapientior sorte: sed aliqs insipientior sorte.

Primum. ## ¶ De istis terminis primum maximū / ⁊ minimus

Exemplum primi. Sortes est primus qui venit ad villam sic exponitur. Sortes ē aliqualiter quidem qui venit ad villam: ⁊ nullus prior sorte venit ad villam. sed aliquis posterior sorte venit ad villam.

Maximum. ## ¶ Hoc est maximum quod sortes potes portare / sic

exponitur. hoc sortes potest portare: et nullum maius illo sortes potest portare ꝛ aliquid minus illo sortes potest portare.

¶Hoc est minimum quod plato potest videre. sic exponitur. hoc plato potest videre. et nullū minus hoc plato potest videre. sed aliquid maius illo. vel aliquid equale plato potest videre. Minimum.

¶Sed si verbum relatiuum ꝓpõne exponẽda rõe istorū terminorū sit negatiuū tunc debet exponi p exponentes ꝑtarie qualitat̃ Ut illa. Sortes est primus qui non venit ad villam. sic exponitur. Sortes est aliq̃ liter primus qui non venit ad villam. sed quilibet prior sorte venit ad villam et nullus posterior sorte venit ad villam.

¶B est minimum quod sortes non potest videre. sic exponitur. B. sortes non potest videre nec aliquid maius. B. sed non quodlibet minus. B. sortes potest videre.

¶A est maximum quod sortes non potest portare. A sortes non potest portare. nec aliquid tãtum nec maius. A. quodlibet minus. A. sortes potest portare.

Relatiuum.

¶Relatiuum debet exponi per et ꝛ per illud. Quod sic intelligitur. Ois ꝓpõ affir. in qua ponit relatiuū a parte ꝓdicati relatū ad terminū stantem discrete vel determinate a parte subiecti. debet exponi p copulatiuā vbi in loco relatiui ponitur hec ꝓiunctio ⁊. hoc ꝓnomẽ ille illa illud. qõ dz poni in eodẽ casu/gñe/et nũero. sicut positū erat relatiuū. Exemplū. sortes currit qui est albus sic exponitur: sortes currit et ille est albus.

¶Tribus modis impeditur relatiuū a sua ꝓbatione. ¶Primo modo qñ relatiuū refert ad terminū stantẽ ꝑfuse ⁊ distributiue. Ut sortes differt ab asino qõ est asin⁹ qr illa propõ debet exponi ratione istius verbi differt. ¶Secundo modo qñ relatiuū refertur ad terminum stantem confuse tãtum. Ut hic omnis homo est animal quod est rationale que debet exponi ratione signi vniuersalis et non ratione relatiui. ¶Tertio quando relatiuum ponit in propositione negatiua. vt hic. aliquis homo non est asinus qui est asinus. que debet ꝓbari per suum oppositum.

Apparere.

¶Item aliqui termini sunt exponibiles secundum suas descriptiones. vt hoc verbū apparet/⁊ hoc verbū significat. Unde apparere id est sentire vel intelligere. Ut hoc sentitur vel intelligitur a me. Unde apparere. i. sentire vel intelligere. ¶Et duplex est apparentia. scilicet sensualis et intellectualis.

Significare.

¶Significare est aliquid vel aliqua virtute cognitiue repꝛesentare vel manifestare. Uñ iste terminus hõ sigt hoiem. sic dz exponi. ille terminus hõ repꝛesentat vel manifestat virtute cognitiue hoiem. Uñ ois cognitio rei fit per suã intẽtionem vel speciẽ. Uñ intentio rei est similitudo rei. ⁊ illud idẽ vocatur species rei. vt si ego cognoscam sortem per sensum vel per intellectū mẽ habeo veram similitudinem. scz in sensu et intellectu. ꝛc.

Sequitur de resolubilibus aduerbiorum.

¶Item notandum q ꝙuis regula ꝓpria posita/data sit de terminis resolubilibus vt exponibilibus noiꝝ ⁊ verbi: aliqua tñ aduerbia pñt resolui et aliqua exponi. Resolui vt ista aliquando/ante/post/alicubi. Exemplum primi. aliquando sortes erit epꝰ. sic exponitur. tunc sortes erit epꝰ. et

tunc est vel erit aliquando. Ante hesternum diē sortes cucurrit: sic exponitur. tūc sortes cucurrit/et tunc est vel fuit ante hesternū diem. Post crastinū diem sortes erit eps/tunc sortes erit eps. et tunc est vel erit post crastinū diem. ¶ Exemplum de aduerbijs que debent exponi sic. Semper sortes erit aliquando sortes erit et nullum est vel erit aliquando quin sortes non erit. Ubiq; deus est. Aliquibi de' est et non est dare alicubi vbi deus non est.

¶ Item omnis propositio negatiua debet probari p suum contradictorium vt si ponatur propō negatiua recurratur ad sūm contradictorium. et si eius contradictorū sit falsum: tunc illa propositio est vera et ecōtra vt hec est vera nullus homo est asinus: q; hec est falsa. aliquis homo est asinus.

¶ Item particularis negatiua potest resolui quando subiectum supponit pro re existente. vt ista. aliquis homo non currit: sic resolvitur. homo non currit et hoc ē aliquis homo. Alio modo particularis negatiua potest probari per suam subalternā: vt illa aliquis homo qui est asinus non est asinus. Probatur sic. nullus homo qui est asinus est asinus. ¶ Similiter vniuersalis negatiua potest probari inductiue per sua singularia: vt nullus homo currit. vt nec ille homo nec ille: et sic de singulis. sed prima probatio vniuersalis negatiue. s. per suū contradictorium est optima probatio.

Termini facientes sensum cōpositum.

¶ Terminus officialis est omnis terminus faciens sensum cōpositum et solum talis propō in sensu oppositi est officialis. Pro quo notandū est q; termini facientes sensum compositū sunt oīa signa modalia: vt possibile/impossibile/cōtingens/ necessarium. et omnia verba significantia actum mentis sicut illa: scire/nolle. velle/imaginare/percipere. credere/hesitare/dubitare. et sīlia que faciunt sensū ꝓpositum vt scio deū esse. possibile est hominem e se aial. Sed q̄n aliqs istorū totaliter precedit dictū ꝓpōnis. tūc illa propō est officialis/q; facit sensum ꝓpositum: vt possibile est hoiem currere. Sz q̄n aliqs istoz intermediat dictū propōnis. scz inter accusatiuum et modū infinitum. tunc facit sensum diuisum vt hominem possibile est esse animal. Sz q̄n aliqs istorū terminorū finalit̄ seqtur totū dictū ꝓpōnis tūc illa potest indifferenter sumi. scilicet in sensu composito vel in sensu diuiso: vt hic hominem currere est possibile. Omnis enim propositio in sensu composito est officialis: vt illa necessariū est deum esse. sic officiatur/talis propositio est necessaria deus est propter eius primarū significatum deū esse. possibile est hominem esse rome. Sic officiatur. hec propō est possibilis homo est rome propter eius primarium significatum hominem esse rome. Ego scio deum esse. sic officiatur. hec propō est sita a me deus est propter eius primarū significatum deum esse.

Dictū ꝓpōnis

¶ Dictū ꝓpositionis debet dari / vertendo noīatiuū in actiū/et verbū indicatiuū in verbū infinitū. Uel preponendo hanc conjunctionē q; / toti. Ut de' est. dictū eius est hoc. deum esse vel q; deus est. ¶ Sed propō in sensu diuiso est resolubilis. si primus terminus sit resolubilis: vel exponibilis. Si primus terminus sit exponibilis. exemplū primi. Hominē possibile est currere. sic resolvitur. hoc possibile est currere. et hoc est homo. Exemplū secundi/omnē hominem possibile est currere. sic exponitur. aliquē hominem possibile est currere: q; nihil est homo quem vel quam possibile nō est currere. Uñ propō in sensu diuiso debet ꝓbari secundum primum terminū mediatū in illa propōne. ¶ Item si ambe resolutiones propositionis soluende sint vere primarie significando tunc illa propō est vra aliter non. Similiter propō exponibilis est vera si omnes eius exponētes sint vere et aliter non. Et si vna exponens sit falsa. tunc illa propō exponibilis ē falsa. et sic de resolubili et officiali.

Regla notāda

¶ Alia regula est quando proponitur aliqua ꝓpō et volueris scire an illa sit vera vel falsa. videas si illa propō sit resolubilis/expo

ubilis vel officialis. Qđ scire potes q primũ terminũ mediatũ in illa ꝓpõe de inde exponatur si sit exponibilis. & si oes exponẽtes sint vere. tunc ista propositio est vera. Et sic generaliter scitur veritas vel fallitas cuiuscũq; propõis. Vel resolutur si sit resolubilis. et si eius resoluentes sunt vere. tunc propõ dicitur vera. Vt si sit officialis officiatur si ullus officiantes. et si sint vere tunc illa propõ est vera et si non sint vere. tunc illa est falsa. Et propõ est vera qñ significat primarie sicut est. & est falsa qñ significat primarie sicut non est.

¶ Primarium significatuz propositionis est illud qđ propositio significat precise ex communi institutione terminorum. et apprehenditur principaliter per totam propositionem et per nullam eius partem. Vt deũ esse. est significatum istius. deus est. Primarium significatum.

¶ Significatum secundarium propõnis est tripler. ¶ Uno modo qñ imponitur ꝓpõi ex noua impositione: vt ista. de⁹ est significaret hoiem esse asinũ. et hoc secundarie. Secundo modo qñ propõ sigt secundarie quicquid sua singularis significat primarie. et sic omnis vniuersalis significat sua singularia: vt illa omnis homo est animal. Tertio propositio significat secundarie quicquid sua pars significat primarie. vt illa homo est asinus significat secundarie hominem esse. Secundariũ significatum ẽ tripler.

¶ Ulterius nota differentiam / inter propositionem resolubilem / exponibilem / et officialẽ: q est hec. Propositio exponibilis puertitur cum vna copulatiua facta ex omnibus suis exponentibus sic q est bonum argumentum arguendo a propõe exponibili ad omnes eius exponentes et econtra. Uel bene sequitur. Deus est: et non potest esse quin deus sit: ergo necessarium est deum esse et econtra necessariũ est deũ esse: ergo deus est. et non potest esse quin deus sit. ¶ Sed propõ resolubilis non conuertitur cum suis resoluentibus / nec officialis cum suis officiatibus. Licet bene seqtur. hoc currit / et hoc est homo: ergo homo currit. Sed econtra non valet argumentum: qr non sequitur homo currit: ergo hoc currit. et hoc est homo qr añs potest esse verũ et consequens falsũ. ¶ Similiter ab officiantibus ad officiatũ est ꝓña bona. sed non econtra. Ut sequitur. hec propositio est necessaria. deus est / propter eius primariũ significatum deum esse: ergo necessarium est deum esse: sed non econtra. vt necessarium deum esse: ergo hec propositio est necessaria. deus est / propter eius primarium significatum qr antecedens potest esse verum et consequens falsum. quia si nulla propositio foret adhuc deus esset. Dignũ notatu.

¶ Insuper nota q qñ est aliquod dictum propõnis in sensu composito qđ potest descendere de duab⁹ propõnibus diuersis tunc illa est distinguenda penes hoc q illud dictum potest descendere de vna illarũ propõnum vel ab alia. Et hoc generaliter accidit qñ in propõne sunt duo modi infinitiuus: primus infinitus potest mutari in modum indicatiuum stante scõo. vel econtra secundus infinitiuus potest mutari in indicatiuum state ꝓmo: vt in hoc exemplo. Possibile est vos scire necessarium esse non necessarium. ista põt officiari mutãdo ꝓmũ infinitiuũ stãte scõo. vt sic. talis propõ est possibilis. vos scitis necessariũ esse non necessariũ. propter eius primariũ significatũ: vos scire necessarium esse non necessarium. et sic propositio est falsa.

¶ Alio modo põt officiari mutando scõm infinitiuz stante primo. hoc modo. hec ꝓpõ est possibilis. Uos scire necessariũ est non necessariũ propter eius primarium significatũ. vos scire necessariũ est non necessariũ et sic est propõ verg. qr eius officiantes sunt vere. Et ita faciendũ est in omni propropõne in sensu cõposito vbi in dicto sunt duo modi infinitiui.

¶ Similiter distinctio accidit si in dicto propositiõis

fit vnus infinitimus et duo acti q; vel primus actūs potest mutari in ntm̄ stante scō. Uel scōs actūs pōt mutari in ntm̄ stante primo: v thic possibile est canem comedere panem sic officiatur. si primus actūs mutetur in ntm̄ stante scō. illa propositio est possibilis. canis comedit panem: propter eius primarium significatuz canem comedere panem. et sic est vera. ¶ Alio modo officiatur predicta propositio: mutando scōm actm̄ stante primo. et sic hec ꝓpositio est impossibilis. quia sic officiatur hec propositio possibilis. canem comedit panis. propter eius primarium significatum canem comedere panem.

¶ Similiter. Possibile est vos scire a.

Esse a ista ꝓpō deus est mutando primū actm̄ in ntm̄ sic est vera. ꝙ sic officiatur hec ꝓpō est possibilis. vos scitis a. ꝓpter eius primariū significatum. vos scire a ꝛc. mutando scōm actm̄ stante primo ista propositio est falsa sic officiando: hec ꝓpositio est possibilis. Uos scit a. propter eius primarium significatū vos scire a ergo. ꝛc̄ capiendo illum terminū vos in actō casuz et illum terminum seu litterā a/in nominatiuo casu. ꝛc̄.

¶ Insuper notandum est. ꝙ illa trimembris diuisio termini mediati in terminum resolubilem/exponibilem/et officialem. non est ex opposito assignata/sed membra coincidunt: q; diuisio datur ex oppositio: quādo nihil qō continetur sub vno membro continetur sub reliquo: vt diuisio propositionis in cathegoricam et hypotheticam q; nulla cathegorica est hypothetica: nec ecōtra. Diuisio non datur ex opposito qm̄ aliquid qō continetur sub vno membro continetur sub reliquo. sicut est in diuisione termini mediati. Nam idē est terminus resolubilis/exponibilis /ꝙ officialis in eadem propositione: ꝙ sic idē termin⁹ continetur sub quolibet membro diuisionis: vt patet de isto termino necessarium vt in illa propositione: necessarium est deum esse. que resolui tur hoc est deum esse et hoc est necessarium. ¶ Illa etiam potest exponi sic. deus est ꝙ non potest esse ḡn deus sit. Item potest officiari. hec propositio est necessaria. deus est. propter eius primarium significatum deum esse. ¶ Similiter de illa possibile est hominem currere. ꝙ sic de similibus.

¶ Item cauendum est probādo propositiones q; nō sit saltus vltra terminos mediatos/sic q; secundus terminus mediatus non probetur ante primum sed primus terminus mediatus in ꝓpositione dz primo ꝓbari Uñ non valet argumentū. Ois homo incipit esse. ergo ois homo iam est: ꝙ immediate ante hoc instans: qō est pñs. ois hō non fuit: vel ecōtra ois homo iam est ꝛc̄. ergo omnis homo incipit esse. qz ille est saltus probando istū terminum incipit ante illud signum omnis. Sed sic debet hec propositio probari. homo incipit esse et nihil est homo vel incipit esse homo quin ille vel illa incipit esse ergo omnis homo incipit esse.

¶ Item notā q; ab ista regula a primo termino probabili mediato debet fieri ꝓpositionis probatio. Excipiūtur hypothetice propositiones: vt animal currit si homo currit. Scōo ꝓpositiones in sensu composito: vt animal esse holem est necessarium. Tertio exceptiue. vt omnis homo preter sortem currit. Quarto in plurali numero: vt duo iohannes habent duo capita. Quinto excluſiue vt homo tantum currit. Sexto relatiue. vt quando relatiuum ponit a parte predicati et refertur ad terminum stantem discrete vel determinate a parte subiecti. vt homo currit qui est albus. ꝛc̄. Uersus.

¶ Hypo. relaq;. modal. excep. exclu. quoq; plural.

¶ Sequitur de obligationibus tractatus.

¶ De obligationibus.

De obligationibus.

OBligatio est quedam ars mediante qua quis opponens potest ligare respondentē vt ad placitū suū respondeat affirmatiue vel negatiue ad propositionem sibi positam vt deposita. Et notandū q̄ due sunt species obligationis. s. positio et depositio. Positio est quedā species obligationis mediante q̄ q̄s obligatus tenet rndere affirmatiue ad propositionē sibi positā vl' ad se admissam. ¶ Positio ꝺr duob⁹ mōis .s. simplex ⁊ ꝓposita. Positio simplex est illa q̄ cadit super ꝓpōnem cathegoricā vt pono vobis. vos curritis. Positio ꝓposita est illa q̄ cadit super ꝓpōnē hȳpothetcā. vt pono vobis vos curritis: ⁊ vos estis rome. Et in ista specie solū possibile est admittendum/et impossibile est reiciendum atq; negandum.

Regula notanda

¶ Prima regula est hec. Dñe vobis positum ⁊ a vobis admissum sub forma positi propositum situm a vobis fore tale quale fuit vobis positum vbi positum non repugnat positioni durāte tempore eiusdem obligationis est a vobis concedēdum: vt pono vobis istum casum. hoc est risibile admittatur. tunc ꝓpono vobis tu iidere ꝓcedatur illud: q̄ q̄cūq; ista vel alia consimilis proponitur durante tpe eiusdem obligationis est vobis concedenda.

¶ Secunda regula est hec. Dñe formaliter sequēs expositio est ꝓcedendū: vt pono vobis istū casum. vos estis hō. admittatur: ⁊ q̄ñ ꝓponitur ꝓcedatur idē. Deiñ ꝓpono ꝟ. vos estis aial. ꝓcedat: q̄ sequit formaliter exposito vt sequitur. vos estis hō ḡ vos estis aial. ¶ Tertia regula est hec. Dē repugnans positio est negandum. vt pono istū casū. aliq̄s hō est risibilis. admittatur ⁊ ꝓcedatur idē. tūc ꝓponitur: nullus hō est risibilis. negat. q̄ est repugnās posito.

¶ Quarta regula est hec. Omne formaliter sequēs ex posito vel ꝓcesso vl' ꝓcessis/est a vobis ꝓcedendū: vt pono casū. Omis hō est rome admittatur. et q̄ñ ꝓponitur ꝓcedatur idem. tūc proponitur vos estis homo concedatur q̄ est verum et impertinens. Deinde propono vos estis rome concedatur q̄ sequitur formaliter cum cōcesso. omnis homo est rome/ vos estis homo ergo vos estis rome Uel si ponatur vos curritis. admittatur et concedatur idem tunc proponatur. vos mouemini cōcedatur: quia sequitur ex posito formaliter sic. vos curritis. ergo vos mouemini.

¶ Alia regula est illa. Omne formaliter sequēs ex posito cum opposito bene negati cū vel oppositis bene negatorū durante tempore eiusdem obligationis est a vobis concedendum. vt pono istum casum: Omnis homo currit. admittatur et concedatur idem: tunc proponatur. vos curritis negetur. q̄ falsum est et impertinens. tunc proponatur vos non estis homo. concedetur. q̄ ex posito cum opposito bene negati: q̄ sequitur. omnis homo currit: vos non curritis: ergo vos non estis homo.

¶ Alia regula est illa semper ad impertinens respōdendum est secundum suā qualitatem: hoc est si sit verū et impertinens est concedendum/si sit falsum et impertinens est negandum. ⁊ si sit dubiū ⁊ impertinens ē dubitandū. ¶ Et sciendū q̄ impertinens est illud quod non sequitur ex casu neq; repugnat casui. vt pono istū casum. Omnis hō currit admittatur et concedatur tūc proponitur. Uos estis homo ꝓcedetur. q̄ est verū ⁊ impertinens q̄ sit verum ꝑz. et q̄ sit impertinens ꝓbatur. nō sequitur neq; repugnat. q̄ nō sequitur probat q̄ hoc argumentū non valet. Omis homo currit: ḡ vos estis homo. neq; repugnat: q̄ possunt simul stare q̄ omis homo currit: et q̄ vos estis homo. ¶ Et pertinens est illud qđ sequitur ex casu. neq; repugnat casui.

Regula notanda

¶ Alia regula est ista. Ꝓpter possibile positum nō

est impossibile pcedendū/neq; necessariū negandū. ¶ Alia regula est ista. duo cō tradictoria intra se contradictoria/munq; sunt simul pcedenda: neq; neganda in ista eadem tempus obligationis. vt si a. sit contradictorium b: et econuerso. et vnū a/sit omne a. et vnū b/sit omne b. tunc a et b nunq; sunt simul concedenda neq; negāda. ¶ Item differentia est inter positum et positionem. Positio est illud quod cōponitur ex verbo designante actū ponendi cū toto residuo: vt pono vobis vos curritis: hoc totum pono vobis. vos curritis est positio. Et positum est illud quod remanet dempto verbo significante actum ponendi. vt pono vobis vos curritis solum hoc. vos curritis est positum. Duplex est positio vt in precedentibus patet scilicet simplex et composita.

¶ Sed iam videndum est qualiter faciendum est ex parte opponentis et ex parte rādentis. Opus opponentis est arte ponere et proponere propositiones quousq; videat rādentē male rādere vel ad aliquod inconuenies deduci. ¶ Opus respondentis est iuste mere posita et proposita ac pinde sapienterq; circūspicere ne videaf deduci ad aliqd inconueniēs: hoc est sū positum sit possibile admittatur: si impossibile neget. Primū sophisma. ¶ Pono vobis istū casū. vos nō estis positū est possibile. qz pōt esse sicut illud sigt. tō admittaf de inde pponitur idem si negetur. ptra. oē vobis positū et a vobis admissū. tē. est cōcedendū: sed vos negasti illud g male respondetis. huic ōr admittendo positū et qñ pponaf negetur. et qñ arguitur sic. vos negas vobis positū. tē. g male rūdetis. Dico q; ista regula hz intelligi vbi positū repugnat positioni. Pro quo nota q; ex oi positioni seqtur tertia esse. s. illū esse q ponit. qz sequitur ego pono casū pro ego sū. sedo illum esse cui ponitur casus qz sequitur ego pono vobis casum pro vos esti tertio positū esse: qz sequitur. ego pono vobis casū. g casus vel aliquid positum est et ppterea qñ positū est: illū non esse qui ponit vel illū nō esse cui ponitur: vt illud non esse quod ponitur. tunc positum repugnat positioni.

¶ Secundum sophisma. Pono vobis istū casū omnis homo est rome admittatur et concedatur. idē tunc pponatur. vos estis rome neget. qz est falsū et imptinens. si pcedatur. ptra est falsū et imptinens. g negādā q; sit falsū pz. et q; sit imptinens pbatur. nō seqtur neq; repugnat. g. tē. nō seqtur ois hō est rome. vos estis rome. neq; repugnat. qñ pñt simul stare. deiñ pponitur. vos estis hō. negetur qz oppositū est sequēs ex posito cū opposito bene negati. Nā seqtur. ois hō est rome. vos nō estis rome: g vos non estis homo. huic dicatur admittendo positū. et qñ proponitur vos estis rome. negetur. qz est falsum et imptinens. et quando proponitur. vos estis homo. negetur. qz eius oppositum sequit ex posito cum opposito bene negati.

Responsio.

¶ Aliud sophisma. Pono vobis istum casum. nulla ppō est vobis posita. admitto casū nego eundē. Propono. aliq; ppō est vobis posita. negetur: qz repugnat posito. ptra. hec est vobis posita: et hec ē aliq; ppō. ergo aliqua ppō est vobis posita. huic dicatur admittendo positū et qñ ppponitur negetur. et qñ vlteri⁹ arguitur pcedatur. pñia. et negetur añs pro vtraq; eius parte.

¶ Aliud sophisma. pono vobis istum casum. omnis homo currit admittatur et pcedatur idē. tūc ppono. hec ē falsa. ois hō currit. si negetur. ptra. vos negatis verū et impertinens g. tē. Añs sic q; sit verū pz: qz rei veritas est aliqđ qđ est hō non currit. et q; sit imptinens. pbatur. qz nō seqtur. oīs hō currit. g hec est falsa. ois hō currit. neq; repugnat qz pñt simul stare ois hō currit. et hec est falsa. ois hō currit. tūc sic. hec est falsa. ois hō currit. ergo non ois hō currit. Si pcedatur. tūc illa est ña non ois homo currit. q; pcise et pmarie et adeq; te sigt q; nō ois hō currit. g non ois hō currit illa pñia est bona. et añs est verū. et pñia est a te pcedendū: et pñia est oppositū positi. g oppositū positi est concedendū: et pñs est verū. ergo duo ptraria sunt simul vera. huic dicatur admittendo positum et qñ ppponatur hec est falsa. ois hō currit. concedatur. et qñ arguitur sic. hec est

Responsio.

vera non ois hō currit q̄ precise et primarie sign q̄ ois hō currit. ergo non ois homo currit: ꝓcedatur ꝓña: et negetur añs ꝓ minori.

¶ Aliud sophisma ponatur q̄ homo est asinus. negetur positū: q̄ est impossibile: ideo ponatur hoc mō. hō est asin⁹ est vobis positum admittatur: q̄ est possibilis ⁊ ꝓcedatur idē. deiñ proponatur hō est asinus est a vobis ꝓcedendū. Si negetur. Contra: formaliter sequitur expōsito: ergo concedē dū: q̄ sequitur. homo est asinus est vobis positū: ergo homo est asin⁹ est a vobis ꝓcedendū. Si cōcedatur. Contra. Casus est impossibilis et propter possibile posi tū nō est impossibile ꝓcedendū: ergo non est concedendū. huic dicatur admittē do positū: et q̄n ꝓponatur homo est asinus est a vobis concedendū. negetur. ⁊ tūc negetur argumentū sc̄z homo est asinus est vobis positū: g̃ hō est asinus est a vo bis concedendū: q̄ non debite argui tur: sed sic debet argui. homo est asinus vel vobis positum: ergo hō est asinus est vobis positum est a vobis concedendū. Responsio.

¶ Aliud sophisma. Pono vobis istū casuz. Vos estis rome admittatur et ꝓcedatur idē. Deiñ ꝓponatur. vos estis rome in hoc instāti Si ꝓcedetur. ꝓtra. est falsū et impertinens: g̃ negandū. q̄ sit falsū ꝓbatur: ⁊ q̄ imper tinēs ꝓbatur: q̄ nō seq̄tur neq̄ repugnat. non seq̄tur vos est̄ rome: g̃ vos est̄ ro me in hoc instanti. q̄ posito q̄ in fine istius horæ vos scitis rome. et q̄n in hoc in stanti vos non sit̄ rome. tūc añs est verū et ꝓña est falsum. q̄ vos est̄ rome in hoc instāti: q̄ hoc instans non est. Si negetis. ꝓtra. vos negat̄ formaliter sequēs p positō: g̃ male rñdet̄. añs sic. Nā seq̄tur formaliter vos est̄ rome: g̃ vos est̄ rome in hoc instanti. huic dicatur admittendo positum: et quando ꝓponatur. vos estis rome in hoc instanti. negetur: q̄ est falsum et impertinens: et quādo argui tur sic. Omne quod est rome est rome in hoc instanti vos estis rome: g̃ vos est̄ ro me in hoc instanti. concedetur ꝓña: et negetur maior q̄ hoc instans non est: q̄ repugnat posito. ¶ Aliud sophisma. Pono vobis illud. ois homo est rome. admit tatur et concedatur. Tunc quero. vbi estis vos modo? Respōdeatur in loco vbi non repugnat me esse. tunc propono vos estis rome: concedatur: q̄ sequitur ex po sito cum concesso: q̄ sequitur. ois hō est rome: et vos estis in loco vbi non repug nat vos esse: ergo vos estis rome. Responsio.

¶ Aliud sophisma. Pono istū casum q̄ aliquis istoꝝ currit: deinōstrando per ly istorū vos et me. admittatur. et sic ꝓcedatur idē. tunc propono: aliq̄s istoꝝ nō currit. ꝓcedatur: q̄ est verū et impertinens. deiñ ꝓponat̄: vn⁹ istoꝝ currit. concedetur. deinde proponatur: alter istoꝝ currit. concedatur: vt apparēt: q̄ est positum. Deinde proponatur: vterq̄ istoꝝ currit. si concedetur ꝓtra. Vos ꝓceditis ex⁹ oppositū: sed duo opposita nunq̄ sunt simul concedenda: g̃ male rñdetis. Si negetur. ꝓtra. sequitur formaliter expōsito cū cōcessis: ergo cō cedendū: q̄ sequitur. vnus istoꝝ currit: ⁊ alt̄ istoꝝ currit: ergo vterq̄ istoꝝ currit. Huic dicatur admittendo positum. et q̄n proponit̄ q̄ aliquis istorū non currit concedatur: q̄ est verū et impertinens. ⁊ q̄n ꝓponat̄: vnus istorū currit: cōceda tur: et q̄n proponatur q̄ alter istorū currit. negetur. ꝓ ista cā: q̄ ponitur sub alia forma q̄m fuit prius posita: vel negetur argumētū: cū sic arguitur: vn⁹ illoꝝ currit ⁊ alt̄ illoꝝ currit: ergo vterq̄ istorū currit. ¶ Aliud sophisma. Pono vobis istam aliqua res non est hoc est possibile vt apparet. Si admittatur ꝓponatur idem ꝓcedatur. deiñ proponatur: ois res est. Si negetur. cōtra. impossibile positū nō ē necessariū negādi: sed hec est necessaria: ois res est: g̃ negādo illā male rñdet̄. Si negetur q̄ est necessariū ꝓbatur sic. aliq̄ res est: g̃ ois res est. ꝓbo ꝓñam: q̄ si aliq̄ res est: g̃ tm̃ vna est vel plures res sunt. ⁊ si tm̃ vna res est: g̃ ois res est. ⁊ si plures res sunt: g̃ ois res est. ergo a primo ad vltimū aliqua res est: ergo ois res est. illa ꝓña est hona: ⁊ añs est necessariū: ergo et ꝓñs. huic dicatur negando positum: q̄ est impossibile ¶ Et nota regulam q̄ quelibet particularis et indiffinita in qua ponitur hoc verbum Sum/es/ fui. ¶ Et predicat secundum adiacens. et in Responsio.

De exclusiuis.

quas subiectū est termin⁹ trāscendēs equipollet suo vniuersali subalterno ⁊ argu
endo ab vno ad aliam est ꝓña bona: vt aliqua res est: ergo omnis res est. aliqua
res non est: ꝯ nulla res est. Et isti sūt termini transcendentes: ens vnū / res et alis
q̄d. Quot modis fallit hec regula: a particulari ad suū vniuersale. vbi hoc verbū
est predicat secundū adiacēs quattuor modis. ſ. in terminis ampliatiuis. vt ali
cui⁹ quātitatis vos fuistis: ꝯ cuiuslibet quantitatis vos fuistis. In obliquis. vt in
aliquo loco vos fuistis: ꝯ in oiloco vos fuistis. In aduerbijs loci. vt aliubi vos
fuistis: ergo vbiq vos fuistis. ⁊ in predicatione indirecta. vt aliqđ animal estis
ergo omne animal estis.

Termini transcendentes.

¶ Aliud sophisma. Pono vobis istam. Vos differt⁊
a chimera. Si admittatur proponatur idē: si ꝓcedatur tūc ꝓpono vobis. Chime
ra est. Si negetur. ꝓtra formaliter sequitur. vos differtis a chimera: ꝯ inter vos ⁊
chimerā est aliqua differentia. Tūc sic inter vos et chimerā est aliqua differen
tia: ergo chimera est. ergo a primo ad vltimum vos differtis a chimera: ergo chi
mera est. ¶ huic dicatur negeť positum: quia ex eo sequitur q̄ chimera est. quod
est impossibile.

Responsio.

¶ Vnde notandū est q̄ quando aliqua differētia vel
alietas ponitur inter duo extrema. videndū est vtrū illa duo extrema pñt simul
esse in rerū natura vel non. Si pñt tūc bene pōt admitti. vt vos differtis ab anti
xp̄o que bñ pōt admitti. q: vos et antixp̄s potestis simul esse in rerū natura. Sed
ista vos differtis a chimera. non potest admitti: q: vos et chimera non potestis
simul esse in rerum natura. Et nota q̄ quelibet talis propō est impossibilis. Vos
differtis a non ente: et vos differtis a chimera. ꝛc.

Sequitur de exclusiuis.

¶ Primum sophisma est istud. Pono casum. tantuz
homo est leo. est vobis positum et maneat hec vobis posita et nulla alia admitta
tur ⁊ ꝓcedatur idem. Tūc ꝓponatur hō est leo. est vobis vobis positū. Si ꝓcedat
ꝓtra est repugnās posito ꝯ negandū. Si negetur. ꝓtra formaliter sequitur ex po
sito. Tm̄ hō est leo est vobis positū: ergo homo est leo est vobis positum. ista conse
quentia est bona et añs est verū. et ꝑs sequitur ex añte: q: hic arguitur ab exclu
siua ad suū pretacens ergo ꝓsequens est cōcedendum. huic dicatur admittendo
positū: q: hoc totū tm̄ homo est leo est subiectum in illa propositione: tantū homo
est leo est vobis positum. Et q̄n proponitur hō est leo vobis positū: negetur: et ne
getur qđ sequitur. q: repugnat posito. q: non arguitur ab exclusiua ad suū preta
cens: quia ille terminus tantum non tenetur exclusiue sed materialiter: quia est
pars subiecti.

¶ Aliud sophisma. Pono q̄ sortes credat vnā ꝓpo
sitionē esse verā et p. eadem. et nemo credit ꝓpōē esse verā nisi alter istorū. Ad
mittatur et ꝓcedatur idem. ꝓpono tm̄ alter istor⁊ credit ꝓpōnem esse verā. Si ne
getur. ꝓtra. alter istor⁊ credit ꝓpōnem esse verā: ⁊ nihil nō alter credit ꝓpōnem
esse verā: ꝯ tm̄ alter istorū credit propōnem esse veram'. ꝑz consequentia ab expo
nentibus ad expositum. Si ꝓcedatur. ꝓtra. aliquid aliud ꝙ alter istorū credit. ꝓ
pōnem esse: q: vterq istorū credit propositionem esse veram: ⁊ vterq istorū est ali
quid aliud ꝙ alter istorū: ꝯ nō tm̄ alter istor⁊ credit ꝓpōnem esse veram. ¶ huic
dicatur admittendo positum. Et q̄n proponitur tm̄ alter istorū credit ꝓpōē cē
verā. ꝓcedatur. ⁊ q̄n arguitur ꝓtra hoc sic. vterq istor⁊ credit ꝓpōnem esse veram
⁊ vterq istor⁊ est aliquid aliud ꝙ alter istorū: ꝯ nō tm̄ alter istorū. ꝛc. ꝓcedat ꝓña
⁊ negatur añs ꝑ minorē. ⁊ cā est q: vterq istorū est alter istorū. ideo stant bene
simul: tm̄ alter istorū credit ꝓpōnem esse veram: ⁊ vterq istorū credit ꝓpōnem cē
veram vt patet per eius exponentes. sicut alter istorū est alter istorum. et neuter
istorū est qui est alter istorū: ergo vterq istorum est alter istorum.

De copulatiuis et disiunctiuis.

¶ Sequitur de copulatiuis.

¶ Et nota q̄ licet vtraq; pars copulatiue sit cōcedē-
da per se: nō tñ sequitur q̄ copulatiua sit p̄cedenda ante q̄ ponantur ambe par-
tes. vt pono istā. vos estis rome: admittatur tunc propono eandem p̄cedatur: qr̄ ē
positum et admissum: et ista. vos sedebitis in casu q̄ sedeatis est p̄cedenda qr̄ verū
est et impertinens. tñ copulatiua facta ex illis ante p̄cessionē vtriusq; partis est
neganda tanq̄ falū ⁊ impertinens: et ideo si primo et immediate post casum pro-
ponatur vos estis rome ⁊ vos sedetis: negetur tanq̄ falsum et impertinens: et q̄n
ponitis vos sedetis negetur qr̄ repugnat posito cū opposito bene negati. Ideo
videndum est q̄n preponitur copulatiua vtrum vtraq; pars sit possibile vel nō vt
si aliqua pars repugnat alteri vel non/vel sint compossibiles vel non. vñ si possūt
esse cōpossibiles admittatur si nō negetur vt ille possunt esse cōpossibiles vos est
hō et vos sedetis sed ille non: vos estis hō et vos non estis hō: vtraq; pars est possi
bilis: ⁊ tñ partes ille non sunt compossibiles: et ideo negetur. ¶ Et nota q̄ ois co-
pulatiua ex q̄ sequtur oppositū positi est negāda: vt pono vobis vos curritis. ⁊ nul-
la copulatiua est vobis posita. ⁊ manet hec vobis posita: et nulla alia si admitta
tur deinde ponatur. nulla copulatiua est vobis posita. Si negetur 2tra sequit
formaliter. nulla copulatiua est vobis posita: ⁊ vos curritis: ergo nulla copulatia
est vobis posita. Hinc dicatur admittendo positū: et q̄n proponitur negetur. quia
positum repugnat positioni.

¶ Aliud sophisma pono vobis. Aliquis homo est ro
me: et nullus homo alius vel alia vobis est rome. admittatur: si ponatur p̄ceda
tur: tūc ponno vos estis rome. Si concedatur. Cōtra. illa est falsa. ⁊ non seqūtur ex
posito ergo est neganda. qr̄ non seqūtur aliq̄s homo est rome: et nullus hō alius vt
alia a vobis est rome: q̄ vos estis rome: qr̄ in casu posito q̄ vos non sitis: añs est ve
rū et p̄ñs falsum: qr̄ prima pars antecedētis est vera. ⁊ q̄ scōa sit vera. pbatur: vi
delicet nullus homo alius vel alia a vobis est rome: qr̄ si aliq̄s alr̄ a vobis est ro
me: ergo aliquis alr̄ a vobis est: ⁊ vltra ergo vos estis. sed hoc repugnat casui. q̄
cō. Si negetur q̄ vos estis rome. 2tra. sequitur aliquis homo est rome: et nullus
alius a vobis est rome: q̄ vos estis rome. ¶ Hinc dr̄ admittendo positū: et q̄n ppo
nitur vos estis rome negetur: qr̄ est falsū ⁊ impertinens et negetur ista p̄ña. aliq̄s Responsio
hō est rome et nullus hō alius vel alia a vobis est rome: ergo vos estis rome q̄ to
tu añs est verū et p̄ñs falsum in casu posito q̄ vos non sitis.

¶ Sequitur de disiunctiuis.

¶ Et notandū q̄ q̄n ponitur aliqua disiūctiua viden
dum est vtrum vna pars illr̄ sit possibilis vel nō si sit possibils bene potest admit
ti: et si vtraq; pars sit impossibilis tunc non potest admitti.

¶ Alia regula est ista q̄n ponitur aliqua disiūctiua cuiꝰ vtraq; pars est vera: q̄n-
cūq; et vbicūq; ponitur: prima pars est concedenda: vt pono illum casum. Vos
estis homo/vel vos sedetis.

¶ Alia regula est ista. quādo ponitur aliqua disiūcti
ua cuius vna pars est vera et altera dubia: q̄ncūq; proponitur pars dubia est du
bitanda: et pars vera est p̄cedenda. Si iter q̄ncūq; ponitur aliqua disiūctiua cu
ius vna pars est falsa et altera dubia: tunc pars dubia est dubitāda: et pars fal-
sa est negāda. Et si iterū ponatur pars dubia est cōcedenda. qr̄ sequitur exposi-
to cum opposito bene negati. et pono istam rex sedet et vos estis rome. Admitta
tur deinde proponitur rex sedet: dubitatur: quia est dubia et impertinens. Dein
de proponitur rex sedet concedatur. quia sequitur ex posito cum appositio bene
negati: quia sequitur: vos estis rome vel rex sedet: sed non est ita q̄ vos estis ro
me: ergo rex sedet.

De cõuertibilibus.

¶ Alia regula est illa/quando ponitur aliqua dictiua cuius vtraq; pars est falsa: & contingens quecunq; para ꝑmo ꝓponitur est negãda qz est falsa et impertinens: & alia est concedenda: qz sequtur expositio: vt si ponatur vos curritis: vl vos non mouemini. admittatur. deide si ꝓponitur vos curritis negetur qz est falsũ et impertinens: & tñ si ꝓponitur vos non mouemini: cõcedetur. qz sequtur vos curritis: vel vos non mouemini: sz vos nõ curritis ḡ vos non mouemini. ¶ Aliud sophisma. Pono vobis istã: vos curritis vl vos mouemini: admittatur. deinde ꝓponitur vos curritis. negetur deinde ꝓponitur. vos mouemini: ꝓcedetur deinde ꝓponitur. vos mouemini localiter. Si ꝓcedatur. ꝓtra. vos ꝓceditis falsũ et impertinens ḡ male respondetis. Si negetur ꝓtra. Uos negatis formaliter sequens expositio. ḡ male respondetis: qz sequtur vos mouemini ḡ vos mouemini localiter. Hunc dz admittatur. et qñ ꝓponitur vos curritis. negetur: qz est falsũ et impertinens. & qñ ꝓponitur vos mouemini. ꝓcedatur: qz est sequens expositio: & qñ ꝓponitur. vos mouemini localiter. negetur. qz non sequitur: vos mouemini. ergo vos mouemini localiter.

¶ Alia regula est ista. quãdoq; ponitur aliqua dissũctiua: cuius vna pars est inferior: et altera superior: tunc superior est cõcedenda & ad aliam partem respondendũ est secundum suam qualitatem: vt pono istum casum: sortes est homo: vel sortes est animal. admittatur. deinde ꝓponatur. sortes est animal. concedatur. qz est superior. tunc ꝓponitur. sortes est homo. concedatur: qz est verum est impertinens.

¶ Nota q; quando ponitur aliqua dissũctiua cuius vna pars est sequens ad aliam illa pars que est sequês est ꝓcedenda: vt si ponit ralis dissũctiua q; antixps est alb⁹/vl antixps est color: atus. ista antixps est colorat⁹ est ꝓcedenda. qz est sequens ex posito. qz sequitur antixps est albus/ vl antixps est color: atus. ergo antixps est color: atus. Et si ꝓponatur antixps est albus dubitetur: quia est dubium et impertinens. Et quando ꝓponit antichristus est color: atus. concedatur. quia sequitur ex posito.

¶ Sequitur de conuertibilibus.

Regula notãda. ¶ Notandũ q; quidam termini vel ꝓpositiones cõuertuntur simpliciter: & quidem vt nunc cõuertuntur: vt nunc: qñ conuertuntur ex noua impositione vt ille terminus hõ et asinus cõuertuntur vt nunc. si q; asinus imponatur ad significandũ risibile. Simpliciter qñ conuertuntur ex primaria significatione: vt homo est risibilis: & est ꝓna bona ab vno ad reliquum et econtra. vt hõ currit ḡ risibile currit. Sz ꝓtra posito q; isti duo termini conuertũtur hõ & asinus. tunc facio vobis hoc argumentũ: vos estis hõ ergo vos estis asinus. Si negetur ꝓna ꝓbatur ab vno ꝓuertibili ad reliquũ. ḡ bona. dicendũ q; hec regula hz intelligi in his terminis qui conuertuntur simpliciter & non vt nunc siue ꝑ accidens qõ idem est. ¶ Et notandũ est q; ad hoc q; termini vel ꝓpositiones conuertuntur simpliciter requiritur q; tantum valet vna ꝑtium & reliqua: et econtra. & q; termini eodem modo supponãt in vna sicut in alia. Utpono q; ille ꝓpositiones cõuertuntur vos estis homo et vos estis asinus. Si admittatur. ꝓponatur. idẽ si cõcedatur tunc ꝓponatur: hec est vera vos estis hõ: ꝓcedatur: qz est verũ et impertinens: tunc ꝓponatur hec est vera vos estis asinus. Si negetur. ꝓtra sequitur ex posito cñ ꝓcesso. ḡ concedendũ qz sequitur ille due ꝓpositiones cõuertuntur. Sz hec est vera vos estis homo ergo hec est vera vos estis asinus. Si primo ponatur vos estis asinus. negetur. qz hec est falsa et impertinens. Deinde si ꝓponatur hec est vera. vos estis homo negetur. quia est repugnans qui sequitur ille due ꝓpositiones conuertuntur. vos estis homo et vos estis asinus: sed hec non est vera vos estis asinus. ergo hec non est vera. vos estis homo. et sic de similibus.

Obiectio.

Responsio.

Notandum.

Responsio.

Hunc dicitur admittendo positum. Et quando ꝓponitur hec est vera. vos estis

homo concedatur.et qñ proponitur hec est vera:vos estis asinus negetur et qñ arguitur sic.iste due propositiones vos estis homo ergo hec est vera:vos estis asinꝰ negetur consequentia. Et nota q propter nouam propositionem nō est responsio variandā.

n Unc determinandū est qualiter respondēdum est quando propositiones ponuntur esse similes vel dissimules: Dignū notā;

ꝑ istū modū loquendi ꝓpositiones sunt similes qñ simul sunt vere vel simul false. Et sunt dissimules quando vna est vera et alia falsa. Notādū est q qñ ponuntur alique propositiones esse similes primarie significando q̄ non possūt esse similes nisi solum in veritate primarie significando admittendꝰ est casus: et tunc vtraq; pars debet concedi qñ proponitur: vt pono vobis istas esse similes primarie significando deus est et vos curritis. admittatur et ꝓcedatur vtraq; pars qñ proponitur. Et qñ ponuntur q alique propositiones sunt sites que non possūt esse similes nisi solum in falsitate. admittendus est casus: et negetur vtraq; pars quando proponitur. vt pono vobis istū casū q iste ꝓpositiones sunt similes: vos estis homo: et vos estis asinus. admittendꝰ est casꝰ et negetur vtraq; pars qñ proponitur. ¶ Sed quando ponuntur propositiones esse similes primarie significando q̄ pūt esse similes in veritate et falsitate admittēdꝰ est casꝰ. Et tunc ad ꝓmū respondendū est secūdū suā qualitatem. Et ad aliam sicut ad primā. Ut pono q ille due propositiones sunt similes: omnis homo currit: et hō est rome. Si primo ponatur ois homo currit negetur: q; est falsum et impertinens. Et respondēdū est ad aliā sicut ad primā. Sed si primo ponatur ista homo est rome concedatur. q; est verū impertinens. Et respōdendū est ad aliam sicut ad istam. ¶ Et qñ ponuntur aliq̄ propositiones esse sites que non possunt esse similes in veritate nec in falsitate: ne gandus est casus. vt pono q ille due propositiones sint similes. deus est. et homo est asinus: negetur casus q; est impossibilis.

¶ Pono q ille due propositiones sint similes primarie significando. Nobis concluditur et vos nescitis vobis concludi. admittatur. ꝑceditur illud. Tūc pono vobis ꝓcluditur. Si negetur tūc ppono . vos nescitis vobis ꝓcludi Si ꝓcedatur. Contra iste due propositiones sunt similes vobis concluditur et vos nescitis vobis ꝓcludi: sed hec est falsa. q negata . vobis ꝓcluditur: ergo est falsa et neganda: vos nescit vobis concludi sed vos ꝓcluditis illā q̄ male respondet. Sed negetur. vos nescitis vobis ꝓcludi. ꝓponatur eius oppositum scitis vobis ꝓcludi. Si ꝓcedatur tunc sic. vos scitis vobis concludi. et nihil scit ni si verū ergo vobis concluditur: qđ fuit negatū a vobis in principio. ergo ꝛc.

¶ Huic dicitur admittendo positū / et quando proponitur vobis concluditur: ꝓcedatur q; est vā q; sequitur ex posito q sit vera ꝓbo q; ille due ꝓpones sunt sites: vobis ꝓcluditur et vos nescitis vobis ꝓcludi: ergo ille sunt simul vere vel false. sed non possunt esse simul false: ergo sunt simul vere q; nō possunt simul esse false: probo q; si possunt simul esse false tunc hec esset falsa vos nescitis vobis concludi. q̄ sīū oppositū est verū vos scitis vobis ꝓcludi: tūc arguitur sic. hec est vā. vos scitis vobis ꝓcludi et nihil scitur nisi verū: q̄ hec est vera vobis concluditur: et primo dictum est q sit falsa: ergo eadem ꝓpō est vera et falsa. Ideo patet q ille propositiones non possunt esse similes nisi in veritate ideo vtra q; pars est concedenda.

¶ Pro quo nota q qñ ponūtur alique propositiones esse similes quarū vna est affirmatiua et alia negatiua. Si exposito negatiue formaliter sequitur affirmatiua tunc non pūt esse sites: nisi in veritate vt in exemplo phisices. Est affirmatiua formaliter sequitur oppositū negatiue tunc nō pūt esse similes nisi in falsitate: vt patet in isto exemplo vos curritis. et vos non movemini

¶ Et nota q̄ q̄ñcūq; ponuntur aliq̄ propositiones esse simules admittend⁹ est casus si non ponitur ille terminus⁹ primarie significādo:q; quēcūq; propositiones possunt esse vere significando secundarie.

¶ Aliud sophisma. Pono vobis q̄ ille due pzopositiones:De⁹ est:⁊ homo est aial sunt dissimiles primarie significādo. Si admittatur ponatur idem. Si cōcedetur tūc ꝓpono de⁹ est: si negetur tūc ꝓpono hō est aial Si concedetur. 2tra. iste due ꝓpōnes sunt dissimiles primarie significādo:ergo si vna est negenda reliqua erit negenda:sed vos concedītis vtrāq; ꝯ male respondetis. Si negetur homo est animal. 2tra. propter possibile positū nō est necessariū negandum:sed vos negatis necessariū ergo male respondetis. Hunc dicatur negando positum:q; est impossibile.

Responsio.

¶ Sophisma. Pono istas duas pzopōnes esse dissimiles homo est asinus. et quelibet propositio est similis illi / demōstrādo p ly istā ꝓpositionē hō est asin⁹. Si admittat ꝓponatur idē. tūc proponatur hō est asinus negetur tūc ꝓponatur q̄libet ꝓpō est silis illi:negetur. 2tra ille due ꝓpōnes sunt dissimiles sed ista est negata. hō est asin⁹:ꝯ altera illarū est negenda. ꝫ vos negatis vtrāq; ꝯ male respondetis: si negetur q̄ q̄libet propositio est similis illi. ista est propositio ergo illa est similis illi:et sic eadem est similis et dissimilis / et vera et falsa. Hunc dicatur negando positum:q; est impossibile.

Responsio.

¶ Sophisma. pono q̄ ille pzopositiones sūt dissimiles. Ois homo currit.⁊ q̄libet istarū est vera:demōstrādo per ly istarū ota singularia ist⁹ vniuersalis si admittatur:⁊ sic propono. Ois hō currit:negetur:q; est falsū ⁊ impertinens. tūc propono q̄libet istarū est vera demōstrādo per ly istarū sicut prius. si negetur 2tra est pcedēda probatur:q; sequitur ille ꝓpōnes sunt dissimiles:sed hec est falsa ois hō currit:ergo hec est vera :q̄libet istarū est vera : sed vos negatis illā:ergo male respondetis. si pcedatur q̄ q̄libet istarū est vera:ergo illa vniuersalis est vera,⁊ per consequens hec ꝓpō est falsa. ſ. quelibet istarū est vera. huic dr admittendo casū ⁊ q̄ñ ꝓponitur omnis homo currit:negetur.q; ē falsum et impertinens et pcedatur ista.sez q̄libet istarū est vera. ⁊ cū arguitur sic quelibet istarū est vera:ergo si illa vniuersalis est vera:negetur ꝓñs:q; añs potest esse verū in casu posito et ꝓñs falsum vt si ponatur q̄ omes singulares illius vniuersalis significent secundarie q̄ de⁹ est vel q̄ hō sedet. tūc añs est verū. ſ. q̄ quelibet istarū est vera demōstrādo oēs singulares vnius vniuersalis .⁊ ꝓñs est falsum. ſ. q̄ omnis homo currit. q; suum contradictoriū est verū. ſ. aliquid qđ est homo non currit. Uel ponatur iste casus q̄ non currūt plures hoies ꝙ sortes ⁊ plato.⁊ q̄ illa vniuersalis non habet plura singularia iā añs est verū q̄ quelibet illarū ē ꝑa de mōstrando oēs singulares illius vniuersalis.ꝓñs est falsum. ſ. omnis hō currit:q; aliquis non currit per casum. Igitur ad hoc q̄ argumētū illud sit bonum oportet sic arguēre:quelibet istarū est vera demendo oēs singulares illius vniuersalis: ⁊ ille singulares significant precise:⁊ primarie et iste sunt omnes singulares quas illa vniuersalis apta nata est habere:ergo illa vniuersalis est vera. Si sic arguatur pceda tur ꝓña:⁊ negetur añs ꝑ minorī. Nota q̄ vniuersalis dr habere tot singulares quot apta nata est habere qñ cuilibet suppposito cōtento sub subiecto vniuersalis correspondet vna propositio singularis. Et hec de positione.

Depositio est quedā species obligationis mediante qua quis obligate tenetur respōdere negatiue ad propositionem sibi depositam. Et notandū est q̄ illa propositio est folā admittenda in depositione cuius oppositum est admittendum in positione. Et primo sunt regule ponende quilibet respondēs pōt defendere si non ducatur ad aliquod inconueniens.

Regula notāda

¶ Prima regula est ista. Omne mihi depositum et a me admissum sub forma depositi propositū scitum a me fore tale quale fuit mihi depositum infra idem tempus obligationis est a me negandū. vt depono istū vos sedetis. admittatur deinde proponatur negetur: quia omne mihi depositū et a me admissum. ꝛc̄ est a me negandū.

¶ Alia regula est ista. omne repugnans aut formaliter ꝓtradicens deposito infra idem tempꝰ obligationis est ꝓcedendū. vt depono calū. rex sedet. admittatur. ꝓpō eunde negetur tunc propō nullus rex sedet ꝓcedo qꝫ oē formaliter ꝓtradicens deposito est cōcedendū.

¶ Alia regula est ista. Omne antecedens ad depositū cū ꝓcesso vel cū ꝓcessis cū opposito bene negati vel cū oppositis bene negatur est negandū. vt depono istū. Aliquis hō non currit. admittatur. ꝓponatur idē negetur. tunc propono. vos estis aliquis hō. ꝓcedatur. qꝫ est verū ⁊ imptinens. deinde propono vos non curritis negetur qꝫ ista cū ꝓcesso pōt esse añs ad depositū sic arguendo. vos non curritis: et vos estis aliquis homo: ergo aliquis homo nō currit/quod est depositum.

¶ Alia regula est ista. Omnis propō cuius contradictorium antecedit ad depositum cum ꝓcesso vel ꝓcessis cum opposito bene negati: vel oppositis bene negatur est ꝓcedenda. vt depono vobis istā. Aliquis hō nō currit admittatur. ꝓponatur idē. negetur. deinde propono. vos estꝫ aliqs hō. ꝓcedatur. tūc ꝓpono. vos curritis. ꝓcedetur: qꝫ oppositū eiꝰ cū ꝓcesso añcedit ad depositum sic arguendo. vos nō curritis: ⁊ vos estꝫ aliqs hō: ꝯ aliqs hō nō currit. ¶ Et notandū qꝫ illud est imptinens in depositione qđ nec est depositū nec ꝓtradictorium depositi. nec añs ad depositū. nec cuius contradictoriū est ad depositum. Regla notãda

¶ Sophisma. Depono vobis ista. Aliquis homo nō est rome. admittatur. qꝫ eius oppositū est admittendū in positione. deinde ꝓpono. vos estꝫ aliqs hō ꝓcedatur/qꝫ est verū et impertinēs. ꝓpono/vos estꝫ rome. ꝓcedatur. qꝫ eiꝰ oppositū cū ꝓcesso añcedit ad depositū. deinde propono. qlibet hō est rome. si negetur ꝓtra vos negetꝫ sequēs ex ꝓcessis ꝯ male rñdetꝫ. qꝫ vos estꝫ rome. si negetur ꝓtra vos negetis sequens ex ꝓcessis ꝯ male rñdetis/qꝫ sequitur quilibet hō est rome. vos estis aliqs hō/ergo vos estis rome. huic dicatur admittendo propositum ⁊ qñ ꝓponitur negetur. ⁊ si in primo loco ꝓponitur. vos estis aliqs hō. ꝓcedatur: qꝫ est verū et imptinēs. et si tunc ꝓponatur. vos estis rome ꝓcedatur: qꝫ eius oppositū cū ꝓcesso antecedit ad depositū. Sed primo proponatur. vos estis rome. negetur. qꝫ est falsum et impertinens. et si ꝓponatur: vos estꝫ aliquis homo. negetur. qꝫ illud cum opposito bene negati est añs ad depositum sic arguendo. vos estis aliquis homo/et vos non estis rome: ergo aliquis homo nō est rome.

¶ Sophisma. Depono vobis istam. Alique propositiones non sunt similes. admittatur. deinde ꝓponatur idē. negeꝫ. tūc ꝓpono oēs ꝓpōnes sunt similes: hoc est ꝓtradictoriū depositi ergo ꝓcedendū: deinde ꝓponitur alique ꝓpōnes sunt vere: hoc est verū et impertinens: ergo concedendum. deinde proponatur/aliq̄ ꝓpōnes sūt falsę. si ꝓcedaꝫ. ꝓtra. illa cū ꝓcesso antecedit ad depositum. ergo est neganda. qꝫ seq̄tur. aliq̄ ꝓpōnes sunt vere et aliq̄ sunt falsę: ꝯ non oēs ꝓpositiones sunt sīles. ¶ huic dicatur admittendo depositum ⁊ qñ ꝓponitur. oēs ꝓpōnes sunt sīles. ꝓcedatur. et qñ ꝓponatur. aliq̄ ꝓpōnes sunt vere. ꝓcedatur. et qñ ꝓponatur. aliq̄ ꝓpōnes sunt falsę. negetur. qꝫ ista cū ꝓcesso potest esse añs ad depositum. Si in primo proponatur alique ꝓpōnes sunt falsę. concedatur. et sic tunc proponatur. aliq̄ propositiones sunt vere. negetur. quia est antecedens ad depositum cum concesso. Responsio.

De obiectionibus.

¶ Sophisma. Depono vobis istã. Antichristus non est albus. vel antichristus est coloratus. Si admittat. nunc ꝓpono / antixps nõ ē albus: negetur. q; põt esse añs ad depositũ. qcũnq; aliq; disiũctiua est deposita si aliqua eius pars ꝓponitur diuisim / illa pars est neganda: q; vtraq; cathegorica est: añs ad depositũ: deinde propono. antixps est coloratus. negetur: q; est añs ad depositum. tũc ꝓpono. antixps est coloratus. si negetur. ꝓtra sequitur ex ꝓcesso: ergo est ꝓcedẽdũ: añs sic ꝓbatur. hec est concessa. antichristus est albus: ⁊ hec cõsequentia est bona. antixps est albus: ḡ antixps est coloratꝰ. arguitur ab inferiori ad suũ superiꝰ. ergo. ⁊c. Si cõceditur: ꝓtra vos ꝓcedit is añs ad depositũ: ergo male rñdetis: ⁊ sic de ꝓcedentis. et negatis infra idẽ tẽpꝰ obiectionis: ḡ male rñdetis: q; sequitur formaliter antixps est albus / vel antixps est coloratꝰ. Iz antixps non est albus: ergo antixps non est coloratus. ꝓña ptz: q; a tota disiũctiua ad alteram eius partem ita q; oppositum consequentis sumitur in minore. est cõsequentia bona. huic dicatur negando depositum: q; eiꝰ oppositum est vna copulatiua impossibilis que non potest admitti in positione: ergo illa nõ est admittenda in depositione. Et contradictoriũ illiꝰ est vna copulatiua facta ex oppositis illarũ partiũ. scilicet omnis antichristꝰ est albus. et nullus antixps est coloratus quod est impossibile.

¶ Aliud sophisma. Depono vobis istam. Rex sedet ⁊ aliq̃s hõ sedet. ⁊ quelz istarũ est vobis deposita. demõstrãdo per ly istarũ istas tres propões. tũc proponatur quelibet istarũ est vobis deposita. Si cõcedatur. cõtra. vos ꝓcedetis depositũ: ergo male rñdetis. Si negetur. ꝓtra. ille tres propões sunt vobis deposite. ergo quelibet istarũ est vobis deposita. ptz: ꝓña et añs est verũ: ḡ et cõsequens. huic dicatur admittendo depositũ ⁊ distingendo de ista propõe: quelz istarũ est mihi deposita vtrũ sumatur in sensu collectiuo vel in sensu diuiso. Sensus collectiuus est q; oẽs iste ꝓpões simul sũpte sint vnũ depositũ. sẽsus diuisus est quelz illarũ propõũ diuisiuũ sũpta sit deposita. Si deponatur in sensu collectiuo: tũc qñ ꝓponitur aliqua illarũ ꝓpõũ. scꝫ vel ista. rex sedet. vel aliquis hõ sedet: vel quelz istarũ est vobis deposita. rñdendũ est ad quãlibet istarũ sicut extra casũ: q; nulla illarũ est deposita: sed aggregatũ ex illis omnib⁹. Sed si deponatur in sensu diuiso admittatur casus et negetur ista. rex sedet: qñ proponatur. Si iter negetur ista. aliq̃s hõ sedet: et negetur q; quelz istarũ est vobis deposita: q; diuisum deponitur quelibet istarũ est vobis deposita primarie: ⁊ quelibet istarũ est neganda. Et qñ arguitur sic. vos cõcedetis depositũ: ergo vos male respondetis: negetur ꝓsequẽtia et dicatur q; hec regula hz intelligi qñ ex casu non sequitur hoc fore positum.

¶ Aliud sophisma. Depono vobis istum. aliquis homo currit: vl nullus hõ q̃ est sortes currit. Si admittatur tũc ꝓpono. aliq̃s homo q̃ est sortes currit. hoc est oppositũ depositi: ergo cõcedendũ. tũc arguitur sic. Aliquis homo qui est sortes currit: ergo aliq̃s hõ currit ꝓña est añs ad depositum: ḡ negandũ. huic dicatur negando positũ oppositũ depositi est impossibile et non admittendũ in positione. Notandũ est q; nihil est admittendũ in depositione nisi impossibile et contingens ad vtrũlibet.

¶ De obiectionibus consequentiarum.

Consequentiarũ obiectiões quedã sunt mouende ⁊ soluende. Unde primo supponit hec regula arguendo ab inferiori ad suũ superius cũ negatione preposita non valet consequẽtia: sed ꝓtra illã regulã arguitur sic. si illa regula esset vera eadem ꝓña esset bona / ⁊ nõ bona: ꝓbatur / et assigno istam consequentiam. Nullus homo risibilis

est:ergo nullus homo est.hec est bona q; ex opposito ꝓsequentis sequitur oppositū antecedentis.Et q; non valet probatur:q; arguitur ab inferiori ad suū superius cū negatione ꝓposita:ḡ non valet.Añs sic ꝓbatur.q; oē se habens per modū appositionis vel additionis respectu alterⁱ inferⁱ est eo cui apponitur;sed subiectū añtis se hz per modū applitionis respectu subiecti ꝓsequētis:ḡ subiectū añtis est inferⁱ ad subiectū ꝓñtis.et per ꝓñs hic arguitur ab inferiori ad suum superⁱ cū negatione ꝓpositā:ḡ regula prⁱ suppositā non valet/ q; hec est bona.

¶Item arguitur ab inferiori ad suum superius cū negatione ꝓpositā.non nullⁱ hō currit:ergo non nullū aial currit.ꝛ tñ illa ꝓña ē bona:ergo regula suppositā non valet. Et q; illa ꝓña sit bona ꝓbatur:q; equipollet isti cōsequētie:aliq̄s homo currit:ergo aliquod aial currit:q; est bona vt ptz huic dicatur q; illud allegatū nō est regula:sed illa est regula arguendo ab inferiori ad suū superius vna negatione ꝓpcisita/non valet ꝓña de forma. Et ꝓña ꝺz valere de forma qñ tenet in vno exemplo ꝛ in omni sibi simili.sed in aliqua sit bona:et non ois sibi silis est bona tunc illa non valet de forma.Uñ ꝯ̄ius ista cōsequentia sit bona.nullⁱ hō est:ḡ nullū animal est:tñ nō valet de forma:q; ꝓña sibi silis non valet.nullⁱ hō currit:ergo nullū aial currit.ꝛ tūc ad argumentū.nullus hō risibilis currit:ergo nullus hō currit ꝓcedatur ꝓña/ꝛ negetur q; hic arguitur secundū regulā ab inferiori ad suū superius.Et cū dicitur. omne se habens p modū appositionis vel additionis respectu.ꝛc̄. Dicatur q; idē allegatū non est regula.Sed ista est regula. omne se habens per modum appositionis inferius ē eo cui apponit:vbi illud appositū nō ē terminus ꝓuertibilis:nec terminⁱ distrahens/nec terminus diminuiens/nec terminus ampliatiuus.sed in ꝓposito illō appositum est terminⁱ cōuertibilis.et sic patet ꝓ prima particula. Et ꝓ secūda particula negetur q; hic arguitur ab inferiori ad suum superius.ille est homo mortuus:ergo ille est homo. quia ille terminus mortuus est terminus distrahēs Et vocatur terminus distrahens qui ponitus a parte predicati impedit subiectum supponere ꝓ re existente.ꝓ tertia particula negetur q; hic arguitur ab inferiori ad suum superius:ille ethiops est albus secundum dētes:ergo ille ethiops est albus. ꝓ quarta particula ista consequentia non valet. filius tuus est contingens homo:ergo filius tuus est homo/nec illa:ille est apparens asinus.ergo ille est asinus.nam hic terminus appositus est terminus ampliatiuus. Et dicitur terminus ampliatiuus qui potest predicare indifferenter de re existente/ sine de re non existente.

¶Item supponitur hec regula. Arguendo ab exclusiua ad suum vniuersale in terminis rectis:in terminis transpositis cum verbo de presenti nō ampliatiuo:ꝛ in singulari numero est consequentia bona.Sed cōtra.si illa regula esset vera:eadem ꝓsequentia esset bona ꝛ nō bona.ꝛ assigno vobis istud argumentū. Tñ duodecim sunt apostoli dei:ergo oēs apostoli dei sunt duodecim:q; hec sit bona patet per regulā. Et q; nō valet ptz simpliciter:q; totū añs est verum:vt patet ꝓbando illud pluraliter.et ꝓsequēs est falsū vt ptz per eius exponentes.nam secunda exponēs est falsa. huic dicatur q; non arguitur secundū regulam:q; regula non tenet nisi in singulari numero.sed hic arguitur in nūero plāli.ꝛ ideo negat ꝓña.ꝛ distinguatur tam de añte ꝙ̄ de ꝓñte simpliciter. nā añs pōt ꝓbari ratione pluralitatis:et ratione alietatis. Si ꝓbatur ratione alietatis est verū sic ꝓbando.Duodecim sunt apostoli dei ꝛ nō plures ꝙ̄ duodecim sunt apostoli dei:ergo tantum duodecim sunt apostoli dei. Si ꝓbatur rōne pluralitatis.añs est falsum sic ꝓbando.duodecim sunt apli dei:et nulli alii ꝙ̄ duodecim sunt apli dei:ergo.ꝛc̄.nā secunda exponens est falsa.consequens similiter est distinguendū.co q; ly ois in ꝓsequente pōt tenere diuisiue vl collectiue. Si diuisiue ꝓñs est falsum ꝛ hz exponi sicut dictū est.Si collectiue intelligitur.ꝓñs est verū ꝛ hz resolui sic.isti sunt duodecim:ꝛ illi sunt oēs apostoli dei:demonstrādo oēs simul.ꝛ tñ valent ille due resolutiones quantū iste due propositiones:aliq̄ sunt

apostoli dei:ꝛ nihil est de numero apostolorū dei:quin illud includitur in hoc aggregato. Et tunc pbādo añs ratione pʳalitatis :ac tenendo ly oēs incōsequente diuisiue nō v alet ꝓña. Sed si añs ꝓbatur ratione pʳalitatis ꝛly oēs tenetur collectiue ꝓña est bona. qui ꝓñs est ita verū sicut et añs. Si'iter si añs probatur ratione alieta tis qualitercunq; ly omnis tenetur.cōsequentia est bona :qꝛ sic añs est impossibile. Et sic patet responsio.

¶ Item arguendo a superiori ad suū inferius cū negatione ꝓpposita est ꝓña bona. Sed cōtra. Illa ꝓña non valet. Tantū aial currit:ergo tm̄ hō currit et hic arguitur fm̄ regulā. ġ regula non valet. Ꝙ aiot probatur sic:cū ly tm̄ est dictio habens vim negationis. huic dꝛ qꝛ ꝓña nō valet.nec arguitur fm̄ regulā cm̄ negatione ꝓpposita:qꝛ ly tm̄ non est mera negatio.sed dictio habens in se vim negationis.de quibus non intelligitur regula. sed cū mera negatione:et tunc patet qꝛ regula est sana.

¶ Item regula est qꝛ in oi exclusiua affirmatiua ꝓdicatū stat cōfuse ꝛ distributiue si sit termin⁹ cois. Sꝫ ꝓtra. tūc valet ista ꝓña tm̄ sortes videt aial /assⁿ est aial:ġ tantū sortes vidit asinū. Et qꝛ sit bona ꝓbatur: qꝛ arguitur a termino stante cōfuse et distributiue ad aliqđ ei⁹ suppositū cū debito medio.ġ.ꝛc. Et qꝛ non valet ꝓbatur:et pono istū casū qꝛ sortes videat equū ꝛ nihil aliud.et nihil in mundo videat aliud animal fortē.tam añs est verū et ꝓñs falsum.vt patet per exponentes. huic dicatur qꝛ regula est sana. et negatur ꝓña. nec arguitur a termio stāte cōfuse ꝛ distributiue nec debitū medium bñ dat. ſꝫ sic hꝫ dari.tm̄ sortes videt aial:hoc est videns aial. ergo tm̄ sortes ē hoc videns animal quocunq; demonstrato.qꝛ debitū medium debet dari.vt hoc pronomē hoc sit subiectū/et hoc verbū est erit copula : et terminus distributus erit predicatū qđ est ly videns animal:cū sit predicatum in exclusiua.

¶ In omni exclusiua affirmatiua subiectum stat cōfuse tm̄ si sit termin⁹ cois. Sꝫ cōtra.seqtur bñ tm̄ hō currit:ꝛ illi sunt hoies:ergo ille currit vl ille vel illa.ꝛ sic de singulis.ġ ly hō qđ id ē subiectū stat determinate ꝛ non confuse:qꝛ cōtingit eū descendere ad sua singularia disiunctiue. huic dicat qꝛ regula est bona et cōcedatur ꝓña facta. Ubi nota qꝛ dictio nō dꝛ supponere determinate ꝓpter hoc qꝛ cōtingit eū descendere ad sua singularia disiunctiue. ſꝫ qꝛ cōtingit eū descendere et ascendere sil'iter.qđ non est verū in proposito:qꝛ nō seqtur ille hō currit:vel ille:ꝛ illi sunt hoies:ergo tm̄ hō currit.

¶ Preterea regula ē.qꝛ omnis exceptiua ꝓpria repugnat suo ꝓiacenti. Sꝫ cōtra.nā ex illo seqtur qꝛ duo repugnantia pñt simul eē falsa.nullū aial ꝓeter equū est hō:et nullū aial est homo ista sunt simul falsa. et ista repugnant vt pꝫ per regulā. huic dicatur cōcedendo regulā.et sil'iter cōcedēdo qꝛ ista duo repugnantia pñt simul esse falsa .Ut illa duo vos statis et vos sedetis.sed duo repugnantia non pñt simul esse vera. ¶ Sed contra vltimā particulam ista sunt simul vera. Uos differtis ab omni hoie ꝓeterq; a vobis .et vos differtis ab omni homine:et illa duo repugnāt vt pꝫ per regulā:ġ duo repugnantia possunt simul esse vera. huic dicatur qꝛ illa non repugnant: nec est ipsa exceptiua propria nisi cuius subiectū ꝓiacentis stat confuse et distributiue: sed subiectum eius assignati stat discrete.ergo.ꝛc.

¶ Item ab exceptiua negatiua ad suam exclusiuaꝫ affirmatiuā semp est ꝓña bona et econtra. Sed cōtra.tūc valet ista ꝓña nullⁿ hō ꝓter sortē currit:ġ tm̄ sortes currit. Sed qꝛ illa ꝓña nō valet ꝓbatur.ꝛ pono qꝛ sortes currat.ita qꝛ nullus hō alius vel alia a sorte currit.cū hoc qꝛ asinus currat.sic añs est verū et ꝓñs falsū. huic dicatur concedendo regulam negando consequētiam et dicendo qꝛ illa non est exclusiua illius exceptiue:sed ista tantum sortes ē homo masculus currens.

¶Item supponatur pro regula q si antecedens po
test esse verū sine ꝓnte. illa ꝓna non valet. Sz ꝓtra: qr tunc ista ꝓna non valet hō
currit: ergo animal currit. Probatur ꝫ volo q illa ꝓp hō currit: qđ est añs pma
neat per totam horā: et ꝓns corrūpatur añ finē huius hore sic añs est verum sine
ꝓnte. huic dicatur q illud suppositū non est regula: sed illa est regula: qñ illud qđ
ꝑmanẽte ꝫ adeqte sigt añs potest esse sine illo qđ ꝓmanente et adequate sigtur per
ꝓns: non valet ꝓna. Et dicatur adequatum significatum cuz cuilibet termino in
propositione correspondet aliquid in significato.

¶Preterea supponit. q argucdo ab actiua ad passi
uam est ꝓna bona. Sz cōtra. tunc non valet ista ꝓna ois hō videt hoiem ḡ hō vi
detur ab hoie. Sed q nō valet ꝓbatur. ꝫ pono istū casū q sint plures hoies. ꝫ ois
hō videat seipsū solū. sic añs est verū et ꝓns falsū: vt ptz p exponẽtes. huic dicat
admittendo regulā dicēdo q nō est sua passiua: sed illa ab oi hoie videtur hō qr
termini hñt eodem mō supponere in actiua sicut in passiua. Sz in argumēto ly
hoie in añte ratione verbi stat cōfuse tm: sed in ꝓnte determinate. ¶Cū passiua
istius ꝓmitto tibi denarū. est ista. a me tibi ꝓmittitur denar⁹. et similiter passi
ua ist⁹. ois hō videt hoiem. est hec. ab omni homine videtur homo.

¶Item supponitur hec regula. Arguendo a tota co
pulatiua ad alterā eⁱ⁹ partem est ꝓna bona. Sz ꝓtra. tūc valet ista ꝓna: vos dif
fertis ab hoie et ab asino: ḡ vos differtis ab hoie: sed ista ꝓna non valet: qr añs ē
verū ꝫ ꝓns falsū. huic ꝛ ꝓcedendo regulā ꝫ negatur ꝓna et distinguatur de añte
vtrū ly ꝫ tenetur copulatiue vel copulatiue. Si tenetur copulatiue añs est ipossi
bile et tunc est ꝓna bona. Si tenetur copulatiue: tūc ꝓna nō valet. nā añs est verū
vt ptz p exponentes sic vos estis et hō et asin⁹ sunt: et vos non estis hō et asinus:
ergo. cē Nā hec non est regula a toto copulato ad alteram eius partem sed a to
ta copulatiua ad alteram eius partem.

¶Item arguendo a parte disiunctiua ad totā disiū
ctiuā est ꝓna bona. Sz illa ꝓna non valet vos differtis ab asino: ḡ vos differtis
ab hoie vel ab asino. Sz q non valet ꝓbatur: qr añs est verū et ꝓns falsū. huic di
catur admittendo regulā. et negat ꝓna facta ꝫ distinguatur de ꝓnte. Eo q ly vl
tenetur disiunctiue vel disiunctim. Si tenetur disiunctiue ꝓna est ita verū sicut
et añs illo modo. Vos differt⁹ ab hoie vl vos differt⁹ ab asino. ꝫ sic ꝓns hz ꝓbari
per partes: ꝫ non ratione huius verbi differt. Si tenetur disiūctim ꝓna nō valet
sed añs est verū et ꝓns falsū vt ptz p exponentes: et sic hz ꝓbari ratione primi
termini probabilis. sed hec regula nō tenet generaliter a parte disiuncti ad to
tū disiunctū. Nā aliqn tenet sic argumētū. vos estis homo. ergo vos estis hō vel
asinus. et aliqñ non tenet vt hic. vos estis asinus. ergo vos nō estis homo vel asi
nus. Nota q arguendo a parte disiuncti ad totum disiunctum vbi distributio vl
negatio precedit non valet consequentia.

¶Ab vniuersali ad suam singularem sine debito me
dio non valet ꝓna. Sz ꝓtra. hec est bona. ois sol lucet: ḡ ille sol lucet ꝫ tm hic argui
tur sm regulā: ergo regula non valet. Huic dicatur q illud allegatū non est regu
la sed hec est regula arguendo ab vniuersali affirmatiua ad suā singularē affir
matiuam sine debito medio. non valet consequentia de forma. Unde potest con
cedi q ꝑdicta ꝓna non valet de forma: ꝙuis bene valet de materia.

¶Item omnis propositio vera et affirmatiua quer
itur cum seipsa dictione exclusiua addita totali predicato. Sed contra tūc ista
ꝓna valet. hō est asinus sigt sicut est: ergo hō est asinus significat precise sicut est.
Et q ista ꝓna non valet patet: qr añs est verū ꝫ ꝓns falsū. q añs sit verū ꝓbatur
ista. homo est asinus significat sicut est. nam ista significat hoiem esse ꝫ sic est: ḡ il

gnificat sicut est.sic añs est verũ.Et q ꝓns sit falsũ: ptz p eius exponẽtes sic.homo est asinus.sĩgt sicut est.ꝫ non aliter ꝙ̃ est:qđ est falsũ. Huic dicatur admittẽdo regulã.et negetur ꝓna facta:nec arguitur fm regulã. sed sic arguereturꝫ hõ est asinꝰ sĩgt sicut est.ꝫ hõ est asinus.est ꝑcise significãs sicut est. Aliter põt huic rndeꝛ. ꝓcedendo ꝓnam.nõ tñ propter regulã:qz nõ arguitur fm illã:sed qz isti tres termini sicut est:precise sicut est/ꝫ nõ aliter ꝙ̃ est:puertũtur: et concedendo q̃ ista ꝓpõ hõ est asinꝰ sĩgt ꝑcise sicut est et nõ aliter ꝙ̃ est:sed nõ adequate ꝫ ꝓcedat q̃ hec ꝓpõ sĩgt ꝑcise sicut est.et hoc sic ꝓbatur. hec sĩgt sicut est et non aliter ꝙ̃ sicut est.ꝫ ipsa ꝓbans sic ꝓbatur.qz significat hoiem esse et sic est.et non aliter ꝙ̃ ẽ ergo.ꝫc. Unde hec duo possunt ꝓcedi sicut non repugnantes. hec sĩgt sicut est.et hec significat aliter ꝙ̃ est:ꝛ ille concedũtur.vos amatis hominem.ꝫ vos amatis non hominem.

¶ Similiter illa regula. Arguẽdo ab inferiori ad suum superꝰ sine negatione/sine distributione:ꝫ sine aliq̃ dictione hñte vim negationis vl̃ distributionis ꝓpꝛsita est ꝓna bona. Ih ꝓtra ex hoc seq̃tur q̃ necessariũ est impossibile.i.c aial esse hoiem est necessariũ.et aial esse hoiem est impossibile. ergo necessariũ est impossibile:qz aial esse hoiem est necessariũ.ptz p exẽplificantes:qz asinũ esse hoiem est impossibile:ꝙ aial esse hoiem est impossibile. ptz ꝓna. arguitur ab inferiori ad suũ superꝰ sine negatiõe sine distributione.ꝫc. añs ptz de ie huic dicatur admittẽdo rĩam:et negetur argumẽtũ.ꝫ distinguaꝫ de antẽ tã ꝓ maiori ꝙ̃ ꝓ minori.vtrũ teneꝛ in sensu ꝓposito vl̃ in sensu diuiso.si vtraq̃ teneꝛ in sensu diuiso. sic maior est falsa:vꝛ ptz p resolutentes et maior teneꝛ in sensu composito/et minor in sensu diuiso.non valet ꝓna.sed añs est verũ ꝫ ꝓns falsũ.ꝫ cũ arguitur sic.asinũ esse hoiem est impossibile: ꝙ aial esse hoiem est impossibile.negatur ꝓna:ꝫ distinguatur vtrũ ꝓns teneꝛ in sensu ꝓposito vl̃ in sensu diuiso.Si teneꝛ in sensu diuiso.ꝓcedatur ꝓna qz tũc arguitur fm rĩam. Si tũc arguitur sic ꝫ ꝓna teneꝛ in sensu ꝓposito non valet ꝓna:nec arguitur fm rĩam:qz arguitur cũ impedimẽto.s.cũ negatione ꝓpꝛsita quo ad debitũ intellectũ.vñ concedatur ista in sensu ꝓposito. aial esse hoiem est necessariũ et cõcedatur q̃ aial esse hoiem est impossibile in sensu diuiso.

¶ Item regula est. In omni cõsequentia bona et formaliter ꝙcq̃ sequitur ad ꝓns sequitur ad añs. Sed ꝓtra.hec ꝓna est bona.quadripedale est:ꝙ bipedale est.sed hic aliq̃ seq̃tur ad ꝓns. quod non seq̃tur ad añs ꝙ rĩa non valet. Minor: sic ad ꝓns seq̃tur ista ꝓpõ.pedale est maxima eius medietas.qz seq̃tur.bipedale est:ergo pedale est maxima eius medietas.sed illa ꝓpõ non sequitur ad añs.Nã illa ꝓsequentia non valet quadripedale est:ergo pedale est maxima eius medietas.huic dicatur ꝓcedendo rĩam et ꝓnam factã ꝫ negetur q̃ aliq̃d sequitur ad ꝓns qđ non sequitur ad añs. Et dz q̃ hec ꝓpõ pedale est maxima eius medietas.sequitur cocẽ mõ ad añs quo sequitur ad consequẽs.nã sequitur ad consequens secundũ q̃ ly eius refertur ad ly bipedale ꝫ sic sequitur ad añs:qz hec consequentia est bona quadripedale est: ergo pedale est maxima eius medietas.i.bipedalis.

¶ Item contra istaz regulaz. in omni consequentia bona et formaliter ꝙcq̃ ad añs añcedit et ꝓsequens.Nã illa ꝓna est bona. pater ergo suus filius est.ꝫ tñ aliq̃d antecedit ad antecedẽs.qđ non antecedit ꝓsequẽs qz illa propõ.filius est.antecedit ad antecedens:ꝫ nõ ad ꝓsequẽs.nã seq̃tur filius est ergo pater est.sed non sequitur filius est:ergo suus filius est. Huic dicatur ꝓcedendo regulã et consequentiam factam ꝫ dicitur q̃ illa propõ filius est antecedit ad consequẽs ipso modo quo illa:pater est antecedit ad consequens.nam illa antecedit ad consequens secundũ q̃ ly suus refert ad ly pater. etiam sic.filius est antecedens ad ꝓsequens.Nã sequitur.filius est:ꝙ suus filius est.i. patris filius.

¶Alia regula. A negatiua de predicato finito ad affirmatiuã de ꝑdicato infinito cũ ꝓstantia subiecti est ꝓña bona. Sed contra illa ꝓña non valet. Aliqua propõ nõ est vera cui⁹ ꝓtrariũ est falsũ: ⁊ aliqua propõ est ergo aliqua propõ est nõ vera cui⁹ ꝓtrariũ est falsũ. nã añs est verũ ꝓ maiori: qz eius oppositũ est falsũ et ꝓñs est falsũ vt ptz ḡ rn̄a nõ valet: vl nõ arguitur per regulã. huic dicatur q ide allegatũ non est rn̄a: sed illa est regula. A negatiua de ꝑdicato finito ad affirmatiuã de predicato infinito cũ debitis circũstantijs: vt ſ ꝑdicatũ non ſit terminus multũ ꝓpositus et specialiter ex termino relatiuo est ꝓsequentia bona: sed sic non est propõ. Siliter ista ꝓsequentia non valet. Aliquis hõ non est pater qui genuit filium: et aliquis homo est non pater qui genuit filium. antecedens est verum et consequens falsum.

¶Similiter ſupponitur hec regula: q qñ negatio postponitur signo et subiecto tunc facit illã ꝓpõẽ eqpollere illi qõ ante aduentũ illius negatiõis a fuit ei⁹ ꝓtrariũ. Sz ꝓtra illã arguitur. ex illa seqrek q nullum aial est. ꝓbatur sic. nullũ aial aial est: ḡ nullũ aial est. Añs ꝓbatur: oẽ aial aial nõ est: ḡ nullũ aial aial est: ptz ꝓña: qz hic arguitur ab equipollẽte ad suũ eqpollens. huic dicatur q negatio postposita signo ⁊ subiecto ſi imediate postponatur termino distributo: tunc facit illã proponem eqpollere illi propõi q̃ ante aduentũ illi⁹ negatiõis fuit ei⁹ ꝓtrariũ: et tũc negetur q nullũ aial est: ⁊ etiã q nullũ aial aial est: ⁊ tunc negetur ꝓña cũ arguitur: oẽ aial aial nõ est: ḡ nullũ aial aial est: qz non arguitur ab eqpollẽte ad suũ eqpollens: qz negatio nõ postponitur immediate termino distributo sed sic argueretur: oẽ aial nõ aial est: ergo. ⁊ẽ. sed tũc añs est falsũ. Sz ꝓtra istã correctionẽ rn̄'e, ꝓbãdo q añs ei⁹ est ille hõ sic tñ aial est ille hõ ḡ nihil non aial est ille hõ. ptz ꝓña: qz arguitur ab exponẽte ad scõã ei⁹ exponẽtẽ ⁊ vltra: nihil nõ aial est ille hõ: ergo nihil nõ idẽ aiali est ille hõ. ⁊ vltra: nihil non idẽ aiali est ille hõ: ḡ oẽ idẽ aiali est ille hõ. ꝓña ptz p rn̄am vl⁹ positã. ⁊ vltra: oẽ idẽ aiali est ille hõ: añs ei⁹ est idẽ aiali: ergo añs ei⁹ est ille hõ. qõ fuit intentũ. huic dicatur ꝓcedendo ꝑmã ꝓñam: et scãm: et negãdo tertiã. võr q nõ arguit ab eqpollente ad suũ eqpollẽs cũ negatione postposita signo ⁊ subiecto: sed solũ intervenit tur signo ⁊ subiecto ⁊ est pars subiecti: ⁊ iõ nõ facit eqpollentiã: sed sic arguitur: nihil idẽ aiali nõ est hõ: ergo oẽ idẽ aiali est ille hõ. ſz istã añs est falsũ sicut et ꝓña: ⁊ ꝓña est bona. ¶Itẽ, ꝓpõ de ꝓtingẽti ad vtrũlibet hz puerti per oppositas qualitates. Sed ꝓtra. tũc valet illa ꝓña ꝓtingit nullũ motũ esse hoiem: ḡ ꝓtingit oẽm motũ esse hoiem: qz hic arguitur a cõuertente ad sua cõuersã. sed illa ꝓña nõ valet: nã añs est verũ vt ptz per eius officiantes ⁊ ꝓñs est falsum. huic dicatur concedendo rn̄am: ⁊ tñ non est rn̄a q ois propõ cõtingens ad vtrũlibet habet puerti per oppositas qualitates: qz tunc esset illa bona. Tu curris: ergo tu nõ curris Uñ in ꝓposito sic argueretur. contingit nullũ motũ esse hoiem: ergo ꝓtingit aliquem motũ esse hoiem. et sic est ꝓsequentia bona: ⁊ ad particularẽ dr q ſufficit vniuersalem negatiuam conuerti in particularẽ affirmatiuam ⁊ non semper in vniuersalem affirmatiuam.

¶Item a conuertente ad ſuam conuerſam est conſequentia bona. sed cõtra tunc valet illa ꝓña. Oẽ erit verũ: ergo quoddã verũ erit A. sed ista consequentia non valet. probatur. et pono q a sit illa propositio deus est: que tam est vera: et post hoc erit vera: ita q illa post hoc nunq̃ erit A. istã añs est verũ: et patet per exponentes et cõſequens est falsũ: vt patet per reſoluentes. Huic dicatur concedendo regulam. Et negando ꝓsequentiam factam qz nec arguitur a cõuertente ad ſuã ꝓuerſam. sed sic hz argui. Oẽ verũ erit a: ergo quoddam futurũ verum est vel erit A/quod est verum.

¶Item regula est: q vniuerſalis negatiua habet

cōuerti simpliciter. Sed ꝓtra. tūc valet illa ꝓña. nullꝰ hō est multer: ergo nulla multer est hō: ꝫ añs est verū et ꝓña falsum. Huic dicatur cōcedendo regulā: et negando cōsequentiā factā: qz nō arguitur debite: sed sic ds argui: nullꝰ hō est multer: ꝯ nulla multer est homo masculus. ¶ Itē illa ꝓña non valet: nullus sortes fuit albꝰ ergo nullū albū fuit sortes. im̄ pbatur in casu qꝰ sortes p aliquod tempus preteritum fuit niger cum hoc qꝰ iam sit albus. sic añs est verū et ꝓñs falsū: vt ptz per eū oppositā. ⁊ ibi cū dicitur qꝰ arguitur per regulā vt apparet. Dicitur tñ qꝰ cōsequentia non valet. nec debite arguitur. sed sic debet argui. Nullus sortes fuit albus: ergo nullū preteritum album est vel fuit sortes. et iam cōsequens est verū in casu posito sicut et antecedens.

¶ Nota qꝰ arguendo a conuertente ad suā conuersaz est ꝓña bona in cōuersione p accñs, sed non ecōtra nisi aliqñ forte gr̄a terminoꝝ ⁊ materie. Vñ illa ꝓña est bona: ois hō est albꝰ: ergo aliqđ albū est hō: sed ecōtra nō valet. sic arguendo quoddam albū est hō: ergo ois hō est albus. nā im̄ pbatur in casu qꝰ sor. sit albꝰ. et nullꝰ ḣ̄ō aliꝰ a sorte sit albꝰ. ꝯ. cē. Sed dr qꝰ sufficit vniuersalē conuerti in particulare affirmatiuā ⁊ nō ꝛp particulare affir. in vniuersalem.

¶ Similiter arguendo ab inferiori ad suū superius sine aliq̄ impedimento est ꝓña bona. Sed ꝓtra: tūc valet ista ꝓña differēs ab homine est: ergo differens ab illo hoie est demōstrādo vos. qz arguitur fm regulaz nā subiectū in añte est inferiꝰ ad subiectū in cōsequēte. qz ḋcḋ est dñs ab hoie ē dñs ab illo hoie. ꝫ nō ecōtra: ⁊ tñ ista ꝓña nō valet vt ptz: posito qꝰ ille hō demōstratꝰ in añte non sit. Huic dicatur qꝰ idē suppositū non est regula generalis: sed fallit vbi terminꝰ hñs vim negationis est pars termini inferioris et superioris sed sic est in proposito. nā ly differens ab hoie est inferius ad ly differens ab illo hoie per regulā. Q̄ñ terminꝰ inferior et superior cōponūtur cū illo termino differens vel aliud: tūc ꝓpositū ex termino inferiori ⁊ differens vel aliud est superius ad ꝓpositū ex termino superiori et differens vel aliud ex qua regula patet qꝰ differens ab hoie est inferior ad ly differens ab illo homine. Et tūc dr qꝰ arguēdo ab inferiori ad suū superꝰ vbi terminꝰ hñs vim negationis non est pars termini inferioris et superioris deductis aliis impedimentis est ꝓña bona.

¶ Similiter regula est a superiori ad suū inferꝰ cuz negatione prepositā aliq̄ nō tenet ꝓña: qz impeditur q̄ñ dictio hñs in se vim negationis est pars termini inferioris ⁊ superioris. Vñ dr qꝰ vtraq; regula est gñalis cū debito medio: et sic arguendo differens ab hoie est. oē differens ab hoie ē differens ab isto hoie: ergo differens ab illo hoie est. Debitū medīū aūt voco ꝓpōnem vniuersalē in qua terminus superior affirmatur de inferiori. In scḋo argumento sic arguetur. nullꝰ differens ab hoie est. et oē differens ab hoie est differens ab illo homine: ergo nullū differens ab illo hoie est.

¶ Similiter a superiori ad suū inferius cū negatione vel distributione ꝓpositā est ꝓña bona cū debito medio sumēdo debitū medīū vt prius. Exemplū ois hō currit: oē albū est hō: ꝯ oē albū currit: sed sine debito medio non valet ꝓña: vt hic non valet. Ois hō currit: ergo ois sortes currit. Alter pōt dici qꝰ primū suppositū non est regula sed ista. Arguendo ab inferiori ad suū superꝰ per se sine aliq̄ impedimēto est ꝓña bona: sed in ꝓposito arguitur ab inferiori ad suū superꝰ per accñs: et sic nō valet ꝓña sine debito medio. vñ inferius per accñs dr illud qꝰ stat cē cū hoc qꝰ suū superꝰ non sit vt posito. qꝰ sortes ⁊ ꝓ. sint albi tūc albū dr illo mō superꝰ ad sortem ⁊ ꝓ. Sz inferꝰ per se est tale qꝰ nō stat eē nisi suū superꝰ sit. et sic homo dicitur inferius ad animal.

¶ Finiunt regule consequentiarum.

¶ De mō dandi cōtradictoria / aliquā dāt notabilia

¶ Primo notandū est q; qñ est aliqd ꝓpō vniuersa
lis hñs aliquā particularem sibi cōtradicentē. req̄rūtur q; termini in eis suppo-
nunt cōtradictorie mō. hoc est q; ille termin⁹ q̄ stat in vniuersali cōfuse ⁊ distribu
tiue in particulari stabit cōfuse tm̄ vt determinate. Et ille termin⁹ q̄ in vniuersa
li stat cōfuse tm̄ in particulari stat cōfuse et distributiue. sicut hic Ois hō est aial
⁊ aliqd qđ est hō nō est aial. ¶ Ex quo ꝓz q; ille due non stant cōtradictorie. Ois
hō hō est. et aliqd qđ est homo hō nō est. q. secund⁹ termin⁹ homo in vtraq; ꝓpō
stat immobiliter inter. id est non confuse distributiue.

¶ Item notandū est scđo / q; qñ est aliqua ꝓpositio
vniuersalis affirmatiua in qua sunt duo termini cōes ante p̄ncipale verbū si pri
mus distribuatur et scđs nō tunc in eius opposito negatio dz poni inter illos du
os termin⁹ vl signū vniuersale negatiuū: vt oppositū illius. ois hō hō est. est hoc
aliquid quod est homo non hō est. ¶ Sed ii sint duo termini communes ante pri
cipale verbū. quoz; vterq; distribuitur p signū vel e affirmatiuū. tunc in eius op
posito debet negatio poni post illos duos terminos. vnde oppositum istius. Ois
hō ois hō est: et hoc aliquid quod est homo homo non est.

¶ Certio notandum est / q; si sint duo termini cōes
ante p̄ncipale ꝟbū quoꝝ vterq; distribuitur p signū vniuersale negatiuū. tūc in
eⁱ⁹ oppositio signū vniuersale dz poni inter illos duos terminos: vt oppositū isti⁹
Nullus homo nullus homo est. est hoc. aliquis homo nullus homo est.

¶ Item nota q; si sit aliqua ꝓpositio non vniuersa
lis cuius subiectum est disiunctum ex duobus terminis. tunc eius oppositum de
bet dari per negationē ꝓpositā toti. vt oppositū isti⁹. Sortes vl plato currit. est
hoc. Non sortes vel plato currit. et sic de aliis.

¶ Sequūtur regule modales. ¶ De equipollentia

AD cognoscendum earū equipollentias / que-
dam dantur regule. Quarum prima est hec
¶ Negatio p̄cedēs modū necessitatis mutat modū illū in modū possibilitatis. ⁊
dictū in cōtradictoriū. sic est enim equipollētia. Uerbi gra. Non necesse est oēm
hoiem currere. eqpollet huic. possibile est aliquē hoiem nō currere.

¶ Secunda regula est hec. Negatio precedens mo-
dum possibilitatis mutat modū possibilitatis in modum necessitatis ⁊ dictū in
cōtradictoriū. Uerbi gratis Nō possibile est oēm hoiem currere. equipollet huic
Necesse est aliquē hoiem currere.

¶ Certia regula est hec. Negatio precedēs modum
impossibilitatis mutat modū impossibilitatis in modū possibilitatis. et dictū
cū eodē dicto. Uerbi gratia. Nō impossibile est oēm hoiem currere. eqpollet huic
Possibile est omnem hominem currere.

¶ Quarta regula est. Negatio subsequens modum
necessitatis mutat modum necessitatis in modū possibilitatis. remanente eodē
dicto. verbi gratia. Necesse est non oēm hoiem currere. equipollet huic. Impossi-
bile est ommem hominem currere.

¶ Quinta regula est hec. Negatio sequens modum

possibilitatis non mutat modū sed dictū in ptradictoriū: verbi gra. Possibile ē non oēm hoiem currere. eqpollet huic. Possibile est aliquē hoiem non currere.

¶ Sexta regula est. negatio sequens moduz impossibilitatis et preposito dicto mutat modū impossibilitatis in modū necessitatis manēte eodē dicto cū negatione vt sine negatione. vt impossibile est non oēm hominē currere. eqpollet huic. necesse est non oēm hominem currere.

¶ Septima regula. negatio sequens taz dictum qz modū necessitatis mutat illū in modū possibilitatis: et dictū in dictū subalternū vt necesse est oēm hoiem non currere. eqpollet huic. impossibile est aliquē hoiem currere. et similiter huic. Necesse est nullū hominē currere.

¶ Octaua regula. negatio sequens modū et dictum possibilitatis non mutat modū. sed dictum in contrariū. vt possibile est omnem hoiem non currere. Equipollet huic. Necesse est nullū hoiem currere.

¶ Nona regula est. negatio sequēs modum z dictū impossibilitatis mutat modum impossibilitatis in modū necessitatis z dictum in dictum subalternum. vt impossibile est oēm hominem non currere. equipollet huic. Necesse est aliquem hominem currere.

¶ Nota qz figura modalium ponitur in tractatu qui dicitur. Iuxta hūc textū scōm equipollentias. et hoc in vndecimo argumento et hic similiter patet.

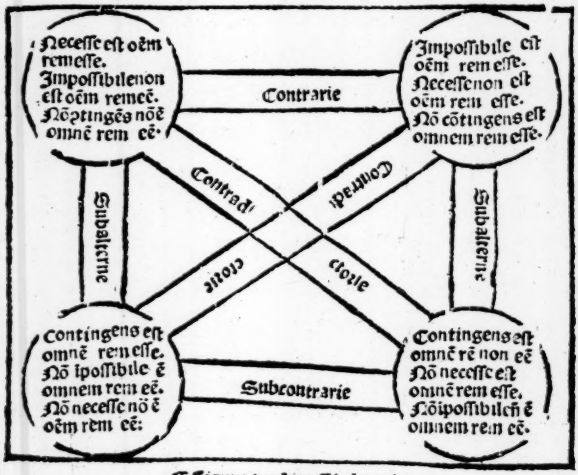

¶ figura modi possibilitatis.

¶ Figura secunda modalium/in qua similiter plene patebit negatio precedens et sequens.

¶ Quomodo negatio mutat modum necessitatis.

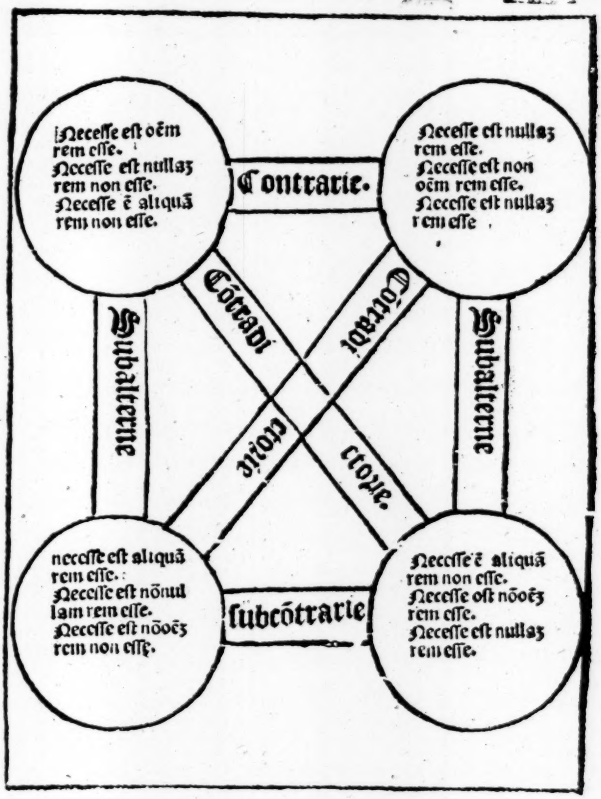

¶ Figura modi necessitatis.

¶ Tertia figura de modalibus demõstrans quomodo negatio mutat modum possibilitatis.

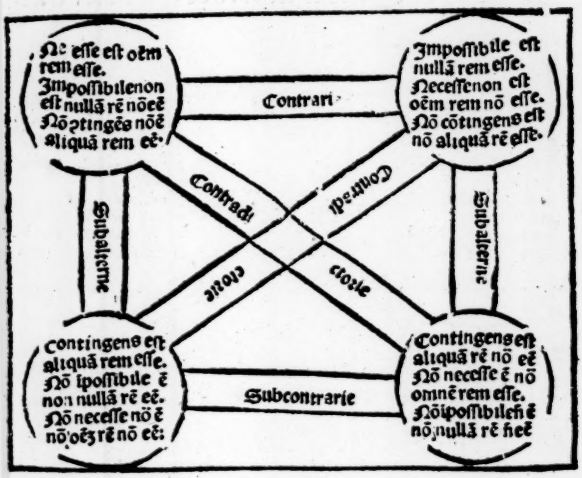

¶ Sequitur tractatus argumentationis.

¶ De cõclusionibus consequentiarum.

IUxta hunc textum factũ in libro Perihermenias ab Aristotele edito. De qualibet re singulari in mundo existente dicitur alterum contradictoriũm: et de nulla re eorum dicuntur ambo. i. affirmatio et negatio sequitur. q̃ duo cõtradictoria incomplexa non possunt simul predicare cum eodem.

¶ Sed contra. aliqua consequentia est bona que non valet. ꝯ aliqua consequentia est bona et non bona. tẽ. Añs ꝓbatur sic. hec ꝓña ẽ bona. Quoddã albũ non est coloratũ: ergo quoddam non coloratũ non est non album. et hec eadem non valet ergo. tẽ. Et q̃ sit bona probatur: qr arguitur a conuertente ad suã cõuersam per contrapositioñ: ergo bona. Et q̃ nõ valet ꝓbatur ꝙ pono istum casum q̃ nullum albũ sit. tunc patet q̃ antecedens est verum. sed qõdam album non est coloratum qr eius oppositum est falsum: scz omne album est coloratũ. Et q̃ ꝓña sit falsũ arguitur sic. qr eius oppositum est verum et necessarium: ergo ꝓña est impossibile. Añs probatur sic. hoc est necessarium oñe non coloratum est non album. vt patet per exponentes.

¶ Ad istud respondetur q̄ conuersio ꝓpositionum particularium negatiuarū ꝓpositionē non est generaliter trahenda in ꝓpriam q̄ nūq̄ valet ꝓpria in particularib⁹ negatiuis. arguēdo a ꝙuertente ad suā ꝙuersā ꝙ ꝓpositionē nisi q̄n ꝓpria est impossibile vel ꝓpria necessarii. Ūñ non sequitur q̄dā hō nō est currens/ergo quoddam nō currēs nō est hō hō m ascul⁹. posito q̄ nullus hō masculus sit. iuxta argumētum primus factū. Sed tñ hō hō nō est aial:ergo q̄dam non aial nō est non hō. tñ nō seq̄tur ḡra cōuersionis: sed q̄ ꝓpria est impossibile. et sic de aliis. ¶ Dicendū tñ in vniuersalibus affirmatiuis ꝙuersis per ꝓpositionē tenet creditur generaliter argumētū. ꝓterq̄ in terminis trāscendētib⁹ cuiuscunq̄modi sunt tales termini. scz ens/vnū res/et aliq̄d. Ut seq̄tur bene:omne albū est coloratū:ergo oē nō coloratū est non albū:tñ nō seq̄tur. oē ens est omne ens: q̄ oē non ens est non ens. propter causā predictam: et sic ptz isto mō q̄d ḡnaliter est dicendum. Ūñ videas decimū argumentum et inuenies plenius quid sit dicēdū de talibus argumētis:et quomodo sit respondendum ad illa.

¶ Secundo sic. hec est bona et hec est non bona. ergo cē. Demōstrando istā. Exclusū est exclusū:et nihil aliud ꝙ exclusum est exclusū:q̄ tñ exclusum est exclusum. ꝓpria pt⁊ ab exponentib⁹ ad expositū. et sil'iter ꝓpria est necessarii. sicut sua vniuersalis. scz oē exclusū est exclusū. Et q̄ non valet probatur: q̄ in oi exclusiua vera et affirmatiua ꝑdicatū vere ꝺr de subiecto:et remouet de opposito subiecti:sed in ista exclusiua predicatū dicitur tam de subiecto ꝙ de posito subiecti:ergo exclusiua falsa. Antecedens ꝓbatur pro minori:q̄ oppositū subiecti est exclusum:ergo hoc predicatum exclusū ꝺr de oppositō subiecti:et istud est predicatū exclusiue:ergo predicatū exclusiue ꝺr de opposito subiecti:ergo. cē. Antecedens probatur sic. q̄ ille terminus non exclusum est exclusum a predicatione istius predicati exclusum. et iste terminus non exclusum est oppositum subiecti: ergo oppositum subiecti est exclusum.

¶ Ad istud dicatur q̄ argumentum est bonum. et negetur q̄ predicatum istius exclusiue vere dicitur de opposito subiecti. et quando arguitur sic:oppositū subiecti est exclusum: ergo iste terminus exclusum dicitur de opposito subiecti. negetur argumētum: nā dicto oppositū subiecti est iste terminus non exclusum: q̄ non ꝺr iste terminus exclusum de illo termino nō exclusum nec per ꝓpria de opposito subiecti cū solū ille termin⁹ nō exclusū sit oppositū subiecti vel sibi sinonym⁹. ſz in ista. ꝓpone data ꝺr ille termin⁹ exclusū de illo termio oppositū subiecti:et non de opposito subiecti/cū ſic dico. ille terminus non exclusum est exclusum:non dicitur ille terminus exclusum de illo termino non exclusū sed de isto termino. ille terminus non exclusum: quod dicitur subiectum.

¶ Et conformiter contingit arguere et respondere de tali exclusiua. Tātū ens ē ens. ille termin⁹ nō ens (qui est oppositum eiusdem) est ens ḡuis sit falsum q̄ non ens est ens. sic falsū est: q̄ non exclusum est exclusum. cē. ¶ Et si arguitur sic. q̄ oppositū subiecti est exclusum: et non exclusum est oppositum subiecti: ergo non exclusum est exclusum. ¶ Ad hoc dicatur q̄ si subiectum minoris scilicet non exclusum q̄ est oppositum subiecti sumatur materialiter non valet argumētum: cum in consequente nec sumitur significatiue. et per consequens hic mutatur suppositio. Si tamen subiectum minoris sumitur significatiue: tunc minor est falsa cui⁹ contrarium est verum: videlicet exclusum est oppositum subiecti. Similiter per suam conuersionem: nec est inconueniens concedere q̄ exclusum est oppositum subiecti in suppositione personali vel significatiua. tamen non exclusum est oppositum subiecti in suppositione materiali: ita q̄ ille sit sensus/videlicet ille terminus non exclusum est oppositum subiecti. tales enim termini secunde impositionis sunt nomina nominum que limitant suppositionem materialem: cuiusmodi sunt tales. nomen/verbum/dictio/subiectum et predicatum. et oppositum subiecti. ¶ Et si quaratur quid excluditur per dictam exclusiuam aut quid includitur. sicut communiter solet quer. ponendo q̄ nihil excludatur nisi q̄ excluditur

per dictionē exclusiuā:scz tm̄ excluſū est excluſū.certū est q̄ casus positus est ipoſſibilis:ꝫtum m̄ ad cōclusionem &t q̄ excluditur ois talis p̄dicatio. Non excluſū est excluſum. Sicut quelibet talis includitur:excluſum est excluſum. Unde ꝓpter hoc dicitur dictio excluſiua:q̄ excludit in excluſiua vera et affirmatiua predicatiōnē predicati de oppoſito ſui ſubiecti. Sic enim dicto tm̄ homo currit/excluditur hec predicatio/qđ non est homo currit:ſicut in hoc.tm̄ homo non currit:excluditur hec predicatio quod est homo currit.

¶ Certio ad eandem conclusionem arguitur sic.

¶ Iſta conſequentia est bona Sortes curret et nihil aliud a ſorte curret:ergo tm̄ ſortes curret et eadē non valet:ergo.cē. Et q̄ ſit bona ꝓbatur:q̄ arguit ab exponentibus ad expoſitum/ergo.cē. Et q̄ nō valet ꝓbatur.q pono q̄ ſortes cras curret:ita q̄ nihil q̄ est qđ tempore ſortis curret:et poſt corruptionē ſortis generantur noui homines:ita q̄ illi currant in temporibus ſuis. tunc patet q̄ prima pars antecedentis est vera. Et q̄ ſecunda pars antecedentis ſit vera probatur. quia eius oppoſitum est falſum:videlicet aliquid aliud a ſorte curret. vl̄i aliqđ aliud a ſorte curret/ſit plato. Tunc quero an plato erit in tempore ſortis an nō. Si erit in tempore ſortis tunc ſequitur ex caſu q̄ nunq̄ curret. et per conſequēs non erit verum.aliud a ſorte curret. Et ſi plato nō erit in tempore ſortis/ergo nūq̄ erit aliud a ſorte:quia ad omnem alietatem requiritur exiſtentia in extremorum:et per cōſequens non pro illo verificatur q̄ aliud a ſorte curret: et per conſequens ſecunda pars antecedentis est vera.et q̄ conſequens ſit falſū ꝓbatur: q̄ quod nō est nec quod erit ſortes curret:ergo falſū est q̄ tm̄ ſortes curret. ¶ Item ſequitur tm̄ ſortes curret:ergo omne curſiurum est vel erit ſortes.conſequētia patet ab excluſiua ad ſuū vniuerſale in terminis.cē.est conſequentia bona:ſed cōſequens est falſum/ergo et antecedens

¶ Ad iſtud dicatur .q̄ argumentum primum nō valet:nec arguitur ab exponentibus ad expoſitum:q̄ generaliter quelibet excluſiua debet exponi per negationem iſto modo.tantum ſortes curret:ergo ſortes curret.et nihil non ſortes curret. Uel in ſecūda exponente ſi verbum ſit ampliatiuū: ſic debet exponi.vel quod non est vel erit ſortes curret. Sed q̄ ſecunda exponens ſit falſa patet in caſu dato.

¶ Conformiter non ſequitur.hoc inſtans erit inſtāns et nihil aliud ab hoc inſtāti erit inſtāns:q̄ tm̄ hoc inſtāns erit inſtāns denotādo vnū inſtāns futurū. Sz ſcđa exponēs erit.vl̄ qđ nō est hoc inſtāns.vel erit hoc inſtāns.vl̄ nō qđ nō est hoc inſtans.vel erit hoc inſtans qđ falſum est ſicut excluſiua.

¶ Et conformiter ſequitur de talibus.

Tm̄ A deſinit eſſe propō vera.Et pono q̄ A/tā ſit propō vera et nūq̄ ante hoc fuit vera/nec vnq̄ poſt hoc erit vera.q̄ B/tā nō ſit vera .ſz immediate añ hoc ſint vera in caſu poſito.ſequitur dictā propōnē forte falſā.cū tm̄ ſit verū nihil aliud ab A/deſinit eſſe propō vera.et ſic de aliis.

¶ Nota expoſitionem talium propoſitionum. Alii tamen exponut tales propoſitiones ſic.ſortes curret.q nihil aliud q̄ quod est vl̄ qđ erit ſortes curret.q̄ ſit falſum.de multis enim verū q̄ quilibet iſtorū in caſu ꝓpoſito eſt vel erit aliud q̄ ſit vel erit ſortes:quorum nullum eſt verum q̄ ille c vel erit aliud a ſorte.et ſic de multis aliis. ¶ Sed tertio reſpondent alii dicētes q̄ ꝓpoſitio ꝑticularis eſt quelibet talis ꝑticularis eſt bona.et dicunt q̄ iſta in caſu poſito eſt vera tm̄ ſortes curret.et negant iſtā ꝑticularem ad qđ non eſt nec erit S. curret ergo.non tm̄ S.curret.q̄ equipolens oppoſito excluſiue eſt hec.ſortes non curret vel aliqđ aliud a ſorte curret:quārū vtrāq̄ eſt falſa in caſu dato et negatur ꝓportio iſtā ꝑticularem.tm̄ ſortes curret:ergo oē curſurū eſt vel erit ſortes.ſed hec eſt ſua vniuerſalis.omneq̄ quod curret cum ſorte in tempore ſortis per quod ſortes erit eſt vel erit

sortes.et tunc est vera sicut sua exclusiua. ¶Aligat respondens quã responsionẽ velit suscipere et sustinere.

¶Quarto ad eandem arguitur sic. Hec cõsequentia est bona nihil aliud ab homine currit:ergo tm̃ homo currit.hec eadem nõ valet ergo.cẽ.q sit bona ꝓbatur:qr sequitur nihil aliud ab hoie currit:ergo nullꝰ currẽs est aliud ab hoie.ꝑña patet a ꝙuertente ad suã conuersam in conuersione simplici et sequitur nullum currens est aliquid ab hoie:ergo nullũ currens est nõ homo ꝑña patet:qr ex opposito consequentis sequitur oppositũ antecedentis:qr sequitur aliquid currens est non homo:ergo aliquid currens est aliud ab hoie.ꝛ vltra nullũ currens est non hõ:ergo nullũ currẽs non est hõ:ꝑña patet ab affirmatiua de predicato infinito ad negatiuã de predicato finito est ꝑña bona. Tunc vltra nullũ currens non est homo ꝙ oẽ currens est homo.ꝑña patet ab equipollente ad suũ equipollens:ergo.cẽ. Et vltra omne currens est hõ:ergo tm̃ homo currit.ꝑña patet ab vniuersali ad suã exclusiuã:et sic a primo ad vltimũ nihil aliud ab homine currit:ergo tm̃ homo currit. ¶Ideo pro ista ꝑña dicitur ꝙ nõ valet.et pono ꝙ nihil currat:tunc antecedens est verũ et cõsequens falsum.Ad idem dicatur negando consequentiam et concedantur omnes consequẽtie intermedie vsq; ad istam.nullum currens est non homo:ergo nullũ currens non est homo.et negetur illa:quia non arguitur secundum regulam. scz ab affirmatiua de predicato infinito ad negatiuam de predicato finito.sed in proposito non arguitur sic. et ideo consequentia non valet:sed arguitur a negatiua de predicato infinito ad affirmatiuam de predicato finito:ergo.cẽ.

¶Quinto ad eandem arguitur sic. Hec consequẽtia est bona. Aliquid videns illũ hoiem non est asinus:et ille est aliquis homo:ergo aliquid videns aliquem hoiem non est asinus:et hec eadẽ non valet:g̃.cẽ. ꝙ sit bona ꝓbatur:qr arguitur ab inferiori ad suũ superiꝰ cũ negatione postposita et cum debito medio:ergo bona. Et ꝙ non valet ꝓbatur.et pono ꝙ ille hõ demõstratus in ãnte nõ videatur ab aliquo q̃ gra argumẽti sit ꝑ.et ꝙ sortes videatur ab asino.ꝛ a nullo alio.ꝛ ꝙ nihil videat hoiem nisi asinus.iam ptz ꝙ añs est verũ videlicet aliquid videns istũ hoiem non est asinꝰ:demõstrando vt priꝰ:qr nihil videns istũ hoiem est asinus:qr nihil videt istũ hoiem per casum.ꝛ minor ptz ex casu.ꝛ consequens est falsum:qr eius oppositum sequitur ex casu:videlicet omne videns hoiem est asinus.et per consequens non valet. ¶Ad istud dicatur negando primum argumentum:quia non arguitur cum debito medio.sed sic debet argui aliquid videns istum hominem non est asinus.et iste est aliquis homo visus ab aliquo:ergo.cẽ.

¶Et consimiliter talis est fallacia per singulos casꝰ vt in genitiuo non sequitur.aliquis asinus illius viri non currit.et iste est aliqs vir:ergo aliquis asinus alicuius viri non currit: quia posito ꝙ ille homo mõstratus in antecedente non habeat asinum et ꝙ ois asinꝰ currat.ideo oportet addere in minore ꝙ ille est aliquis habens asinũ. ¶In datiuo non sequitur aliquis seruus seruiens huic homini nõ est bonus:et ille est aliquis homo:ergo aliquis seruus seruiens alicui homini sit bonus.non enim non est bonus.posito ꝙ quilibet seruus seruiens alicui homini sit bonus.ꝛ ꝙ huic demonstrato antecedente non seruit aliquis seruꝰ ¶In accusatiuo non sequitur aliquis seruus odiens istũ dñm non odit̃ a te.ꝛ ille ẽ aliquis dñs:ergo aliqs seruꝰ odiens aliquẽ dñm non odit̃ a te.posito ꝙ quilibet seruus odiens aliquem dñm odiatur a te.et ꝙ illũ hoiem non odiat aliquis seruus. ¶In ablatiuo non sequitur.aliquis hõ vtens hoc instrumento nõ est prudens:ꝛ hoc est instrumẽtũ:g̃ aliqs vtens aliq̃ instrumento nõ est prudẽs posito ꝙ hoc instrumẽtũ demõstratũ in ãnte nõ sit vsitatũ.et ꝙ ois vtẽs instrumẽto sit prudẽs.tã añs est verũ ꝛ ꝑña falsũ:tõ illud erit mediũ ad hoc ꝙ valet ꝑña:ꝛ hoc est instrumẽtũ vsitatũ ab hoie.et tõ addẽda sunt talia media sic.aliqs asinus istꝰ viri nõ currit.ꝛ ille est aliqs vir hñs asinũ:ergo.cẽ. Aliqs seruꝰ seruiẽs huic dño nõ

est bonus: et iste est dñs cui aliquis seruus seruit. ideo. ⁊c̄. Et ex isto satis patet q̄ nō sequit si particulares puertātur sūt ꝓnōes puertibiles: q̄ vniuersales q̄ eis correspōdent puertantur: vt si ista puertuntur: aliq̄s asin⁹ iste⁹ viri currit: et alicuius viri asinus currit. et tñ ista differunt. cuilibet viri asin⁹ currit: et q̄libet asinus viri currit. In negatiuis tñ propter negationis violentiam nō refert. vt idē est dicere nullus asinus viri currit. et nullus viri asinus currit.

¶ Sexto arguitur sic. Illa cōsequētia est bona. Pre cise sicut est sīgt aliq̄ propō: g̃ ois ꝑpō est vera. et hec cadē nō valet: g̃. ⁊c̄. q̄ sit nā ꝓbatur: ex opposito añt; sequitur oppositū añt;: g̃. ⁊c̄. q; sequtur aliq̄ propositio non est vera: g̃ ꝓcise sicut non est significat aliq̄ ꝓpō: vel nō, sicut est sīgt aliq̄ ꝓpō. q̄d ē oppositū añt;: cū oppositū exclusiue ꝺz dari per vnā distinctiuā factā ex oppositi partiū exponētiū. Et q̄ non valet ꝓbatur. et pono q̄ multe sint ꝓpōnes vere: et multe false. tūc ptz q̄ añs est falsa: q; ans verū ꝓpo: q; ꝓcise sicut est sīgt ista ꝓpō deus est. ⁊ illa est aliq̄ propō: ergo. ⁊c̄. Item sic ois propō sīgt sicut est cū ois propō significat qualitercunq; sequitur ad illā. vt suppono: q; iste homo est asin⁹ significat hoiez esse ⁊ per ꝓsequens significat sicut est et sic de qualibet alia propositione falsa: ergo ꝓcise sicut est significat aliq̄ propositio: ꝓa patet ab vniuersali ad suā exclusiuam.

Primo arguit sic A.

Secdo arguit b

¶ Ad istud dicatur principale argumētū est bonum. ⁊ negetur primū argumētū in oppositū. q; arguitur ab infertori ad suū supèrius a parte predicati cū dictione hñte vim negatiōis ī cō ꝓa nō valet. et silr negetur secm̄ argumētū. nec est illa sua vniuersalis. videlicet ois propō q̄litercunq; ⁊c̄. sed hec q̄litercunq; sīgt aliq̄ propō. sic est. q̄ est falsa: q; ex ista sequitur ꝓcise sicut est sīgt aliq̄ propō q̄s est falsū et tñ ista vniuersalis. ois propō sīgt sicut est queritur cū ista exclusiua. ꝓcise significans sicut est aliqua propō: et ꝓformiter sequitur. ꝓcise sicut est significat omnis propositio: ergo ois propō est vera. posito q̄ ois propositio ratione sue partis significat qualitercunq; eius pars significat. sed hoc negato non valet argumētum.

Rñsio ad A.

Rñsio ad B.

¶ Similiter posito q̄ iste due propositiones sint omnes ꝓpōes hō est. ⁊ hō est asin⁹. tūc ptz q̄ ꝓcise sicut est sīgt ois propō: et nō aliter q̄s est sīgt ois propō: maior: ptz: q; hoiem esse sīgt ois propō. ⁊ sic est sicut sīgt: g̃. ⁊c̄. minor: et tā ptz cū eius oppositū sit falsū. videlicet sicut nō est sīgt ois ꝓpō: q; tunc sicut nō est sīgt ista propō hō est. q̄ est ꝓtra ꝑmā viā. Ita enī hō est. sīgt secūdarie cessarē esse corruptū sicut ista. de⁹ est rōne sui ȳbi oē significabile sīgt esse: nō tñ ex hoc sūt vere nec⁹ false solū. ꝓpter primā et nō propter secām significationē verificātur et falsificantur ꝓpōnes. tā rūdens eligat viā plus sibi placentem

¶ Nota q̄ ille terminus sicut aliquando stat sub habitudine actꝰ cas⁹. et sic idē est dicēdū. A sīgt sicut est. i. ens vel veritatē seu significatū q̄s vel q̄ est: illo mō famoſe intelligitur. Alio mō stat sub habitudine ablatiui casus. et sic est idē dicere. a significat sicut est. A significat modo quo est et isto mō ꝓt̄ ꝓcedi. q; ois propō sīgt ꝓcise sicut est. q; significat ꝓcise sicut eo mō quo est: sicut dicens: ego sedeo sicut vos sedetis. i. eo modo quo vos sedetis ego sedeo. Et aliq̄n notat idēritatē in modo significādi: vt hoc A significat sicut hoc B significat. i. idē dicere q̄ significat idē significatū q̄ B sīgt. Et aliq̄n dicit similitudinē in mō significandi. vt hoc A significat sicut B significat. i. simili mō quo B significat. Vñ in talib⁹ A significat sicut est. creditur q̄ hoc verbū est stat impson aliter. cuius grāmatici dicūt q̄ non tenet impersonaliter. nisi q̄n tenetur ꝓpertinet vel interest vt patet multotiens.

¶ Septimo arguitur sic. Hec consequentia est bona Omne quod currit incipit incepit vel incipiet currere. fortes albus curret: ergo fortes albus incipit incepit incipiet currere. ⁊ hec cadē nō valet: ergo. ⁊c̄. q̄ sit bo

ns,pbatur.est syllogism⁹ in dari:ergo.cē.Et q̄ non valet,pbatur:ꝛ pono q̄ sortes iā currit:et ān hoc currebat.ꝛ post hoc curret:ꝛ q̄ iam non sit albus.nec vnq̄ prius fuit albus.sed post hoc erit albus:et pono q̄ postq̄ cessauerit a cursu nūq̄ curat nec incipiet currere tūc ptz q̄ maior est vera/et per eius exponentes ꝛ minor,pbatur.q̄ hoc currit demonstrando sortē.et hoc est vel erit sortes alb⁹:ergo cē.patet ꝓña.a resolutorijs⁹ ad resolutū:ꝛ q̄ ꝓñs sit falsū,pbatur:q̄ sortes albus nunq̄ incipiet currere.nec qui fuit sortes albus incipiet currere:cū nō sit alb⁹nec ante hoc fuit albus.sed post hoc erit albus.per casum ꝛ per istud non incipit nec incipiet currere.quia per casum:cum semel cessauerit a cursu nunq̄ curret:ergo consequentia non valet.

¶Ad istud dicitur negando consequentiā.nec est syllogism⁹ sed est ꝓalogism⁹.mutatur enī q̄d in ẽle p hoc adiectiuū albus q̄d significat qualitatē de qua non fit mentio in maiori.sed sequitur ex illis premissis.q̄ aliquid q̄d est sortes alb⁹ vel erit albus incipiet incep⁹ vel incipiet currere.Et p formiter nō valet hoc argumētū.q̄cūq̄ currit curret.ois hō currit:ergo omnis hō curret.Posito q̄ ois hō exñs curratita q̄ post hoc aliquis hō generetur q̄ nunq̄ curret.hic mutat enī suppositio in minore ꝛ in ꝓñte siue in ꝓclusione:tñ in minore subiectū supponit pro ꝑsentibus ad bonū intellectū ꝛ in ꝓclusione indifferenter p ꝑsentibus et futuris bñ tñ sequitur ex ꝑmissis q̄ ois hō qui est curret. et nō valet argumētū.Et conformiter q̄cquid fuerit hodie sum currēs fuit heri:ergo currēs hodie sum.posito q̄ iam sedeam.

¶Aliter tamē potest responderi cōcedendo primam ꝓñam.nec tunc in casu posito añs est verū et ꝓñs falsū imo ꝓñs est verū et tunc tenetur p vnica cathegorica.et dz verificari ꝓtēctum mō vni⁹ cathegorice de disiūcto ꝑdicato.vt sic hō incipit incepit vel incipiet currere.hoc est vt incipit incepit vel incipiet esse sortes albus:ꝛ.cē.tenēdo primā viā sumit ꝓñs pro vna disiūctiua facta ex tribus cathegoricis:q̄bus equipollent:sic ꝓñs est falsum.

¶Octauo arguitur sic. Hec ꝙsequētia est bona.Vos creditis ꝑcise q̄ aliq̄s hō decipitur:ꝛ aliq̄s hō decipitur.et hec eadē non valet:ꝛ cē.q̄ sit bona,pbatur.oppositū ꝓñtis repugnat añti.nam ista duo formaliter repugnant.vos creditis ꝑcise q̄ aliq̄s hō decipitur.ꝛ tñ null⁹ hō decipitur. q̄ sequit vos creditis ꝑcise q̄ aliquis hō decipitur et q̄ null⁹ hō decipitur:ꝛ vos creditis ꝑcise sicut nō est.ꝛ ꝓña ꝓma ꝓña est bona:nō est oppositū alteri⁹ partis.Et q̄ non valet pro bo:et pono q̄ vos credatis precise q̄ aliq̄s hō decipit:ita q̄ nullus hō alī⁹ a vobis decipiat iā añs est verū p casū.ꝛ ꝓñs falsū cū eī⁹ oppositū sit vū,pbat sic.nec vos decipimini.nec aliq̄s alī⁹ a vobis decipitur:et vos estis aliq̄s hō:ergo nullus hō decipitur.Maior,pbatur sic.vos creditis precise sicut est:ergo vos non decipimini.Antecedēs,pbatur sic.vos creditis q̄ aliquis hō decipitur.et sic est q̄ aliquis homo decipitur:ergo.cē.

¶Ad istud dicatur concedendo cōsequentiam.et pro ip:probatione admittatur casus.ꝛ negetur q̄ vos nō decipimini.ꝛ ꝓceditur q̄ aliq̄s hō decipit.Et q̄n argnitur sic.Vos creditis ꝑcise q̄ aliq̄s hō decipitur.ꝛ sic ē:ꝝ vos creditis ꝑcise sicut est.ꝛ p ꝓñs vos non decipimini.negat ꝓña.sicut non sequitur vos creditis q̄ aliq̄s hō decipitur.et sic est q̄ aliquis hō decipitur:ergo vos creditis ꝑcise sicut est:q̄ posito q̄ tñ sortes currit.et q̄ vos credetis precise ꝑ.currere. Sz est intelligendū q̄ ad hoc q̄ argumētū valeret oportet addere istud medium.ꝛ sic est q̄ iste idē hō decipitur quē vos creditis decipi qñ non est verum. ¶Aliter tñ solet rñdere magis secure negando casum:q̄ ego credo precise q̄ aliquis hō decipitur:q̄ non stat me credere aliquē hoiem decipi nisi credā ipsum aliter credere q̄ est.et sic cessat efficatia argumēti.nūq̄ tñ fiat consequentia bona et formaliter generaliter vel specialiter.ideo non est magna cura.

¶ Nono ārguitur sic. Hec cōsequētia est bona. A iam non est verum. sed immediate ante hoc A fuit verū: ḡ A desinit esse verū: et hec eadē nō valet: ergo. cē. ¶ Qō sit bona ꝓbatur: qr arguitur ab exponētib⁹ ad ex positū: ergo. cē. Et q̄ non valet ꝓbatur. Et capio hoc̄ ꝯclapsā cui⁹ hoc instans sit vltimū instans demonstrando instās qō est ꝑsens. Et diuido istā hoc̄ in partes proportionabiles minores proportione dupla versus hoc instans qō est ꝑsens ita q̄ prima eius medietas sit prima pars proportionalis ⁊ prima medietas secunde medietatis sit secūa eius pars ꝓportionalis. ⁊ prima medietas tertie medietatis sit tertia eius pars proportionalis. Et sic de aliis partibus vsq; ad infinitū. ⁊ volo q̄ A in qualibet parte imparī: vt in prima/tertia/quinta/sit verū. et in q̄libet parte pari: vt in secūa/quarta/sexta sit falsū. cū hoc q̄ A sit ista ꝓpō ꝑs impar est fm cōputationem et q̄ instans qō est ꝑsens sit vltimū instans istī⁹ hore in qua nunc A non sit verū. tūc ꝓz in isto casu añs est verū et ꝑns falsū. Et probo q̄ ꝑns est falsum: qr A iam nō est verū: nec immediate ante hoc fuit verū ꝯ immediate post hoc non fuit verū: ergo A nō desinit esse verū. ꝓsequentia patet: qr si A desinit esse verū: tunc vel nunc est verum: et immediate post hoc non erit verum. vel nunc non est verum sed immediate ante hoc fuit verum quorum ambo sunt falsa. ꝓbatur q̄ immediate ante hoc fuit falsū: ergo immediate ante hoc non fuit verum. et vltra: ergo falsum est q̄ immediate ante hoc fuit verū. minor argumenti vltimi arguitur sic. immediate ante hoc fuit pars par. et quādocūq; fuit aliqua pars par. A fuit falsū: ergo. cē. Maiorē ꝓbo: quia immediate ante hoc fuit aliqua pars par. et nullū fuit instans ante hoc quin inter illud et hoc fuit pars par: ergo. cē. Minorē ꝓbo. quocunq; instante demonstrato inter illud instās et instās ꝑsens fuit tēpus mediū qō tps continebit tā partes pares q̄s impares: ergo. cē. ¶ Item sic. si A immediate ante hoc fuit verum. ⁊ A immediate ante hoc fuit falsum: ergo duo contradictoria sunt simul falsa: qr ista A est verus ⁊ nullū a est verū/ergo per ꝑns sunt simul vera. Et q̄ añs prime ꝑne est verū ꝓbo: qr eius prima pars ponitur in casu: et secūam partē ꝓbo. et q̄cūq; fuit ps impar fuit verū. ⁊ immediate añ hoc fuit pars impar. cē. ¶ Ad istud dr ꝓcedēdo ꝑnz ⁊ ꝑns in casu posito ⁊ q̄n arguitur sic. si a desinit esse verū sequitur q̄ nūc est verū: et immediate post hoc nō erit verū. vel nūc nō est verū: ⁊ immediate ante hoc fuit verū ꝓcedatur ꝑna. et ꝑns ꝑ secūa parte. Et q̄n obijcitur sic. immediate ante hoc a fuit falsum: ergo falsum est q̄ immediate ante hoc A fuit verū. negetur ꝑna: quia nō sequitur q̄ hec sit falsa. aliquis homo loquitur ꝓpter hoc q̄ aliquis homo nō loquitur. nec sunt contradictoria immediate ante hoc a non fuit verum: et immediate ante hoc a fuit verum: sed hoc est eius contrariū non immediate ante hoc a fuit verū. vbi negatio ꝓponitur quod contradicit huic immediate ante hoc a fuit verū. et tō ꝓcedatur q̄ immediate ante hoc A fuit verū. ⁊ immediate ante hoc A non fuit verū. negetur tñ q̄ non immediate ante hoc A fuit falsum. Et pro hoc respondetur ad secōm argumētū. q̄n arguitur sic. immediate añ hoc fuit verū: et immediate ante hoc A fuit falsum: ḡ simul est verū et falsū negādo ꝑnz sed ꝓcedatur q̄ duo contradictoria fuerint vera. sed nō fuerint simul vera loquēdo de simultate instantanea. Nam fm aliquos duplex est simultas. scz instantanea et temporanea. Temporanea est ad quā sufficit existentia ꝓ eodem tēpore fm diuisas partes. et isto modo concedo q̄ duo contradictoria sunt simul vera vel immediate ante hoc fuerint falsa simul. Simultas instantanea est ad quaz requiruntur coexistentia ꝓ eodem instanti. ⁊ isto mō loquendi. de simultate. negetur q̄ duo contradictoria sunt simul falsa. Et sic ptz solutio.

¶ Duodecimo arguitur sic. Hec consequētia est bona Contingit vos currere: ergo contingit vos non currere: qr ꝓpō de ꝓtingenti ad vtrumlibet habet conuerti per oppositas qualitates. et arguendo a conuertente ad suā cōuersā est ꝑna bona. ⁊ q̄ non valet ꝓbatur sic. ⁊ pono q̄ vos sitis. tūc ptz q̄ añs est verū. ⁊ ꝑns falsum. et q̄ añs sit verū ꝓbatur: qr eius oppositum est falsum: scz necesse est vos currere. Item impossibile est vos currere: ergo contingit

vos non currere.ptz ꝑha a subalternãte ad suã subalternatã:ꝛ añs est verũ in ea si q̃ vos nõ sitis cũ a pura ꝓmutione ad habitũ impossibilis est regressio.ꝛ ꝓñs est falsum:qz ei⁹ oppositũ e:t verũ scz impossibile est vos currere:ergo.ꝛc. ¶ Ꝓto isto dicatur distinguẽdo de illo termio ꝓtingit:qz aliqñ inuentur ꝙuertibilis cũ illo termino possibile:et aliqñ cũ hoc ꝙdo est supplens vicẽ ꝑ circũlocutionẽ huiꝰ verbi potest:et est idem dicere ꝓtingens est:et possibile est:ꝛ ꝓtingit esse:ꝛ potest esse. Et isto modo oẽ qđ est possibile est contingens.vt contingit q̃ deꝰ est.i.ipossibile q̃ deus est.et isto modo propõ de contingenti subalternatur propositioni de necessario cũ eodẽ dicto vel ſ ynon ymo.vt necesse est deũ esse: et ꝓtingit deũ esse subalternatur et illa contingit deum esse:et impossibile est deũ esse cõtradicunt. Et sitꝛ.contingit deũ esse:et contingit deum non esse subcõtrariantur:et ista contingit deũ nõ esse:subalternatur huic impossibile est deũ esse.ꝛ quo ad equipollẽtias De prepositione et postpositione negationis in istis modalibus dicẽdũ est sicut in ꝓpositionibus de inesse.vt patebit in proximo argumẽto:et isto mõ dici solet.Contingens non valẽs ad oppositũ:qz nec talis propõ de contingenti isto modo debet ꝙuerti per oppositas qualitates.Et quo ad conuersiones taliũ ꝓpositionum sic stantium in figura debent eadem regule obseruari:que obseruantur in propositionibus de inesse.vt contingit nullũ hominem esse animal:ergo cõtingit nullum animal esse hominẽ masculũ: et sic etiam fit conuersio per accidens. Conuersio per contrapositionem tenet in aliquibus:sed nõ vniuersaliter nec est vera credo suppositio approbata a philosopho.In primo enim ꝓtioum recitat Aristoteles cõuersionẽ vniuersalis negatiue et particularis affirmatiue simpliciter ꝙuertuntur:et vniuersalis affirmatiue per accidens. Sed certe ibidem dicit q̃ particularis negatiua nõ conuertitur:ꝛ ꝓpter hoc q̃ alij volunt tenere cõuersionem per contrapositionẽ ẽ̃ius nõ habeatur a philosopho.Dicit enim q̃ vniuersalis affirmatiua et particularis affirmatiua debent conuerti per ꝓtrapositionem ꝓpterea in terminis transcendentibus:et hoc generaliter.vt bene sequitꝛ. omnis homo est animal:ergo omne nõ aial est non hõ:hõ est animal:ẽ quoddaz non aial est non hõ.Nõ tñ sequitur omnis res est ens.ergo oẽ non ens est nõ res. Sed particularis negatiua nullo mõ debet conuerti saltem generaliter:ꝛ ꝓpter hoc dicũt quidã qđ debet dici.Cati per ꝓtra:ꝛ nõ Cato.verũ cũ ꝙuersio per cõtrapõnẽ non sit generalis:nec auctoritate fundata oportet istã ertollere:immo melꝰ est per correctionẽ illiꝰ opinionis.dic Cati per contra:alit corrigẽdo sic dicere sic fit cõuersio rara.vel aliter generaliter dicere.Sic fit conuersio nulla:cũ ẽ̃ius enim contingit dare tales ꝓpões ꝙuertibiles: nõ tñ ꝙuertuntur ꝓpter aliquã ꝙuersionem.Et ista est leuior via inter alias:Responsio.Ergo dicit q̃ propõ de necessario vel impossibili et de ꝓtingenti debent ꝙuerti sicut cathegorica rationes sui dicti:vt ptz per Aristotelẽ primo priorũ.circa principiũ.vt necesse est deum esse.sic dz ꝙuerti:ẽ necesse est ens deũ esse.Impossibile est hoiem eẽ currẽs:ergo impossibile est currẽs esse hoiem:ꝛ sic de aliis.Et sic cathegorica que est dictũ in ꝓpõe modali non põt cõuerti.vt ꝓtingit de particulari negatiua:tũc nec ipsa ꝓpõ modalis cuiꝰ est dictũ.Et sic,ppõ de necessario:de ꝓtingenti ꝛ impossibile ẽ illa que participat talẽ terminũ necessariũ contingens vel impossibile. Sz voco talẽ propõnem necessariam/contingentem:vel impossibilem illã cuius significatũ primariũ est necesse/contingens/vel impossibile esse.

¶ Sed alio modo sumitur contingens ꝑ re que potest esse et non esse indifferenter.Et talis est duplex:ꝓtingens naturalis et cõtingens ad vtrũlz.Cõtingens natũ est determinare verũ vel falsũ.Cõtigẽs ad vtrũlibet est illud quod est indeterminate verũ:vel indeterminate falsium.Et voco illud determinate verũ pro aliquo instanti:et non põt esse quin sit vel fuit verũ ꝑ eodem instanti:vt ista sunt determinate vera.Ego sum/ego fui. Sol oritur cras ¶ Determinate falsum est illud quod est falsum ꝑ aliquo instanti:et non põt quin sit vel fuit falsum pro eodem instanti.vt ista.Ego nõ sum:ego nõ fui.Et ista dicuntur contingentia nata:quia altera pars est ſemper determinata a natura

De conclusionibus consequentiarum.

¶ Indeterminate verū est illud qđ est verū pro aliquo instanti: et pōt esse q̄ non sit verū nec fuit verū pro eodem instāti: vt ego currā pōt esse ꝺa: ꝛ pōt esse q̄ ista nec est nec erit vera. ego currā. cē. ¶ Indeterminate falsū est illud qđ est falsū ꝓ aliq̄ instāti. et pōt esse q̄ nec est nec fuit falsū ꝓ eodē instanti: vt ista. Ego nō scri bā: ego nō ero ep̄s: q̄ si fuerit falsa erit indeterminate falsa: et talia dñr ꝓtingē tia ad vtrūlz: q̄ vtraq̄ pars est indeterminata a natura. hoc verbū ꝓtingit cor rūdens ꝓtingenti isto mō dicto ꝓuertitur vel eq̄pollet huic ꝺbo pōt. vt idē est ad istū sensū ꝓtingit me currere: et pōt esse q̄ ego curro. vel ego non curro.

¶ Propositio ergo de contingenti primo modo dicta nō habet cōuerti per oppositas qualitates: vñ fm primū sensū nō sequitur: cōtin git me non currere: ergo contingit me currere.

¶ Sed propositio de contingenti secūdo modo dicta hz ꝓuerti per oppositas qualitates: et fm istū sensum seq̄tur: ꝓtingit me nō scri bere: g̃ ꝓtingit me scribere: ꝛ tūc foret tam añs q̄z ꝓns falsū in casu posito: nec seq tur fm istū sensū. impossibile est me scribere: g̃ ꝓtingit me non scribere: q̄ ℞c non subalternantur.

¶ Nota q̄ conuersio per oppositas qualitates est q̄s ad propōnem ꝓuersam sequitur aliqua propō cū mō sy nonymo ꝛ dicto opposito vt ꝓtingit ad vtrūlz me scribere: g̃ ꝓtingit ad vtrumlibet me nō scribere.

¶ Undecimo sic arguitur. Hec consequētia est bona. Impossibile nō ē vos esse asinū: g̃ necesse est vos esse asinū. q̄ sit bona ꝓbatur: q̄ arguitur ab eq̄pollēte ad suū eq̄pollēs. ꝛ q̄ non valet ꝓbatur. añs est verū ꝛ ꝓns falsū. q̄ ꝓns sit falsū ptz: et q̄ añs sit verū ꝓbatur: q̄ hoc nō est vos esse asinū: deno tando vos esse capr̄ā: ꝛ hoc est impossibile: ergo impossibile nō est vos esse asinū. ptz ꝓña ad infertū ad suū superi⁹ cū negatione posita ꝛ cū debito medio: g̃ cē. ¶ Et ꝓformēi, ꝓbatur ista ꝓña. Impossibile est nō vos ee asinū: g̃ necesse ē vos esse asinū: q̄ hoc est nō vos esse asinū: denotando vos esse capr̄ā: ꝛ hoc est impossi bile: g̃ impossibile est nō vos esse asinū. ꝓña ptz: et maior ꝓbatur sic. hoc non est vos esse asinū: denotando homo et capra et hoc est: ergo hoc est nō vos esse asinū. patet hec ꝓña: q̄ arguitur a negatiua de predicato finito ad affirmatiuā de p̄ dicato infinito cum constanti subiecti: ergo est bona.

¶ Pro isto dicatur q̄ in vtraq̄ ꝓña potest ille termi nus impossibile sumi dupliciter. Uno modo in nominatiuo casu: et resolutur ra tione isti⁹ propōnis in q̄ ponitur iste termin⁹: nō ee asinū: demōstrādo aliquā p̄ pōnē impossibilē: ergo. cē. Secō circūlocutione vel aduerbialiter. scz rōne illius propōnis in qua officiatur. vt impossibile est vos esse asinū: sic officiatur. talis p positio est impossibilis. Uos estis asinus. ꝓpter eius primariū significatū vos ee asinū: g̃. cē. Et sic ponitur iste terminus impossibile pro illo termino nō pōt esse. Et iste est sensus. Impossibile est vos esse asinū. i. nō pōt esse q̄ vos est̄ asin⁹. ¶ Si ergo primo modo accipiatur vtraq̄ ꝓña potest ꝓbabiliter negari tā prima q̄z se cūda. vt impossibile nō est vos esse asinū: ergo necesse est vos esse asinū. Nec argui tur ab equipollente ad suū equipollens sed hoc est suū equipollens. Impossibile est vos non esse asinū. ¶ Si secundo modo sumatur tunc vtraq̄ ꝓña est bona: q̄ añs vtriusq̄ est impossibile. saltem si sit congruum. et sic distinctio est valde bona Et videtur certe melius dicere q̄ vtra ꝓ ꝓsequentia est negāda: ita q̄ ly impossi bile teneatur nominaliter: nec pōt teneri pro eo quod non potest esse: q̄ antece dens dictarum consequentiarum non debet officiari ratione incongruitatis in officiantibus: vt satis patet.

De conclusionibus consequentiarum.

¶ Notandum est q̄ si dicto: hoc est vos nō esse asinū. potest esse suppositio simplex pro tali veritate. non vos esse asinum. et nunc ille est sensus. non vos esse asinum. est hoc. et sic foret propositio falsa denotando q̄ cunq̄ non est ista veritas. Uel potest esse suppositio personalis p q̄cūq̄ q̄ nō est vos esse asinum. et sic foret ista propositio vera. quocunq̄ existente demonstrato nec contradicit ista in sensibus equipollentie. nullum impossibile est me esse asinum et impossibile est me esse asinum. Unde in equipollentijs debet negatio vniuersaliter preponi dicto propositionis: vt necesse est omnē rem esse et impossibile est omnem rem esse. Ista enim non equipollent Impossibile est animal nō esse hoiem. et necesse est animal esse hoiem: cū prima sit falsa et secunda vera. sed eq pollens primo est hoc necesse est omne animal esse hoiem. quod est falsum. Et sic de alijs est dicendū p̄formiter. ¶ Nota q̄ q̄n tale determinabile ablatiuū casus (in illo instāti/vel in illa hora) venit ante hoc verbum incipit: tunc illud tale determinabile debet exprimi in prima exponente et non in secunda. Sed quando immediate sequitur tunc debet exprimi in vtraq̄ eius exponente. et sic ista propositio est aliquo modo vera: et aliquo modo falsa.

¶ Hec est quarta figura modalium de qua fuit mentio.

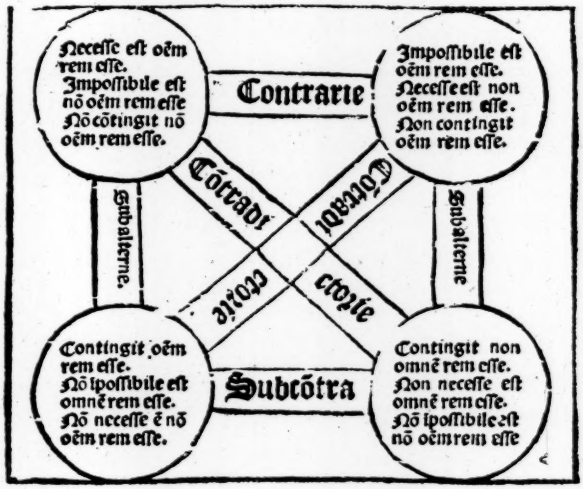

¶ Duodecimo arguitur sic. Ista consequentia est bona. Sortes non excipitur. sed ois hō alius vel alia a sorte excipitur. ergo ois hō p̄ter sortē excipit. qz arguitur ab exponentib⁹ ad expositū. Et q̄ nō valet, pbatur: et pono q̄ sortes nō excipitur ab actu currendi: ita q̄ ois homo alius vel alia a sorte excipitur ab actu currēdi. Jā isto casu posito añs est verū et p̄ns falsū. qz ex p̄nte sequitur duo p̄tradictoria: ergo p̄ns est falsū. Añs sic: ex p̄nte sequitur q̄ sortes excipit, et sortes non excipitur: q̄ sc̄a pars sequitur pz: qz est altera eius exponens. Et q̄ p̄ma pars sequitur, pbatur: qz in oī exceptiua, ppria pars extracapta excipitur. sed ista exceptiua est, ppria: et sortes est pars extracapta: ergo sortes excipitur. Exceptio est extracaptio partis a suo toto.

¶ Pro illo dicatur concedendo sequentiam; et negando añs. Et q̄n ponit: sortes nō excipit: sz ois hō alⁱ⁹ vl alia a sorte excipitur negat casⁱ⁹ co. q̄ si ois hō alⁱ⁹ vl alia a sorte excipitur. ille sortes excipitur. cū tūc oi hoi alij a sorte p̄uenirent aliq̄ denoiatio q̄lis non cōpeteret sorti. et p̄ns sortes excipitur ab illa. Si tñ significet particularis denoiatio: a q̄ sortes non excipitur sed ois hō alⁱ⁹ vel alia a sorte excipit ab illa denoiatione: sicut superⁱ⁹ ponitur Et in isto casu posito nō sequitur añs esse verū. nō sequitur sortes non excipitur ab isto actu: ergo sortes non excipitur. Uñ fñ inuenit in illa exceptiua: q̄ sortes excipitur ab exceptione illⁱ⁹ actⁱ⁹. et nō a tali actu et sic pz solutio. ¶ Sz notādū est q̄ exceptiua nō dz gñaliť exponi p istū terminū aliud. vt dictū est p̄us sed cū isto termino nō. vt oē aial p̄ter chimerā est. dz sic exponi. chimera non est. sed oē animal non chimera est. Et sicut est de illa. sic est de similibus.

Argumētū A. ¶ Tertiodecimo arguitur sic. Hec consequentia est bona. Vos fuistis et asinus fuit. et vos non fuistis asinⁱ⁹: ergo vos differebatis ab asino. et hec eadē nō valet: ergo. tē. q̄ sit bona, pbatur: qz arguitur ab exponētibⁱ⁹ ad expositū: ergo. tē. Et q̄ nō valet, pbat: qz añs est verū et p̄ns falsū. q̄ añs est verū p̄z. et q̄ p̄ns est falsū: pbatur. qz sequitur. vos differebatis ab asino. ille vel ille fuit asinus: ergo vos differtis ab hoc asino. demōstrando añū q̄ corrūpebat añ esse vērm. tunc p̄ns est falsū cū ois differentia vel alietas requirit existentiam extremorū.

Argumētū B. ¶ Item si differebatis ab asino: ergo ab omni asino vos differebatis. consequens est falsum. vt patet per exponentes et singulares. Et sic pōt argui de ista vos differebatis ab albo.

¶ Pro isto dicatur negando primam consequentiaz Sed sic dz argui. ego fui et asinⁱ⁹ fuit mecū. tē. ergo. tē. addatur iste terminⁱ⁹ mecū ad denotandū simultatē instātanea in tpe. et q̄n arguitur ad, pbādū q̄ p̄ns ē falsū. negetur argumētū. et negetur p̄ns vlteriⁱ⁹ tactū. ¶ Si dicatur q̄ arguitur a termino stante confuse et distributiue ad aliquod eius suppositū cū debito medio. tē. negetur: qz nō arguitur cū debito medio. qz oportet sic arguere. Ego differebam ab asino. et ille est vel fuit asinus mecū. ergo. tē.

Responsio ad argumentū A.

Responsio ad argumentū B. ¶ Et conformiter negetur secundum argumentum sz ego differebā ab asino. ergo ab omni asino ego differebā. sed bene sequitur. Ab omni asino q̄ fuit mecū ego differebā: et hoc est verū. Sed in terminis accidētalibus maior est difficultas inueniendi media et exponētes vt nō sequitur. ego differebam ab albo. hoc est vel fuit albū mecū: ergo ego differebam ab hoc demōstrādo meipsū: qz si per casum possibilem in tpe p̄terito ego fui niger vt heri et hodie albus: tunc hec est vera. ego differebā ab albo: et hec similiter hoc est vel fuit albū. sed demonstrando me si p̄ns est falsū: ergo ego differebā ab hoc demonstrando me. Et cōsiliter cū verbo de futuro tpis: qz si vnq̄ erit ita ego differo ab albo. tūc ego differā ab albo. Ideo si aliq̄n ego ero niger. et postea albus: tunc erit verū q̄ ego differā a b albo: et tñ ego ero albⁱ⁹. et vltra nō sequitur q̄ ego differā a meipso sicut non sequitur. ego nō ero sedens. hoc erit sedēs: ergo ego nō ero hoc. Sed opo

tet addere in minore q hoc erit sedens non hoc demonstrando me. Uel hoc erat sedens in instanti in quo ego ero non sedens.

¶Et conformiter non sequitur ego differam ab albo hoc erit album mecū: g ego differam ab hoc. Sz oportet addere in minore q hoc erit albū in hoc instanti: in quo ego non ero albus: et sic seqtur pclusio: et ista dz sic exponi. ego ero: et hoc erit albū mecū: qñ ego ero nō alb⁹: g ego differo ab albo

D primum argumentū p ipsorum solutione argumentū principalis Scōz argumentum ¶.

¶Quarto decimo ad idē arguitur sic. Differens ab albo erit sortes: hoc est vel erit album: ergo differens ab hoc erit sortes. Hec ppa est bona: et hec eadē nō valet: g. cē. q sit bona, pbatur: qr arguitur a termino stā te pfuse et distributiue ad aliqd eius suppositū: g. cē. demōstrādo plr hoc in ppte vnū albū: qd erit post corruptionem sortis. Et q non valet probatur: qr añs est verū et ppa falsū. q ppa sit falsum pz: et q añs sit verū, pbatur: qr hoc erit sortes et hoc est vl erit differens ab albo. g. cē. ¶ Item sortes differt ab albo: ergo differes ab albo erit sortes. posito q sortes iam sit niger. et q per annum post hoc erit albus. iam pz q añs est verū et ppa est falsum vt primus dictum est.

¶Et forte respōdetur negādo primā ppam. pro improbatione pncipalis argumenti factā. dicēdo q isti sūt el⁹ resoluētes. hoc erit sortes: et hoc est differens ab illo qd est vel erit albū: vel erit differēs ab hoc qd ē vel qd erit albū: g differens ab albo erit sortes. Sz pbatur q iste resoluentes nō valent in casu. Añs est verū: et ppa falsū et impossibile: g ppa nō valet. añs pbat et pono q sortes sit niger: et erit niger per totam vitam suā. iā in isto casu añs est verū. p maiorē: et minor: est vna disiunctiua cuius altera pars est ppa: ergo. cē. probatur sic. nā hec erit ppa. hoc erit sortes: et hoc est differēs ab illo qd erit vel qd erit album: qr hoc est et illud qd est vel qd erit albū est: et hoc non est illud qd est vl qd erit album: ergo hoc est differens ab illo quod est vel erit album. Respōsio ad argumentū D.

¶Ad idem dicitur. Distinguendo de antecedēte prime ppe. si enim lr differens sit participiū pñs tpis: r nō nomē. tūc nō valet argumentū cū illud sit differēs re differens ab albo erit sortes. r illud qd differt ab illo erit sortes: qr tunc lr albo supponit respectu participij de pñti: r non respectu vbi de futuro. Sz scdo mō pōt lr differens per amissionē tpis esse nomen distribuens lr albū in pparatione ad vbū de futuro et sic est argumentū bonū: r añs est impossibile. tūc idem est dicere differens ab albo erit sortes et aliud ab albo erit sortes: et debet isto mō resolui. hoc erit sortes. r hoc est differēs ab illo qd est vel qd erit albū. g. cē. vl bene⁹ sic. hoc erit sortes: et hoc ab oi albo est vel erit differēs. g. cē. isto mō est ppa bona: r añs est impossibile. cā aūt quare dz sic resolui est hec: qr in ista propōne differens ab albo erit sortes: distribuitur lr albo copulatiue, p tali qd est et qd erit albū. Iuxta istam regulā. Terminꝰ cois distributꝰ supponēs vbo de futuro supponit copulatiue, p hiisque sunt et q erūt. nō si sensus illius propōnis exponatur p suas resoluentes opz capere istū terminū albo distributū tā p oibꝰ q sūt q̄m p oibꝰ q erūt. Et vlteriꝰ ad pbationem añs pime ppe. negef vtraq ppa principalis tā ista. hoc erit sortes et hoc est differens ab albo vel erit differens ab albo. cē. r ista ppa sortes differt ab albo: g differens ab albo erit sortes et si arguat pbando p nā ppam: q hic arguitur a resoluētibꝰ ad resoluētibꝰ. dico q nō sicut ibi dē dicit rnsio posita q de eisdē resoluentibꝰ qs responsio ponit ibidē: et q̄ ponit in casu q sortes sit niger p totā vitā suā. admittatur casus et negef q oēs resoluentes sunt vere: et q̄ arguitur sic: prima est vera et scda est vna disiūctiua cuiꝰ vna pars est ppa. negetur. Et dicatur q vtraq pars est falsa: et ad pbationem pme partis. negetur ppa sed sic dz resolui: hoc est et oē illud qd est vel erit album ē et hoc est illud qd est vel erit albū: ergo hoc est differens ab illo qd est vl qd erit albū: et tunc secunda resoluens est falsa. Differens pōt sumi duplicit.

De conclusionibus consequentiarum. Et formaliter resoluende sunt tales.

Aliquid a vero pōt esse verū.aliud ab ēo potest esse iste homo. Ex qua consideratione ꝓz veritas taliū propōnū:tm̄ laicus est ille homo:tm̄ deꝰ fuit ille homo tm̄ episcopus potest esse ille homo:tantum impossibile est verum.et sic de multis aliis.

¶ Quintodecimo ad idem sic. Idem erit primum instans esse S.qō erit primū instans eē P.ḡ in eodem instanti in quo S.incipit eē P.incipit essē.ista est ꝓña bona:et hec cadē non valet:ergo.cē.q̄ sit bona ꝓbatur q; si illud erit primū instans esse sortis quod erit primū instans P.tunc idē erit primū instans in quo sortes incipiet esse.Et idē erit primū instans quo plato incipiet esse:ḡ in eodem instanti in quo sortes incipit esse P.incipit esse. ¶ Et q̄ nō valet probatur:ꝛ pono casum q̄ sortes erit per vnū diē añ platonē.et sit b/primū instās/ in quo sortes erit:tūc manifeste ꝓz falsitas ꝓntis per casū primus positum Et ꝓbo q̄ añs est verū.q; B/erit aliqualiter primū instans esse sortis:qō est primū instans esse platonis:vt expresse manifestatur intuenti per ea que prius posita sunt:ergo idem erit primū instans esse S.qō erit primū instans esse platonis añs probo sic.B/erit primū instans eē sortis:qō erit primū instans esse platonis et nullū instans prius B/erit instans este sortis:qō erit primū instans esse platonis:ḡ b/erit primū instans.cē.ꝓz ꝓsequentia ab exponentibus ad expositum.

¶ Ad istud respondetur cōcedendo primā ꝙsequētiā. Et admittatur casus.tunc ad argumētū B erit primū instans esse S.qō erit primū instans esse platonis:ḡ.cē.Distinguatur añs:eo q̄ ly qō refertur ad ly B/et tunc añs est falsū:et ꝓña est bona. vel ad ly instans ita q̄ sit ꝑdicati: et tunc non valet ꝓña ꝓpter diuersā relationē:q; in ꝓnte necessario refertur ad ly idem. ¶ Et notādū q̄ hec est natura huiꝰ dictionis:ō q; semp vbicūq; ponit requirit aliq̄ relatiuū ad ipm relatum. hec enim equalet copulatiue: videlicet illud idem erit primum instans esse sortis:qō erit primū instans esse platonis.Et sic ꝓz solutio ad illud et ad multa alia similia.

¶ Sextodecimo arguitur. Hec est consequētia bona In T. instanti futuro sortes non curret:ꝛ nullū erit instans post T.instans quin añ illud sortes curret:ḡ T.instanti sortes incipiet currere.hec est bona:ꝛ hec ea dē non valet:ḡ.cē.q̄ sit bona ꝓbatur:q; sequitur post T.instans sortes curret:et nullū erit instans post T.instās q̄n ante illud sortes curret:ḡ immediate post T. instans sortes curret. Tūc vltra.post te instās sortes curret.ꝛ in T.instāti sortes nō curret:ḡ in T.instāti sortes incipiet currere. ¶ Et q̄ non valet ꝓbat: et pono q̄ per annū ante T.instās sortes currit.ꝛ post T.instās ꝑ annū sortes curret.ꝛ nō in T.instanti.nec immediate post T.instās curret. In casu posito pōt tā maior q̄ minor.ꝓbo q̄ ante T.instās sortes curret ḡ añ quodlz instās post T.instans sortes curret:et per ꝓña nullū erit instans post T.instans quin ante illud sortes curret:et sic patet veritas añtis.et ꝓña ex casu patet esse falsum.

Ꝓz isto dicatur negando consequentiam.

Et similiter ad ꝓbationē ꝓne negetur ꝓña.vñ ꝓpō de immediate dz sic exponi. Post te instans sortes curret:et nullū erit instans post T.instās quin inter illud et T. instans T.curret:ḡ immediate post T.instans sortes curret. ¶ Et ꝓsimile nō valet ista ꝓña.In hoc instanti sortes non curret:et immediate post hoc sortes curret:ḡ in hoc instanti sortes incipiet currere.demōstrando per ly hoc in minori aliquod instans futurum immediate post instans in quo sortes curret.Et sic patet q̄ non valet consequentia.

Unde ꝓpositio de incipit sic debet exponi.

Sortes iam non currit sed immediate post hoc instans quod est presens S. currit: ergo S. incipit currere. Vel sic. sortes currit. et immediate ante hoc instãs qõ est presens S. non currebat: ergo sortes incipit currere.

¶ Septimodecimo sic arguitur. / hec ẽ bona De necessitate homo est asial: ergo de necessitate ille homo est asial ꝛ ille et ille. et sic de singulis. / pbatio ꝑne arguitur a termio stante ꝓfule et distributiue ad ei⁹ supposita copulatiue: ergo bona. Et q⁹ sic ꝓbatur. ille terminꝰ de necessitate / ꝑz vim ꝓtiandi terminũ cõem super quẽ cadit: g cũ nõ impeditur sic facit in ꝓposito. Añs ꝓbatur pto maiore ille terminꝰ de necessitate ꝑz terminũ mobilitandi: ꝛ q̃cquid mobilitat mobilitatũ / mobilitat imobilitatũ ergo. ꝛc. Maior ptz q sic dico. De necessitate ois hõ est asial. l⁹ hõ stat imobilitanter. vñ tute isti⁹ termini modalis de necessitate: q nõ sequitur de necessitate ois hõ est asial: ergo de necessitate: q nõ seqtur de necessitate ois hõ est asial: ergo de necessitate ille hõ est asial: ergo. ꝛc. Añs est verũ: vt ptz p exponẽtes suũ officiũ antes: q ois hõ est asial. et nõ potest eẽ quin ois hõ est asial / ergo. ꝛc. et ꝑns est falsũ: g. ꝛc. Et q⁹ principalis ꝑn a non valet ꝓbatur: q antecedens est verum et ꝓsequens falsum.

¶ Ad istud dicatur negando consequentiam.

Et negetur q⁹ iste terminꝰ de necessitate mobilitat: sicut nec aliq̃ terminꝰ determinati alicui⁹ cõplexi: quales sunt oẽs termini modales: tales enĩ imobilitãt nõ mobilitãt. iõ nõ est verũ. q̃cq̃d imobilitat imobilitatũ mobilitat mobilitatũ sicut nec vniuersaliter q̃libet terminꝰ qui põt mobilitare põt imobilitare verbũ enim substantiuũ predicãs ꝯm adiacens: mobilitat suũ subiectũ ex hs terminũ cõem et non põt imobilitare illud. vt patet: sic dicendo albũ est. l⁹ albũ stat eẽ mobilitãt: sicut hic eẽ albũ ẽ. ideo in talib⁹ particularis ꝓpõ affirmatiua q̃ertitur generaliter cũ suo vniuersali. istud enim est verũ q⁹ sit terminꝰ cõmunis in ratione positus ꝓpter appositionẽ a cui⁹ dictionis stet imobilitanter: q̃ ꝓtius stetit immobilitanter ꝓtingit post ammonitionẽ eiusdẽ relinq̃e terminũ stãtẽ cõfuse tñ sicut ꝓtius vel imobilitanter: et tũc ꝺr hmõi terminꝰ imobilitare. sicut Aristoteles dicit gubernatorẽ nauis esse causã periclinationis nauis in casu quo periclitatur nauis in eius absentia ꝓpter defectum gubernationis.

¶ Octauodecimo sic. Hec est bona cõsequẽtia.

¶ Tu desinis scire aliquã propõnem: ergo tu desinis scire istã. ꝓpõnẽ et istã et sic de singulis. ꝓbatur ꝑna. a termino stante ꝓfule et distributiue ꝛ mobilitanter ad eius suppositа. ergo. ꝛc. Añs ꝓbatur non ꝓpter aliud ꝓfudit aliãs terminus aliũ. nisi q⁹ includit negationẽ in altera eius exponẽte: sed eque bene importat ille terminus desinit negationẽ in eius exponẽtibus: sicut hec dictio differt: ergo eque confundit sicut hoc verbũ differt in eius exponente. et per ꝑns sequitur: tu desinis scire istã et istã. ꝛc. Et q⁹ non valet ꝓbatur: et pono q⁹ sint multe propões quas non sciuisti. et q⁹ tã scias aliquã et q⁹ immediate post hoc non scias aliquã sic patet antecedens fore verũ. ꝛ ꝑns falsũ: et per ꝑns argumẽtũ nõ valet.

¶ Ad istud respondetur negãdo consequentiã ꝓncipale: et negetur q⁹ iste terminus desinit mobilitat terminũ sed imobilitat. ꝓ q̃ est notandũ q⁹ aliqui sunt termini exponibiles: quoꝝ act⁹ cadit ꝓncipaliter super terminũ assignatũ: et nõ ꝓncipaliter sup ꝓplexũ. cuiusmodi sunt signa vniuersalia: ꝛ hoc verbũ differt: q̃ termini non req̃runtur generaliter in suis exponẽtib⁹ ꝛbũ ampliatiuũ neq; verbũ alteri⁹ tpis. ꝛc. est verbũ expositi: vt ptz de eisdẽ. ꝛ tales termini gñaliter mobilitant. Aliq̃ ẽt termini quoꝝ act⁹ ꝓncipaliꝰ cadit sup ꝓplexũ ꝛ nõ sup terminũ solũ q̃ req̃rũt in suis exponẽtibus ꝛbũ ampliatiuũ vl alterꝛbũ ꝓteriti tpis vel futuri. cuiusmodi sunt tales termini necessariũ. ꝛ de necessitate incipit / desinit / ꝛ hmõi. et tales ꝑtes immobilitant: tamẽ non mobilitant

¶ Ideo duplex est diuersitas / quare differt confun-

sit mobiliter et desinit non. Primo q̃ actꝰ huius verbi differt/cadit principaliter super vnū terminū: et sic nō cadit actꝰ huiꝰ ꝓbi desinit. Secōo q̃ hoc verbū differt nō includit in se diuersas differentias tpoꝝ sicut hoc verbum desinit. actus tñ dictionis exclusiue cadit super totū predicatū principaliter: et raro super subiectū. et econtra de vniuersali affirmatiua. Item ille terminꝰ immediate fin aliq̃ os est signū vniuersale includens in se suum distributum: vt bene sequitur. immediate post hoc instans ero/hoc erit instans post hoc: ergo immediate post hoc ero. et sic de singulis.

¶ Nonodecimo sic arguitur. hec cōsequētia est bona Aliquantulū sortes est. et tñ plato est: ergo tñ plato est. Argūtur a tota copulatiua ad alterā eius partem. Et q̃ nō valet ꝓbatur: et pono istū casū q̃ sortes sit pedalis ⁊ titatis precise/⁊ plato sit. 1am añs est verū et ꝑñs falsū. Primo q̃ añs sit verū ꝓz sic. pedale S. est tñ P. est. q̃ pedale P. est oē pedale aliquantū est: ergo aliquantū sortes est/⁊ tñ plato est. ¶ Itē quantū est sortes tñ est plato: q̃ per casum sortes et plato sunt equales: ergo aliquantū sortes est/et tñ plato est. Et q̃ ꝑñs sit falsum patet: cum illud consequens sit congruum. oportet vt sit exclusiua ⁊ falsa. quoniam aliquot aliud q̃ plato est.

¶ Ad istud dicatur negando consequentiā: quia consequens non potest sumi nisi exclusiue et sic est falsa. vel demōstratiue. et sic est impertinens antecedenti: vel tertio modo relatiue: et tunc foret per se ꝑñs imperfectum/q̃ tunc habet quantam ꝓ intellectu relatiue.

¶ Notādū q̃ aliqua est copulatiua vera in partibꝰ indēpendentibꝰ ⁊ de talibus intelligitur regula. scz a tota copulatiua ad alterā eius partem est consequentia bona. Aliqua est copulatiua de partibus dependētium significationum et de talibus non intelligitur regula. nō. ¶ Et sic patet responsio. sicut hic aliquantum sortes est. nō. vt supra.

¶ Vicesimo sic arguit. hec ꝑñs est bona. Tñ substātia non est accñs: ḡ tñ aliq̃d nō est accñs. q̃ sit bona ꝓbatur: q̃ arguitur ab inferiori ad suū superius cū dictione exclusiua addita subiectis: ergo. nō. nō pōt dici q̃ negatio postposita impedit medū arguendi: sed tur enī formaliter. tñ hō non currit: ergo tñ animal non currit. Itē añs est possibile: ergo ꝑñs bona cū scōa eius exponens est falsa ⁊ impossibilis q̃ necessariū est q̃ aliq̃d qđ nō est suba nō est accñs qđ est eius oppositū. et illud ꝓbatur sic. hec est ꝑñs bona. chimera non est suba ⁊ chimera non est accñs: ḡ aliq̃d qđ nō est suba non est accñs. ⁊ totū añs est necessariū: ḡ et ꝑñs: et ꝓ ꝑñs ꝑña prima est bona. Et q̃ōma ꝑña nō valet. ꝓbatur sic: q̃ añs est verū ⁊ ꝑñs falsū: ergo. nō. q̃ añs sit verū arguitur sic/sequitur suba non est accñs: sed oē aliud a substantia est accñs: ergo tñ substantia nō est accñs ab exponentibus ad expositū totū añs est verū: ergo. ⁊ ꝑñs. Et q̃ ꝑñs prime ꝑñe sit falsum patet: q̃ altera eius exponēs est falsa: ergo. nō. videlicet illa. omne aliud ab aliq̃ est accidens: cum nihil sit aliud ab aliquo.

¶ Pro isto respondent aliqui/ponentes veritates de preterito et de futuro pcedendo ꝑñam: q̃ añs est impossibile. cum aliquid sit eꝰ quod neq̃ est substātia neq̃ accñs vt talis veritas. nō me esse animal sine antichristum fore. ¶ Sed aliter respondent aliqui negantes huiusmodi veritates: qui non ponunt aliquod ens quod non est substantia et accidens negando consequentiā dicētes q̃ suis valeat in aliis ꝓsimilibus. tamen de forma non valet de terminis transcendentibus: et ratio est/quia terminus ⁊ transcendens propter suā cōmunitatem non potest excludi. sicut nō sequitur. tñ iste hō nō differt ab illo hoie: ergo tñ ens nō differt ab illo hoie: notū est enim per eius exponentes q̃ ꝑña nō valet. nec est inconueniens q̃ ex tali negatione sequatur affirmatiua cum ipsa non sit mera negatio sed negatio precedens. et sic de aliis.

¶ Vicesimo primo sic. Dis hō est aial: ergo oīs hō est asinus. hec est bona et hec cadē non valet: ergo. cē. q nō valet ptz. Et q sit bona, probatur: qr sequitur nullus hō est aial: ergo nullus hō est asinus. et per ꝓs nullꝰ hō est aial. in ista, ꝓpone remouetur vniuersaliter aial ab hoie: et quicqd et ql remouetur in ista propōne. nullꝰ hō est aial. ꝑtrarie affirmatur de ista: qlibet hō est aial: ergo in illa ois hō est aial affirmetur qlibet asinꝰ de hoie ⁊ per ꝓs sequitur ois hō est aial: ergo ois hō est asinꝰ. ¶ Pro isto dicatur negando ꝓam. ⁊ negetur q quicqd et qlitercūqꝫ negatur in ista nullus hō est aial. ⁊ affirmatur in ista ois hō est aial. vbi negatiua cum, ꝓpter vehemētiā negationis distribuitur tā subtectū qꝫ predicatū. vbi in affirmatiua solū distribuitur subiectum. Cōcedatur tñ q quicqd affirmatur primo de subiecto in vna propōne: idem vel sibi ipsi non primā remouetur de subiecto in altera propōne sed non qualitercūqꝫ et ratio est q vniuersaliter distributiue remouetur predicatum in negatiua ⁊ ꝓfuse tñ ⁊ nō distributiue affirmatur in affirmatiua.

¶ Vicesimo secundo sic. Tu credis precise q homo ē asinus: ergo tu deciperis. hec est bona et hec eadem non valet. q sit bona probatur: qr sequitur. tu credis precise q hō est asinꝰ: ergo precise tu credis sicut non est ⁊ vltra: ergo tu deciperis. ptz ꝓa iuxta cōem vsū loquendi de isto termino decipi. Et q nō valet, probatur in casu. Tu credis precise q hō est asinꝰ. qñ non deciperis: ergo non deciperis. Añs probo et pono q tu credis istam: hō est asinꝰ qñ non deciperis. tunc sequitur cum ista precise significat q hō est asinus quando nō deciperis sequitur q tu credis precise q homo est asinus quando non deciperis.

¶ Ad istud rñdent aliqui negando primā ꝓam factam pro impbatione p̄ncipalis ꝓne. nō enī iuxta eos sequitur. tu credis precise q hō est asinꝰ qñ nō deciperis: ḡ tu non deciperis. qr añs nō est temporalis sed cathegorice de tpali predicato cum actus huius verbi credo cadat super totam ꝓpositionē: pōt tñ esse vna temporalis et in casu q sit, tunc est falsa et impossibilis. ⁊ sic in diuersis propōis sensibus equiuocis pōt cadē ꝓpō esse vera ⁊ falsa facta variatione in mō sīgādi.

¶ Sed aliter rñdent p̄cedendo principalē ꝓam et ad quā factam pro eius impbatione p̄cedūt illā ꝓam. et negant añs: vltertius negant casum et dicunt q nō est possibile credere precise aliqualiter qualiter non est cū eo ipō: qr credo aliter q̄ habeo euidētiā ad credendum sic quod credo. sed quo ad illos oportet demere hanc dictionem precise. Et arguitur tunc conformiter sicut primo et stabit argumentū nō eo minus. Et conformiter respondetur ad tales. Tu scies A fore verū anteqꝫ A erit verū. pōt tñ actꝰ huiꝰ ꝟbi scio cadere sup totū ꝓplexū et sic est ꝓpō cathegorica de tpali predicato falsa: qr significat q tu scies talem veritatem A fore verum anteqꝫ A erit verū. hec enim propō A erit verū anteqꝫ A erit verum est falsa: vt patet euidenter. Secundo potest actus huius verbi scio cadere super primam propositionem in solum: et sic est propō possibilis posito q hodie sciam verum et scias q erit verum.

¶ Vicesimo tertio sic. Si tu es asinus tu es asinꝰ et tu es asinus: ergo tu es asinus. hec est bona et hec non valet: ergo. cē. q sit bona, probatur: qr arguitur a tota conditionali cū suo antecedente ad consequēs eiusdē: ergo. cē. Et q nō valet, probatur. añs est verū et ꝓs falsū: ergo añs. probatur sic. Añs est vna ꝯditionalis necessaria. ⁊ per ꝓs ipm est necessariū: ptz ḡ añs esse verū. cū formaliter sequitur. tu es asinꝰ: ergo tu es asinꝰ. ⁊ tu es asinꝰ. ⁊ tūc ex oi ꝓa bona pōt fieri cōditionalis bona. sequitur ergo q ꝯditionalis bona p̄cedit cū ꝓa que est bona: et cum añs sit huiusmodi conditionalis sequitur q añs principalis consequentia sit verum, cuius consequens sine aliqua probatione patet esse falsum: ergo consequentia non valet.

¶ Ad istam consequentiam respondeo diuersimode: videtur mihi, ꝓbabilis ac eciam sustinendū pro iuuenib⁹ dubitare cōsequentiā

qñ ꝓponitur ex hoc q̄ rñdens nescit vtrū sumatur añs copulatiue vel ꝓditionaliter.ꝛ per ꝑñs nescit an sit bona vel nō bona. Certificet ergo oppōnes vnū sensū:ꝛ rñdens tunc ad eam respondeat. Si añs sumat copulatiue ꝓstat añs fore verū et argumentū bonū:et añs impossibile. Unde ad hoc intelligendū aduīgitur cōiter iste terminus sed.si totū añs sit conditionalis non valet argumētum. Et conformiter dicitur ad hoc argumentum. Tu es asinus vel tu non es asinus.ꝛ tu es asinus:ergo tu es asinus. dubitanda est ꝑña.si enim añs sit copulatiua vera.ꝑz argumentū esse bonū. Si disiunctiua patet argumentum nō valere. Aliis aut placet ꝓcedere tales ꝑñs.eo q̄ habent vnū sensū ꝑmariū verū . et dicunt per ꝓcessionē q̄ limitatur añs ad sensū cōpositum .vñ dicūt q̄ cōstat aliquē talē esse verū in sensu tñ alio sensu copulatiue.hec tñ est ibi falsa. Et si ponitur ꝑs diuersos significat diuersimode. admittit tunc illam esse verā vni ꝛ alteri falsam. Uel aliter dicunt ipsam non esse propōnē.sed dicūt q̄ est plures propōnes. Uel tertio dicūt.q̄ est ita sīliter falsa: q̄ sicut non ē illa primarie significat. nec seq̄tur q̄ ista sit v̄a. q̄ius significat primarie sicut est.hoc est q̄ precise sicut est significat: et q̄ nō sīgt primarie sicut non est. Multe sunt ergo altercationes in hypotheticis mixtis.vt hic.quicquid esses si asinus esses illud non esses sed asin⁹ esses si asinus esses:ergo asinus nunc esses:non valet ꝑña:cum añs sit verū et ꝑñs falsū. Si enim esses asinus esses quodlibet quod tam es.sicut patet cum ex impossibili sequitur quodlz vel sequi potest. Immo solum hoc esses si asinus esses.ꝛ tamen aliud ad hoc esses si asinus esses.cū ex impossibili sequitur quodlibet pars contradictionis:ista tñ quicquid esses si asinus esses idem non es.quod equivalet huic. potest esse q̄ō est asinus cū hoc q̄ non sis quicquid nunc esses est falsum. Si aliqua potest esse propō hypothetica cathegorica de conditionato extremo sit expositibile aliquid q̄ ees si asinus ees nunc es ꝛ nihil es qō nō ees si ees ḡ q̄cq̄ tē.et tūc minor est vera: q̄ eius oppositum est falsum.ꝑz aliq̄d es qō non es si asinus ees.quicquid enim dr q̄ nunc esses idem esses si asinus esses.et ideo falsū est q̄ idē nō esses si asinus ees veruntñ vniuersalis assignata sic sūpat de ꝓditionato extremo est contingens cū illa sit falsa me non existente cuius tamꝑditionalis vt in eisdem terminis sit necessaria cuius contrarii debet dari per negationem ꝓpositam toti sicut prius oportet tunc equivalet illud cōtrariū huic.non sum aliquid quod essem si esse asinus.que me existente est falsa me non exīte est verū.cum sit contingens.ꝛ sic ꝓformiter de multis aliis. Certū enim est q̄ prioritas vel posterioritas non necessario causat hominem. Ad quod contra voluntatem suam tales propōnes copulatiue vel disiunctiue vt sic patet responsio.

¶ Uicesimoquarto sic. Hec cōsequētia est bona . Uos scitis hoc esse:ergo hoc scitis esse. Et hec eadem non valet:ergo.tē.q̄ sit bona.ꝓbatur:q̄ arguitur a sensu ꝓposito ad sensum diuisum.vbi hoc pronomen hoc est simpliciter subiectum sine aliquo determinabili:ergo consequentia bona / ꝛ q̄ non valet probatur.et pono q̄ per ly hoc demonstretur animal a remotis q̄ credas esse lapidem in illo casu. Antecedens est verū cum talis propō sit scita a te hoc ē hoc:siue hec res sit hec res:que precise significat hoc esse hoc:ergo tu scis hoc esse hoc. Et q̄ ꝑñs sit falsum probatur:q̄ nihil scitis esse hoc: ergo non hoc scitis esse hoc. Antecedens probatur sic.nihil quod est hoc scitis esse hoc:sicut patet ex casu. nec aliquid quod non est hoc scitis esse hoc:ergo nihil scitis esse hoc.consequētia ꝑz.et maior probatur sic:q̄ nullum animal scis esse hoc.et solum animal credis esse hoc:ergo nil quod est hoc scis esse hoc. Antecedens sic nullum animal credis esse hoc:q̄ per casum credis hoc esse lapidem.et cū casu nihil scis nisi aliquid aliter nisi qualiter credas.sequitur q̄ nullū animal scis hoc esse. ¶ Item q̄ idem qō credis esse hoc scis esse hoc:q̄ lapidem credis esse hoc .ꝛ nullus sapis est hoc nisi idē q̄ non credis esse hoc scis esse hoc tamen ad omne scire requiritur credere :ergo. tē. Scire est credere siue hesitare contrarium.

¶ Finis argumentationum.

Sequitur de reduplicationibus.

PRo faciliori iuuenum informatione ostendo vitam probabilem de reduplicatiuis & eorum conditionibus de multis pauca colligendo restat pertractandum.

¶ Primo videndum est. quot et que exponentes requiruntur ad propositionem reduplicatiuam. ¶ Secundo qualiter est contradictio accipienda in reduplicatiuis. ¶ Tertio qualiter terminī in eisdem supponunt. ¶ Circa primā est notandum q in propositione reduplicatiua ponitur ille terminus inᵭctum. vel ei equiualens. cuiusmodi sunt isti termini inᵭctnm: secūdum/q/prout/ego ipse/et hmōi. Non tamen omnis propositio est reduplicatiua in qua ponitur ille terminᵘ inᵭctum: vel ei equiualens:

¶ Ad cuius euidentiam est intelligendum q hec dictio inᵭctū vel ei equiualens pōt teneri dupliciter. ſ. specificatiue vel reduplicatiue. Qñ tenetur specificatiue: tunc determinat illum terminū cui additur ad certū modū vel rationē vel ad certam speciem alicuius entis accipiendū. Ut cū dr quᵒ inᵭctū mobile ē subiectū libri phiſicoꝝ. Motᵘs est actᵘs entis ī potentia (ſm qō est potentia) Et isto mō dicunt grāmatici q lſa (inᵭctū lſa) non est ſyllaba et ſyllaba inᵭctū ſyllabā non est dictio. et sic lſa sub ꝯ rōne est lſa nō est ſyllaba sub eadē rōne. ¶ Itē in illis vero propoſitionibᵘ ille terminᵘ inᵭctū tenetur specificatiue: qr determinat et specificat illud cui additur ad specialem modum accipiēdi vel considerandi. Qñ eni ille terminᵘ inᵭctum tenetur reduplicatiue vel sibi aliq equiualens. tūc potest illa propō in qua ponitur dupliciter reduplicari. Uno mō gra concomitātie. Alio mō gra cauſe. Si tū habeat reduplicari gra concomitantie. i. pñe si reduplicatio et principale verbū affirmētur. ſufficit ad veritatē reduplicatiue q principale predicatum inſit termino reduplicato vel ſubiecto principali: et hoc vniuerſaliter ſumpto. Scōo q inter illud ſup qō cadit reduplicatio et predicatū principale ſit concomitantia affirmata de ſubiecto principali conditionaliter ſumpto. et pña ſit neceſſaria: et tūc ille due exponentes ſufficiūt ad veritatem. Ut homo inᵭctū homo est riſibilis. reduplicatur ſic gra cōcomitantie Omnis homo eſt riſibilis. et ſi homo eſt homo. hō eſt riſibilis. Iſta regula eſt vera: eo q principale predicatum affirmatur de ſubiecto principali vniuerſaliter ſumpto. et ipſa de neceſſario cōcomitantur ſe: vt patet. ¶ Sz ſi reduplicatio gra cauſe. tūc predictas exponentes requiritur tertia hypothetica cauſalis: ſcz iſta: qr homo eſt homo. homo eſt riſibilis.

¶ Nota q cauſa dicit quattuor modis. ſcilicet cauſa materialis/cauſa formalis/cā efficiēs & cauſa finalis. Et ſic ſūt quattuor gña cārū: ita ꝺrupliciter ſumitur cauſalis. Aliqñ a cā materiali: vt hō (inᵭctū ꝓponit er quattuor elemēt. ꝓtrarijs) eſt corruptibilis. Iſta eſt ꝝa inᵭctū ſit reduplicatio gra cauſe materialis: qr hō gra materie eſt corruptibile. Et hec eſt ꝝa. hō inᵭctū hō eſt rōnalis ſm q ſit reduplicatio gra cauſe formalis: qr ais intellectiua eſt cā formalis. ꝓpter quā hō eſt rōnalis. Et hec eſt vera. Ignis inᵭctū calidᵘ eſt calefaciens ſiue calefactiuᵘ ſm q ſit reduplicatio gratia cauſe efficientis quia calor eſt cauſa effectiua calefactionis. et ſic de aliis.

¶ Ulterius eſt notandum q propoſitio reduplicatiua non eſt vera gratie cōcomitantie: niſi ſi terminus reduplicatiuus et predicatū neceſſario ꝓcomitantur ſe: vel qō predicatū ſit ſuperius ad terminū reduplicatū: vt ſuppoſito q ois hō currit. et ſolū hō currit. hec eſt falſa in oi ſenſu. hō (inᵭctū hō) eſt currens: qr homo eſt currens non neceſſario cōcomitantur ſe. ſed nec concomitantur. nec eſt currens ſuperius ad hominem.

¶ Ex istis possunt solui huiusmodi sophismata. Alia (inquantum continentur) differunt. vel econtra. q; tales propones sunt distinguende eo q; iste terminus inquantum potest teneri reduplicative: vel specificative. Si specificative false sunt. cū tunc significative q; sub eadē rone qua ola conuenunt differunt: qō est falsum: et ita de similibus. Si teneatur reduplicative: adhuc distinguende sunt eo q; potest fieri reduplicatio gra p comitātie vel gratia cause. Primo mō sunt vere: q; conuenientia et differentia necessario se p comitātur ⁊ conuertuntur: q; ola que conuenīt differunt similiter econtra. omnia que differunt conueniunt. Nam differentia super diuersitatem addit conuenientiam. et diuersitas est superior ad differentiam. nā sequitur. ista differūt. ergo sunt diuersa. sed non econtra. cū deceam sint predicamēta diuersa. ⁊ tn nō differunt. Differentia enim (sm philosophum) sunt que in aliquo conuenientia. sm se diuersitates habent. Sed ita stricte non loquitur sophista de differentia. Nota q; illa concomitantur se quorū vnū sequitur ad alterū et econtra. cuiusmodi sunt omnes termini conuertibiles. vt hō est risibile. Et illi termini quorū vnū sequitur ad alterū ⁊ nō econtra. vt hō et aial comitātur se: sed non p comitantur. et oēs hinōi termini qui nō conuertuntur. nec alter ad alterum sequitur. nec p comitantur nec comitantur. vt hō. lapis. asinus. et hmōi.

¶ Istis visis videndū est quot et que reduplicantes reqrūt ad propōnē reduplicatiuā. qñ reduplicatio affirmatur et principale verbū negetur. vel qñ principale verbū affirmatur. et reduplicatio negetur. vel vtrūq; negetur. vel qñ idem super quod cadit reduplicatio negetur. Tot enim diuersitates contingit reperire in reduplicatiuis. ꝛc.

¶ Unde notandū est q; qñ reduplicatio affirmatur. Et etiā illud affirmatur super quod cadit reduplicatio. et principale verbū negetur: tunc ad talem reduplicatiuā sm q; reduplicatur gratia p comitantie sufficit q; predicatū remouetur vniuersaliter ab illo super qō cadit reduplicatio. Et sc̄o q; sit quedā conditionalis in qua sequitur formaliter negatio. predicati non affirmatione subiecti. Exemplum.

¶ Sortes inquantū homo non est asin⁹. sic reduplicatur. nihil quod est hō est asinus. ⁊ si sortes est homo sortes non est asinus. Tunc patet q; talis reduplicatiua siue sortes sit siue non sit est vera. cum reduplicatiua negatiua non implicat partem reduplicatiuā esse. Si tn in tali reduplicatiua fiat reduplicatio gratia cause: tunc requiritur causalis preter predictas duas exponentes in qua denotatur q; predicatio termini reduplicati de subiecti est causa essendi negationis p̄dicati. tunc p̄dicta propō est vera (sorte existente) et tūc ipsū esse est cā q; ipse non est asinus. sed illo non existente est falsa. q; tūc ipm esse nō est cā alicuius. et sic ista propō est contingens. Quando vero reduplicatio negat et principale verbum affirmatur. tunc ad veritatem talis propositionis sufficit q; oppositum alicuius exponentis reduplicatiue sit verum. q; regula generalis ē q; quando multe propositiones exponunt vnam propositionem / ita q; quarrent totum intellectum illius. tunc oppositum cuiuslibet exponentis est causa veritatis contradictorij propositionis exponende vt patet in exclusiuis et exceptiuis. Unde ad veritatem istius. sortes non inquantum homo est asin⁹. sufficit q; oppositum alicuius exponentis affirmatiue sit verū. vt illa aliquis homo non est asinus. Uel sic. Non quia sortes est homo ipse est asinus. Uel sic. Non si sortes est homo ipse est asinus.

¶ Si vero illud super quod cadit reduplicatio negetur: et reduplicatio affirmetur. et principale verbū si reduplicatio fiat gratia cō comitantie requiritur vna vniuersalis in qua predicatū attribuitur illi vniuersaliter super quod cadit reduplicatio eodem modo quo reduplicatio cadit super illud. et vna conditionalis in qua est concomitantia inter subiectum sumptum

cū parte reduplicatiua et predicatū principale. vt ista :sortes inq̄tū non asinus est homo reduplicatur gratia ꝓcomitātie nullus asin⁹ est hō: z si sortes nō sit asin⁹ ipse est homo. Gratia cause exponitur cū causali sic :qz sortes non est asinus ipse est hō cū aliis dictis. Ex istis ptz q̄lit exponēda sit reduplicatiua in qua tā illud super quod cadit reduplicatio negetur: q̄ etiam principale verbū. vt illa: substātia inq̄tū nō est accēs nō est res per se exīs: q̄ sic exponit. Primo modo. Nullum accēs est res per se exīs z si substātia nō est accidēs nō est res per se exīs. Et secundo modo gratia cause. addendo causalem: qz substantia non est accidens que non est per se existens.

¶ Ulterius est notandū: q̄ contradictio est danda in reduplicatiuis per negationem ꝓpositā toti termino reduplicatiuo: vel toti propōni. Et sic ista habet duas causas veritatis et ꝓtradictorias exponentiū istius reduplicatiue. Unde ista non sunt contradictorie. Asin⁹ (inq̄tum asinus) est homo. et asin⁹ inq̄tū asinus non est hō: qz illud formaliter affirmatur in vtraq̄ propōne: sed non asin⁹ inq̄tū asinus est hō fm qō reduplicatio principaliter negetur et ꝟbū principale ex consequente.

¶ De suppositionibus reduplicatiuorum.

Circa suppositiones terminorum in reduplicatiuis est sciendum q̄ subiectum in reduplicatiua eodem modo supponit sicut in suo proiacēte. ¶ Illud aūt super qō cadit reduplicatio supponit ꝓfuse et distributiue cū sit termin⁹ communis acceptus sine signo: qz contingit descendere sub eo ad quodlibet eius per se inferius: siue sit reduplicatio gratia ꝓcomitātie vel grā cause. Quicūq̄d enī necessario ꝓcomitatur superius: necessario cōcomitatur inferius cuiuscunq̄ superius est cā eiusdem est quodlibet inferius cā in eodē gñe cause aliquo modo. Et hō est: qz bene sequitur: z hō inq̄tū hō est sensibilis: ergo oīs hō est sensibilis. Et hec est intentio philosophi. ij. vtiorū qui dicit. Si bonū inq̄tū bonū est iusticia: ergo oē bonū est iusticia. Unde vt prius dictum est q̄ nota in reduplicatiuis reduplicatiue accepta ponit vniuersaliter q̄ sic est intelligendū q̄ reduplicatio facit predicatū vniuersaliter predicari de termino reduplicato modo quo reduplicatio cadit super ipsum Si affirmatiue: tūc affirmatiue Si negetur: tunc negatiue. Tūc patet quomodo subiectum et pars reduplicata in propōne reduplicatiua supponūt. Sed predicatū in reduplicatiua supponit ꝓfuse tm.

¶ Hic nota regulam de reduplicatiuis q̄ in reduplicatiuis affirmatiuis. Arguendo per se a parte inferiori ad suū superius a parte p̄dicati est ꝑña bona. vñ sequitur Sortes inq̄tū risibilis est animal: ergo sortes inq̄tū risibilis est corp⁹. Sz arguendo a superiori ad suū inferius a parte predicati nō valet ꝑña. Unde non sequitur: Sortes inq̄tū substātia animata sensibilis est animal: ergo sortes inq̄tū substātia animata sensibilis est homo. Ideo ptz q̄ predicatū in reduplicatiua affirmatiua supponit cōfuse tm. Quia nō contingit descendere ab eo nec copulatiue /nec disiunctiue ad sua singularia vel inferiora.

¶ Hec de reduplicatiuis sufficiunt.

¶ Sequitur tractatus de insolubilibus.

¶ De diuisionibus propositionum.

De diuisionibus propositionum.

Quattuor sūt diuisiones propositionū: quarū prima est hec. Aliqua ꝓpositio significat prin
cipaliter sicut est. Aliqua significat principaliter aliꝫ ꝫ est: et aliqua sigt nec ꝓn
cipaliter sicut est. nec principaliter aliter ꝫ est.

¶ Propō signs ꝓncipaliter sicut est: est propō per quā precise ⁊ adeāte sigtur sicut
est. et illa sic sigando non est pertinens mediū ad inferendū seipsam sigare aliter
ꝫ est: vt hec propō deꝰ est. vel vos sedetis si ita sit.

¶ Propō signs aliter ꝫ est: est propō impossibilis: vel propō adequate signs sicut
non est: vt homo est asinus: vel vos sedetis si ita non sit.

¶ Propō signs nec ꝓncipaliter sicut est: nec ꝓncipaliter aliꝫ ꝫ est ⁊ propō sigans
aliqualiter esse et illa sigando est pertinens mediū ad inferendū seipsam nō sig=
nificare ꝓncipaliter sicut est: nec principaliter aliter ꝫ est: vt hec propositio hec
nō sigt sicut ista cadē demōstrata q ꝓncipaliter sigt q ista nō sigt sicut est. nec alī
ter ꝫ est: et hec sliter. omnis propō sigt aliter ꝫ est: que principaliter significat
q ois propō sigt aliter ꝫ est: et sic de singulis.

Pro isto est sciendū q propositio pertinens mediū ad

inferendū seipsam nō principaliter significare sicut est: nec aliter ꝫ est: est illa ex
qua per se sumpta vel totalit sic esse sicut est ex parte rei seqtur vel aptū natū est
seq illā nō ꝓncipaliter sigare sicut est: nec ꝓncipaliter aliter ꝫ est. Exemplum hec
propō sigt aliter ꝫ est. et hec propō ꝓncipaliter sic sigt: scz q illa sigt aliter ꝫ est.
cadē demōstrata: tūc seqtur hec propō sigt aliꝫ ꝫ est: et hec propō ꝓncipaliter sic
sigt: ergo hec propō nō principaliter sigt sicut est: et ita ex ista cadē cum totalit
sic esse sicut est. sequitur q illa eadem non significat principaliter sicut est: nec ꝓn
cipaliter aliter ꝫ est: ideo ista non significat sicut est: nec aliter ꝫ est: et sicut est
de ista: sic est de omnibus aliis consimilibus.

¶ Secūda diuisio est hec: Propositionū aliqua falsi=

ficat seipsam aliq nō. Propō falsificās seipsam est duplex quedā mediate et qdā
immediate. ¶ Propō falsificās seipsam mediate est propō sigans principaliter si=
cut est: vel aliter ꝫ est ꝙ falsificat propōnē aliā a se falsificātē se. Exemplū sit A/ p. o
pō sigans principaliter q B/ est falsum. et sit B/ propō sigans principaliter q A/
est falsum. et si tm vnū A/ ⁊ vnū B: hoc posito nō poterit poni vtrūq illoꝝ esse verū:
sed alterū esse falsum. et nō pōt assignare quare A/ est magis falsū ꝫ B/ nec ecō=
tra: ergo isto casu posito sequitur vtrūq istorū esse falsū. et sic ex A/ sequitur B.
esse falsum. ⁊ ex B/ sequitur A/ esse falsum. et a falsificat B/ immediate: ⁊ seipsam
mediate. et B/ falsificat A/ immediate: ⁊ seipsam mediate.

¶ Propositio falsificans seipsam immediate est pro

positio signs principaliter sicut est: vel aliter ꝫ est ꝙ pertinēs mediū ad inferen=
dum seipsam esse falsam: et illa est duplex. ¶ Quedam est pertinens sufficiens: et
qdā est pertinēs insufficiēs. ¶ Pertinēs sufficiēs est propō sigans ꝓncipaliē sicut
est: vel aliter ꝫ est: ex q sic sigando imediate seqtur vel aptū natū est seq ipsā fo=
re falsā. Exēplū. significet hec propō hoc est falsū sigando ꝓncipaliter q hoc ē fal=
sū illa eadem demōstrata. tunc sequitur immediate hoc est falsū. ergo hoc est fal=
sum: et sic est pertinens sufficiens ad inferendū seipsam esse falsam.

¶ Pertinens vero insufficiens est duplex. quedā est

pertinens mediū ad inferendū seipsam esse falsā solū: et quedā pertinēs ad inferē
dum seipsam esse falsam: ⁊ aliā silr. ¶ Pertinēs sufficiens ꝓmo mō est ꝓpō sigās
principaliter sicut est: ex qua sic significando cū totaliter sic esse sicut est ex parte
rei sequitur vel apta nata est sequi ipam solū esse falsā. ⁊ ex illa sequitur sic esse
sicut nō sigt. Exemplū: posito q sit vnꝰ solꝰ sortes. ⁊ q ille dicat solū ista ꝓpōnē S.

dicit falsū:ꝛ q illa ex impōne ꝓncipaliter sigt q sortes dicit falsū. tūc seqtur ꝙ dicit falsū/et solū dicit ista:ergo illa est falsa:et q est falsū ptz per casū:et non pōt poni isto casu posito quin significat principaliter sicut est.

¶ Sed pertinens insufficiens secūdo modo est pertinēs mediū ad inferendū seipā fore falsā:et alia sitr. Exemplū ponatur ista ,ppō. Ois ,ppō est falsa:ꝛ q sigt principaliter q ois propō est falsa:ꝛ q sint multe propōes vere et multe false.et tūc ex ista cū totaliter sic eē sicut est:sequitur vel aptū natū est seq ipsā fore falsā:et alia sitr ab ista:et tō est ptinens insufficiēs ad inferendū seipā fore falsā:ꝛ alia sitr ab ipsa. Assūptū probā sic. ois propō est falsa ipsamet est ,ppō:ꝙ ipsamet est falsa:et sic seqt ipsamet fore falsā:et sitr sequitur. ois propō est falsa alia ab illa est propō:ꝙ alia ab illa est falsa.et sic seqtur alia ab ista fore falsa. ¶ Propō nō falsificās se est propō hns ꝑditiones ꝓtrarias ꝑditionibus propōnū falsificātū se:sicut sunt vniuersaliter oēs propōnes vere et false sicut de talibus.hō est asin⁹ ꝓncipaliter signdo q hō est asin⁹ꝛ vniuersaliter de quacūq propōne ipossibili ꝛ necessaria. Contra istas diuisiōes posteri⁹ obiecit.ꝛ tō hic ꝓtraseo

¶ Tertia diuisio est hec. Omne insolubile puenit ex proprietate vocis vel ex actu nfo vel ex mixtione act⁹ nfi cū ꝓprietate vocis. Proprietates vocū sunt ille.esse verū/esse falsū/esse necessariū/esse impossibile. Actus nostri sunt duplices scz interiores et exteriores. Exemplū primi. scire/cognoscere intelligere/et sitr a. Exemplū secundi. vt scribere/audire/legere/et similia. Insolubile proueniens ex mixtione actus nostri cū proprietate vocis est: vt posito q sortes dicit falsum.

¶ Quarta diuisio est hec. Aliqua ,ppō significat complexe naturaliter:et aliq̄ complexe artificialiter et actualiter. ¶ Propō signs complexe naturaliter vt propō in alia si aliq̄ fuerit ibidē. ¶ Propō signs artificialiter ꝛ actualiter est duplex q̄dā sigt artificialiter vl actualiter ipōne vl ipōn⁹:et quedā nec ex impōne nec ex impōn⁹. ¶ Propō signs artificialiter ex impōne est vt si hec propō de⁹ est ponereꝫ ab vno ad signdū hoiem esse asinū principaliter et vtroq modo simul sigt ,ppō. ¶ Propō signs artificialiter vl actualiter nec ex impōne nec ex impōnibus est:et si talis propō deus est imponitur ad significandū q⁹ de⁹ est principaliter:et aliqs ꝛcipit per illā aliter ꝙ fuit imposita ad significandū:sicut hō est asin⁹. tunc illa propō artificialiter vel actualiter significat ꝛ nec ex impositione nec ex ipsis impositionibus.

¶ Modo sequuntur quatuor diffinitiones siue descriptiōes quarum prima est hec. Propositio est oratio ihdicatiua/congrua et perfecta naturaliter: vt ex impōne vel impōnib⁹ significatiua qua vel quibus vltimo fuit imposita ad signandū complere hoc patet discurrendo per singulas propositiones. Secunda est hec/propō vera est ꝓpō nō falsificās se principaliter sicut est significatiua naturaliter est ex impositione vel bus. qua vel quibus fuit vltimo imposita ad significandum. ¶ Tertia est hec propō falsa est propō falsificās se vel non falsificans se principaliter sicut est vl ꝓncipaliter aliter ꝙ est significatiua naturaliter vt ex impsitione vel bus significatiua qua vel quibus fuit vltimo imposita ad significandum. ¶ Quarta et vltima est hec. Omne insolubile est propō significans principaliter sicut est vel principaliter aliter ꝙ est que est pertinens medium ad inferendum seipsam fore falsam vel veram.et sic de ceteris.

¶ Consequenter sequuntur octo suppositiones. quarum prima est hec. Dis ,ppō pertinēs me

dium ad inferendū fore falſā eſt propō falſificans ſe.poc ptz ex intētione phi.tiij. methaphiſice vbi dicit quaſdā orōnes ſeipſas deſtruere. Sz planū ē q ibi autor non intendit p orōnē deſtruentē ſe niſi orōne pertinentē ad inferendū ſeipſā fore falſā:qō ſigtur per illū terminū falſificans ſe:et melius ſonat in lingua latina nominare talē orōnē falſificātē ſe cū deſtruentē ſe:q; nulla eſt orō deſtructiua ſui ipſius in lingua noſtra:nec alterius a ſe.tamen lingua greca melius ſonat nominare talem orationem deſtruentem ſe cū falſificantem ſe. et ideo tranſlator vtitur tali termino deſtruens ſe vbi nos vtimur tali termino falſificans:eo q verius et plenius eſt.

¶ Secōa ſuppō eſt hec. Omis propō falſificans ſe eſt falſa/ pbatur ſic. cūcz propō falſificat ſi illa ſigt ſicut eſt vt alia cū eſt:ſi alia cū eſt: ergo eſt falſa.ſicut ptz p diffinitionē tertiā:ſi ſigt ſicut eſt.cū ex illa et totaliter ſic eſſe ſicut eſt ex parte rei ſequtur q illa eſt falſa/ita eſt q illa eſt falſa.

¶ Tertia ſuppō eſt hec. Propō verificās ſe eſt pertinens mediū ad inferendū ſeipſā fore verā.hoc patet per probationē prime ſuppoſitionis. Nam ſicut propō pertinens medium ad inferendum ſeipſam fore falſā dicitur propō falſificās ſe. ſic propō pertinens mediū ad inferendū ſeipſam fore veram dicitur propō verificans ſe.

¶ Quarta ſuppō eſt hec. Non ois propō verificans ſe eſt vera.hoc pbatur ſic et pono q multe ſunt propōnes vere:et multe falſe.et q iſta propō ois propō eſt vera ſigt principaliter q omnis propō eſt vera.tunc notum eſt q iſta propō eſt falſa per tertiam deſcriptionem:q; ſigt principaliter aliter cū eſt/et q ipſa verificat ſe probatur.nā ipſa eſt pertinens medium ad inferēdum ſeipſam fore veram.quia ſequitur/omnis propoſitio eſt vera:ipſamet eſt propō:ergo ipſamet eſt vera.

¶ Quinta ſuppoſitio ē hec. q nulla ꝓpoſitio eſt ſue partis.hoc patet per ariſto.vij.methaphi.verſus finē. vbi declarat q iſta ſyllaba non eſt iſte littere b ꝛ a/eo q iſte littere poſſunt eſſe ꝑtes iſta ſyllaba non ſit. ideo iſta ſyllaba non eſt iſte littere:nec ille ſunt illa ſyllaba.et ꝓſimili ratione ꝓbatur q propō non eſt ſue partes.

¶ Sexta ſuppoſitio eſt hec. q nulla ꝓpoſitio vera ē propoſitio falſa:nec econtra hoc patet de ſe.

¶ Septima ſuppoſitio eſt hec.qualitercūcz concipiens ꝓcipit per propoſitionē illa ſic ſigt vt patet per deſcriptionē iſti⁹ verbi ſignificare. Nam ſignificare nihil aliud eſt cū mentis conceptum repꝛeſentare.ſed qualitercūcz conceptens concipit per propoſitionē ſic in conceptu ſuo repꝛeſentat.ergo ſic ſibi ſignificat.

¶ Octaua et vltima ſuppoſitio eſt hec.q propoſitiones in ſcripto vel in voce ꝓpter taliter eſſe qualiter ex impōne vel impōnibus ſignificāt non ſunt vere vel falſe. Nam ſi propō in voce vel in ſcripto foret vera vel falſa ꝓpter hoc q aliquis ꝓcipit ſic eſſe vel aliter eſſe per illā:tunc purus latinus ſciret plures propōnes grecales cū purus grecus. Probatur ſic et capiatur purus latinus qui per omne ſcriptū quod videat:et per omne ꝓlatum quod audit ſolū ꝓcipit q de⁹ eſt.capiatur et perfectus grecus qui ꝓcipit aliter eſſe ꝑ propōnes qualiter ex impōne et impoſitionibus ſignificant. et pono q ille latinus audiat et videat omnes propōnes grecales quas audit et vidit iſte grecus :tunc iſte latinus ſcit omnes propōnes iſtas fore veras eo q per omnes iſtas concipit ſicut eſt/ſed iſte grecus non:eo q per aliquas concipit ſicut eſt ; et per aliquas aliter cū eſt.Et ideo ꝑauciores ſcit.

Conclusiones suppositionum.

Ex istis suppositionibus sequuntur tres cõclusiones/quarum prima ẽ hec. Aliqua ꝓpositio que significat principaliter sicut est: est falsa. Probat sic. Aliqua propõ significans principaliter ſicut eſt falſificat ſe/et omnis propositio falsificans se est falsa: ergo aliqua propõ significans principaliter sicut est/ẽ falsa. Maior patet per dicta in secunda diuisione: et minor patet per secundam suppositionem ex quibus sequitur ꝯclusio probanda.

Secũda cõclusio est hec. In aliqua ꝟa bona ⁊ formali ex vero sequitur falsũ. ꝓbatur sic. in aliqua ꝟa bona et formali ex vero sequitur propõ falsificãs se: ⁊ ẽ talis propõ est falsa/ꝙ supponẽ sedam: ergo .ꝛc. Añs sic. ista ꝟa est bona et formalis. ꝟa istius ꝟe est falsũ: ergo istius ꝟa est falsũ. et añs illius ꝟe est verũ/et ꝟa falsũ et ꝙ sit ita ꝓbatur: et pono ꝙ illa ꝟa sit ⁊ nulla alia. et ꝙ añs illius ꝟe sigt principaliter ꝙ ꝟa est falsum. eadem semper demonstrata. et ꝙ ꝟa illius ꝟe significat principaliꝛ ꝙ ꝟa est falsum. Isto posito probatur ꝙ ꝑsequens falsificat se/quod sic patet. Nam ꝟa est pertinens medium ad inferendum seipsam esse falsam: ergo falsificat se. ꝟa patet per primam suppõnem. Antecedens probatur sic: ex ꝑsequente cũ totaliter sic esse sicut est omnino: sequitur consequens esse falsũ: ergo falsificat se. ꝟa patet per primã suppositionem: ergo ꝟa est pertinens medium ad inferendum seipsum esse falsum. cõsequentia patet per dicta in secunda diuisione: ⁊ añs ꝓbatur: qꝫ sequitur ꝟa ẽ falsum et totum hoc est ꝟa: ergo totum hoc est falsũ: ⁊ ꝙ añs sit verũ ꝓbatur. sigt principaliter sicut est et non falsificat se: ergo antecedens est verum. Maior ⁊ minor patent intuentibus.

Certio conclusio est ista. Duo cõtradictoria intra se contradicentia sunt simul falsa/ꝓbatur sic. aliꝫ sunt duo cõtradictoria quorũ vnũ sigt aliter ꝙ̃ est ⁊ aliud principaliter sicut ẽ falsificans se: ergo est ꝯclusio ꝟa ꝟa patet per suppõnẽ sedam et tertiã diffinitionẽ. Assumptũ ꝓbatur sic. ista sũt hmõi: hoc est falsũ. et hoc non est falsum. et volo ꝙ per vtrũqꝫ hoc demõstret ꝓmũ istarũ et ista hoc est falsũ sigt principaliꝛ ꝙ hoc est falsũ et hoc nõ est falsum sigt principaliter ꝙ hoc non est falsũ. tuc primũ istorũ est falsũ eo ꝙ falsificat se. et scõm est falsum: eo ꝙ significat principaliter aliter ꝙ̃ est.

Contra istas conclusiones multiplicitꝛ arguitur ⁊ primo sic. Una istarũ ponit propõnẽ nec ẽ esse verã vl falsã qꝫ est contra ꝑm in predicamẽtis vbi dicit/Videtur añs omnis affirmatio esse vera vel falsa ⁊ si hoc sit verũ de affirmatiuis erit verũ de negatiuis. ex qua auctoritate sequit ꝙ oĩs propõ est vera vel falsa. Itẽ in predicto libro dicit alibi. In eo ꝙ res est vel non ẽ quã propõ sigt dicitur propõ vera vel falsa. sed quecunqꝫ propõ demõstretur vel est ita ex parte rei sicut illa sigt. vel non est ita ex parte rei sicut illa significat: ergo quecunqꝫ propõ demõstretur illa est vera vel falsa. Ad primũ dicendũ est ꝙ ꝑhus cum dicit. videtur autẽ .ꝛc. intendit ponere differentiã inter propõnes ⁊ inꝯplexa. ex quibus incõplexis ꝓponũtur propõnes. Differentia ergo suã est hec. Omne verum vel falsũ est propõ affirmatiua vel negatiua. sed nullũ incõplexũ est verũ vel falsũ: ergo .ꝛc. et sic saluatur auctoritas. Ad scõm dicendũ est ꝙ iste textus sic intelligitur quando est ita ex parte rei sicut propositio significat et nõ falsificat se ex vera: et in eo ꝙ aliter est ex parte rei ꝙ̃ propositio ꝓncipaliter sigt est falsa.

Pro quo notandũ est ꝙ oĩs propõ significans sicut est vel aliter ꝙ̃ est principaliter si sit de ꝑnti/de preterito vel futuro necessario vel de futuro ꝓtingenti cui⁹ ꝟitas est dependẽs a ꝑhti et nulla alia ẽ ꝟa vl falsa.

¶ Ex quo sequitur. q̄ multe sunt propōnes: que neq; sūt verē vel false: cuiusmodi sunt ille. hec propositio sigt aliter q̄ est. ista eadē demonstrata: ⁊ sic principaliter significante/et tales sunt sicut tu moueberis cras. tu morieris cras. et similit oēs propositiones de futuro contingenti. quarum veritates non dependent a psētī non sunt vere neq; false. vt ego curram cras.

¶ Contra istā partem arguitur sic. Ista positio ponit aliquā ꝓpōē fore falsā: que sigt principaliter sicut est: ergo eadē rōne habet ponere aliquā propōnem esse verā. que sitḡ principaliter aliter q̄ est: sed hoc negat: ergo male. ¶ Item ista positio asserit oēm propōnē falsificantē se fore falsā: ergo consimili ratione habet asserere omnem propositionem verificantem se esse veram. quod tamen ista positio negat: ergo male.

¶ Ad primum argumentū dicendum est q̄ ꝓña non valet. Añs est verū ꝑ tanto q̄ si ex aliquib⁹ propōnib⁹ quarū quelibet sigt principaliter sicut est. seqtur aliq̄ propō illa sigbit principaliter sicut est: sed ⅓ ex aliqbus ꝓpōnib⁹ quarū vna sigbit principaliter aliter q̄ est. ⁊ oēs alie propōnes significent sicut est seqtur aliq̄ propō nō seqtur q̄ illa propō sigt sicut est: cū quelz propō sigt q̄ propō falsificans se est falsa. seqtur q̄ ex aliquib⁹ propōnib⁹ quarū qlz sigt sicut est. seqtur q̄ illa ꝯclusio sequēs ex illa sigt sicut est. ⅓ sic nō pōt ꝓduci de ꝓpōne verificans se. Nā si capiť propō verificās se et argueretur sic. illa sigt sicut ē: ḡ illa est ℞a. dato q̄ illa ꝯcederetur sīr tūc argueretur ex alia parte. illa sigt principaliter aliter q̄ est: ḡ illa est ℞a. ista ꝓña est mere impossibilis. nā tūc nō sequitur q̄ illa sit vera. ⅓ seqtur q̄ illa sit ℞a. ex ipsamet signte aliter q̄ est. et sic de aliis ꝑcise signtibus sicut est: q; aliqua istarū sigt principaliter aliter q̄ est ex hoc seqtur. vt patet q̄ hec est consequentia bona: hec propositio falsificat se: ergo hec est falsa. Sed non sequitur hec propositio verificat se: ergo hec est vera: et sic soluntur tam prima obiectio q̄ secunda.

¶ Cōtra secundā conclusionem obijcitur sic. Ista cōclusio est cōtra Aristotelē in libro ꝓior. vbi vtitur talib⁹ regulis ꝓpis est falsū: ḡ q añs. Añs est verū: ergo et ꝓñs: ḡ non pōt poni q̄ aliqua sit ꝓña bona et formalis vbi añs est verū et ꝓñs falsū cui⁹ oppositū ponit secūda ꝯclusio. Ad ſolutionē istius dicendū est q̄ intentio philosophi ꝑ ꝓma rla est hec. Si ꝓña non sigt sicut est. nec añs: nec ꝓñs est ptinens mediū ad inferendū seipam nō significare principaliter sicut est. tunc añs non sigt sicut est. ¶ Secunda regula sic intelligitur. si añs sigt sicut est. et nec añs nec ꝓñs est pertinens mediū ad inferendum seipsam significare sicut est. tunc consequens significat sicut est.

¶ Contra vltimā conclusionem arguitur sic. In primo posteriorum: ⁊ in multis aliis locis videtur q̄ Aristoteles nō innuit. q̄ duo cōtradictoria sunt simul vera et simul falsa. Et ista positio ponit sic ibidem: ḡ ista positio est falsa. ¶ Pro solutione dicendū est q̄ ista conclusio est vera sicut ibi declaratur. sed intellectus Aristotelis est iste. q̄ nulla contradictoria infra se cōtradicentia quorum vnum significat principaliter sicut est. et quorū alterum significat principaliter aliter ℣ est: sūt simul vera vel falsa. ⁊ hoc ꝓtinue loquit Aristo. dicit illud fore verum quod significat sicut est: et illud fore falsum quod significat aliter q̄ est nisi in materia insolubilica vbi intendit per falsa non solum tale qđ significat principaliter aliter q̄ est. sed etiam tale quod est destruens se et falsificans se sicut patet per eum. iiij. metha. vbi dicit textus sic. Accidit autem omnibus orationibus destruere seipsas: sicut est de tali oratione. omnia sunt falsa vbi intendit Aristoteles q̄ talis oratio que est pertinens medium ad inferendum seipsam fore falsam destruit se. id est falsificat se. Et quelibet talis est falsa: sicut dictum est prius.

¶ De insolubilibus.

His igitur intellectis iuxta sententiã Aristotelis qualiter restat insolubilia simplicia soluere et inter illa. Primo de insolubilibus ex proprietate vocis gñatis: et inter insolubilia simplicia facilliora principia mihi sumã. sit ergo hec propõ in scripto falsũ est: et nõ sit alia preter ipsam et sigt p̃ncipalit qđ falsũ est. Deinde ꝓponit falsũ est. si neget vel dubitatur: ꝓtra. propõ vera est vel ꝓpõ falsa est: sed nulla ꝓpõ vera est: ergo propõ falsa est. et vltra. ergo falsũ est. Maio: est manifesta et minor ꝑz ex casu. ꝓbatur sic. oppositũ minoris repugnat casui: ergo illud sequitur ex casu. añs sic nã si oppositũ minoris non repugnat casui et illud est possibile: ponat cũ casu. s. qꝫ aliqua propõ vera sit: tñ arguit sic. Aliq̃ propõ vera est: et nulla ẽ propõ nisi ista/falsũ est. ergo illa est vera. ergo sigt principaliter sicut est. ꝓña patet per diffinitionẽ scõam sed per casũ ista p̃ncipaliter sigt qꝫ falsũ est. ergo ita est qꝫ falsũ est et nulla est propõ in ista: ergo ista est falsa. et sic sequitur idem forẽ verũ et falsũ qđ est impossibile. Si ꝓcedatur qꝫ falsũ est: tũc arguitur sic. falsũ est. et hec ẽ ois propõ eadem deinõstrata falsũ est: ergo ista est falsa. ꝛ vltra. ergo illa sigt p̃ncipaliter aliter ꝫ est: et ista principaliter sigt qꝫ falsũ est. ergo non est ita qꝫ falsũ est cui⁹ oppositũ vos ꝓceditis. ¶ Item vos ꝓceditis falsũ scitũ A. vobis forte falsũ et nõ sequẽs ex casu in quo tpe fuit falsũ. et per vos hoc fuit falsũ: ergo male iñ detis. ¶ Item falsũ est et illa principaliter sigt quod falsum est. ergo ita est sicut illa significat. et vltra. ergo hec est vera.

¶ Huic forte rñdet negãdo casuz tanꝫ impossibilẽ et dẽs ponẽtes propõnes. ¶ Cõtra si tm̃ ista foret propõ: et nulla alia adhuc esset possibile qꝫ aliqs videret istã/et silr si multe propõnes forent cũ ista et qꝫ ista principaliter sigret qꝫ falsũ est ex ipõne. et ponatur qꝫ sortes sit vn⁹ hõ q̃ per totã vitã suã fuit instruct⁹ ad ꝓcipiẽdũ ꝑ quãlz ꝓpõnẽ quã videret qꝫ falsũ est. hoc posito ponatur qꝫ sortes videat istã inscripto et ꝓcipiat ꝑ istã qꝫ falsũ est sicut fuerat instruct⁹. ꝛ qꝫ sortes videat istã propõnẽ ꝓtinue q̃nq̃ corrũpãtur oẽs alie ab illa: ita qꝫ nulla alia sit nisi ista. hoc posito sortes ꝓcipit ꝑ istã qđ falsũ est. ergo sic ibi sigt qꝫ falsũ est ꝓña ptz per septimã suppõnẽ: ꝛ nulli alij a sorte aliter sigt: q̃ ista solũ sibi sigt qꝫ falsũ est et sic ponitur vltimo ad sigandũ/et tm̃ ista est. ergo totus casꝰ est possibilis. ¶ Itẽ cũ hoc qꝫ tm̃ ista sit ois propõ põt p̃ncipaliter sigare min⁹ ex impõne vel maius. ergo ex impõne põt ꝓncipaliter sic significare. ¶ Item talis propõ deꝰ est: põt principaliter sigre qꝫ deus est cũ hoc qꝫ illa sit et nulla alia. ꝛ talis propõ hõ est asin⁹: potest principaliter significare qꝫ homo est asin⁹. cũ hoc qꝫ tm̃ ista propõ sit et nulla alia. et non potest assignare causã quare vna istarũ põt sic significare cũ hoc qꝫ tm̃ ista foret / quin eadem ratione vel cõsimili potest ista propõ falsũ principaliter significare qꝫ falsũ est. dato qꝫ tm̃ ista foret propõ: ergo si iste casus est possibilis de ista deus est: eadem ratione est iste casus possibilis. de ista falsum est sustinere.

¶ Sed hic fingitur vna causa. Dicitur enim qꝫ licet talis propõ deus est foret et nulla alia: et qꝫ illa sigt principaliter qꝫ deus est: ex ista non sequitur aliqđ impossibile. seq̃ si tm̃ ista foret propõ falsũ est. ꝛ principalit significaret qđ falsum est sequerentur ꝛ impossibilia plura Sed vt patebit postertius ista causa est nisi fatuozum qui nesciunt aliter respondere ad insolubilia nisi possibile foret impossibile.

¶ Admittendus est igitur casus et qñ ꝓponitur falsum est. ꝓcedatur. et ꝓcedatur qꝫ ista est falsa/et neget ista ꝓña: ergo ista sigt aliter ꝫ est. sed oportet addere in añte qđ nõ falsificat se: sed hoc est falsũ. Nõ sequitur falsum est: et nulla est propõ nisi ista. s. falsũ est: ergo hec est falsa. ꝛ sic est pertinẽs medium ad inferendum seipsam forte falsam. et vltra: ergo est falsa. vt patet per secundam suppositionem.

¶Ad secundum argumentum negetur cõsequentia: et añs sic. nam ꝓña non valet: eo ꝙ bene respondendo in aliquo casu possibili posito esse ꝓcedendum falsum scitum forte falsum et impossibile scitum est impossibile/vt si poneretur ꝙ ista propõ de⁹ est. et quelibet talis significaret principaliter ꝙ hõ est asinus: et hoc bene sciatis. Adhuc ista foret ꝓcedenda de⁹ est. et tamen ista est falsa et impossibilis. ⁊ añs similiter est negandum. Nam quod falsum est sequitur ex casu. Nã cũ casu non potest stare ꝙ illa sit vera. ex casu sequitur ꝙ illa ẽ propositio de presenti significans principaliter sicut est vel aliter ꝯ est. ergo sequitur ex casu ꝙ illa sit falsa.

¶Ad tertium argumentuz concedatur prima consequẽtia ꝙ falsum est. et ꝙ ista sigt principaliter qõ falsum est. et negetur alia ꝓña qñ ꝓcludetur: ergo est vera: eo ꝙ aliq̃ propõ falsa significat principaliter sicut est vt patet per primã ꝓclusionem. vt de propositione falsificante sibi: et sic est in proposito sicut prius est declaratum.

¶Contra istum modum soluendi insolubilia arguitur sic. Aristoteles. ij. elenchozum capitulo de solutione paralogismoz̃ fin q̃d ad simpliciter. Soluit insolubilia per fallatiã fin q̃d ad simpliciter. sed ista solutio non sic facit. g̃ peccat ꝓtra solutionẽ Aristo. ergo non valet. ¶Dico ꝙ si fiat talis ꝓña. hec propõ sigt principaliter sicut est: ergo hec est ꝑa. Ibi est fallacia fin q̃d ad simpliciter: eo ꝙ ꝓñs sigt duo/et añs vnũ. nã ad hoc ꝙ aliqua propõ sit vera requiritur ꝙ illa sigt principaliter sicut est. et sit ꝙ illa non falsificat se. Sed añs illius ꝓñe solũ ponit vnam partem siu significati/et non suum totum significatum. ideo a tali antecedente ad tale ꝓña est fallacia fin quid ad simpliciter: vt si argueretur sic. ille homo est albus fin dentes: ergo ille homo est albus. Et ꝙ ille sit intellectus aristo. ꝓz per eũ ibidem vbi soluit paralogismũ fundatum super talem casum. ¶Ponendo ꝙ aliqs iuret seipsũ esse periuratũ: tunc tertius est talis (Nã qui iurat seipsum esse periuratum bene iurat. S. est periuratus) ergo non iurat verũ. nõ iurat ver. et iurat. ergo iurat falsum: iurat falsum et solum iurat istã: ergo illa est falsa (Jurans hoc solum dũ aũt periurat seipsum esse periuratum non bene iurat). Et quo tertu plane patet ꝙ illa propõ quã talis iurat est falsa. naim si foret vera et solum iuret istam per ꝓña non foret periuratus. Et per hoc ꝙ dicit in tertu (bene iurat in eo ꝙ iurat propositionem significantem sicut est. sed propter hoc ꝙ ponit in fine tertus vnã negationẽ non vult intelligere in tertu ꝙ iurat verum. ita ꝙ ibi est fallatia fin quid ad simpliciter. Iste iurat propositionem sicut est principaliter significantem. ergo iurat verum.

¶Item patet per tertum paulopost sequentem qui talis est. Nihil aũt prohibet eundẽ simul esse mendacẽ: et dicere propõnẽ sigñtez sicut est (qõ aũt est verũ) Ubi intendit soluere paralogismũ fundatum super talẽ casum ponendo ꝙ sortes dicat istã. sortes est mendax. Ex quo tertu patet ꝙ non est inconuenies eundem esse mendacẽ. et dicere propositionem sigñtem sicut ẽ. ex quo patet ꝙ non sequitur. dico ꝓpõnẽ sigñtem sicut est: ergo dico verũ. sed est fallatia fin quid ad simpliciter. vt prius dictum est.

¶Aliud sophisma. ⁊ calᵛ. Donatur ꝙ ista ꝓpo. Nullum verũ est: sit ois propõ ⁊ ꝙ nulla alia ab ista sit: ⁊ ꝙ illa significat principaliter ꝙ nullum verũ est. Tũc ꝓpono nullum verum est. Si negetur vel dubitetur. cõtra nulla ꝓpõ q̃ non est. ita est vera. ⁊ ista nõ ẽ ꝑa: ergo nulla verũ est. maior ꝓz ex casu. ⁊ minor est sequens ex casu. q̃d ꝓbatur sic. opponit̃ minoris repugnat casui: g̃ ⁊ Antecedẽs ꝓbatur sic. et si illa non repugnat casui. cum sit possibilis ponatur cum casu. ꝙ ita est sicut illa principaliter significat. Et tũc sic arguitur. hoc est ve

rum.nullum verum est:ergo ita est sicut illa principaliter significat. ꝓña ptz per diffinitionem secundam.et illa principaliter significat ꝙ nullum verumm est:ꝫ ita est ꝙ nullū verū est.ꝛ sic sequitur ꝛꝙ illa non est vera.Si ꝓcedatur ꝙ nullū verum est.tunc sic.nullum verū est et ita ꝓncipaliter sigt ꝙ nullum verum est: ergo ita est sicut illa significat:ergo illa est vera.et vltra.ergo aliquid verum est quod est oppositum concessi.

¶Solutio.concedendo ꝙ nullum verum est:et ꝙ illa ꝓncipaľr sic sigt:et neganda est ꝓña que ꝓcludit:ergo illa est vera. qꝫ falsificat se.eo ꝙ est pertinens mediū ad inferendū seipsā fore falsam.nā sequitur.Nullū verū est:et illa ꝓpō sigt sicut est vel aliter ꝝ est:ergo illa est falsa.

¶Aliud sophisma.Casus ponatur ꝙ A ⁊ B sint oēs ꝓpones quaꝝ A sit illa:deus est.et B.sit ista.omne verū est A.ꝛ ꝙ significaret ꝓncipaliter sicut termini ꝓtendūt. tūc ꝓponatur:omne verū est A.si negetur vł dubitetur.Contra.A est vera:et nulla est ꝓpō vera alia ab A.ergo omne verū est A.Maior ptz ex casu:ꝛ minor est sequens ex casu.qꝫ ꝓbatur sic.oppositū minoris est ꝓpō possibilis.et si poneretur cū casu sequitur oppositū eius:ergo minor sequitur ex casu.Assumptū ꝓbatur sic. vel ponatur oppositū minoris cum casu et arguitur sic.Alia est ꝓpō vera ab A.et nulla est ꝓpō alia ab A nisi B: ergo B ē vera et B principaliter sigt ꝙ oē verū est a ergo ita est.sed nullum B.est A:ergo nullū B est verū.et per ꝓña nulla ꝓpō alia ab A.est vera.qꝫ est oppositū ꝓcessi. Si ꝓcedatur ꝙ oē verum est A.et tunc sic.omne verum est A.B.non est A:ergo B non est verum.ꝓña patet et minor est concedenda:et maior est posita: ergo ꝓña est concedenda.tunc sic.B non est verum:ꝛ B est propositio de ꝓsenti significās principaliter sicut est:vel aliter ꝝ est:ergo B.est falsū.et vltra:ergo non est ita sicut illa significat.et illa significat ꝙ omne verum est.ergo non est ita ꝙ omne verum est.cuius oppositum est concessum.

¶Solutio.concedendo ꝙ omne verum est a.et cōcedendū ꝙ B.est falsum.et negetur ꝓña que ꝓcludit.ergo B.significat aliter ꝝ est. quia oportet addere ꝙ non falsificat se.quod est falsum.

¶Aliud sophisma.Casus ponatur ꝙ ille tres propositiones sint oēs.Deus est:que est vera.homo est animal:que est vera.et quelibet ꝓpositio vniversalis est dissimilis istis:demōstrando per ỹ istis istas duas.ꝓpōnes primas:et ꝙ sigñt principaliter sicut termini cōiter ꝓtendūt. deinde proponatur quelibet propō vniversalis est dissimilis istis. Si negetur vel dubitetur: ꝓtra.ista est dissimilis istis:et ista est quelibet propō vniversalis:ꝫ quelz propō vniversalis est dissimilis istis.Minor ptz de se:et maior ꝓbosic. Nā ista est falsa demonstrata eadē vniversali.et iste sunt vere demōstrando duas primas. ergo ista est dissimilis istis.ꝓña ptz ex cōi modo loquēdi.Añs ꝓbatur sic.illa falsificat se ergo est falsa.ꝓña ptz per suppositionē secōam.et añs ꝓbatur:non sequitur.ista ē dissimilis istis:et iste sunt vere:ergo ista est falsa.Si cōcedatur.tunc sic.quelibꝫ propō vniversalis est dissimilis istis.ista principaliter sic significat:ergo principaliter significat sicut est.ꝛ vltra:ergo est vera:ergo est sibi istis.ꝛ vltra.ergo nō est dissimilis istis.et ista est quelibet propō vniversalis:ergo nulla propō vniversalis est dissimilis istis.cuius oppositum concedatur.

¶Solutio. Concedendum est ꝙ quelibet propositio vniversalis:nō.Et ꝓcedatur ꝙ illa sigt ꝓncipaliter sicut est.et negetur illa ꝓña.ꝙ conduditergo illa est vera:eo ꝙ falsificat se.vt patet.

¶De copulatiuis sit hoc sophisma.Pono tibi istam copulatiuā.Deus est.et ista copulatiua est falsa principaliter sigñs ꝙ deus est.ꝛ ꝙ ista copulatiua ē falsa.et ꝙ prima pars sigt ꝙ deꝰ ē:ꝛ secōa ꝙ ista copulatiua

sit falsa:et demõstrando per ly ista eandẽ copulatiuã.deinde proponatur ista copulatiua est falsa.Si pcedatur:tũc sic de⁹ est:et ista copulatiua est falsa:ḡ ista copulatiua est falsa ⁊ vltra:ḡ ista copulatiua sigt aliter ꝯ est.⁊ vltra: ergo non est ita ꝙ deus est:et ista copulatiua est falsa.Si negetur vel dubitetur. ꝓtra.ista copulatiua falsificat se:ergo est falsa.Añs probatur sic.deus est: et ista copulatiua est falsa:ergo ista copulatiua est falsa.

¶Solutio concedatur ꝙ ista copulatiua est falsa et negetur ꝓña:ergo sigt aliter ꝯ est sicut prius in eo ꝙ falsificat se.

¶De disiunctiuis sit hoc sophisma.Pono ꝙ homo ẽ asinus:vel nulla disiũctiua sit vera sit hec. oĩs disiunctiua principaliter signs sic.et prima pars sigt ꝙ hõ est asinus:et secunda ꝙ nulla disiunctiua sit vera:⁊ ꝙ non sit disiunctiua alia ab hac.

¶Tunc dicendũ est ꝙ ista disiunctiua est falsa: eo ꝙ falsificat se:tñ debet concedi qñ proponatur eo ꝙ sigt sicut est.et neganda est ista ꝓña:ergo ista est vera sicut prius.

¶De exclusiuis sit hoc sophisma.Pono ꝙ A/ sit ista ꝓpõ de⁹ est:que sit ꝓa.⁊ b/ista exclusiua.tñ a est verũ:⁊ nõ sit alia ab altera ista:rũ et sigt ꝓncipaliter sicut termini pretẽdũt.Isto posito pcedẽdũ est ꝙ tñ a/est verũ:eo ꝙ ita est sicut illa principaliter sigt ⁊ ꝙ illa est falsa:eo ꝙ falsificat se.

¶De exceptiuis sit hoc sophisma.Pono ꝙ A/ sit ista exceptiua.nulla propõ ꝓter A/est falsa:et ꝙ non sit ꝓpõ alia ab a.et sit tñ vnũ a:⁊ sigt ꝙ nulla propõ ꝓter a/est falsa:isto posito pcedendũ est ꝙ nulla propõ ꝓter a/est falsa.⁊ ꝙ a est falsa:eo ꝙ falsificat se sicut prius.¶Hec de insolutionibus ex proprietate vocis generatis sufficiunt.

Modo soluẽda sunt insolubilia ex actibus nr̃is nascentia.Pro quibus est sciendum.

¶Actus nr̃i sunt duplices ꝯtũ spectat ad ꝓpositũ.Quidã sunt ex quib⁹ sine proprietate vocis sunt nata insolubilia peruenire:⁊ qdã sunt ex quibus sine proprietate vocis nunqz nata sunt insolubilia puenire.Actus primi sũt sicut turare/mẽtiri/decipi.et his silia.Actus secundi sunt sicut videre/audire/dicere.⁊ his silia. De quibus in pticula proxima dicetur.

¶Quo ad primos act⁹ sit hoc sophisma.Sortes decipitur.Et ponatur ꝙ sit tñ vn⁹ S.qui credit istã propõẽ sortes decipitur.⁊ nullã aliã:et sigt principaliter ꝙ sortes decipitur.⁊ decipiatur solũ talis qui credit falsũ.Deinde ꝓponatur sortes decipitur.Si negetur vel dubitetur.ꝓtra.oppositũ illius repugnat casui:ḡ illa sequitur ex casu.Añs ꝓbatur sic.a sic nõ repugnat stat oppositũ in nocte cũ casu ꝙ sortes nõ decipitur. Tũc sic.sortes nõ decipitur et ois talis decipitur qui credit falsũ:ḡ sortes nõ credit falsũ. Et vltra sortes nõ credit falsũ ⁊ credit propõẽ signtem sicut est vel aliter ꝯ est:ergo credit verũ et solum credit istã:sortes decipitur:ergo ista est vera:sortes decipitur:et ista ꝓncipaliter sigt ꝙ sortes decipitur:ergo sortes decipitur.qõ est oppositũ illius propõnis positi in casu.Si pcedatur ista:sortes decipitur. tunc sic sortes decipitur.et ois talis credit falsũ:ergo sortes credit falsũ:et solũ credit istam.Sortes decipit ergo illa est falsa.sortes decipitur. Et vltra:ergo illa sigt aliter ꝯ est: et solũ sigt ꝙ sortes decipitur:ergo non est ita quod sortes decipitur.cuius oppositum est cõcessum.

¶Solutio concedendũ est ꝙ sortes decipitur. Et ꝛc

dendū est q̄ ista est falsa et neganda est illa p̄ña:ergo sīgt aliter q̄ est.Sed oportet addere q̄ non fasificat se.Nā seq̄tur.Sortes decipitur:ergo credit falsum:ꝛ solum credit istam.Sortes decipitur:ergo ista est falsa:ergo.ꝛc.

¶Simile est.si ponatur q̄ sortes credit istā ꝓpositi one P.decipitur.et P.istā.sortes non decipitur.et q̄ nō credāt alias propōnes:ꝛ ab istis ꝛ q̄ ille propōnea sīgnt sic principaliter.ꝛ sit tm̄ vnus sortes.et vnus plato.isto posito ꝓcedendū est q̄ S.nō decipitur et q̄ P.decipitur.ꝛ q̄ illa sit vera. plato decipitur.et q̄ illa sit falsa.sortes non decipitur:eo q̄ falsificat se.nā seq̄tur Sortes non decipitur:ergo non credit falsū.et credit propositionem significantē sicut est vel aliter q̄ est:ergo credit verū et solū credit istā.plato decipitur.et vltra:ergo ita est sicut illa principaliter sīgt.sed illa solum per casum sīgt q̄ P.decipitur.ergo ista est q̄ P.decipitur et vltra:ergo P.credit falsū:et solū credit istā sortes non decipitur.ergo illa est falsa.sortes non decipitur.et sic falsificat se.et ista propositio dicta a sorte significat principaliter sicut est.et non falsificat se. tēeo illa est vera.

¶Simile est.si ponatur q̄ sortes dicat istam ꝓpositionem S.mentitur.et q̄ illa principaliter sīgt q̄ S.mentitur.ꝛ sit tm̄ vn⁹ S.et q̄ omne mentiens ōt falsum.Deiñ ꝓponat S.mētit.et si negetur vl dubitetur.Z. S ōt falsū:ḡ S.mētitur Añs pt̄z ex casu.nō seq̄tur S.dicit istā.S.mētitur.et ista p̄ncipaliter sīgt q̄ S.mentitur.tm̄ vn⁹ est S:ḡ solū ōt falsū:et solū ōt istā S.mētitur:ergo ista est falsa et habet ꝓtrariū:ergo eius ꝓtrariū est verū scz q̄ sortes nō mentitur.Si ꝓcedatur q̄ S.mentitur.ergo dicit falsū ꝛ solū dicit istā:ergo ista ē falsa S.mentitur.ꝛ hz oppositū:ergo eius oppositū est verū.tunc sic eius oppositū est verū:ḡ sīgt sicut est:ergo ita est sicut illa sīgt.sed sīgt q̄ sortes nōmentitur:ḡ sic est q̄ S.non mentitur.q̄d est oppositū concessū.¶Solutio ꝓcedatur.q̄ sortes mentitur.ꝛ est falsū:et q̄ hz ꝓtradictoriū et negetur p̄ña que ꝛcludit:ergo illud est verū eo q̄ eius oppositū sīgt p̄ncipaliter aliter q̄ est.ꝛ sic duo ꝓtradictoria sūt simul falsa:vt patet per tertiam ꝛclusionem.

¶Simile est.si ponatur.q̄ sortes iuret solum q̄ ipse est periuratus.et sit tm̄ vn⁹ sortes:et q̄ ista sīgt principaliꝫ q̄ ipse est periuratus. isto posito ꝓcedendū est q̄ S.est periuratus.et q̄ illa est falsa eo q̄ falsificat se.

¶Uterius restat soluere insolubilia que ex mixtione actus nostri cū ꝓprietate vocis nascuntur.¶Insolubile sic sumptū est tripler.Quedā sunt in quibus ponūtur signa sig nificantia ex impositione ꝓprietate vocis si act⁹ ex quib⁹ fit insolubile.¶Aliud est in q̄ ponuntur signa ex impositione significantia ꝓprietatē vocis et priuatiōne actus in quo fit insolubile.¶Tertiū est in quo nec ponitur aliquod signum sīgns ex impōne ꝓprietatē vocis.nec actū vel priuationē actus in q̄ fit insolubile Exemplum primi.vt sortes dicit falsū.Et his sit ia.Exemplū secundi:vt ista ꝓpō setur a te.ista propō nō creditur a te.Exemplū tertij.S.dicit falsū.S mentitur. S.est albus.S.est niger.aliquibus casib⁹ positis et his similia.De istis positis in ordine dicetur et primo de primis.

¶Sit hoc sophisma.Sortes dicit falsum.posito isto casu q̄ sit tm̄ vnus S.et q̄ ille ōt istā ꝓpōnē S.ōt falsū et nullā aliā.et q̄ illa sīgt principaliter.q̄ S.dicit falsum.Deiñ ꝓponatur.S.dicit falsū si negetur vl dubitetur.ꝓtra oppositū illius repugnat casui:ḡ illud sequitur ex causa.Añs sic.ꝛ cō tradictorio illius:ꝛ ex casu seq̄tur oppositū sēbe partis.et casꝰ est q̄ se possibilis:ḡ ꝓtradictoriū illius repugnat casui.añs sic ponatur eius ꝓtradictoriū cū casu.vz S.nō ōt falsū.et dicit propositionē significantē sicut est vel aliter q̄ est:ergo dicit verum.et solum dicit istam.S.dicit falsū:ergo ista est vera:et vltra:ergo ita est sicut illa principaliter significāt.sed illa principaliter significat q̄ sortes dicit

falsum:ergo ita est q̄ sortes dicit falsum.et vltra:ergo sortes dicit falsū:qđ est oppositū ſcđe partis casus.Si ꝓcedatur q̄ sortes dicit falsū.et solum dicit ista:ergo ista est falsa.et habet oppositū ergo hoc est verū.videlicet sortes non dicit falsū: ergo sortes non dicit falsum.qđ est oppositum primi concessi.

¶Solutio concedatur q̄ sortes dicit falsum et q̄ illa est falsa:et q̄ illa hz ꝓpriā dictorū:ſz negetur ꝓña.g eius oppositū est verū:qz eius ꝓpriā dictorū sīgt aliter ꝫ̄ est:et q̄ ꝓña non valet ptz per tertiā ꝓclusionē.

¶Aliud sophisma.Simile est si ponatur q̄ sint tātū duo sortes.et vterq; illorū dicat cū altero istā.S dicit falsū vel ꝓsimile.et q̄ non dicat aliā propōnē:nec aliqs alias.ꝛ q̄ vtraq; illarū sīgt precise ꝛ primarie q̄.S dicit falsū.Deiñ ꝓponatur.S.đt falsū.si negek vł dubitetur.ꝓpriā.et⁹ oppositū repugnat casui g illud ſcđm ex casu.Añs sic et ponatur ꝓpriā dictorū illi⁹ cū casu tūc arguitur sic.S.nō đt falsū et đt propōnē signtē sicut est vł aliā q̄ ē g đt verū.ꝛ ois S.est alter istoꝝ g alter istoꝝ đt vez.ꝛ q̄ rone alter istoꝝ dicit vez eadē rone vterq; istoꝝ dicit vez:et vterq; istoꝝ solū dicit propōnē signtē q̄ sortes dicit falsum: ergo ita est q̄ sortes dicit falsum.qđ est oppositum vnius partis casus.

¶Si ꝓcedatur q̄ sortes dicit falsū.tūc sic sortes dicit falsū.ꝛ vtraq; istarū dictionum sic principaliter sīgt.ergo vtraq; istarum significat sicut est.neutra istarum falsificat se:ergo vtraq; istarum est vera.

¶Solutio concedendum est q̄ sortes dicit falsum:et ꝓcedatur q̄ vtraq; istarū sīgt sicut est ꝓncipalr:ꝛ dicendū est q̄ vtraq; ista falsificat se.et hoc ꝑmo mō sortes dicit falsū.et ois sortes est alter istoꝝ .nō est maior causa ꝛre vnus dicit falsum.quin consimili causa alius dicit falsū:ergo vterq; dicit falsū.et ista duo solū dicūt istas duas propōnes:sortes dicit falsū:et sortes đt falsum:ergo iste due sunt simul false.ꝛ sic vtraq; istarum falsificat se.

¶Simile est.si ponatur q̄ sortes dicit istam ꝓpositionē.P.dicit falsū.ꝛ.P.istā sortes non dicit falsū.et q̄ nō dicāt aliquas alias.ꝛ q̄ iste due propōnes sic sīgnt principalr:et q̄ sit tm̄ vnus sortes et vnus.P.isto posito ꝓcedatur q̄ sortes non dicit falsū.et q̄ ista est falsa sortes nō dicit falsū:eo q̄ falsificat se:et sīgt sicut est.et q̄.P dicit falsū.et q̄ ista sit vera:qz principaliter significat sicut est et non falsificat se.

¶Simile est.si ponatur q̄ sit tantum vnus sortes ⁊ q̄ dicit solū talē propōnē.P.dicit falsū.ꝛ sit tm̄ vn⁹.P.q̄ dicat istā propōnē sortes dicit falsū.et illa principaliter sic sīgt hoc posito concedendum est.q̄ sortes dicit falsum.et plato similiter.et vtraq; istarum dictarū est falsa:eo q̄ vtraq; illarum falsificat se.et hoc meditate.Nam dictum a sorte falsificat dictum a platone.et dictum a platone falsificat dictū a sorte.et sic vtraq; illarū falsificat se immediate: vt patet in secunda diffinitione.

Solutis insolubilibus primi membri istius divisionis.Jam restat soluere insolubilia secundi membri eiusdē divisionis.¶Sit igitur hoc sophisma.a propō nescitur.et ponatur q̄.A.sit ista propositio.A nescitur:et q̄ vnū a sit omne a.et q̄ ista propō principaliter significat q̄ a nescitur.Deinde ꝓponatur a/nescitur.si negetur vel dubitetur.cōtra.cum casu non stat q̄ a propō scitur:et a est vna propositio.ꝛ casus est admittendus ergo concedendū est q̄ a nescitur.primum añs probatur:quia ex ista propōne a scitur.cum casu sequitur oppositum istius.A scitur:ergo ista a scitur.non stat in casu.Assumptū ꝓbatur.A/scitur:ergo scitur esse sicut illa significat et vltra/ergo ita est sicut illa significat.sed per casum a/principaliter significat q̄ a/nescitur:ergo a /nescitur.et sic ex ista a scitur cum casu sequitur suum oppositum ¶Si concedatur q̄ a nescitur.tunc sic a nescitur:ergo ita est q̄ a nescitur. Et tu

firmiter consideras et nõn dubitas de ista propõne q̃ a nescitur:ergo tu nescis q̃ a/nescitur:et sic tu scis q̃ a nescitur.et tu scis q̃ a principaliter sic sigt:g̃ tu scis a: ⁊ vltra:ergo a scit;a tc:qõ est oppositũ istius a nescitur. ¶Solutio. admisso casu ⁊ pcesso pcedatur q̃ a nescitur.⁊ pcedendũ est q̃ tu scis q̃ a nescitur.⁊ pcedatur q̃ tu scis principaliꝫ sic sigre.et negetur pña:ergo tu scis a qꝫ oportet addere in añcedẽte q̃ a non est ptinẽs mediũ ad inferendũ seipsã fore nescitã:et si illud sit additũ est negandũ. Nã sequr immediate nescitur:ergo a nescitur.

¶Simile est. si ponatur q̃ tantuz ista propositio sit ois propõ.ois propõ nescitur ⁊ q̃ ista principaliꝫ sigt q̃ ois propõ nescitur:⁊ q̃ hoc bñ sciatis.hoc posito pcedendũ est q̃ ois propõ nescitur et q̃ scitur sic esse sicut illa sigt:⁊ q̃ scitur illã sic sigre.⁊ negetur pña:g̃ illa scitur.qꝫ ista est pertinẽs medium ad inferendũ seipsã fore nescitã sicut prius:et ideo est nescita. Assũptũ patet nã sequitur ois propõ nescitur/ipsamet est propõ:ergo ipsamet nescitur et vltra: ergo ipsa est nescita.

¶Simile est. si ponatur q̃ hec propõ hoc non creditꝫ sigt principaliter q̃ hoc non creditur.⁊ demõstretur pꝫ hec eadẽ propõ.hoc posito pcedatur q̃ hec nõ creditur et pcedatur q̃ tu credis ita esse sicut illa sigt et q̃ credis illã sic sigre.negetur pña:g̃ illa est credita:qꝫ est pertinens mediũ ad inferendũ seipsã fore nõ creditã.et quelz talis non est credita.

¶Pro quo est sciendũ q̃ quelibet propositio ptinens mediũ ad inferendũ seipsã fore falsã est falsa.⁊ quelz propõ pertinens mediũ ad inferendũ seipsã fore nescitã vel non creditã est nescita vel non credita. et sic nõ est q̃ pertinẽs mediũ ad inferendũ seipsã fore verã est vera:nec ois propõ pertinẽs mediũ ad inferendũ seipsã fore scitã vel creditã est scita vel credita.

Oluris insolubilibus secundi membri diuisio

Sntz;tam sunt soluenda insolubilia tertij membri diuisionis sit g̃ hoc sophisma:sortes est eger.et pono istũ casũ q̃ ois hõ eger dicit falsũ.⁊ ois hõ sanus dicit verũ.et q̃ illa principaliꝫ sigt q̃ sortes est est eger.si negetur vꝫ dubitetur.Contra.et oppositũ repugnat casui:ergo isto casu admisso ista est cõcedẽda. Assumptũ probatur:ex opposito illius cũ casu sequitur ista propõ.sortes est eger:ergo oppositũ istius repugnat casui. Añs ꝓbatur sic:sortes non est eger ⁊ est/ergo est sanus:et ois hõ sanus dicit verũ:ergo ita est sicut illa principaliꝫ sigt sed per casũ ista sigt q̃ sortes est eger:ergo sortes est eger:qõ est oppositũ illiꝰ sortes nõ est eger.si pcedatur q̃ sortes est egẽr:tũc sic sortes est eger: et sortes est hõ: ergo sortes dicit falsũ.et solũ dicit istã sortes est eger:ergo hec est falsa. sortes ẽ eger.et ista habet oppositũ:ergo eius oppositũ est verũ. sez q̃ sortes non est eger. ⁊ vltra:ergo ista sigt principaliter sicut est sed ista principaliter sigt q̃ sortes nõ est eger:ergo ita est q̃ sortes non est eger:quod est oppositũ pcessi.

¶Solutio pcedendũ est q̃ sortes dicit falsũ. et concedendum est q̃ ista sit falsa. sortes est eger:quia falsificat se:et concedendum est q̃ habet oppositum:et negandũ est consequentia:ergo eius oppositum est verum:sicut patet per terciam conclusionem.

¶Simile est. si ponatur q̃ omnis homo albus videat falsum et nullus alius:et q̃ sortes videat istã solũ.sortes est albus:et q̃ ista pricipaliter sigt q̃ sortes est albus : et q̃ sit tm̃ vn̄ sortes hoc posito pcedendũ est q̃ sortes est albus et q̃ est falsa:qꝫ falsificat se:qꝫ sequitur sortes est albus:et ois hõ albus vidit f falsum:ergo sortes vidit falsũ ⁊ solum videt istam.Sortes est albꝰ: ergo ista est falsa.Sortes est albus:et sic falsificat se: et oppositũ est falsũ. sortes non est albus:qꝫ sigt aliter ꝙ̃ est.

¶Simile est si ponatur q̄ oñe currēs audiat falluz et solum tale.et q̄ S.audiat istā:sortes est currens:et nullā aliā:et q̄ ista p̄ncipaliter sic sig̃t :ꝛ q̄ut tm̄ vnus sortes hoc posito ꝓcedendū est q̄ sortes est currens et q̄ ista est falsa sicut in principali sophisinate.

SEd quia ista rn̄sio principaliter consistit circa hoc q̄ aliqua ꝓpō falsificat se.ideo cōtra hoc aliq̄ obiectiones sunt dicendē:ꝛ vt veritas magis eluceſcat illis obiectiōib⁹ rn̄de bitur in fine. Et rn̄sione data sequitur ꝓtradictio:ergo illa est impossibilis. Añs ꝓbatur sic. illa positio ponit q̄ non ois ꝓpō falsa falsificat se:sed tm̄ ex illa seq̄tur q̄ ois ꝓpō falsa falsificat se:g̃.cē.añs ꝓbatur sic. q; si foret aliqua ꝓpō falsa q̄ nō falsificat se:sit gr̄a exēpli hō est asinus p̄ncipaliter sig̃ndo q̄ hō est asinus. et q̄ ista falsificat se ꝓbatur.nā seq̄tur hō est asin⁹:et nūq̄ hō est asin⁹ qñ hec nō est falsa:hō est asin⁹:g̃ hec est falsa hō est asin⁹:et sic ex ipsa et vna alia sequitur illā fore falsā.hō est asinus.et ex nulla alia siue illa hō est asin⁹ seq̄tur illud:g̃ ista est ꝓtinens mediū ad inferendū seipsā fore falsā:ergo falsificat se.

¶Secundo sic. Aliqua est propositio vera que falsificat se:g̃ a fortiori ois ꝓpō falsa est falsificans se.Añs ꝓbatur sic ꝛ ponit q̄ ista ꝓpō hō est asin⁹ p̄ncipaliter sig̃t q̄ nullus hō est asin⁹.tūc notū est q̄ ista est ℣a:ꝛ q̄ ista falsificat se ꝓbatur .nā seq̄tur hō est asin⁹ et ista p̄ncipal'r sig̃t q̄ null⁹ hō est asin⁹:g̃ hec est falsa hō est asinus:et sic est impt̄inens mediū ad inferendū seipsam fore falsam.ex quo sequitur q̄ ista falsificat se.

¶Tertio sic. Si hec ꝓpō p̄ncipaliter significans q̄ hec est ꝓpō demōstrando p̄ly hec ista candē ꝓpōnē.s.hec ꝓpō isto calu posito tūc sic:hec est vera hec est propō :et tm̄ ista falsificat se:ꝛ hec ꝓbatur.nā seq̄tur hec est propō:et hec non est vera:g̃ hec est falsa.igitur illa falsificat se.

¶Quarto.aliq̄ ꝓpō falsificās se nō falsificat se:g̃ posito impossibilis.ꝓbat sic ꝛ ponatur q̄ tm̄ ista ꝓpō sit.scz nullū verū est:tūc fm̄ istā opinionē ista falsificat se/ ꝛ q̄ ista non falsificat se ꝓbatur:nā si falsificaret se tūc sic esset arguēdū:nullū vez est et ista ꝓpō est:g̃ ista nō est ℣a:tūc sic ista non est ℣a et est ꝓpō p̄ncipaliter signs sicut est vl' aliter q̄ est.g̃ hec est falsa.sed nō sequitur q̄ falsificat se. eo q̄ nō est ptinens mediū ad inferendū seipsā fore falsā. Nā ex p̄missis capitis in añte si ne illa seq̄tur q̄ ista sit falsa:g̃ sumēdo istam cū istis p̄missis superfluit ꝛ per ꝓns ista non est pertinens mediū.cē.Añs ꝓbatur sic.nā sequitur sine ista.hec nō ē vera et p̄ncipal'r sig̃t sicut est vel aliter q̄ est:ergo est falsa: ex qua sequitur q̄ ista ꝓpositio nō falsificat se isto mō nec aliquo alio:ergo nullo modo falsificat se cuius oppositum ponit ista positio.

¶Quinto sic. Aliqua est propositio neq̄ vera neq̄ falsa que falsificat se.g̃ non ois ꝓpō que falsificat se est falsa cui⁹ oppositū ponit ista positio.Añs sic.hec est hmōi demōstrando istā.hec sig̃t aliter q̄ est demōstrā do per ly hec candē:ꝛ pono q̄ sig̃t p̄ncipaliter aliter q̄ est:hoc posito ꝓbatur q̄ ē neq̄ vera neq̄ falsa:eo q̄ est ptinens mediū ad inferendū seipsā sig̃re p̄ncipal'r sicut est vel aliter q̄ est:et per ꝓns nō sig̃t sicut ē p̄ncipal'r nec aliter q̄ est:ꝓns ꝓz superi⁹et q̄ ista falsificat se ꝓbatur.nā sequitur immediate:hec ꝓpō sig̃t aliter q̄ est:ergo hec est falsa. Multe alie obiectiones possunt fieri siue reduci :quas cū breuitatis omitto.

¶Jam ad obiectiones dicendū primo ad primā negando antecedēs ꝛ negetur q̄ ista:hō est asinus falsificat se:ꝛ quādo arguitur sic.

homo est asin⁹ et nunc̄ hō est asinus:qñ hec non est falsa:hō est asinus : ḡ ista est falsa hō est asinus.negetur ꝓña et añs ſitr. ꝓña nō valet eo q̄ maior est vna tēporalis ꝙuertibilis cū ista copulatiua nūc̄ hō est asinus:ꝛ hec non est falsa. Sz manifestū est q̄ hec ꝓña non valet hō est asinus et nūc̄ homo est asinus:qñ hec nō est falsa homo est asinus:ergo hec est falsa.sed oportet addere q̄ ista propō sīgt sicut est vel aliter c̄ꝫ.et ſi illa particula adda k:ꝛclusio sequitur siue illa particula hō ē asinus in primo capta ꝛ añs est falsū eo q̄ est vna temporalis ꝙuertibilis cū vna copulatiua facta sicut prius declaratum est. ¶ Nam hec est falsa/hec non est falsa demonstrando per ỹ hec.homo est asinus.

¶ Ad ſecundū dicitur negando assūptū : et ad ꝓñam factam hō est asin⁹:et hec principaliter sīgt q̄ nullus hō est asinus.ḡ ista est falsa ꝓcedatur ꝓñs.ꝛ tñ dicatur q̄ ꝓña non valet de forma eo q̄ sinē aliquo casu possibili posito nō foret ꝓcedenda.et per ꝓñs quocūq; casu posito nō est ꝓcedenda.ꝛ q̄ ꝓña non valet manifeste ptz sumatur propō ꝙuertibilis cū ista hō est asin⁹:et ponatur in loco istius null⁹ hō est asin⁹:sic sīgndo notū est q̄ hoc argumētū non valet:nullus hō est asinus,ergo hec est falsa. sed magis sequitur cuius oppositū scz q̄ ista est vera:et ista ꝓña ꝙuertitur cū priori:ergo prior non valet.

¶ Ad tertium argumentum negetur assumptū : et dicatur q̄ illa non falsificat scz hec est propō:et qñ arguit sic/ hec est propō et hec est vera.ergo est falsa:negatur ꝓña.ꝛ dato q̄ foret bonū argumētū non ꝓcederet q̄ minor est falsa scz ista nō est ẏa. ¶ Pro quo sciendum est q̄ propō falsificat se dupliciter sicut prius dicitur in secunda diuisione:mediate ꝛ immediate. Mediate qñ falsificat alīā ase falsificātē se. Immediate qñ aliqua propō sīgt sicut est vel aliter c̄ꝫ est ꝛ ex ipa sola sequitur illā fore falsā:vel ex illa cū tot aliter sic esse sicut est:sequitur illā fore falsā:et sic non est in proposito. nā ista minor sīgt aliter c̄ꝫ ē: eo q̄ sīgt q̄ a/non est vera.

¶ Ad quartum negetur assumptum:admittatur cā ſis.et nunc dico q̄ ista falsificat se:sed non isto modo sicut prius ibi arguitur: sed sic.nullum verū est:et hec propō sīgt principaliter sicut est vel aliter c̄ꝫ est ista demōstrata/nullū verū est.ergo ista est falsa.et notum est q̄ ex minore in se non sequitur illa:et sīgt sicut est.et ideo ista propō falsificat se.

¶ Ad quintum negetur assumptum: et quando dicitur hec sīgt aliter c̄ꝫ ē demōstrando eandem concedatur.ꝓcedatur q̄ est neḡ vera neḡ falsa:et negetur q̄ falsificat se.et negetur q̄ ex ista imediate sequitur q̄ ē falsa:et negetur q̄ ista falsificat se/ qz oportet addere q̄ ista significat sicut est vel aliter c̄ꝫ est principaliter:sed sic non.ergo.ꝛc.

¶ Modo restat soluere quedā que videnť esse insolubilia et tamen non sunt : cuiusmodi sunt isti.A.est scitū a te:ista sīgt aliter c̄ꝫ est:ista non sīgt sicut est.et hīs simulia Sit ḡ hoc sophisma/est scitum a te.et ponitur iste casus q̄ a/sit altera illarum deus est que est vera:ꝛ A nescitur a te:que principaliter significat q̄ bene scias:et sit tantum vnum A/et lateat vos que istarū sit A. Deinde proponitur A est scitū a vobis.Si ꝓcedatur vel dubitetur.Contra.nullo casu posito ista foret negāda:ꝛ adhuc ista nō est pertinens medīū ad inferendū scipam fore scitā:ḡ adhuc est negāda.minor ptz ex eo q̄ nō sequitur.A est altera istarū:ergo A scitur.Si negetur q̄ A scitur.Cōtra.A est ista propō de⁹ est:que est scita:ḡ A scitur.ꝓña est bona /et añs est tibi dubiū:ergo ꝓñs nō est a te negandū. ¶ Itē negata ista/A est scitū:proponať ista A nescitť a te:qz ꝓcessa arguitur sic.ista est q̄ A nescitur a te:et de ista firme ꝓsideras et scis quatr ista propō sīgt/ꝛ non dubitas q̄ A nescitur: ergo scis q̄ A propō nescitur a te.ḡ scis q̄ A nescitur.tūc sic.A nescitur a/te.ꝛ tu scis istā sic esse

gnificare.ꝛ ista nō est pertinens mediū ad inferēdū scipsā sore nescitā: ergo scis istā.qua ꝓcessa:tūc ꝓponatur vtraq; istarū scitur. Si negetur vl' dubitetur.ꝓtra. De' est scitur a te:et illa ꝓpō nescitur scitur a te.et tñ ille due demonstrātur p ly istaꝝ:ḡ vtraq; istarū scitur a te.si ꝓcedatur:tūc sic.vtraq; istaꝝ scitur a te.A ē alterа istarū:ḡ A scitur a te.ꝛ vltra:ergo a est scitū qō fuit ꝓmus negatum.

¶ Solutio. Admisso casu negādum est q̄ A est scitū: ꝛ tuc ad primā ꝑham ꝓcedatur ꝓsia ꝑa.scz q̄ a est ista de' est.q̄ est scita:ergo A est scita.et scōa ꝑa est dubitanda scz ista ꝑa est bona.totū añs est dubiū :ergo ꝑas nō est a te negandū:eo q̄ ly añs sit tibi dubiū/tñ ꝑas est a te negādum . et p ꝑas/ꝑas non est a te ꝓcedendū nec dubitandū.

¶ Ad scōm negeť q̄ A est scitū:et cōcedatur q̄ A nescitur.ꝓcedatur totū subsequēs donec veniatur ad vltimū discursū factū negando añs scz copulatiuā factā ex ptinente falsa et imptinente vera . si tñ post ꝓcessū prime partis ponatur ꝑma pars siue secūda :tunc post impōnē illius cōcedendū est q̄ A est scitū tanq̄ sequens ex posito:et tunc negandū est q̄ A est ista A nescitur a te:q̄ est falsa et impertinens.

¶ Aliud sophisma sit hoc. Ista ꝓpō significat aliter q̄ est ꝛ ponitur ꝓncipaliť sic sigt ꝛ ply ista demōstretur ista eadē. Deinde ꝓponatur ista sigt ꝓncipaliť sicut est vl' aliter q̄ est. Si ꝓcedatur vl' dubitetur. cōtra.ex ista cū casu ꝓtori sequitur oppositū positi:ḡ ista est neganda . Assumptū ꝓbatur sic. q; seq̄t ista ꝓpō sigt aliter q̄ est.ḡ nō est ista sicut illa sigt sed solum sigt q̄ illa significat aliter q̄ est:ergo non est ita q̄ illa significat aliter q̄ est.et vltra: ḡ illa ꝓpō nō sigt aliter q̄ est q̄ est oppositū concessi. Si negetur. Contra.et ꝓponaťr suū oppositū q̄ ista nō sigt aliter q̄ est:qua ꝓcessa arguitur sic.ista nō sigt aliq̄ q̄ est:et illa sigt complexe:ergo ista significat sicut est.et vltra:ergo ita est sicut illa significat:sed solum significat q̄ significat aliter q̄ est : ergo ita est sicut illa sigt aliter q̄ est quod est negatum.

¶ Solutio . Admisso casu negetur ista ꝓpō ꝓpositа et negetur ꝑa ista.ista sigt aliter q̄ est:et ista sigt complexe:ergo ista significat sicut est.sed oportet addere q̄ ista non est pertinens ad inferendum scipsam non sigre sicut est q̄ est negandū. Nā sequitur immediate ista sigt aliter q̄ est:ḡ nō significat sicut est. Sed cōtra istam solutionem arguitur sic.data illa solutione:seq̄tur illa ꝓclusio q̄ aliqua sunt contradictoria sibi inuicē contradictēria/quorum vnum significat sicut est et aliud non significat sicut est ꝓncipaliter:nec aliter q̄ est ꝓncipaliter. Probatur sic.nam ista ꝓpō sigt aliter q̄ est demōstrando per ly ista contradictorū illius scz illa non sigt aliter q̄ est : et ita est q̄ non significat aliter q̄ est.et illa negatur non est pertinens mediū ad inferendum scipsam significare sicut est ꝓncipaliter:ergo significat sicut est:et tamē affirmatiua contradicens huic nō significat aliter q̄ est : ergo q̄ ista est pertinens ad inferendum scipsam non significare sicut est:et sic sequitur conclusio. Dicendū est cōcedendo conclusionem sine aliquo casu:et gener aliter vbi altera pars contradictionis est pertinens mediū ad inferendum scipsam non significare sicut est q̄ liter est in posito.

¶ Simile est.si ponatur q̄ tantum ista ꝓpositio sit. Ista sigt aliter q̄ est:et q̄ illa ꝓncipaliter sic sigt illo casu posito negandum est q̄ omnis ꝓpō sigt aliter q̄ est:et dicendū est q̄ illa ꝓncipaliter non sigt aliter q̄ est/nec sicut est:in ꝓtori sophistinate manifestabatur. eo q̄ illa est pertinēs mediū ad inferendū scipsam non ꝓncipaliter sigre sicut est. ¶ Simile est si ponatur q̄ ista sit omis ꝓpō.ista non sigt sicut est:et demōstretur per ly illa eadem :et q̄ ista ꝓncipaliter sic sigt. Deinde ꝓponatur ista nō sigt sicut est . Si negetur vel dubitetur. Cōtra oppositū illius non pōt stare cum casu. Nam si ponatur cum

casu arguitur sic. ista significat sicut est: ergo ista est sicut illa significat. et solum significat q̄ ista non significat sicut est: ergo illa non significat sicut est. et sic sequitur duo contradictoria. Si concedatur q̄ ista non significat sicut est. tunc proponatur: ita est q̄ illa non significat sicut est. qua concessa arguitur sic. ita est q̄ ista non significat sicut est. et ista principaliter sic sig̃t: ergo ita est sicut illa principaliter sig̃t. et vltra: ergo sig̃t sicut est/quod est oppositum concessi.

¶ Solutio. Concedatur q̄ illa nō significat sicut est q̄ illa principaliter sic sig̃t/et negetur p̄ma: ergo ita est sicut illa principaliter significat. sed oportet addere: q̄ illa non est pertinens medium ad inferendū seipsā non significare sicut est/quod est negandum: nam sequitur. immediate ista non significat sicut est: ergo non significat sicut est.

¶ Simile est. si ponatur q̄ illa propositio sit omnis propō. Non est ita sicut ista propō principaliter sig̃t: et q̄ sic principaliter sig̃t q̄ non est ita sicut illa propō principaliter sig̃t. et per ly ista demonstretur hec eadē Isto posito pcedendū est q̄ non est ita sicut illa propō principaliter sig̃t. Et dicendum est q̄ illa non sig̃t sicut est: nec aliter ꝯ est.

¶ Simile est. si ponatur q̄ tātum ista propō sit. Falsū est est: q̄ ista principaliter sig̃t q̄ falsum est/et quelibet propō que sig̃t sicut est sit vera. et quelz signs aliter ꝯ est sit falsa. deinde proponatur: falsum est. Si concedatur vel dubitetur. ptra. falsū est. et ois propō est ista/falsum est: ergo ista est falsa. tunc sic. ista est falsa: ergo sig̃t aliter ꝯ est Et vltra: ergo non est ita sicut illa sig̃t principaliter: et solū sig̃t quod falsum est: ergo non est ita quod falsū est. Et vltra: ergo nullum falsum est. et sic ex ista cū casu sequitur suū oppositum. Si negatur qō falsū est: ptra ista propō est: et non est vera. et significat sicut est. vel aliter ꝯ est: ergo est falsa. et vltra: ergo falsum est.

¶ Responsio. admittatur casus et negetur q̄ falsum est. Et tā pcedatur q̄ ista propō est. et illa non est vera et negetur q̄ illa sig̃t sicut est vel aliter ꝯ est: eo q̄ est pertinens ad inferendū seipsam non significare sicut est. Nam sequitur: falsum est/et ois propō est ita: ergo ista est falsa. Et vltra: ergo significat aliter ꝯ est: et vltra: ergo illa non significat sicut est: et per consequens ista nec significat sicut est nec aliter ꝯ est. ¶ Sed si ponatur ille casus q̄ illa propositio sit: falsum est et nulla alia et ꝯ principaliter significat q̄ falsum est et q̄ omnis propositio significat sicut est vel aliter ꝯ est: et q̄ omnis propositio significans sicut est sit vera. et omnis propositio significans aliter ꝯ est sit falsa. tūc iste casus non est admittendus: eo q̄ includit contradictionem. Et similiter eadem propositio est vera et falsa: propter illud principale significatum. quod non est impossibile: vel melius negatur casus prior: quia partes repugnant. si bene inspiciantur.

¶ Hec de sophismatibus insolubilibus.
¶ Sequitur liber apparentiarum.

PRo materia apparentie multa occurrunt dubia. Primum est quid sit apparere. Secundū est quot modis potest sumi iste terminus apparere. Et plura alia que postmodum patebunt. ꝛc.

¶ Prio intelligendū est ipm apparere est sentire vl intelligere. Vñ si aliqs apparet mihi. tūc sentit vl intelligit a me. Et sentire est ab aliquo sensu interiori percipere

Unde quot sunt sensus:tot modis potest hō sentire:et quot modis hō potest sentire:tot modis potest aliquid homini apparere.hoc est ratione gust⁹/olfactus/auditus/visus/siue tactus.Et etiam intellectui potest aliquid apparere.Et sic patet q̄ quinq̄ modis potest sumi apparere.

¶ Notandum vlterius q̄ sensibile dicitur dupliciter

Sensibile per se/⁊ per accīs.Sensibile per se est illud quod sentit̄ et nō ꝓpter aliq̄ accīs sibi inherens.cuiusmōi sūt lux et color et hmōi.Et illud dr dupliciter aliquod est sensibile ꝓpriū/e taliq̄ cōe.Sensibile pse ꝓpriū est illud q̄ est imitatiuū vni⁹ sensus solū.cuiusmōi sūt q̄litates in tertia specie:vt sapor respectu gust⁹.odor respectu olfactus:sonus respectu auditus:color respectu visus:caliditas/friguiditas/siccitas/humiditas/graue.leue.respectu tactus. Sensibilia cōia sūt:vt motus/quies/nūer⁹/figura:magnitudo.ꝛc.q̄ duob⁹ vl̄ plurib⁹ sensibus sūt cōia. Figura aūt et ẽtitas sunt solū visui ⁊ tactui sensibilia. Sed sensibile per accīs est illud q̄ sentitur mediante hoc accidente sibi inherente.Ut hō sentitur per accidens ratione corporis de genere quantitatis.ꝛc.

¶ Sed contra/ videtur omne quod sentitur sentitur

per accīs et non per se.ꝓbatur sic.color siue ẽtitas sentit̄ ⁊ nō p se: ergo p accīs: ergo nihil sentitur p se.sed oē q̄ sentitur per accīs sentitur. Maior sic.omne accidens quod sentitur per seipsū sentitur.sed ipsamet est accīs:ergo.ꝛc. Simlit̄ omne quod videtur per accidens videtur:quia per lucē ⁊ omnis lux est accidens: ergo.ꝛc. ¶ Responsio concedendo vno modo q̄ omne quod sentitur sentitur per accidens isto modo q̄ substantia per accidens sequitur:et accidens per accidēs sentitur:cum sentitur per semetipsū quod est accidens.⁊ etiam sentitur per accidens causatiue.tenendo istum terminum per materialiter:q: lumē et lux dicuntur accidentia:sed tenēdo istū terminum per formaliter. ita q̄ dicat inherentiā formalē accidentalē.negetur q̄ quodlibet accidens sentitur per accidens.ꝛc. Et q: in hac materia septem de visu occurrunt dubia. Notandū est q̄ nonē circūstātie sunt ad hoc q̄ aliquis perspicue videat. ¶ Prima est lux.nā ad hoc q̄ visibile videtur oportet q̄ istud visibile sit in luce:et nō in tenebris:⁊ ista est causa quare aliquis in tenebris existens videt rē in luce positam:et nō ecōtra:q: oportet q̄ oē visibile sit in luce:vl̄ lucidum in se cuiusmōi sunt stilon ac squame piscium. ¶ Secūda est distantia bene proportionata ita q̄ visibile nō min⁹ nec magis distet a vidente.nec min⁹ appropinquat:q: in tanto visibile potest distare a videntib⁹ q̄ nō videtur.licet fuerit in luce: q: illud visibile nō agit intentionē per radios i oculū sufficienter ad modū ꝛ̄tuꝫ visiue vt illud videatur.et in tantū pōt appropinquare ad organū visus qō nō agat intentionē in illud:q: visibile positum sup̄a sensū visus nō sētitur tō requiritur ꝓportionata distātia int̄ visibile ⁊ videns ¶ Tertia circūstantia est situs oppositionis q̄ opponitur visui:q: si postponatur non potest agere intentionem suam in oculum per lineam rectā.Et hec est causa quare homo nequit videre post tergū:q: oportet q̄ visibile agat intentionē suā per radios rectos ⁊ ꝗ̄us aliq̄d positū et latere videntis agat intentionē suam in oculum per lineam rectam.non tñ percipitur illud visibile a vidente.ac ponetur directe vers⁹ visum. ¶ Quarta est magnitudo visibilis:q: oportet visibile esse qualiter magnū:quia est dare minimum quod sortes nō potest videre quia illud non potest videre:sed quodlibet maius isto vel cuilibet maiori aliquod eq̄le.ideo magnitudo visibilis est quarta circūstantia requisita ad visum.

¶ Quinta est densitas visibilis.et oportet q̄ visibile sit aliqualiter densū:q: aliq̄s corp⁹ est ita rarū q̄ non potest videri:vt aer/ignis/ ideo requiritur densitas. ¶ Sexta est figura visibilis.⁊ oportet q̄ visibile sit aliqualiter figuratum.⁊ tunc vt agit intentionē suā per triangulū:cuius comis est in oculo: et basis in re visa. ¶ Septima est diaphonetas.id est susceptiua luminis mediꝰ oportet q̄ medium inter visibile et videns sit clarum:et diaphonum et perspicuum transparens.ꝛc. ¶ Octaua est ẽps conuentens.id est q̄ visibile illud maneat aliqualiter stabile vl̄ fixum:quia aliqualiter non potest videns bene iudicare de re visibili vt patet

de quadrato expẽrimẽtaliter. q̃ cum mouetur velociter circulariter apparet sut ad modum circuli. ¶ Nona est sanitas oculi: quia si oculus sit lesus. non bene iudicabit de re visa. Unde versus.

¶ Lux locus opposit⁹ distãs magnũ quoq; densum.
Perspicuum mediũ moza tempus atq; figura.
Jsta petunt visus sanus: et q̃ iam sit ocellus.

¶ Sed sic arguitur ꝓtra tertiã circũstantiã. q̃ non oportet rem visibilem opponi visui: cũ hõ põt videre ꝓpriã faciẽ: et situs faciei sue non opponitur visui suo: ergo tertia circũstantia est inutilis. Huic dicatur forte negando q̃ hõ põt videre. ꝓpriã faciẽ: q; dicũt q̃ illa est imago siue figura que est in tertia specie qualitatis ¶ Sed ꝓtra. ⁊ assigno vnũ speculũ sirum. tũc hec imago subiectatur in speculo. sz ista imago potest moueri de loco in locum. et hoc versus oẽm differentiã positionis. ad motum illius cuius est imago et imago est accidẽs: ergo accidens potest moueri de subiecto in subiectum. et ꝓs est falsũ. et ꝓtra autorẽ. vj. ꝑncipiorũ vbi dicit. Solũ cor⁹eo q̃ de loco ad locũ transit mouet: igitur (vt videtur) est dicendum q̃ ista non est imago istius faciei: q; mouetur localiter. Jdeo forte dicatur. q̃ imago non subiectatur in speculo: sed in aere extra speculũ et mouetur ad motũ aeris intermedij que foꝛmaliter mouetur. vt illõ cui⁹ est imago p ei⁹ pulsũ. ⁊c. ¶ Sed ꝓtra. hoc non est verũ cũ ꝓtinue qñ facies illi⁹ cuius imago quiescit a motu localis. siꝛ et illa imago quiescit qualitercũq; ille aer mouetur: ergo non est verũ. q; subiectatur in aere intermedio. sed cũ sit accẽs mouetur ad motũ sui subiecti. sed tñ illud stat et aer intermedius mouetur. seq̃tur q̃ nõ põt dici conuenienꝫ q̃ subiectatur i aere intmedio tõ repetẽdo rñsionẽ pone magꝭ placabilẽ. ¶ Et ad rñsionem potest addi q̃ semper ad motũ faciei generatur noua figura ⁊ noua et nõ mouetur: q; stat fixa sicut speculũ: quod est eius subiectum. Sed melius et conuenientius potest dici. q̃ imago nõ subiectatur in speculo. nec i aere nisi sibi causatur talis imago. sed recte eadem facies agit intentionem suam in subiectum. et sic est verũ q̃ illud potest obiici sibi ipsi: vt pura facies hominis in speculo. hoc tamen per accidens est et mediate per intentionem prius actam in speculum de inde in oculũ. Et sic concedatur q̃ idẽ sufficit agere intentionem suam in semetipsum.

¶ Sed hic dubitatur cõiter. vtrum visus sit perint⁹ susceptionem intentionis. vel ꝓ radioꝝ extramissionem. Et q̃ per radioꝝ extramissionẽ ꝓbatur. nã murilegus crẽs in tenebris causat lumẽ ab oculis. ⁊ hoc nõ est nisi ꝑ extramissionẽ radiorũ: ḡ ⁊c. Jtẽ mulier mẽstruosa intuiciendo in speculũ inficit idẽ. et nõ nisi ꝑ extramissionẽ radioꝝ ab oculis: ḡ. ⁊c. Si⁹ basiliscꝰ solo visu inficit hoiem. ⁊ hoc nõ est nisi ꝑ aliqõ extramissũ ex oculis: ḡ est visus ꝑ radiorũ extramissionẽ. ¶ Sed ad oppositũ istius partis arguitur: q; vl illud qõ extramittitur est subst̃ia vel accẽs. si subst̃ia ḡ seq̃tur q̃ oculus in videndo deuastaret. et sic seq̃tur q̃ esset magna pena alicui videre qõ falsũ est: cũ delectetur in videndo. Si ⁊ q̃ est accẽs. tunc accidens potest migrare de subiecto in subiectum qõ est ipossibile. Jtẽ sic. hõ in apertiõe oculos: subito videt celũ: sz nihil subito ab oculis extramittitur ad celũ: ergo visꝰ nõ fit per extramissionẽ radioꝝ ab oculis ¶ Si dicatur q̃ ꝑma pars dubij sit ꝓa. Cõtra. ex illo sequitur. q̃ sensibile positum supra sensũ visꝰ sentiꝛ ab illo. cũ talis intentio immediate ponatur sẽsui talis. Jtem sequitur. q̃ vna res apparet due res: q; vna res ad vnũ oculũ apparet vna ergo ad duos apparet due. ꝓz ꝑma per hoc q̃ tantus est visus vnius oculi quãtꝰ alterius. ¶ Jtem sequitur in casu. q̃ duo summe alba apparẽt alicui vnũ albũ ⁊ diuersa. q̃ illa appareãt idẽ in medio. ꝓbat sic. nã in medio in quo hec duo corpora apparẽt sunt due intentiones coexistẽtes: ex illis ꝓponit vna: et nõ extẽsiue: ergo intẽsiue per istã intẽtionẽ: ḡ. ⁊c. ¶ Huic dicatur ꝑcedendo questionẽ ꝑ primã parte. q̃ visꝰ fit solũ ꝓpt⁹ susceptionẽ intẽtionis. ita q̃ nullo mõ radij ab oculis

murtlegi illuminat medium in quo diuigit visum. ita q̄ per illud lumen satis de ne videt in tenebris: cum illi⁹ oculi corpora fuerint luminosa.

¶ Ad secundum dicitur q̄ infectio basilici qua aliquid interficit ex ratione humoris venefici in eius oculo inficientis aerē oculo immediatū: q̄ aer inficit aerem sibi immediatū. et sic ꝓcedendo q̄usq; illud venenū denoiat ad visibile: & illud est tante infectionis q̄ per nullā aerē pñt hoies mederi. Et sic est dicendum de multere mēstruosa: que ratione sue menstrue habet humores in oculis qō satis bene cuidet in illa per oculorum eius humorem.

¶ Ad illud contra primam responsionē dicitur negā do q̄ sensibile vel visibile politū supra sensū visus videtur: q̄ hec intentio nō est sensibilis, ꝓprie nec sentit respectu sens⁹ visꝰ. sed p illud aliud sentitur: & ita textus intelligitur: q̄ sensibile, ꝓprie per aliud nō sentitur politū supra sensū visus.

¶ Ad aliud dicitur negando q̄ vna res appareat due res: q̄ omnis res apparens duobus oculis apparet per triāgulū: cuius basis est ad visibile: et conus eius in numero optico vtraq; linea lateralis triāguli capiat vnum oculum: vna vnum. et alia alium. et sic illa res vtroq; oculo debet esse ea dē. ibi visus est vnus q̄n deuenit ad nūerū opticū. ꝛc. Jam probatur q̄ nihil pōt apparere summe albū nec vniuersale albū: q̄ si sit argumentum sic. ponatur q̄ a sic appareat tunc hoc a nō apparet summe albū: q̄ res pōt apparere albior. ꝓba tā apparet. sed nihil potest apparere albius summe albo: ergo. ꝛc. Maior sic & nota B. summe nigrum iuxta A. summe album positum: tunc a apparet intētius q̄ ꝓ⁹ apparuit. sed ꝓ⁹ apparuit summum album: ergo. ꝛc. Maior patet: q̄ oppo sita iuxta se posita magis apparent.

¶ Similiter si esset vnum remisse albū cui iuxta po nitur remisse nigrū: tunc illud albū apparet intentius q̄ ꝓ⁹ apparuit: ꝓpter appositionem illius nigri. ergo ita est de summo albo: vel demōstretur causa diuersitatis. Jdeo forte dicitur. q̄ summū non apparet intentius in albedine q̄ ꝓ⁹ apparuit. sed apparet distinctius q̄ ꝓ⁹ apparuit. ¶ Cōtra: intēctum sensus occupatur circa plura: in tāto ꝓ⁹ iudicat de quolibet illorū per se: ergo oppositū rōnis. añs ꝓz ex hoc q̄ tot pōt sensus habere intentiones. q̄ de nullo illorū bene iudicat. Sed hoc non esset verū nisi q̄ de vno iudicat ꝓ⁹ q̄ de alio: ergo huic respondetur negando q̄ hoc a potest apparere albius q̄ apparuit. et negetur q̄ apparet intentius q̄ apparuit. tamen ꝓcedetur q̄ hoc a et b. magis appareant q̄ si seperatim ponerentur.

¶ Ad illum sensū q̄ magis ponit distinctius & idem tertius habet intelligi. Oppolita iuxta se posita magis elucescūt. id est distinctiꝰ apparent.

¶ Et tunc ad argumentū in oppositum factū. Negetur añs. s. q̄ sensus iste occupatur circa plura: q̄ iste sensus non occupatur circa summe nigrū. sed solum occupatur circa summe albū: q̄ si occuparetur circa idē nigrū tūc sequitur illud qō dictū est. tā apparet q̄ B non apparet vniuersaliter albū. nā nulla pars alicui⁹ vniuersalis sufficit agere in oculū eque intensā intētio nē. sicut tuit totū cuius est pars et hoc est in equali distantia. sed quelibet pars istius a apparet solū per intentionē ab eo causatā: ergo nulla pars illius apparet ista intensa sicut cuius est pars: ergo in tantum ad hoc.

¶ Respondetur. Cōcedendo q̄ hoc a apparet vniuersaliter album. et negetur q̄ nulla pars istius a: agit eque intensam intentionem sicut totū: & quelibet ei⁹ pars saltē obiecta visui agit. sed hoc p̄ accēs: & nō per se.

¶ Et si arguitur. Contra. Quelibet eius pars obie-

cta visui agit eque intensam intentionē per se sicut totū: ergo quelibet pars visus obiecta apparet per se. Negef ꝓña: qz tūc hec ꝓña eēt bona. Quelz ps visui obiecta apparet per se: ergo tūc ꝙlibet ps ist⁹ obiecta visui apparet p se: agit p se. eque fortem intentionem sicut totū a: ꝓñs est falsū. Qz (vt notum est) licet hec sint duo summe calida eque intensa: nō tñ seqtur q̄ sint equi in potētia: qz stat q̄ vnū sicut in duo sit magis potens alio. licet ista sint eque intensa. ¶ Ulterius ꝓcedatur q̄ eadē intentio in nūero est acta a parte: et a toto (vt patet) sed hoc est per accidens et non per se.

¶ Sed cōtra sic. si eadem intētio numero est acta in virtute visiua toto ⁊ a parte: ergo mediante ista intentione sensus nō iudicaret diuersitatē inter totū et partē alicuius. ꝓbatur ꝓña. hō non iudicat diuersitatē inter res: nisi ꝓpter diuersas intentiones captas ab eis. ergo ista q̄ apparent p eandē intentionē nō apparēt diuersa: sed eadem ꝓfirmatur ꝓña. ois virt⁹ vnita fortior est seipsa dispersa: qz si oēs partes ist⁹ hois p imaginationē fozent dispse ab inuicē quelibet illarū pars haberet intentionem sibi ꝓpriam tam: ergo cū sint tam vnite adinuicē: sic se habent ꝓsequens ꝑtra responsionem.

¶ Secūdo sic arguitur. Similiter sequitur q̄ medietas ist⁹ magis distans frustratorie agit: qz medietas propinquior agit eandē intentionē cū medietatis remotione: q̄ remotior: medietas in agendo eādē intētionē supflue agit. ¶ Huic dicatur negando primū argumētū ac etiā ad secundū ꝓ eius ꝓfirmationē: qz ad hoc q̄ valeret oporteret addere in minori q̄ ois intentio acta a parte et a toto: licet eadem et non diuersa. qō patet esse falsū: qz diuersa est intentio per se acta a parte et a toto: licet eadem sit intentio vtriusq̄ per accidens act.

¶ Ad secundū argumentū dicitur. negando q̄ secunda medietas remotior frustratorie agit: ly medietas ꝓpinqor agit intionē eandē cū medietate remotiori. hoc enim nō est per se: ꝙ per accēs: qō est requisitū ad ꝓducendū intentū. et sic patet responsio.

¶ Ulterius pono q̄ a sit vnū quadratum apparens solum sēdm suū latus: et diuidatur idem in partes ꝓportionabiles minores versus vnū extremū visū a vobis: ita q̄ prima ps ꝓportionabilis obūbratur in prima parte proportionabili ist⁹ horē: ⁊ secūda ps ꝓ sēda. ⁊ sic de infinitis. Tunc nūq̄ infinitū modicū apparebit ante finē illius horē. Dicatur q̄ nō est dare terminū ad quē terminat virt⁹ visiua. sed sic hoc nō pōt videri: ꝙz qōlz maius vl̄cunlibet maiori aliqō equale. et sic in casu ad dubitū q̄ a sit vnū pedale quadratū apparēs vnū pedale quadratū fortiter ita q̄ remouetur a forte. quousq̄ dispereat eō intendente cū virtute visiua fere ita velociter sicut idē remittit intentionē suā q̄ ad virtutē visuā vtrū est dare primū instās in q̄ nō apparebit pedalis ꝙtitas.

¶ Ad istud dicatur sic. q̄ quando illud primo disperibit: tūc nō apparebit pedalis ꝙtitas: sed immediate ante idē sic exparebat. Et si arguitur sic. tūc apparebat pedalis: qz immediate ante illud apparebat pedale. ⁊ nō plus tūc distabit ꝙs primus: et virt⁹ visiua melior ⁊ idē est tūc eque visibile sicut prius: ꝙ tūc apparebat pedale. ¶ Negetur ꝓña: ⁊ tūc ad ꝓfirmationē talē p aliquā distātiā hoc pōt apparere: ⁊ p aliquā nō: ꝙ est dare maximā p quā pōt apparere: et minimā p quā non. Et quomō est dare maximā per quā cū sit dare optimum medium et optimā virtutem visuā. et sic est finis.

¶ Finis apparentiarū libri.

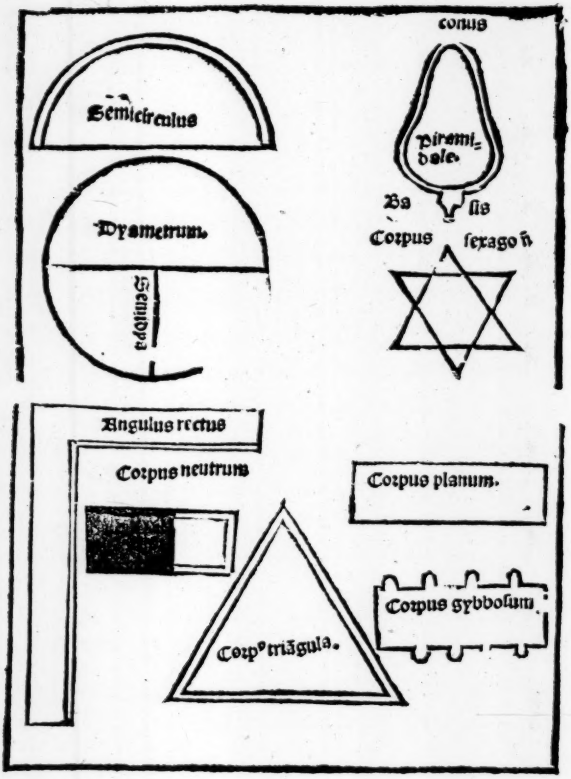
conus
Semicirculus
Piramidale.
Basis
Corpus sexagonū
Dysmetrum.
Hasilpha
Angulus rectus
Corpus neutrum
Corpus planum.
Corpus gybbosum
Corpus triāgula.

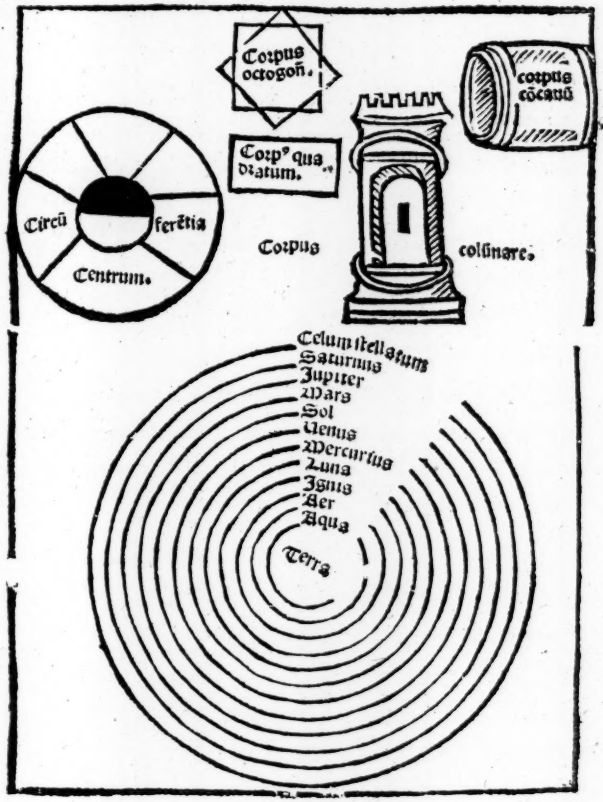
Corpus octogon.
corpus cōcauū
Corp⁹ quadratum.
Circū
ferētia
Centrum.
Corpus
colūnare.
Celum stellatum
Saturnus
Jupiter
Mars
Sol
Uenus
Mercurius
Luna
Ignis
Aer
Aqua
Terra

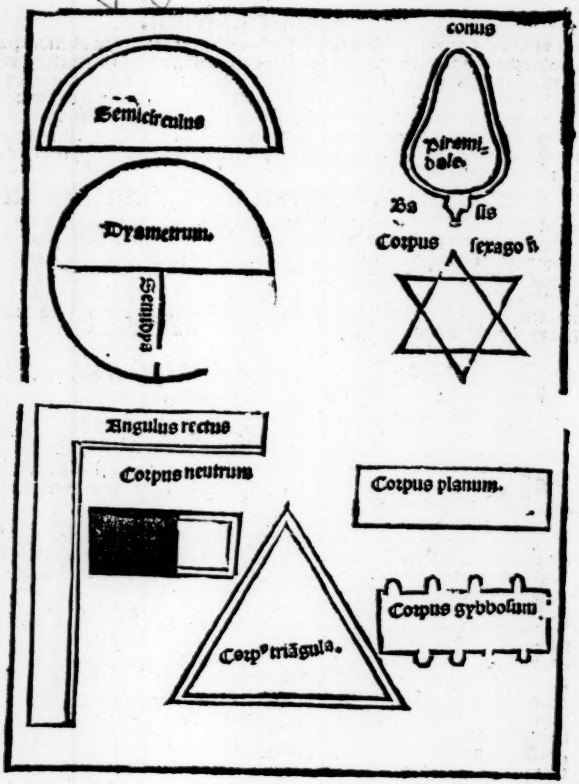
conus
Semicirculus
Pyrami-
dales
Ba
sis
Dyametrum.
Corpus
sexago
Semidya
Angulus rectus
Corpus neutrum
Corpus planum.
Corpus gybbosum
Corp triangula.

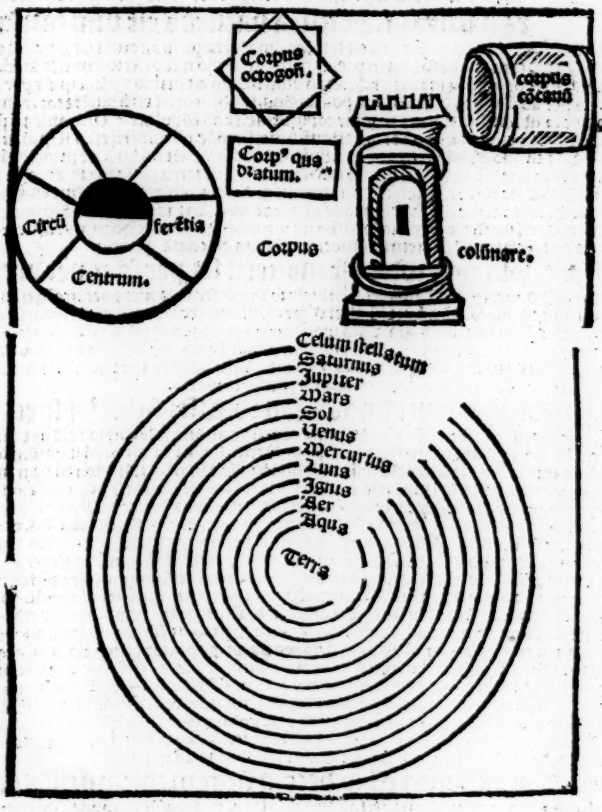
Corpus octogon.
corpus cōcauū
Corp' quadratum.
Circū
ferētia
Centrum.
Corpus
colūnare.
Celum stellatum
Saturnus
Jupiter
Mars
Sol
Uenus
Mercurius
Luna
Ignis
Aer
Aqua
Terra

Natura est duplex: scz natura naturãs et natura naturata. Natura naturãs est pria causa id est de⁹. Et natura naturata est triplex. s. materia prima/forma/et ꝓpositũ ex his. Uñ de natura q̃ dr forma in presenti: restat sermo qui describitur isto modo. Natura est principiũ motus et quietas eius in quo est primo ⁊ principaliꝫ per se et nõ per accñs. Istã diffinitionẽ ponit phus. ij. phisicoꝝ. ⁊ ctiã ꝑmẽtator. v. metha. et in ista diffinitione. ⁊ tenetur copulatiue: et nõ copulatim. Uñ natura ẽ ꝓncipiũ motus eius in quo est et quietis: tñ diuersimode. nã natura est ꝓncipiũ motus eius in quo est qñ ponitur extra suũ locũ naturalẽ. Et natura est principiũ q̃etis eiꝰ in quo est qñ existit in loco suo naturali. vñ si terra ponatur in aere sursũ ⁊ nõ impedit sursum descẽdet. ⁊ hoc naturaliter qr forma terre est cã istiꝰ motꝰ. ¶ Et nota q̃ forma terre nõ est grauitas: sed vocat terreitas ad quã seq̃t grauitas Similiter si ponatur terra in loco suo naturaliter quiescit et hoc naturaliter: et ideo naturaliter est principiũ quietis. et forma est causa quietis.

¶ Et nota q̃ duplex est moueri: scz per se et per accidens. ¶ Moueri q̃ se est mouerí a principio intrinseco. Mouere per accñs est moueri ab extrinseco vel ad motũ alteriꝰ. vt qñ hõ mouetur per se mouetur a ꝓncipio intrinseco. videlz ab aia. ⁊ aia mouetur ꝑ accñs: qr ꝑ motũ totiꝰ corporis. Nã primo mouet corpꝰ: et ex ꝑte aia mouetur ꝑ motũ corporis sicut nauta ꝓmo mouet nauẽ. et ex ꝑte mouetur nauta per motũ nauis. Sitr caput hominis mouet per accidens quia mouetur per motum totius corporis.

¶ Motus dicitur duobus modis: scz subitꝰ ⁊ successiuus. Motus subitus est talis qui causatur sine aliqua resistentia reali: vt inductio luminis. Nam corpus luminosum inducens lumen in aliquod medũ: quod non habet resistentiam realem: subito inducit illud lumẽ. ⁊ talis non dicitur motus proprie dictus: sed mutatio quedã. ¶ Motus successiuus est talis qui causat̃ ex certa proportione potentie ad suam resistentiam realem. et talis vocatur motus proprie dictus. Unde non est motus proprie dictus nisi ibi sit successio. et nõ potest esse successio nisi sit partialis acquisitio. et non potest esse partialis acquisitio nisi sit acquisitio partis post partem. et nõ potest esse acquisitio partis post partem: nisi sit ibi resistentia. ergo patet q̃ non potest esse motus sine resistentia. ¶ Motus a philosopho sic diffinitur. Est actus entis in potentia secundũ quod est in potentia. ¶ Motus a cõmentatore sic diffinitur. Est acquisitio partis post partem alius termini ad quẽ tẽdit res mota. Prima diffinitio est formalis. Secunda materialis. Per istas diffinitiones patet q̃ oportet q̃ sit partialis acquisitio: et successio partis ad partem in motu proprie dicto. ¶ Et nota q̃ duo sunt termini in motu scilicet terminus a quo. ⁊ terminꝰ ad quẽ. Terminus a quo est ille terminus in quo incipit motus ⁊ deperditur ad motũ. Terminus ad quẽ est ille terminus ad quem tendit res mota per motum. Medium est illud totũ quod est inter terminum a quo et terminũ ad quem. Uñ si quis iret a cantibrigia vsq̃ londonias: tunc est cantibrigia a quo: et londonias ad quem.

¶ Et notandum est q̃ decem sunt predicamenta: scz Substantia/qualitas/quantitas/vbi/relatio/actio/passio/quando/habitus/et positio. Et in quattuor istorum inuenitur motus scilicet substãtia/qualitate/q̃titate. ⁊ vbi. ¶ In predicamento substantie inuenitur due species motus oppositi. scilicet generatio et corruptio. Generatio est mutatio de nõ esse ad esse. Corruptio est mutatio de esse ad non esse. vnde generatio et corruptio nõ sunt motꝰ proprie dicti: quia non sunt successiue.

¶ Motus enim proprie dictus dicitur tripliciter: scz naturalis/reflexus/et violentꝰ. ¶ Motus naturalis est talis q̃ causat̃ a ꝓncipio

intrinseco materis rei inclinante. vt terra naturalit mouet descendeñ. ¶ Mot⁹ reflex⁹ est talis qui causatur ab aliq̄ ꝓncipio intrinseco materia rei inclinãte. vt radi⁹ solis. ¶ Mot⁹ violēt⁹ est talis q̄ causat ab aliq̄ ꝓncipio extrinseco matia rei nō inclinãte. vt si ꝯ pellat siue ꝓiciat sursū lapidē: tūc ille lapis mouet violent. ¶ Ad hoc q̄ in p̄dicamēto sit mot⁹ ꝓprie dict⁹ requrit q̄ subiectū recipiēs formā q̄ acq̄ritur p motū sit ens in actu de se. Et ꝓpositū ex matia ⁊ forma. Iz nihil est subiectū imediate recipiēs formā substātialē q̄ acq̄ritur p motū gnatiōis. nisi materia a se nō ē ens in actu: nec ꝓponit ex matia ⁊ forma Iz est solū in potētia: g̃ gnatio ⁊ corruptio nō sūt mot⁹ ꝓpe dicti: qr añ aduētū illi⁹ forme inducēde subiectū ē solū ens in potētia. Gnatio ē duplex. s. simplex et fm q̄d. Gnatio simplex est gnatio subē. Gnatio fm q̄d est gnatio accñtis. ⁊ sic de colore Corruptio est duplex simplex/fm q̄d. Corruptio i plex ē corruptio subē Corruptio fm q̄d ē corruptio accñtis.

¶ In predicamēto qualitatis reperitur motus ꝓprie dict⁹ q̄ dr alteratio. Unde alteratio est trāsmutatio de vna q̄litate ad aliā eodē subiecto manēte a ꝓncipio vsq̄ ad finē cuius sūt talia. Nigrefactio/albifactio/calefactio. ⁊ hmōi. In alteratione ꝛa est successio: qr in alteratione vera est resistentia que causatur ex vera qualitate ꝓtraria qualitati inducende.

¶ In predicamento quātitatis sunt due species motus ꝓprie dicti. scz augmētatio/⁊ diminutio. Augmentatio est mot⁹ siue mutatio de minori gnitate ad maiorē. Diminutio est mutatio de maiori quantitate ad minorē. Et ad verā augmentationem tria requruntur. Primū est q̄ subiectū recipiens illā augmentationē manebit idē a ꝓncipio vsq̄ ad finē augmētationis. Secm est q̄ quelibet pars auginētabilis aucti sit aucta. Tertium est. q̄ illa augmentatio fiat per aliquod corporeū de nouo aduenies. et ecōtra dicēdū est de diminutiōe. iō nulla augmētat ꝓprie nisi res aiata: iō si res maiata augmentatur. hoc est impꝛoprie. s. qñ rare fiūt vel ꝓdensantur. Rarefactio est partiū inter se remotio sine aliqua noui corporis acquisitione. Nā rarū est illud cui⁹ partes remote iacent. vt ponit phus capl̄o de quantitate. ¶ Condensatio est partium inter se constrictio vel compressio sine aliqua noui corporis deperditione. Nā densum est illud cuius partes ꝓpinque iacent.

¶ Quantitas dicitur dupliciter. scz cōtinua et discreta. Quātitas ꝓtinua est cui⁹ ꝓtes copulātur ad aliquē terminū cōem: et tales sūt gnes: vt ꝓz capl̄o de gtitate. scz linea/superficies/corp⁹/locus/et temp⁹. ¶ Linea ē res longa sine latitudine et profunditate: cui⁹ extrema sūt duo pūcta. ¶ Superficies est longitudo et latitudo sine ꝓfunditate: cui⁹ extrema sūt due linee. ¶ Corpus est quoddā longū latū et profundū cui⁹ extrema sunt due superficies: et ideo de nūero istoꝝ corp⁹ dr perfectissimū: qr nō deficit sibi aliqua dimensio. ¶ Et nota q̄ sunt tres dimensiones. scz longitudo/latitudo/et profunditas. ¶ Corp⁹ dicitur dupliciter. scz corp⁹ de gne substantie/⁊ corp⁹ de gne gtitatis. Corpus de gne substantie est substantia de se nō longa/lata nec profunda. Corpus de genere gtitatis est longitudo/latitudo: et profunditas. cuius partes copulantur ad superficiem. ¶ Locus est vltima superficies corporis continentis locatū et est immobilis. ¶ Temp⁹ est mensura motus secūdū ꝓtius et posterius. ¶ Quantitas discreta est talis cuius partes copulantur ad nullum terminum communem / et tales sunt due. numerus: et oratio. ¶ Numerus est quantitas discreta resultans ex collectiue vnitatum adinuicem.

¶ Numerus dicitur dupliciter. scz numerus numerans numerus/numeratus/et numerus a quo numeramus. ¶ Numerus numerans est talis numerus/homo/anima/deus. ¶ Numer⁹ numerat⁹ est talis vt res numerate/vt duo homines/tres lapides. ¶ Et numerus a quo numeramus ē talis/vt duo/tres/quattuor. Unde numerus est quantitas discreta resultans ex collectiue vnitatum adinuicem.

¶ Oratio est mensura intrinseca vocis ꝓlate. tẽpus motus/ et hmõi dãr res successiue . Uñ quedam est res successiua et quedam res pmanens. ¶ Res pmanens est cuius oẽs partes manent simul in actu cũ sto toto vt hõ/domus/et hmõi. ¶ Res successiua est talis cuius nõ oẽs partes manent simul in actu cũ sto toto. Nã erãte prima hora diei est dies :et nunc hora scõa nõ ẽ esse talium successiuorũ est simul eũ eorũ actu fieri. Unde bene sequitur . dies est in fieri:ergo dies est. Et esse permanentiũ presupponit fieri in eisdẽ: vt prius est domus in fieri ꝙ in facto esse:qz non sequitur.domus est in fieri:ergo domus est: sed potius sequitur oppositum.

¶ Nota q oratio dicitur tripliciter. In voce/ in mente/et in scripto. Oratio in scripto est substãtia. Oratio in voce est quãtitas. Oratio in mente est qualitas. ¶ Nota q punctus est quoddã indiuisibile in linea ad quem copulantur siue partes siue determinantur partes linee . Puncta extrinseca in linea sunt primꝰ punctus et vltimus. Puncta intrinseca sunt oia puncta inter primũ et vltimũ. Et sic de instanti respectu temporis.

¶ Nota q non sunt plura puncta in linea centipedali ꝙ in linea bipedali/neqꝫ pauciora. Ideo tot sũt pũcta in linea minori quot sũt in linea maiori:qz in quacũqꝫ linea sunt infinita pũcta /et nullũ infinitũ est aliq infinito maiꝰ neqꝫ minus/neqꝫ alia infinita sũt alijs finitis plura neqꝫ pauciora.

¶ In predicamẽto vbi reperitur motus ꝓprie dictꝰ Qui dicitur loci mutatio: vl motus localis:qđ idẽ est. Motꝰ localis ẽ mutatio de vno loco in aliũ eodẽ subiecto manente a ꝓncipio vsqꝫ ad finẽ:et iste motꝰ solũ cõuenit corporibus. vt ptz per autorẽ. vij. ꝓncipiorũ. capło de actiõe. vbi dicit . Solũ corpus mouetur per se:eo qđ de loco in locũ transit.

¶ Corpꝰ dicitur dupliciter. scz corpus simplex ⁊ corpus mixtum siue ꝓpositũ . ¶ Corpus simplex est tale qđ nõ ꝓponitur ex cõtrarijs elementis: vt aqua vel aliqđ aliud elementũ. ¶ Elementũ est illud quod ꝓponit ex materia prima et forma elementari. ¶ Materia prima est maxime simplex q nõ ꝓponitur ex materia ꝓtori. Uñ materia est illa que est prima in via ꝓpositionis .i. gñationis/⁊ vltima in via resolutionis .i. corruptionis. Et materia prima est indifferẽs ad oẽs formas suscipiendas vt sibi ponẽdas:⁊ nullã certã formã sibi determinat. Corpꝰ mixtũ est istud corpꝰ qđ ꝓponitur ex ꝓtrarijs elementis distinctis in specie et corpꝰ illud vocatur elemẽtatũ/vt lapides/ aialia/et hmõi.

¶ Corpus mixtum dicitur duobus modis Perfectũ scz et imperfectũ. Corpꝰ perfectũ dr illud qđ ꝓponitur ex quattuor elemẽtis in specie. Corpꝰ ipfectũ est illud qđ ꝓponitur ex tribꝰ vl duobꝰ elemẽtis. ¶ Adhuc corpꝰ mixtũ dr dupliciter aiatũ scz et inaiatũ. Corpꝰ aiatũ est illud cuiꝰ forma per quã vltimate actuatur est aia. Et hoc põt esse triplex. Ul cuiꝰ forma vltimata ẽ aia vegetatiua: vt arbor/ planta/⁊ hmõi. Ul cuiꝰ forma vltimata est aia vegetatiua et sensitiua. vt brutũ animus. ⁊c. Uel cuius forma vltimata est aia vegetatiua sensitiua ⁊ intellectiua: vt hõ. ¶ Corpꝰ inaiatũ est illud qđ nõ actuaꝫ per aiam: vt auru /et hmõi vel argentum/cuprum. ⁊c.

¶ Differentie positionum sunt ser, scilicet sursũ/deorsum/dextrosũ/sinistrosum/antrosum et retrosũ . Unde omne quod mouetur motu ꝓprio: mouetur versus vnam differentiam positionis: et hoc loquendo de natura elementari. et hoc est verũ tam de simplici corpore/ꝙ de corpore mixto sine ꝓposito. et tam de corpore aiato ꝙ de corpore inaiato. Nam ignis qui est corpꝰ simplex mouetur naturaliter versꝰ vnã differentiã positiõis. Uñ illud ẽ mixtũ qđ mouetur ad motũ elementi dñatis in eo . nã illud mixtũ in quo dñatur ignis

mouet ascēdēdo: ⁊ hoc naturaliter. ⁊ sic est de mixto aiato: nā aial fm q̄ est graue mouetur deorsū (loquendo de natura elementari) sed loquendo de natura sensibili. 1. de natura aialis aia mouetur ad oēs differētias positionis. Uñ oē corp⁹ q̄ mouetur: monetur ex certa proportione potentie ad illam resistentiam.

¶ Duplex est resistentia. scz extrinseca et intrinseca.

¶ Resistentia intrinseca est illa q̄ est in re mota. et causat ex ꝓpositiōe ⁊ ꝓportione ꝓtrariorū elemētorū. Et ista reperitur in corporib⁹ mixtis solū. ⁊ nō in corporibus simplicib⁹. Uñ si sit aliq̄ mixtū ex igne et terra in q̄ dñat terra: tūc illō mixtū mouetur versus deorsū: q̄ oē mixtū mouetur ad motum elemēti dominantis in eo/ nō tñ ita velociter mouetur illud mixtū sicut terra pura per se: q̄ ille ignis q̄ est in mixto ꝓtrariatur illi terre. et nititur moueri motu ꝓtrario illius mixti resistendo/inquātū potest: et illa est resistentia intrinseca.

¶ Resistentia extrinseca est illa que est extra rem mota ⁊ causat ex dēsitate medij: vt aer̄ vel aq̄ ⁊ hmōi. Ut si mixtū ponat sursū in aere: cui⁹ grauitas ē maior q̄ dēsitas aer̄ mouet descēdēdo. ⁊ tūc dēsitas aer̄ resistit sibi intrinsece: et elementum subdñans resistit sibi intrinsece. Uñ si corp⁹ mixtum mouetur in medio vt in plano/ q̄ idē est: tūc mouet ex ꝓpōe potētie ad resistētiā intrinsecā et extrinsecā. scz corp⁹ simplex mouet ex certa ꝓportiōe potētie sine ad resistētiā extrinsecā solū: q̄ corp⁹ simplex nō hz aliquā resistentiā itrinsecā. Uñ si imagmaretur vacuū ⁊ corp⁹ mixtū ponerē in eo tūc illō mixtū mouet ab illo vacuo ex ꝓportiōe potētie ad resistētiā itrinsecā solū. Sz si corp⁹ simplex exponerē i illo vacuo: tūc illud corp⁹ moueri nō pōt successiue. q̄ nō hēret aliquā resistētiā.

¶ Motus localis est duplex. naturalis et violentus.

Motus naturalis est ille qui ꝓcedit a ꝑncipio intrinseco natura rei inclināte: vt descēs⁹ est mot⁹ naturalis terre: ⁊ ascēs⁹ est mot⁹ naturalis ignis. Mot⁹ violēt⁹ est ille q̄ ꝓcedit ex ꝑncipio extrinseco natura rei nō inclināte: vt si terrā ꝓpellaretur ℞s sursū tūc mot⁹ ille ascēs⁹ est motus violēt⁹: ⁊ mot⁹ descēs⁹ est mot⁹ naturalis et⁹. Mot⁹ naturalis sēp intēdit ℞s finē. ⁊ hoc velociꝰ. ita q̄ i q̄lz instāti posteriori erit mot⁹ velocior q̄ in aliq̄ instāti ꝓcedēti. Motus violēt⁹ remittit℞ fius finem ita q̄ in quolz instāti posteriori sit motus tardior q̄ in aliq̄ instanti priori.

¶ Motus rectus est ille mediante quo describitur recta linea. et sic est mot⁹ elemētorū existentiū extra loca sua naturalia. Motus circularis est ille mediante quo describitur linea circularis motus celi. Et nota q̄ nullus motus pōt esse perpetu⁹ neq̄ ꝓtinu⁹ nisi motus circularis.

¶ Tria requrūtur ad vnitatem motus: scilz vnitas motoris/vnitas rei mobilis ⁊ vnitas tpis. Unitas motoris est q̄n idē motor manet a ꝑncipio vsq̄ ad finē. Unitas rei mobilis est vnū mobile q̄d manet a ꝑncipio vsq̄ ad finē. Sed vnitas tpis est q̄ maneat idē ℞p⁹ a principio vsq̄ ad finem.

¶ Motus reflexus est talis q̄n aliq̄d obijcitur cōtra aliq̄d obstaculū et statim reflectitur vel reuertitur in ꝓtrariū. Uñ motus reflex⁹ nō pōt esse motus ꝑpetuus nec motus ꝓtinuus: q̄ inter quoscunq̄ duos ꝓtrarios cadit quies media. vñ oē q̄d mouetur: successiue mouetur: mouebatur/movebit: ita q̄ non est primū instans motus successiui nec vltimum.

¶ Ideo generaliter quicquid incipit moueri successiue incipit moueri per remotionē de ꝓsenti: et positionē de futuro. Et si ipsū desinit moueri: desinit moueri p remotionē de ꝑnti/et positionē de ꝑterito. hoc intelligim⁹ de oi motu successiuo: Uñ ois motus successiu⁹ est tpalis: ⁊ mensūra per tēpus. Sed subitus est instantaneus: q̄ tñ mensurat p instās. Ergo talis motus est dare primū instans et vltimum satis bene.

¶Omnis latitudo alicuius rei est tota distantia inter non gradum ⁊ gradum summū: continens in se omnes gradus illius latitudinis vniformiter difformis dispertionis.

¶Gradus summus est ille qui nō est admixtus cuz suo ꝓtrario. et est ita intensus in natura q̄ nullus gradus illius nature est eo intentior: ꝓtinens in se virtualiter omnem gradū potentialem illi⁹ nature. Ut gr̄ſſūm⁹ albedinis est ille q̄nō est admixtus cū suo ꝓtrario scz nigredine. Uñ summus gradus albedinis est prima ꝓtuatio nigredinis.

¶Locus figure graduum.

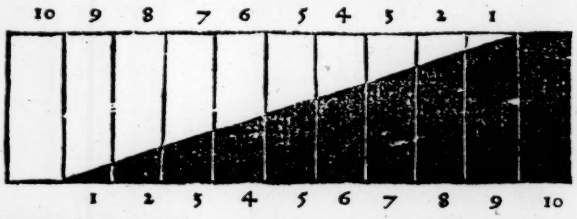

¶Etiam non gradus albedinis est pura ꝓtuatio albedinis: sicut nigredo ſſima que nihil habet albedinis. ¶Latitudo est distantia graduū per quā vnus grad⁹ distat ab alio. Latitudo albedinis est tota natura albedinis ꝓtinens in se omnem gradum albedinis vniformiter difformiter dispositum secūdū intentius et remissius a nō gradu albedinis exclusiue vscz ad ſſimū gradū inclusiue. Et eodē modo est de latitudine aliarū qualitatum.

¶Unde in omni latitudine ſſūt infiniti gradus/sicut in omni tpe ſunt infinita instantia. et inter quoscūcz duos gradus cadit latitudo media/sicut inter quecūcz duo instātia cadit tēp⁹ medium. Uñ grad⁹ dñr intēſſ vel remiſſi penes participationē enim suis cōtrariis ſecundum magis et minus. Et ideo albedo dr intensa eo q̄ modicū habet de suo cōtrario secū admixto. Et dr remiſſa q̄ multū habet de suo ꝓtrario. ¶Unde ſi ſint duo gradus albedinis in quanto vnus illoꝝ minus habuerit de suo contrario secum admixto ꝙ alter illoꝝ: intanto dicitur intentior illo. Et inq̄to magis habuerit de suo contrario secum admixto intanto remiſſior. Et ſi nihil habuerit de suo cōtrario secū admixto dicitur intenſſiſſimus vel ſummus (quod idem est).

¶Alio modo dicūtur gradus intensi vel remiſſi/penes ꝓpinq̄tatem vel distantiam a suo nō gradu. Uñ gradus dicitur intensus: q̄ per magnā latitudinem distat a non gradu. Et dicitur remiſſus eo q̄ per modicā latitudinem distat a non gradu. ideo ſi ſint duo gradus intensi ille grad⁹ qui p̄ maiorem latitudinē distat a nō gradu dr intentior/et alius dr remiſſior. Ideo in qualibet latitudine aliquis gradus est intentior/et aliq̄s remiſſior: q̄ nullus est gradus inter non gradum et gradum ſummū: quin ille est intensus vel remiſſius. Summus gradus est intensus et non remiſſus.

¶Intendere est per aliquam latitudinem mediam gradum perfectiorem acquirere. ¶Remittere est per aliquā latitudinem mediam gradum perfectiorem deperdere.

¶ Intendere ad aliquem gradum est duplex. Inclusiue scz et exclusiue. ¶ Intẽdere ad aliquẽ gradũ inclusiue est p aliquã latitudinẽ mediã gradũ aliquẽ acqrere: et in illo gradu in fine intẽtionis existere. ¶ Intẽdere ad aliquẽ gradũ exclusiue ẽ aliquã latitudinẽ mediã terminatã ad aliquẽ gradum acquirere non acquirendo illũ gradũ. ¶ A nõ gradu intendere est a nõ gradu: gradum perfectiorẽ acqrere.

¶ Remittere ad aliquem gradum est dupliciter. Inclusiue scz et exclusiue. ¶ Remittere inclusiue est totã latitudinẽ circa aliquẽ gradũ habitũ deperdere. et sub illo gradu in fine remissionis non existere. ¶ Remittere exclusiue est totam latitudinem circa aliquẽ gradũ deperdere: et non perdendo illũ gradũ. sed sub illo gradu in fine remissionis existere.

¶ Ad non gradum remittere est totam latitudinem vsqz ad purã ꝓuationẽ illi⁹ qualitatis depdere. ¶ A nõ gradu remittere est a pura ꝓuatione illius qualitatis aliquez gradũ deperdere. ¶ A nõ gradu intendere est a pura ꝓuatione illius qualitatis aliquẽ gradũ acqrere. ¶ Adhuc intendere ad aliquẽ gradũ siue exclusiue siue inclusiue est duplicit: vniformiꝫ ⁊ difformiter. ¶ Intẽdere vniformiter est totã latitudinem acqrere in vna parte tẽporis sicut in alia sibi equali. ¶ Intendere difformiter est latitudinem maiorem acqrere tam in vna parte tpis q̃ in aliqua sibi equali.

¶ Remittere etiam dupliciter dicitur vniformiter et difformiter. Remittere vniformiter est tãtã latitudinẽ deperdere in vna parte tpis sicut in alia sibi equali. ¶ Remittere difformiter est maiorẽ latitudinẽ deperdere in vna parte tpis q̃ in alia sibi eqli. Vñ si qs intendat motũ suũ siue vniformiter siue difformiter semp difformiꝫ mouetur et non vniformiter. nã qui vniformiter mouetur ꝓtinue sub eodẽ gradu mouet nec acqrendo nec deperdendo latitudinem. Nã vniformiter moueri est tm̃ spaciũ ptrãsire vna parte tpis. sicut in alia sibi equali. Sed quicũqz intendit motũ suũ difformiter siue remittit ille acquirit vel deperdit latitudinẽ motus: ac mouetur alio gradu intẽtiori vl alio gradu remissiori: ergo quicũqz intendit motũ suum siue remittit siue non semper difformiter mouetur et non vniformiter.

¶ Notandũ est q̃ ad hoc q̃ aliqua sint actiua ⁊ passiua adinuicem duo requirũtur. Primũ est q̃ illa sint similia quoad materiã et q̃ad ꝓcomitantiã. Scõm est q̃ sint dissimilia ꝓtraria quoad formã ita q̃ forme earũ sint ꝓtrarie. vñ ad actionẽ reqritur similitudo materialis et similitudo materiarũ ad passionẽ requiritur dissimilitudo formaꝝ. ¶ Ad hoc q̃ sit actio oportz q̃ sit predominatio agentis supra passum: ita q̃ passum patiatur ab illo agente et q̃ debita sit approximatio inter agentem et passum. Vñ omne agens habet se ad suum passũ in proportione maioris inequalitatis: q̃ sic potentia illi⁹ agẽtis excedit potentiam illius patientis.

¶ Proportio dicitur tripliciter. proportio maioris inequalitatis/ proportio minoris inequalitatis et proportio equalitatis. ¶ Proportio maioris inequalitatis est habitudo maioris quantitatis ad minorem quantitatem vt sex ad quatuor. ¶ Proportio minoris inequalitatis est habitudo minoris quantitatis ad maiorem vt duo ad quatuor. ¶ Proportio equalitatis est habitudo equalium adinuicem comparatarum vt quatuor ad quatuor.

¶ Vno quo notandum est. q̃ solum ex proportione

maioris inequalitatis prouenit mot⁹. ⁊ illud potest agere in aliud dupliciter. scz ex proportione totius ad totum: vel ex proportione totius ad partē. Agens agit in passum ex proportione totius in totum. hoc est quando totum agens dominatur super totū passum. et huiusmodi actio est actio propria que accidit inter maius et minus. Agens agit in passum ex proportione totius ad partem quādo totum agens dominatur supra partem passi. et non supra totum passum. huiusmōi est actio ex proportione totius agentis ad illam partem. et hoc vocatur agere: et talis reactio est inter maius et minus et equalia.

¶ Similiter aliquid potest pati dupliciter. scilicet. Secundum totum et secundum partem. et passum proprie dicitur repati. et non pati. Ideo omne communicans in materiam cum sua passa repatitur in agēdo. Unde p̄ partes elementorum sunt maxime actiue et passiue. sed omnia elementa suis spheris sunt equalis virtutis. Similiter inter elementa in suis speris est actio et repassio: quia elementa agunt adinuicem: et patiuntur secundum partes mediatas.

NOta q̄ quattuor sunt elemēta. scilicet ignis aer/ aqua/ et terra.

Et quattuor sunt qualitates prime. scilicet caliditas/ frigiditas/ humiditas/ et siccitas. secundū quarū p̄binationes resultat numerus elementorum. ¶ Nota q̄ sex sunt p̄binationes primarū qualitatum. quarum due sunt impossibiles et q̄tuor possibiles. Et tot sunt p̄binationes primarū qualitatū possibiles quot sunt elementa. et sic inuestigatur a philosopho ii. de gñatione. et tantum quattuor sūt elementa in specie. Qualitates prime sunt ille ex quibus resultāt omnes alie et ille non resultat ex aliquibus.

¶ Prima combinatio est càliditas et siccitas/ cui correspondet ignis. nam ignis est calidus et siccus. in quo caliditas habet predominium: q⁹ in omni cremento sunt due qualitates. quarum vnum se habet in predominio. ¶ Secūda p̄binatio est caliditas et humiditas: cui correspondet aer. Nā aer est calidus ⁊ humidus in qua dominatur humiditas. ¶ Tertia combinatio est frigiditas et humiditas: cui correspondet aqua. Nam aqua est frigida et humida in qua dominatur frigiditas. ¶ Quarta combinatio est frigiditas et siccitas. cui correspondet terra. Nam terra est frigida et sicca in qua dominatur siccitas. ¶ Quinta combinatio est caliditas et frigiditas. et huic nō correspondet aliquod elementū: quia est impossibilis quia frigiditas et caliditas sunt qualitates contrarie. et non possunt simul inesse vni corpori. et hoc denotatur. ¶ Sexta combinatio est humiditas et siccitas: cui non correspondet aliquod elementū propter causam predictam.

Hec melius discerni possunt in figura sequenti.

¶ Figura quatuor elemẽtorum: et qualitatũ primarũ.

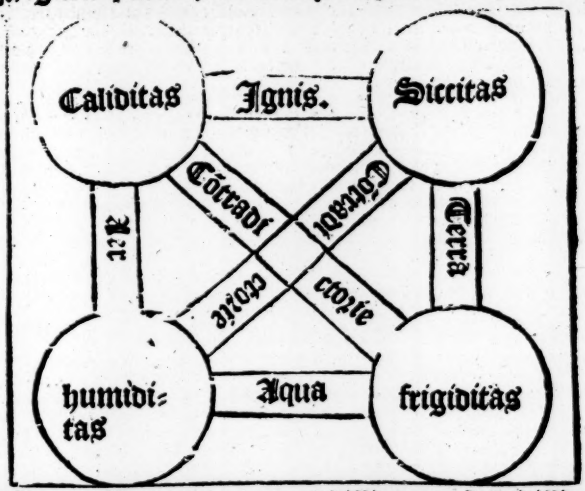

¶ Ignis est elementum nobilissimum: subtilissimũ ꝛ rarissimũ. ꝛ ideo collocaꝫ in supremo loco regionis elemẽtaris: et sub concauo orbis lunee. Et sub igne imediate est aer. et sub aere est aqua. et sub aqua est terra: q̃ est elementũ grauissimũ/densissimũ/et vilissimũ. ꝛ iõ collocatur in infimo loco. ¶ Sitr ignis est in decuplo maioris q̃titatis q̃ aer: et in decuplo maior magis est aer q̃ aqua. et sic de aliis. Uñ elemẽtũ in quanto maioris q̃titatis est tã to rarius. et in q̃to maioris q̃titatis est in tanto densius est.

¶ Quedam sunt elementa simbola/ꝛ quedã dissimbola. ¶ Elementa simbola sunt illa q̃ conueniunt in aliqua qualitate prima. vt ignis et aer/aer et aqua/aqua et terra. ¶ Elementa dissimbola sunt illa q̃ que in nulla qualitate conueniũt: vt ignis et aqua/aer et terra. Inter elemẽta simbola facilior est actio et inter elementa dissimbola. vt patet in li. de gñatõ.

¶ Quedã sunt corpora homegenea / et quedaz etherogenea. ¶ Corpa homogenea sũt illa q̃r oẽs ptes sunt eiusdẽ nature: et eiusdem denolationis cũ suo toto. nã q̃lz ps aq̃ est aq̃. et q̃lz pars aeris est aer. ¶ Corpora etherogenea sunt illa quor nõ oẽs ptes sunt eiusdẽ nature nec eiusdem denominationis cũ suo toto. vt hõ: et himõi. nã q̃libet ps hois non est homo.

¶ De numero qualitatum primariũ. quedã dicũtur actiue/quedã passiue. Actiue sunt caliditas/ꝛ frigiditas. Passiue sunt huiditas ꝛ siccitas. et sic est in elemẽtis in quibꝰ denoiãtur. nõ tñ dicũtur actiue: qz nõ patiũtur: sed qz principaliter agunt/et ex ꝑfite dicũtur passiua.

¶ Quatuor sunt qualitates prime. Caliditas. Fri-

gnitas. Siccitas. et humiditas: ex quibus resultãt omnes alie qualitates q̃ nõ causantur ex alijs qualitatibus. ¶ Qualitates secundarie sunt ille que resultãt ex certa proportione primarũ qualitatũ adinuicem sicut nigredo ⁊ albedo. amaritudo/dulcedo. et sic de alijs. quarum quelibet dicitur vniformis: vel difformis sicut et prime.

¶ Qualitas vniformis est cui⁹ quelibet pars ẽ eque intensa cũ suo toto. vt si sit qualitas vniformis: tũc aliqua pars est maior alia nõ tñ intentior illa. Unde non eadẽ de causa dicitur albedo intentior alia: et maior nã albedo ꝺr intentior alia: qr per maiorẽ distãtiã distat a non gradu. et albedo dicitur maior alia: qr extenditur per maius subiectũ q̃ alia. vñ intentio qualitatis est ratione distantie a suo non gradu. sed magnitudo qualitatis est ratione subiecti Uñ intensum et remissum sunt ꝓprie differentie qualitatis. Ideo q̃litas ꝺr intensa vel remissa. Sed magnũ et parũ ꝓprie sunt differentie q̃titatis ideo q̃litas ꝺr magna et parua per seroñe diminutionis vel augmentationis. Sz tñ qualitas ꝺr magna et parua sed hoc non est per se: sed per accñs: qr rõne alterius puta subiecti. Et quantitas dicitur intensa vel remissa. sed non per se: sed per accidens: qr ratione alterius puta qualitatis.

¶ Qualitas difformis est illa cui⁹ vna pars est intẽtior alia. Et illa est duplex scz vniformiter difformis ⁊ difformit difformis. Qualitas difformit difformis est cui⁹ ptes sunt imediate fm extentionẽ: tñ multũ differũt fm intentionẽ. i. cui⁹ ptes terminãtur ad eundẽ pũctũ in q̃titate et nõ determinatũ ad eundẽ pũctũ in qualitate. vt si a sit corꝑ cui⁹ vna medietas sit alba in summo gradu fm se totũ: ⁊ alia medietas eiusdẽ sit alba gradu medio fm se totũ. tunc tota illa albedo est difformiter difformis: ⁊ hoc corꝑ est albũ difformiter difforme: cui⁹ alique ptes sunt imediate fm extentionẽ. i. fm q̃titatẽ. et tñ multũ distãt fm intẽtionẽ. i. fm qualitatẽ. Nã dicte medietates isti⁹ a/sunt imediate fm extentionẽ: qr terminãtur ad eundẽ pũctũ medii⁹ illi⁹ a. Iste tñ medietates distãt fm intentionẽ: qr nõ terminãtur ad eũdẽ gradũ in qualitate sed distant a qualitate per intensiuã qualitatẽ toti⁹ latitudinis albedinis. Aliq̃ duo esse imediata est dupliciter. scz fm intentionẽ: et fm extẽtionẽ. sũt illa que terminantur ad eundem punctum in quãtitate: sed illa sunt immediata secũdũ intentionem que terminantur ad eundem gradum in qualitate.

¶ Qualitas vniformiter difformis est illa cuius omnes partes que sunt immediate fm extẽtionẽ. sũt immediate fm intentionẽ. ⁊ terminantur ad eundẽ gradũ. nã ille gradus ad quẽ terminãtur ille partes. est intensissimus: qr nõ est in parte intentiori. et ille gradus ad quẽ sic terminantur ẽ intensissim⁹ eor: qr nõ est in parte intẽtiori. Et ꝺr remississim⁹ q̃ non est in pte remissiori. sed q̃libet gradus intentior illo est in parte intentiori citra certũ gradũ in gradũ sũmũ. Ideo ꝺr intensissim⁹: qui non est in parte intentiori. Et etiam ille gradus est remississim⁹: q̃ non est in parte remissiori: qr ille non est in parte remissa. sed quilibet illo remissior est in parte remissiori.

¶ Omnis qualitas vniformiter difformis terminatur ad duos gradus. vz ad nõ gradũ et ad gradũ sũmũ. Uñ q̃libet latitudo terminata ad duos grad⁹: q̃z neut est sũm⁹ ordinatur ad vnũ fm extremũ sui intẽsius. et ad aliũ gradũ fm extremũ sui remissius. ⁊ ille gradus ad quẽ terminat fm extremũ sui intentius. ꝺr remississim⁹: qr nõ est in ista latitudine. nã ille grad⁹ nõ est in illa latitudine. Sz q̃libet illo remissior circa certũ gradũ est in ista latitudine: q̃. ꝛc. Et ille grad⁹ ad quẽ terminatur fm extremũ sui remissius ꝺr intẽsissim⁹: qui non ẽt in illa latitudine. ¶ Q̃ sit sic argumtur. iste nõ est in ista latitudine. sed quilibet illo intentior citra certũ gradũ est in illa latitudine: q̃. ꝛc.

¶ Quelibet qualitas vniformiter difformis termi-

natur ad duos gradus ad quos terminatur extēsiue.sz qualitas difformit difformis aliqñ terminatur ad duos gradus extensiue et aliqñ intensiue.Qualitas no vniformis nō terminatur:sed potius terminat: qz qualitas vniformis se hz per modū termini. Quelibet qualiter vniformiter difformis seu latitudo qō idē est correspondet gradui suo medio etiā est equalis intētionis cū gradu suo medio: z minus intensa cp̄ sua medietas intentionz: z magis intensa cp̄ sua medietas remissionz. Uñ latitudo a nō gradu ad gradū mediū. vt octo est eqlis intētionis cū qualitate vniformi:vt quatuor.et sic de aliis.

¶ Motus dicitur quadrupliciter. Mot⁹ vniformis/ motus difformis/motus vniformiter difformis/et motus difformiter difformis

¶ Mot⁹ vniformis est ille mot⁹ p quē in tpe eqli spaciū ptransitur equale.Unde mouere vniformiter est tm̄ spaciū ptrāsire in vna parte tpis:sicut in alia sibi eqli. ¶ Mot⁹ difformis est talis p quē in tpe equali spaciū pertransitur ineqle. Uñ mouere difformiter est plus de spacio ptransire de tpe cp̄ in alio sibi eqli. ¶ Motus vniformiter difformis est qñ vniformiter acquiritur latitudo motus:vt vniformiter deperditur latitudo mot⁹. Uñ mouere vniformi difformiter est vniformiter acq̄rere latitudinē mot⁹:vel vniformit deperdere latitudinē mot⁹. ¶ Motus difformiter difformis est qñ difformiter acq̄ritur latitudo motus:vel difformiter deperditur latitudo motus. Uñ mouere difformiter difforme est difformit acq̄rere latitudinē motus:vt difformiter perdere latitudinē mot⁹. Et quot modis ꝺz motus tot modis ꝺz intentio mot⁹:et remissio mot⁹/ qz sicut mot⁹ se hz ad spaciū ad extra.sic se habet intentio motus ad latitudinē ad infra.et sicut per motū acquiritur spaciū ad extra.sic per intensionē motus acquiritur latitudo ad infra. Ideo intentio est acqsitio motus latitudinis. Et intēdere motū est acq̄rere latitudine immotus. Remissio motus est deperditio latitudinis motus.et remittere motū est deperdere latitudinem motus.

¶ Unde intētio motus dicitur quadruplicit.sz vniformis/difformis/vniformit difformis/difformiter difformis. ¶ Intentio motus vniformis est qñ in tpe equali latitudo mot⁹ acq̄ritur eqlis. ¶ Intētio mot⁹ vniformiter est tm̄ de latitudine mot⁹ acq̄rere in vna pte tpis sicut in alia sibi eqli. Remissio motus vniformis est qñ in tpe aliquali latitudo motus deperdit eqlis: ō remittere motū vniformit est tm̄ de latitudine mot⁹ depdere in vno tpe sicut i alio sibi equali. ¶ Intētio motus difformis est qñ in tpe equali latitudo motus acq̄rit ineqlis. Uñ intēdere mot⁹ difformiter est plus de latitudine mot⁹ acq̄rere in vna pte tpis cp̄ in alia sibi equali. Sed remissio mot⁹ difformis ē qñ in tpe eqli latitudo mot⁹ deperditur inequali. Uñ remittere cp̄ in alio sibi equali. ¶ Intētio motus vniformiter difformis est illa motū difformit est pl⁹ de latitudine motus depdere in vno tpe mediāte qua in tpe equali latitudo mot⁹ intētiōis acq̄ritur ꝺqualis. Uñ vniformiter difforme intēdere est motū tm̄ de latitudine intētionis mot⁹ acq̄rere in vno tpe sicut in alio sibi equali. Sed remissio mot⁹ vniformiter difformis est illa qua in tpe eqli latitudo mot⁹ cōis depditur eqlis. Uñ remittere motū vniformiter difforme est tm̄ de latitudine mot⁹ depdere in vna parte tpis sicut in alia sibi equali. ¶ Intentio motus difformiter difformis est illa q̄ in tpe equali latitudo mot⁹ acq̄ritur ineqlis. Uñ intendere difformit difforme ē pl⁹ de latitudine mot⁹ acq̄rere in vna pte tpis cp̄ in alia sibi equali. Aliquid moueri vniformiter ꝺz dupliciter. s. quoad tēpus:et quoad subiectū. Illud mouetur vniformiter quoad tēp⁹ cui⁹ pūctus velocissimo motu mouetur vniformit. Illud mouetur vniformiter quoad subiectū cuius q̄libet pars equaliter mouetur cum suo toto.et sic est difformiter moueri. Solum motus successiuus est velox et tardus:sz motus subitus non.

Quatuor modis dicitur causa. sz materialis/ formalis/efficiens/et finalis.

De figuris corporum.

¶ Materialis est illa ex qua apponitur res primo & manet in re. Vñ causa materialis et materia sunt idē. ¶ Formalis est illa p quā res est talis qualis est qua posita ponitur et res qua ablata aufertur et res. ¶ Efficiēs est illud agēs qō apponit rē illā vel efficit eandē. ¶ Finalis est illa propter quā res primo fit & principaliter, vt dīgra. vt ligna/lapides/et huiusmōi sunt cause materiales domus / et talis forma resultās ex quēctione prīū admīcē est cā formalis dom⁹. Ille carpētarius est cā efficiēs dom⁹. Sz ꝓseruatio corpis. vt a frigore/tempestate ē cā finalis dom⁹.

¶ Due cauſarū iſtarum ſunt intrinſece: & due extrinſece. ¶ Intrinſece ſunt materialis & formalis. ¶ Extrinſece ſunt efficiēs & finalis.

Vñ in primo phīcoꝝ tradita sūt tria principia rerū naturaliū intrinseca: cz materia et forma et priuatio: sed due prime sūt p se/tertiū p accēns. ¶ Et sciendū ē q priuatio forme inducte est qñ hō facit cultellum et nō habet formā illius: tunc idē est q carentia forme inducte.

Modo restat dicere de figuris corporū propter predictas naturales diuersimode positas.

¶ Corp⁹ colūpnare est corp⁹ longū figuratū ad modū colūpne: vt postis.

¶ Corp⁹ piramidale qō est figuratū ad modū pir cui⁹ extremū acutū vocatur conus/et extremū obtusum vocatur basis.

¶ Corpus circulare vel sphericū est corp⁹ rotundū in cuius medio est vnus pūct⁹ a quo oēs linee recte ad circūferentiā extracte sunt equales. et ille pūctus vocatur centrū sphere vel circuli.

¶ Circūferētia sphere vel circuli est extrema superficies illi⁹: extra quā nihil est illi⁹. ¶ Diametrū circuli est linea recta extēsa ab vno pūcto circūferētie ad punctū sibi oppositū: q trāsiens p centrū diuidit semicirculū in duos semicirculos.

¶ Semidiametrū est linea recta extēsa a centro circuli ad circūferentiā eius.

¶ Semicirculus est medietas circuli.

¶ Corpus triangulū vel trigonū est corpus hās tres angulos.

¶ Corp⁹ quadrāgulū est corp⁹ hās quattuor: latera et quattuor angulos & hoc duplicīter. Uno⁹ quattuor angulos rectos: et oia latera eqlia. & sic est quadratū. Uno⁹ quattuor angulos rectos & nō oia latera eqlia. et sic est quadrangulū.

¶ Corpus pentagonū est corpus hās quinq angulos et quinq latera. et sic de singulis aliis.

¶ Angulus rectus est qñ vna linea recta perpendiculariter ducte cadit super aliam rectam lineam.

¶ Angulus acutus est quilibet angulus minor recto.

¶ Angulus obtusus est quilibet angulus maior recto.

¶ Corpus planū est cuius superficies est plana & nullatenus acuta: vt tabula.

¶ Corporuz fere oīm predictorū huiusmodi figuras inuenies circa principiū libri naturarū.

¶ Incipit tractatus de proportionibus.

Omnis proportio aut est cōmuniter dicta: aut proprie dicta/aut magis proprie dicta.

¶ Proportio cōiter dicta est duoꝝ comparatoꝝ cuiuscunq generis fuerint in alio quo in quo comparatur; vnius ad alterum habitudo: et talis proportio pōt dici inter omnia equalia et inequalia / hoc est secundum magis et minus se hātia.

¶COMPILATVM EST hoc opuſculum inſolubilium ſecū-dum vſum inſignis ſchole par-uiſi in alma vniuerſitate. Oxonie pro nouellis ſtudentibus in Sophiſtica ad eorum in-geniorum acu-mina ſubtili inueſti-gatione diri-genda.

¶Venundantur apud .I.T.